

377.12
6.621 P
1.3

คุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษา :
กรณีศึกษาอาจารย์ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปริญญาโท

ของ

วินัย โสมคี

รองศาสตราจารย์มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

กุมภาพันธ์ 2529

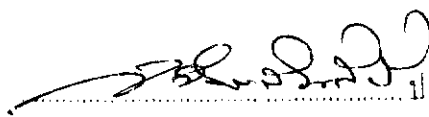
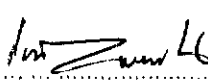
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

177255

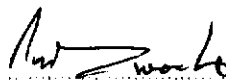
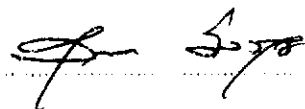
17 เม.ย. 2535

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปฏิญานีพนธ์
ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

..... ประธาน

..... กรรมการ

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน

..... กรรมการ

..... กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความสำเร็จจากความอนุเคราะห์จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร สิ้นศิริ ประธานกรรมการและผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. โสคติ เพชรชื่น กรรมการ ที่ได้ให้คำปรึกษาแนะนำและตรวจแก้ไขตลอดระยะเวลาในการดำเนินการศึกษา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจแก้แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์และแบบสังเกต ซึ่งได้แก่ ดร. มะลินีตร เอื้ออานันท์ ดร. พรลนง วงศ์สิงห์ทอง รองศาสตราจารย์สงวน รอดบุญ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้รับความร่วมมือจากอาจารย์ภาควิชาศิลปะและวัฒนธรรม คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทุกท่าน ในการให้ข้อมูลในแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์และแบบสังเกต ตลอดจนการต้อนรับบริการค่านอาหารและที่พักเป็นอย่างดี ทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

นอกจากนี้ยังมีบุคคลอื่น ๆ อีกหลายท่านที่ไม่สามารถกล่าวชื่อนามได้หมด ที่มีส่วนช่วยเหลือสนับสนุนและให้กำลังใจในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านเป็นอย่างสูง

วินัย โสมดี

1002

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	3
ขอบเขตของงานเบื้องต้น	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
คำจำกัดความศัพท์เฉพาะ	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
ศิลปะและศิลปะศึกษา	7
เอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของ	
อาจารย์ผู้สอน	10
คุณสมบัติด้านการสอน	14
คุณสมบัติด้านวิชาการ	15
คุณสมบัติด้านบุคลิกภาพ	16
คุณสมบัติด้านนิเทศการสอน	17
คุณสมบัติด้านบริการสังคม	18
คุณสมบัติด้านการแนะแนวให้คำปรึกษา	19
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	21
ประชากร	21
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	22

บทที่	หน้า
การเก็บรวบรวมข้อมูล	24
การวิเคราะห์ข้อมูล	27
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	28
ลำดับขั้นในการวิเคราะห์ข้อมูล	28
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์และแบบ สังเกต	28
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด	53
5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	55
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	55
ประชากร	55
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	55
การวิเคราะห์ข้อมูล	56
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	57
อภิปรายผล	61
ข้อเสนอแนะ	78
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย	83
บรรณานุกรม	84
ภาคผนวก	90
ก หนังสือแนะนำเพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามและ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติพึงประสงค์ของอาจารย์ ผู้สอนวิชาศิลปศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	91

ข	แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของ อาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	101
ค	แบบสังเกตเพื่อศึกษาการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของ อาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	110
ง	รายนามอาจารย์ภาควิชาศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่สอนวิชาเอกศิลปศึกษาซึ่งใช้ในการศึกษาค้นคว้า	116
จ	ข้อมูลจากการสัมภาษณ์และการสังเกตเพื่อศึกษาการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับ คุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษาใน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	118

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	ประชากรที่ใช้ในการศึกษา จำแนกตามวิทยาเขต	21
2	คะแนนเฉลี่ยทักษะของอาจารย์ที่มีต่อคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของ อาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คานการสอน	29
3	คะแนนเฉลี่ยทักษะของอาจารย์ที่มีต่อคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของ อาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คานวิชาการ	34
4	คะแนนเฉลี่ยทักษะของอาจารย์ที่มีต่อคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของ อาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คานบุคลิกภาพ	38
5	คะแนนเฉลี่ยทักษะของอาจารย์ที่มีต่อคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของ อาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คานนิเทศการสอน	41
6	คะแนนเฉลี่ยทักษะของอาจารย์ที่มีต่อคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของ อาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คานบริการสังคม	45
7	คะแนนเฉลี่ยทักษะของอาจารย์ที่มีต่อคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของ อาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คานการแนะแนวให้คำปรึกษา	49
8	ทักษะของอาจารย์ที่มีต่อคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนวิชา ศิลปศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จากแบบสอบถาม ปลายเปิด	53

ภูมิหลัง

การศึกษาในระดับอุดมศึกษามุ่งพัฒนาบุคคลให้มีความเจริญงอกงามทางค่านิยม ปัญญา ความคิด ทางกายาร่างกาย อารมณ์ สังคมและจิตใจ มีความสามารถในวิชาชีพชั้นสูง เป็นบุคคลที่สมบูรณ์ เป็นที่รักใคร่ พร้อมทั้งออกไปช่วยพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้าต่อไป การที่จะให้ผู้นั้นมีคุณภาพดังกล่าว อาจารย์ผู้สอนเป็นผู้ที่มีความสำคัญในการจัดประสบการณ์ที่มีคุณค่าให้แก่ผู้เรียนได้พัฒนาไปตามเป้าหมายของการอุดมศึกษา ทพวงมหาวิทยาลัยได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพบุคคลระดับอุดมศึกษาจึงได้กำหนดนโยบายในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา (สำรวจ มีศิริ 2524 : 125) โดยเน้นการยกระดับคุณภาพและประสิทธิภาพการสอนของคณาจารย์ เช่น จัดการฝึกอบรม ผู้สอนสาขาวิชาต่าง ๆ ให้เข้าใจเทคนิควิธีการและเทคโนโลยีการสอนใหม่ ๆ พัฒนาการใช้อุปกรณ์การเรียนการสอนแต่ละสาขาวิชาให้เหมาะสมทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ ในสาขาวิชาศิลปศึกษาก็ได้มีการพัฒนาผู้สอนและหลักสูตรการเรียนการสอนให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นเช่นกัน

การเรียนการสอนวิชาศิลปะในระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยนั้น ได้มีสถาบันที่เกี่ยวข้องในการเปิดสอนอยู่หลายสถาบัน เช่น มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา วิทยาลัยช่างศิลป์ วิทยาลัยครู และวิทยาลัยศิลปหัตถกรรม เป็นต้น ซึ่งแต่ละสถาบันดังกล่าวมีแนวทางผลิตนิสิตนักศึกษาของตนเอง โดยมีจุดมุ่งหมายในการผลิตนิสิตนักศึกษาให้เป็นผู้สร้างสรรค์งานศิลปะเป็นศิลปินโดยตรง หรือมุ่งเน้นให้นิสิตนักศึกษามีทักษะในสายวิชาช่างเพียงบางแขนง

หรือมุ่งเน้นให้นักศึกษาเป็นครูที่สามารถถ่ายทอดความรู้ทางศิลปะได้อย่างดี ซึ่งขึ้นอยู่กับเป้าหมายการผลิตบัณฑิตของสถาบันนั้น ๆ การที่จะให้การเรียนการสอนบรรลุจุดมุ่งหมายดังกล่าว อาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปะศึกษานับว่ามีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อนิสิตนักศึกษาอย่างมาก เพราะอาจารย์เหล่านี้นับได้ว่าเป็นครูของครู เป็นผู้ที่ให้การอบรมสั่งสอนให้คนเป็นครูในอนาคต การสอนของอาจารย์ในสถาบันผลิตครูนั้นควรแสดงเทคนิควิธีที่เป็นแบบอย่างที่ดี เพื่อให้ผู้เรียนนำไปใช้ในการสอนนักเรียนของตนได้ (วรรณคดี ม้าลำพอง และปรีชา พวงแก้ว 2521 : 1 - 2) พุทธทาสภิกขุ (พุทธทาสภิกขุ 2521 : 17 - 18) ได้ให้ความคิดเห็นว่าอาจารย์ผู้สอนที่มีจิตใจสูง มีวิจรรณญาณสูง ก็เป็นแบบอย่างทางค่านิยมปฏิบัติที่พึงประสงค์ของนิสิตนักศึกษาครูให้มีลักษณะเป็นผู้มีจิตใจสูง และวิจรรณญาณสูงได้

วิชาศิลปะศึกษานับเป็นวิชาชีพสาขาหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิต สามารถปลูกฝังนิสัยและรสนิยมอันดีในเรื่องศิลปะแก่เยาวชนของชาติให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ (ชลอ พงษ์สามารถ 2526 : 2 - 5) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้เปิดสอนหลักสูตรวิชาเอกศิลปะศึกษา เพื่อผลิตครูศิลปะในระดับปริญญาตรี (ศิลปกรรม ประสานมิตร 2524 : 15) โดยกำหนดให้เรียนวิชาชีพครูไม่น้อยกว่า 21 หน่วยกิต วิชาเอกไม่น้อยกว่า 38 หน่วยกิต วิชาโทไม่น้อยกว่า 18 หน่วยกิต และวิชาเลือก 0 - 3 หน่วยกิต รวมแล้วไม่น้อยกว่า 80 หน่วยกิต (คู่มือและหลักสูตรการศึกษา ชั้นปริญญาตรี 2527 : 144)

การขาดแคลนปริมาณอาจารย์ของภาควิชาศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นปัญหาสำคัญประการหนึ่ง อาจารย์ที่มีอยู่ก็ยังไม่ได้รับการพัฒนาน้อย ในด้านความรู้ความสามารถและประสบการณ์เฉพาะสาขาวิชา การเรียนการสอน จึงไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร ทศนะและความคาดหวังของนิสิต อาจารย์ และผู้บริหารที่มีต่อคุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปะศึกษาก็ไม่แน่นอนและไม่ชัดเจน ไม่สอดคล้องกัน ทำให้เกิดความสับสน สื่อความหมายไม่ตรงกัน อันเป็นทางนำไปสู่ความขัดแย้งในอุดมการณ์และความต้องการเกี่ยวกับคุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอนได้ เพื่อให้การปรับปรุง

ผู้สอนได้มีคุณสมบัติเหมาะสมในการดำเนินการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น มีความรู้ความสามารถในวิชาการเฉพาะสาขาวิชาสามารถสอนได้เป็นไปตามความต้องการของบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการพัฒนาอาจารย์ ปรับปรุงหลักสูตรและการสอนกับคัดเลือกอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาทัศนะเกี่ยวกับคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. เพื่อศึกษาความสอดคล้องระหว่างทัศนะและการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

- ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นประโยชน์ต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ดังนี้
1. ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและฝึกอบรมอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ให้มีคุณภาพเหมาะสมกับการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย
  2. ใช้เป็นแนวทางในการคัดเลือกอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษาที่มีคุณสมบัติเหมาะสมเข้ามาสอนในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
  3. ใช้เป็นแนวทางให้แก่อาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้ปฏิบัติและปรับปรุงประสิทธิภาพของตนเองให้มีคุณสมบัติที่เหมาะสม
  4. ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรและการสอนวิชาศิลปศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ข้อตกลงเบื้องต้น

ผู้วิจัยได้เลือกใช้การสัมภาษณ์และการสังเกตเพื่อศึกษาการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในด้านต่าง ๆ ตามความเหมาะสม คือ ด้านการสอน ด้านบุคลิกภาพ ใช้การสังเกต ส่วนด้านวิชาการ ด้านนิเทศการสอน ด้านบริการสังคมและด้านการแนะแนวให้คำปรึกษา ใช้การสัมภาษณ์

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร ได้แก่ อาจารย์ภาควิชาศิลปะและวัฒนธรรม คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่สอนวิชาเอกศิลปศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2528 จำนวน 13 คน
2. ตัวแปรที่ศึกษา คือ คุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษา ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 6 ด้าน คือ
  - 2.1 คุณสมบัติด้านการสอน
  - 2.2 คุณสมบัติด้านวิชาการ
  - 2.3 คุณสมบัติด้านบุคลิกภาพ
  - 2.4 คุณสมบัติด้านนิเทศการสอน
  - 2.5 คุณสมบัติด้านการบริการสังคม
  - 2.6 คุณสมบัติด้านการแนะแนวให้คำปรึกษา

คำจำกัดความศัพท์เฉพาะ

1. คุณสมบัติที่พึงประสงค์ หมายถึง ลักษณะและพฤติกรรมของอาจารย์ผู้สอน วิชาศิลปศึกษาที่ต่องการให้มี ในการวิจัยนี้มี 6 ด้าน คือ คุณสมบัติด้านการสอน

คุณสมบัตินักวิชาการ คุณสมบัตินักศึกษาคณะคุณสมบัตินักศึกษานานาชาติ คุณสมบัตินักศึกษานานาชาติและคุณสมบัตินักศึกษานานาชาติให้คำปรึกษา

2. คุณสมบัตินักศึกษานานาชาติ หมายถึง พฤติกรรมเกี่ยวกับการเตรียมการสอน เทคนิควิธีการถ่ายทอดวิชาความรู้ การนำทฤษฎีการสอนมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ การจัดกิจกรรม การใช้อุปกรณ์เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอนและการติดตามประเมินผล

3. คุณสมบัตินักวิชาการ หมายถึง พฤติกรรมเกี่ยวกับการวิจัย การเขียนตำรา การแปลตำรา การผลิตเอกสารประกอบการเรียนการสอน ตลอดจนการติดตามความเคลื่อนไหวด้านวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานด้านศิลปศึกษา

4. คุณสมบัตินักศึกษาคณะคุณสมบัตินักศึกษานานาชาติ หมายถึง พฤติกรรมทางร่างกาย วาจา อุปนิสัย และทัศนคติต่าง ๆ เช่น ลักษณะท่าทาง การแต่งกาย กิริยามารยาท ท่วงทีวาจา การรู้จักวางตนและการควบคุมอารมณ์ เป็นต้น

5. คุณสมบัตินักศึกษานานาชาติ หมายถึง พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแนะนำและช่วยเหลือนิสิตฝึกสอน หรือนิสิตภาคสมทบซึ่งเป็นครูประจำการที่มีปัญหาการสอน และการแก้ปัญหาต่าง ๆ อันเนื่องมาจากการฝึกสอนของนิสิตฝึกสอน

6. คุณสมบัตินักศึกษานานาชาติ หมายถึง พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมหรือการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อเผยแพร่และส่งเสริมความรู้ด้านศิลปศึกษาแก่สังคม เช่น การจัดนิทรรศการ การจัดอภิปราย การฝึกอบรม การบรรยาย การสาธิต การสอนกลุ่มสนใจ การเผยแพร่ความรู้โดยอาศัยสื่อมวลชน รวมทั้งการออกปฏิบัติงานในชุมชนด้วย

7. คุณสมบัตินักศึกษานานาชาติให้คำปรึกษา หมายถึง พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการให้คำแนะนำปรึกษาแก่นิสิตในด้านการวางแผนการเรียน การเลือกสาขาวิชาเรียน การลงทะเบียน ระเบียบการวัดผล รวมทั้งวิธีการเรียนที่มีประสิทธิภาพ

8. อาจารย์ผู้สอน หมายถึง อาจารย์ภาควิชาศิลปะและวัฒนธรรม คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่สอนวิชาเอกศิลปศึกษาภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2528 จำนวน 13 คน

9. กรณีศึกษา หมายถึง การศึกษาเฉพาะราย ในการวิจัยนี้ศึกษาคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกศิลปศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เฉพาะวิทยาเขตประสานมิตร วิทยาเขตบางแสนและวิทยาเขตมหาสารคาม ซึ่งเปิดสอนหลักสูตรการศึกษามัธยมศึกษา วิชาเอกศิลปศึกษา

10. ทักษะ หมายถึง ความคิดเห็น ความรู้สึก ท่าทีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งทั้งในทางบวกหรือลบ ในการวิจัยนี้ หมายถึง ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ รวม 6 ด้าน

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศิลปะและศิลปศึกษา

ศิลปะ (Art) ในความหมายกว้าง ๆ นั้น หมายถึง สิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อถ่ายทอดความหมายต่าง ๆ สู่สังคม ด้วยการใช้จินตนาการ ประกอบกับทักษะและความเข้าใจอันเกิดจากประสบการณ์ของผู้สร้างงานศิลปะ (อารี สุทธิพันธุ์ 2506 : 13) ศิลปะเกี่ยวข้องกับอารมณ์และความรู้สึกในทางละเอียดอ่อน และงดงาม ซึ่งเป็นคุณสมบัติของอารยชนและเป็นรากฐานของวัฒนธรรม (รัชนี อุทัยผล 2509 : 4) ศิลปะเป็นผลผลิตของการแสดงออกของมนุษย์เกี่ยวกับความคิด คำนิ่ง ทักษะ ความปรารถนา อารมณ์และจิตใจ รวมทั้งการสร้างสรรค์ให้เกิด ความเจริญทางด้านวัตถุเพื่อความสบายกายและความเจริญทางด้านจิตเพื่อความสบายใจ (ธนู แสงศักดิ์ 2524 : 14) ศิลปะเป็นฝีมือทางการช่าง เป็นการแสดงออกซึ่ง อารมณ์สะเทือนใจให้ประจักษ์เห็น โดยเฉพาะหมายถึงวิจิตรศิลป์ (พจนานุกรม 2525 : 459) ศิลปะจึงเป็นผลงานสร้างสรรค์ของมนุษย์ที่แสดงออกในลักษณะของการ ถ่ายทอดความรู้สึกตามความเชื่อของตนเองหรือของสังคมออกมาเป็นรูปธรรมซึ่งผู้สร้าง สรรค์ศิลปะจะใช้วัสดุและวิธีการต่าง ๆ กัน ผลงานที่สร้างสรรค์ขึ้นสามารถสัมผัสได้ ทั้งนี้เพื่อสนองความต้องการทางด้านร่างกายและจิตใจของมวลมนุษย์ การศึกษาทาง ด้านศิลปะจึงเป็นการศึกษาสาระทางศิลปะ ประกอบด้วยเทคนิควิธีการในการสร้างงาน ศิลปะแขนงต่าง ๆ ซึ่งขึ้นอยู่กับความเชื่อและแนวทางการสอนของอาจารย์ผู้สอนหรือผู้ เชี่ยวชาญในศิลปะแขนงนั้น ๆ ผสมผสานกับแนวคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน ส่วนคำว่า ศิลปศึกษา (Art Education) นั้น หมายถึง การศึกษาที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน ศิลปะ โดยมุ่งเน้นที่จะให้ผู้เรียนออกไปประกอบอาชีพเป็นครูศิลปะได้ หลักสูตรประกอบด้วย

วิชาศิลปะ (วิชาเอก) ส่วนหนึ่ง วิชาการศึกษา (วิชาชีพครู) ส่วนหนึ่ง นอกจากนั้นยังประกอบด้วยวิชาพื้นฐานทั่วไป วิชาโทและวิชาเลือก ตามแต่ละสถาบันที่เปิดสอนวิชาศิลปศึกษาจะกำหนด แนวทางการศึกษาศิลปศึกษาเป็นการจัดประสบการณ์ทางศิลปะให้แก่ผู้เรียนภายใต้เงื่อนไขของระบบการศึกษาและฝึกฝนกิจกรรมต่าง ๆ ทางศิลปะ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ตามความต้องการของบุคคลและสังคม ศิลปศึกษามีส่วนสัมพันธ์กันระหว่างวิชาศึกษากับวิชาศิลปะแขนงต่าง ๆ เช่น วิจารณ์ศิลป์ ศิลปการช่าง อุตสาหกรรมศิลป์ เป็นต้น โดยเน้นให้เรียนรู้ถึงองค์ประกอบทางการศึกษา เช่น ทฤษฎีการเรียนรู้ธรรมชาติและพัฒนาการของผู้เรียน รูปแบบการสอนแบบต่าง ๆ สื่อการสอนและวิธีการถ่ายทอดความรู้ ตลอดจนองค์ประกอบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนศิลปศึกษาซึ่งมุ่งเน้นการฝึกฝนทักษะให้ผู้เรียนนำไปประกอบอาชีพและฝึกฝนกิจกรรมทางศิลปะเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ในเนื้อหาและธรรมชาติของวิชาศิลปะ มีทักษะในการทำงานศิลปะและมีความคิดที่ดีต่อศิลปะ สามารถถ่ายทอดวิชาศิลปะได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันเป็นผลที่จะช่วยพัฒนาประชาชนให้มีความก้าวหน้ามากขึ้น แตกต่างไปจากการศึกษาศิลปะโดยเฉพาะ ซึ่งหมายถึงการฝึกฝนวิธีการสร้างงานศิลปะเฉพาะแขนงลงไป เพื่อให้มีความสามารถหรือเกิดความชำนาญศิลปะในแขนงนั้น ๆ โดยตรง จนเป็นบุคคลที่เรียกกันว่า "ศิลปิน" ซึ่งได้แก่ จิตรกร ประติมากร ฆานพนากรหรือช่างศิลป์ เป็นต้น (อารี สุทธิพันธุ์ 2527 : 145)

แต่เดิมนั้นคำว่า ศิลปศึกษา ยังใช้กันปะปนอยู่กับการศึกษาศิลปะทั่ว ๆ ไป ผู้ใดมีความชำนาญเกี่ยวกับศิลปะแขนงใดก็จะถูกยกย่องให้เป็นครู การเรียนการสอนกับครูเหล่านี้จะไม่มีเวลาที่แน่นอน ไม่มีการจัดลำดับเนื้อหา มีลักษณะเป็นการฝึกช่างฝึกหัด (Apprenticeship) ผู้สอนจะสอนวิชาที่ตนเองถนัด วิธีสอนของครูแต่ละคนก็จะแตกต่างกันออกไป เป้าหมายสำคัญก็คือให้ศิษย์ได้เรียนรู้วิธีการอย่างที่คุณบอกให้

เป็นอันเสร็จสิ้น ไม่น่าถึงถึงวิธีการถ่ายทอดความรู้ หลักหรือทฤษฎีการเรียนรู้ใด ๆ ระบบศิลปะศึกษา (Art Education System) ในอดีตนั้นถือเป็นหน่วยหนึ่งของระบบต่าง ๆ ในสังคมที่ประชาชนในสังคมนั้น ๆ เป็นผู้ร่วมดำเนินการ ยังไม่มีระบบการศึกษา ศิลปะศึกษาที่แน่นอน คงรวมอยู่กับการศึกษาศิลปะโดยเฉพาะอยู่ ศิลปะแต่เดิมนั้นมีความผูกพันอยู่กับศาสนาอย่างแน่นแฟ้น ดังนั้นค่านิยมทางศิลปะศึกษาจึงต้องมุ่งรักษา ส่งเสริมและคำจูนศาสนาไว้ในรูปแบบของศิลปกรรมต่าง ๆ เช่น ประติมากรรม สถาปัตยกรรมและจิตรกรรม เป็นต้น ระบบศิลปะศึกษาของไทยแต่เดิมนั้นจึงมีลักษณะที่สำคัญ 4 ประการ คือ การเน้นที่ครูเป็นผู้ถ่ายทอด การเน้นการเลียนแบบให้ทำตามตัวอย่าง การเน้นการใช้ความจำ การเน้นการควบคุมให้อยู่ในระเบียบแบบแผนและแสดงออกในลักษณะพิเศษของแต่ละบุคคล (อารี สุทธิพันธุ์ 2527 : 146) เมื่อสภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไปมีประชากรเพิ่มมากขึ้น การศึกษาแขนงต่าง ๆ เจริญก้าวหน้าขึ้น การเรียนการสอนก็เริ่มเป็นระบบขึ้น ศิลปะศึกษาจึงค่อยเป็นระบบตามไปด้วย ผู้เรียนมีโอกาสค้นคว้าหาแบบอย่างของตนเองประกอบคำแนะนำของครูอาจารย์ แนวคิดทางศิลปะศึกษาที่ยังยึดมั่นอยู่กับครูอาจารย์ตามสำนักต่าง ๆ ก็เปลี่ยนมามุ่งที่ธรรมชาติของผู้เรียนและเสรีภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ ศิลปะศึกษาเริ่มใช้เรียกกันในหลักสูตรประถมศึกษาและมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2503 เป็นต้นมาและในระดับอุดมศึกษาก็เริ่มที่โรงเรียนเพาะช่าง ซึ่งมีการสอนหลักสูตรประโยคครูประถมการช่าง และประโยคครูมัธยมศึกษาการช่างขึ้นแต่ไม่เรียกว่าศิลปะศึกษา วิทยาลัยวิชาการศึกษาเริ่มให้การศึกษาทางศิลปะศึกษาในระดับปริญญาตรีเป็นแห่งแรก โดยจัดตั้งภาควิชาศิลปะศึกษาเมื่อปี 2511 ต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็นภาควิชาศิลปะและวัฒนธรรม โดยมีเป้าหมายการพัฒนาศึกษาเพื่อเป็นครูทางศิลปะศึกษาและเปิดหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (สาขาวิชาศิลปะศึกษา) ในปี 2528 อีกด้วย ศิลปะศึกษาจึงเป็นการศึกษาที่ว่าด้วยเทคนิคการให้ประสบการณ์ทางศิลปะแก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ ทักษะและทัศนคติในเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับศิลปะโดยตรงส่วนหนึ่งและวิชาชีพทางการศึกษาอีกส่วนหนึ่ง เพื่อช่วยเสริมให้

ผู้เรียนสามารถถ่ายทอดวิชาการและมีคุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษาที่พึงประสงค์ด้วย

* เอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอน

หน้าที่และคุณสมบัติของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาได้มีผู้วิจัยได้มากมาย เป็นคนว่า แมคคานีเยลและราวิทซ์ (McDaniel and Ravitz. 1971 : 217-218) ได้วิจัยเกี่ยวกับความรู้สึกของนิสิตที่มีต่ออาจารย์ผู้สอน พบว่า อาจารย์ผู้สอนที่ดีควรได้รับการศึกษาหรือฝึกอบรมในสาขาวิชาที่สอนโดยตรง มีประสบการณ์ในวิชาชีพที่นิสิต มีความต้องการอย่างกว้างขวาง มีความสามารถในการเตรียมการสอน การใช้อุปกรณ์การสอน การวัดผลและให้ความสนใจเอาใจใส่ในนิสิตเป็นอย่างดี ในด้านคุณสมบัติและพฤติกรรมของอาจารย์ผู้สอนที่นิสิตต้องการในวิจัยของ คอยล์และไวท์ ได้สรุปไว้ว่า อาจารย์ผู้สอนควรมีความสามารถเสนอเนื้อหาวิชาได้ชัดเจน มีทัศนคติที่ดีต่อนิสิต มีความสนใจในวิชาที่สอน กระตุ้นให้นิสิตรู้จักคิด ตลอดจนประยุกต์เนื้อหาวิชาให้สัมพันธ์กับความรู้อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง (Hoover. 1980 : 339) อาจารย์ผู้สอนควรเป็นผู้ที่กระตือรือร้นและตื่นตัวในการวิจัย มีส่วนร่วมในงานวิชาการ มีความกว้างขวางทางสติปัญญา (Cohen and McKeachie. 1980 : 149) อาจารย์ผู้สอนควรมีหน้าที่ให้ความรู้ ตักเตือน อบรมความประพฤติ ให้คำแนะนำปรึกษาแก่นิสิต และควรกระทำตนให้เป็นตัวอย่างที่ดี มีการศึกษากันว่าความรู้ให้ทันสมัยอยู่เสมอ (ประชุมสุข อชาวาอรวง 2522 : 323 - 324)

เจลีเยว บุรีภักดิ์ และคนอื่น ๆ (เจลีเยว บุรีภักดิ์ และคนอื่น ๆ 2520 : 368 - 369) ได้วิจัยเรื่องลักษณะของครูที่ดีของไทยโดยศึกษาจากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างบุคคล 6 กลุ่ม ได้แก่ นักเรียน ผู้ปกครอง ครูหรือศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารการศึกษา พระและผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งผลจากการตอบคำถามปลายเปิดพบว่า

ลักษณะของครูที่ดีคือครูที่จะต้องประพฤติดี มีลักษณะดี รับนิคชอบการสอน สอนดี มีความยุติธรรมและมีมนุษยสัมพันธ์ดี X ส่วนคำตอบจากคำถามปลายเปิดพบว่า ลักษณะของครูที่ดีเรียงตามลำดับความสำคัญได้ 8 ด้าน คือ ด้านคุณธรรมและความประพฤติ ด้านการเป็นพลเมืองดี ด้านการอบรมการแนะแนวและการปกครอง ด้านการสอน ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านบุคลิกลักษณะ ด้านสุขภาพทางกายและสุขภาพทางจิตและด้านวิชาการ ในเรื่องลักษณะของครูที่ดี เมืองทอง แคมมณี (เมืองทอง แคมมณี 2519 : 100 - 103) ได้ศึกษาความคิดเห็นของนิสิตแพทย์จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีต่อคุณลักษณะของครูที่ดี พบว่า ครูที่ดีต้องมีความรู้ในสาขาวิชาที่สอนและมีความรอบรู้ในสาขาวิชาอื่น ๆ มีความสามารถและรับนิคชอบในการสอน มีมนุษยสัมพันธ์ดีและบุคลิกภาพที่ดีด้วย ส่วน อุทุมพร ทองอุไทย (อุทุมพร ทองอุไทย 2523 : 74-83) ได้ศึกษาลักษณะของอาจารย์มหาวิทยาลัยในอุดมคติตามความคิดเห็นของคณาจารย์ นิสิตปริญญาตรีและนิสิตปริญญาโท พบว่า ลักษณะของอาจารย์มหาวิทยาลัยในอุดมคติตามความคิดเห็นของคณาจารย์ เรียงตามลำดับที่พึงปรารถนามากที่สุด 5 อันดับ คือ อาจารย์ที่มีความรู้ที่ทันสมัยกว้างขวางและถูกต้อง ขวนขวายหาความรู้ส่วนตัว มีการเตรียมการสอนอย่างดี กำหนดจุดมุ่งหมายในการสอนอย่างชัดเจน สนับสนุนให้นิสิตคิดเอง ส่วนลักษณะของอาจารย์ในอุดมคติตามความคิดเห็นของนิสิตปริญญาตรี เรียงตามลำดับที่พึงปรารถนามากที่สุด 5 อันดับ คือ อาจารย์มีการเตรียมการสอนอย่างดี มีความปรารถนาดีต่อนิสิต มีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาทันสมัย กว้างขวางและถูกต้อง ใจดีตัวอย่างเปรียบเทียบและใช้ความจริงอธิบายได้อย่างเหมาะสมและบรรยายเรื่องที่เกี่ยวข้องของแม้จะอยู่นอกเหนือจากเนื้อหาได้ สำหรับลักษณะของอาจารย์ในอุดมคติตามความคิดเห็นของนิสิตปริญญาโท เรียงตามลำดับที่พึงปรารถนามากที่สุด 5 อันดับ คือ อาจารย์ที่ใจดีตัวอย่างเปรียบเทียบและใช้ความจริงอธิบายได้อย่างเหมาะสม มีการเตรียมการสอนอย่างดี มีความสนใจและสนุกสนาน ให้ความคิดใหม่ ๆ แก่นิสิตเพื่อเปิดโอกาสและความสนใจ

สน
จ

ให้กว้างขวาง และจงใจให้นิสิตทำงานอย่างดีที่สุด ความคิดเห็นของอาจารย์และนิสิต
 เกี่ยวกับลักษณะของอาจารย์มหาวิทยาลัยในอุดมคติ ที่ร่วมกันมากที่สุด คือ การเตรียม
 การสอนอย่างดี นิสิตปริญญาตรีที่มีเพศและระดับชั้นต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน
 นิสิตปริญญาโทกลุ่มที่เป็นวิชาชีพมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน ส่วนคุณลักษณะของอาจารย์ที่ดี
 ชึ่งไพฑูริย์ สีนลารัตน์ (ไพฑูริย์ สีนลารัตน์ 2524 : 40 - 43) ได้ศึกษางานวิจัย
 3 เรื่อง จากประเทศแคนาดา สหรัฐอเมริกาและประเทศไทย พบว่า คุณสมบัติที่
 สำคัญของอาจารย์ที่ดีนั้นคือ มีความรู้ มีความแม่นยำ มีการศึกษาวิจัยคนควาอย่าง
 กว้างขวางในเรื่องที่สอน มีความสามารถด้านการสอน มีความสัมพันธ์อันดีกับผู้เรียน
 และมีความกระตือรือร้นอยู่เสมอ เมื่อพิจารณาผลงานวิจัยเหล่านี้แล้ว คุณสมบัติของ
อาจารย์ที่พึงประสงค์โดยทั่วไปมีลักษณะดังต่อไปนี้ X

1. มีบุคลิกภาพดี ประพฤติดี มีคุณธรรม
2. มีความรู้และมีความสนใจในงานวิชาการอย่างกว้างขวางและลึกซึ้ง
3. มีความกระตือรือร้นในการสอนและเฝ้าหาความรู้ใหม่อยู่เสมอ
4. มีความสามารถในการสอน การประยุกต์เนื้อหาวิชาให้สัมพันธ์กับความรู้
 อื่นได้และการกระตุ้นให้ผู้เรียนคิด
5. มีมนุษยสัมพันธ์กับผู้เรียนเป็นอย่างดี
6. มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาที่สอนและต่อผู้เรียน
7. มีสุขภาพดี
8. มีประสบการณ์ในงานที่ต้องใช้ความรู้ความชำนาญในสาขาที่ได้ฝึกฝนมา
 โดยเฉพาะและแขนงวิชาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง X

ออมสิน ศิลพันธ์ุ (ออมสิน ศิลพันธ์ุ 2526 : 56 - 64) ได้ศึกษา
 คุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนวิชาคหกรรมศาสตร์ในวิทยาลัยครู โดยใช้
 กลุ่มตัวอย่างอาจารย์ผู้สอนวิชาคหกรรมศาสตร์ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการ
 ศึกษาชั้นสูงและระดับปริญญาตรีและครูประจำการ ในปีการศึกษา 2524 พบว่า

ทัศนะของอาจารย์ นักศึกษาและครูประจำการ ที่มีต่อคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของ อาจารย์ผู้สอนวิชาทฤษฎีธรรมศาสตร์ในวิทยาลัยครู รวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน อาจารย์ ให้ความสำคัญต่อคุณสมบัติด้านการสอน มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่านิสิตนักศึกษาและครู ประจำการ ส่วนทัศนะของอาจารย์ นักศึกษาและครูประจำการ ที่มีต่อคุณสมบัติที่ พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนวิชาทฤษฎีธรรมศาสตร์ในวิทยาลัยครู ในด้านต่าง ๆ อันได้แก่ ด้านนิเทศการสอน ด้านการให้คำปรึกษา ด้านวิชาการ ด้านบริการสังคมและด้าน บุคลิกภาพไม่แตกต่างกัน เฮนจิม (Henjum. 1969 : 143 - 147) ได้ศึกษา เกี่ยวกับลักษณะครูที่ต้องการของนักศึกษาที่เรียนวิชาครูในมหาวิทยาลัยมิชิแกน โดยใช้ นักศึกษา 78 คน ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะครูที่ต้องการ พบว่า ครูต้องเป็นผู้ที่ มีบุคลิกทางอารมณ์ รู้จักแสดงออก มีสัมพันธภาพอันดีสามารถควบคุมตนเองได้ มีความรู้และความกระตือรือร้น ส่วน บาติستا (Batista. 1976 : 257 - 271) ได้ศึกษาลักษณะของอาจารย์ที่ดีจากความคิดเห็นของเพื่อนอาจารย์ พบว่า อาจารย์ที่ดี ควรมีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่ทันสมัย ศึกษาค้นคว้าวิจัย เขียนบทความเผยแพร่ใน สื่อมวลชนอย่างมีคุณภาพ รู้จักประยุกต์ความรู้ใช้ให้เกิดประโยชน์ มีความรู้ความสามารถ ในการประเมินจุดมุ่งหมายของวิชาอย่างเหมาะสม มีคุณธรรมทางวิชาชีพ ในการบริการ วิชาการและวิชาชีพแก่สถาบันและชุมชนและมีทัศนคติที่ดีต่อเพื่อนอาจารย์ นิสิตและสถาบัน ไรอันและคนอื่น ๆ (Ryan and others. 1970 : 82) ได้ศึกษาคุณสมบัติของ อาจารย์ที่ดี พบว่า อาจารย์ที่ดีควรให้ความอบอุ่น มีความเป็นมิตร รับผิดชอบและ ทำงานมีระบบรวดเร็ว รวมทั้งควรมีบุคลิกภาพที่ดีด้วย ส่วน เปร์ริง กิจรัตน์ (เปร์ริง กิจรัตน์ 2523 : 62 - 73) ได้ศึกษาความต้องการสมรรถภาพของครูอุตสาหกรรมศิลป์ ที่ปฏิบัติงานในระดับวิทยาลัยครู และในระดับมัธยมศึกษา กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครู อุตสาหกรรมศิลป์ที่สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยครูพระนคร ซึ่งปฏิบัติงานในวิทยาลัยครู และโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างต้องการความรู้ ความสามารถเพื่อให้มี ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดชั้นเรียนและโรงฝึกงานเทคนิคและวิธีสอน เทคนิคการวัดผลและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลตามลำดับ

คุณสมบัติด้านการสอน

การสอนเป็นกระบวนการที่ผู้สอนจัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ การสอนเป็นกระบวนการที่สัมพันธ์กับองค์ประกอบหลายด้าน เช่น ด้านวิธีสอน ด้านทักษะการสอน บรรยากาศในการสอนซึ่งจะเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการสอนที่มีประสิทธิภาพทุกสาขาวิชา กับคุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอน (ไพฑูริย์ สีนสารัตน์ 2524 : 61 - 62) ความสามารถในการสอนของอาจารย์ผู้สอนเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งที่จะมีผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน คือ ถ้าการสอนของอาจารย์ผู้สอนดี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนก็จะดีตามไปด้วย (วิชัย คีตสระ 2519 : 165) ในการสอนควรใช้วิธีสอนที่สนองความแตกต่างระหว่างบุคคลและมุ่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในตัวผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้ และควรเป็นวิธีการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนสามารถค้นพบโดยช่วยตนเอง อาจารย์ผู้สอนเป็นเพียงผู้แนะแนวทางให้ผู้เรียนได้กระทำด้วยตนเองจนสามารถช่วยตนเองได้ (สมบุญ ธิตพงศ์ 2522 : 30 - 31) ✓

การสอนวิชาศิลปศึกษาในมหาวิทยาลัยครุศรีนครินทรวิโรฒมุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่พึงประสงค์ ผู้เรียนสามารถนำประสบการณ์ไปใช้ประกอบอาชีพครูปะได้ การสอนวิชาศิลปศึกษาต้องเน้นความรู้ ทักษะและทัศนคติ องค์ประกอบที่สำคัญได้แก่วิธีสอน อุปกรณ์การสอน การจัดห้องปฏิบัติการที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความชำนาญและมีการติดตามผลการปฏิบัติงานของผู้เรียน (สุนทรพานิชกุล 2520 : 3 - 15) ธรรมชาติของวิชาศิลปศึกษานั้นไม่มีกฎเกณฑ์ที่แน่นอนตายตัว ดังนั้นการสอนจึงไม่ควรยึดมั่นอยู่กับปัญหาของรูปแบบหรือวิธีการอย่างใดอย่างหนึ่ง เพราะคุณค่าที่แท้จริงของวิชาศิลปศึกษา คือ การพัฒนาบุคลิกภาพและสังคมของผู้เรียน (เลิศ อานันท์นะ 2519 : 48 - 49) การสอนวิชาศิลปศึกษาเป็นวิชาที่จำเป็นสำหรับผู้มีอาชีพครูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องในวงการครู เพราะเป็นวิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับประสบการณ์เนื้อหาและปัญหาการเรียนการสอน (อารี สุทธิพันธุ์ 2527 : 23 - 28) อาจารย์

ผู้สอนวิชาศิลปะศึกษาศรสามารถใช่วิธีสอนที่สอดคล้องกับวัยของผู้เรียน เหมาะสมกับ
สภาพของสังคมและควรฝึกให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการแสดงผลงานด้าน
ศิลปะศึกษา เพื่อเป็นการเผยแพร่ผลงานแก่ชุมชนอันจะเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติด้วย
(ชลอ พงษ์สามารถ 2526 : 1)

คุณสมบัติด้านวิชาการ

จากความคิดของนักการศึกษาและผลการวิจัยเป็นที่ยอมรับว่า อาจารย์ผู้สอน
ควรเป็นผู้มีความรู้และมีความเชี่ยวชาญในวิชาที่สอน รู้จักใช้นวัตกรรมทางการศึกษา
ติดตามความก้าวหน้างานวิจัยและทดลองในวิชาที่สอนอยู่เสมอ (บ้านสมเด็จเจ้า
พระยา 2518 : ม.ป.ป.)

อาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปะศึกษาศรเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในวิชาการทาง
ศิลปะเป็นอย่างดี โดยการศึกษาวิจัย เขียนตำราและเอกสารประกอบการสอนที่
เกี่ยวข้องกับศิลปะศึกษาอยู่เสมอ ตลอดจนการเข้าร่วมเป็นสมาชิกสมาคมต่าง ๆ ที่
เกี่ยวข้องกับศิลปะ ศึกษาติดตามความเคลื่อนไหวในวงการศิลปะเพื่อการพัฒนาวิชาการ
ทางศิลปะให้ดียิ่งขึ้น เนื่องจากการศึกษาวิจัยแขนงศิลปะศึกษายังมีน้อย การศึกษากัน
กันว่าทางวิชาการจึงมักอ้างอิงหรือสรุปจากงานวิจัยในต่างประเทศ เช่น การศึกษา
พัฒนาการศิลปะศึกษาของเด็ก ของ โลเวนเฟลด์ ซึ่งแบ่งเป็นระยะต่าง ๆ ตามพื้นฐาน
ของชีววิทยาซึ่งข้อมูลที่ได้อาจเป็นข้อมูลจากนักเรียนต่างประเทศ ทำให้ไม่สอดคล้องกับ
ความจริงตามสภาพของข้อมูลที่ได้อาจจากนักเรียนไทย เป็นต้น (อารี สุทธิพันธุ์ 2527 :
23 - 28) ความรู้ความสามารถในวิชาการทางศิลปะนั้นเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติให้เกิด
ประสบการณ์ในต่าง ๆ อาจารย์ผู้สอนศิลปะควรรู้จักสอนและทำงานศิลปะไป
พร้อม ๆ กัน เพื่อจะได้มีความสามารถถ่ายทอดเนื้อหาและวิธีการต่าง ๆ ทางศิลปะ
ได้อย่างดีเป็นนักวิชาการที่มีมนุษยสัมพันธ์อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ (ลมชาย นิลอาชี 2527 :

35 - 39) อาจารย์ผู้สอนศิลปศึกษาควรมีความรู้ความสามารถในทางศิลปะอย่างดี และควรมีความรู้ในวิชาการแขนงอื่น ๆ ด้วย เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างศิลปศึกษากับวิชาการต่าง ๆ และต้องพยายามแสวงหาความรู้วิธีการใหม่ ๆ วัสดุที่มีคุณสมบัติใหม่ ๆ เพื่อใช้ในการสอนศิลปศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น หน้าที่ศึกษาปรับปรุงการเรียนการสอน แสวงหากิจกรรมใหม่โดยอาศัยความรู้และเหตุผลทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อปรับปรุงการสอนความรู้ความสามารถให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าทาง วิชาการอยู่เสมอ (อารี สุทธิพันธุ์ 2522 : 53) รวมถึงการวิจัย การเขียนตำรา การเขียนบทความสู่สังคมโดยอาศัยสื่อมวลชนและการผลิตเอกสารประกอบการสอนด้วย (รังสรรค์ ทิมพันธุ์พงษ์ 2522 : 97)

คุณสมบัติคานบุคลิกภาพ

บุคคลที่เป็นครูหรืออาจารย์ควรเป็นบุคคลที่มีบุคลิกลักษณะที่น่าเคารพนับถือ เป็นผู้มีความเมตตา กรุณา มีความมานะพยายาม ขยันอดทนในการปฏิบัติงาน (บุญสม มาร์ติน 2521 : 40) อาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษานั้น นอกจากจะมีความรู้ ความสามารถในวิชาที่สอนแล้วควรเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพที่ดี ซึ่งได้แก่ พุดจาสุภาพชัดเจน เป็นคนตรงต่อเวลา ใจเย็นสุขุมรอบคอบ หน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส ปฏิบัติงานด้วยความ เป็นระเบียบเรียบร้อยและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี โดยเฉพาะในด้านการแต่งกายนั้นควรเป็น ผู้ที่สามารถเลือกสีเลือกแบบได้เหมาะสมกับวัย โอกาส การเลือกเครื่องประดับและ สิ่งของเครื่องใช้ขบงบอกถึงรสนิยมของอาจารย์ผู้สอนศิลปศึกษาซึ่งสะท้อนถึงแนวทางการสอน การศึกษากิจกรรมใหม่ ๆ ให้นำสมัยอยู่เสมอด้วย จะสร้างความศรัทธาให้แก่ผู้เรียนได้ (อารี สุทธิพันธุ์ 2527 : 23 - 28) อาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษาควรเป็นผู้ที่มี บุคลิกภาพที่เอื้อต่อการเรียนการสอนศิลปศึกษา คือมีบุคลิกลักษณะของอาจารย์ที่ดีโดย ทั่วไปและสอดคล้องกับธรรมชาติของวิชาศิลปะที่ทำให้การเรียนการสอนเพลิดเพลินและ วางตนให้เป็นแบบอย่างแก่ผู้เรียน

คุณสมบัติค่านานการนิเทศการสอน

เนื่องจากหลักสูตรการศึกษามัธยมศึกษา วิชาเอกศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นการผลิตครูศิลปะ ซึ่งต้องมีการฝึกสอน มีการนิเทศการสอน ดังนั้นการนิเทศการสอนจึงเป็นหน้าที่สำคัญประการหนึ่งของอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษา การฝึกสอนเป็นการเตรียมนิสิตนักศึกษาไปสู่อาชีพครู นิสิตมีโอกาสนำความรู้ที่ตนทราบดีไปทดลองปฏิบัติในสภาพการเรียนการสอนจริง เพื่อให้คุ้นเคยกับผู้เรียนและเข้าใจหน้าที่ของครูและเป็นโอกาสในการสร้างบุคลิกภาพความเป็นครูของตน (เจริญผล สุวรรณโชติ 2521 : 1 - 3) ในการฝึกสอนนอกจากนิสิตได้เรียนรู้เกี่ยวกับการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและสังคมแล้วยังเป็นโอกาสที่นิสิตจะได้สำรวจความสามารถ ข้อบกพร่องของตนเองเพื่อจะได้หาทางปรับปรุงแก้ไขต่อไป (อัจฉรา ประไพตระกูล และคนอื่น ๆ 2522 : 2)

การฝึกสอนหรือฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูภาคปฏิบัติจะประสบความสำเร็จเพียงใดนั้น อาจารย์นิเทศก็เป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่ง (Hurd, 1978 : 1941) อาจารย์นิเทศควรมีบทบาทในลักษณะเป็นผู้ประสานงาน ตรวจสอบ แนะนำ และช่วยให้ นิสิตฝึกสอนได้ปรับตัวและใช้ความสามารถได้อย่างดียิ่งในช่วงระยะเวลาของการฝึกสอน (สุมานิน รุ่งเรืองธรรม ม.ป.ป. : 68 - 69) อาจารย์นิเทศจึงควรมีความสามารถในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ความสามารถในการแนะนำการทำโครงการสอน และบันทึกการสอน การสาธิตการสอนเป็นตัวอย่างแก่นิสิต การแนะนำวิธีการจัดหาสื่อการเรียนที่มีในห้องเรียนแก่นิสิต การเสนอหลักเกณฑ์การวัดผลและประเมินผลแก่นิสิต การสังเกตการสอนของนิสิตอย่างละเอียดทุกขั้นตอน การชมเชยและชี้แจงข้อบกพร่องเกี่ยวกับการสอนของนิสิต การให้โอกาสนิสิตได้อภิปรายปัญหาของตนเองหัดคิดค้นปัญหาด้วยตนเองและลงมือปฏิบัติด้วยตนเองมากที่สุด การติดตามสังเกตการสอนของนิสิตโดยสม่ำเสมอ และการเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ดี สุภาพ เป็นกันเอง ทำตนเป็นที่

นำนับถือ มีความยุติธรรม อุดม มีความรู้ มีประสบการณ์ในการนิเทศ (วิจิตร
 วรศบวงกูร 2519 : 31)

คุณสมบัติค่านับบริการสังคม

งานบริการวิชาการแก่สังคมถือเป็นหน้าที่อย่างหนึ่งของอาจารย์ในระดับอุดมศึกษา
 ซึ่งมีความสำคัญไม่น้อยไปกว่างานสอน เพราะการบริการสังคมจะช่วยสนับสนุนให้การสอน
 การวิจัยตรงกับความเป็นจริงของสังคมมากที่สุด ทำให้คุณภาพของครูที่ผลิตออกมาสามารถ
 รับใช้สังคมได้ทันทีและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (ธงชัย ปภัสราทร 2517 : 70)

การบริการวิชาการด้านศิลปศึกษาแก่สังคมนั้นนับได้ว่าเป็นประโยชน์ในการ
 ส่งเสริมการใช้วิชาศิลปะเพื่อพัฒนาอาชีพและการให้ความรู้ทางศิลปศึกษาแก่ผู้สนใจทั่วไป
 เป็นการสร้างความประสานสัมพันธ์ระหว่างการเรียนการสอนศิลปศึกษาในมหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทร์วิโรจน์กับการเรียนการสอนศิลปศึกษาในชุมชนให้มีทิศทางที่ต่อเนื่องและมี
 ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น แนวทางในการบริการสังคมในด้านศิลปศึกษานั้น ได้แก่ การเสนอ
 บทความด้านศิลปศึกษาแก่ชุมชนโดยอาศัยสื่อมวลชน การเป็นกรรมการตัดสินผลงาน
 ทางด้านศิลปศึกษาในชุมชน การจัดประชุมสัมมนาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนวิชาศิลปศึกษา
 ให้แก่ครูในโรงเรียนต่าง ๆ ในชุมชน การจัดนิทรรศการทางศิลปศึกษาเพื่อเผยแพร่
 ความรู้ใหม่ ๆ แก่ชุมชน การออกไปปฏิบัติงานในชุมชนร่วมกับนิสิตและหน่วยงานต่าง ๆ
 การไปแสดงปาฐกถา การอภิปรายวิชาการด้านศิลปศึกษา การไปเป็นที่ปรึกษา
 เป็นผู้เชี่ยวชาญในการฝึกอบรมในด้านศิลปะ (อมร รักษาสิทธิ์ 2512 : 4 - 5)
 การบริการสังคมช่วยให้การเรียนการสอนมีเป้าหมายชัดเจน เกิดความสัมพันธ์ระหว่าง
 เนื้อหาวิชาที่สอนและความเป็นจริงของสังคมมากยิ่งขึ้น

คุณสมบัติด้านการแนะนำให้คำปรึกษา

การให้คำปรึกษาแก่นิสิตเกี่ยวกับการลงทะเบียน การเลือกสาขาวิชาเรียน การเขียนรายงาน การศึกษาต่อและอื่น ๆ เป็นหน้าที่ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับหน้าที่ การสอน จึงได้มีการแต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นทางการขึ้น อาจารย์มหาวิทยาลัย ในประเทศไทยร้อยละ 63 นอกจากจะทำการสอนแล้วยังทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแก่นิสิต (รพี สุวรรณะขม 2521 : 25 - 29)

นิสิตที่เรียนหลักสูตรการศึกษามัธยมศึกษา เอกกสิกรรมศึกษา มักมีปัญหาค้นวิชาการ คำนส่วนตัวอยู่เสมอ คำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาทำให้นิสิตได้มีโอกาสประสบความสำเร็จในการเรียนและเป็นผู้พัฒนาตนเองอย่างเต็มความสามารถ อาจารย์ที่ปรึกษา จึงเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ด้านวิชาการ ด้านหลักสูตร มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีความเสียสละและยินดีช่วยเหลือผู้อื่นอยู่เสมอ เป็นผู้ยึดมั่นในคุณธรรม และประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี เพื่อให้ นิสิตมีความศรัทธาและเชื่อถือ (คู่มืออาจารย์ ที่ปรึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2527 : 2) นอกจากนั้นควรเป็นผู้ที่มีความ สามารถในด้านต่าง ๆ ได้แก่ กำรอธิบายโครงสร้างของหลักสูตรแก่นิสิตได้อย่างชัดเจน การชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับแผนการเรียนและการเลือกสาขาวิชาเรียนแก่นิสิต การแนะนำวิธีการลงทะเบียนแก่นิสิต การเสนอแนะวิธีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมแก่นิสิต การจัดบริการข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการขอทุน การศึกษาแก่นิสิต การแจ้งสถานที่และเวลาเพื่ออำนวยความสะดวกในการให้นิสิต เข้าพบ และการติดตามรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนของนิสิตได้อย่างละเอียดเพื่อ ประโยชน์ในการตัดสินใจให้คำแนะนำปรึกษา

การเรียนการสอนในระดับมหาวิทยาลัย บรรยากาศและสิ่งแวดลอมใหม่ ๆ อาจทำให้เกิดปัญหาในการปรับตัวของนิสิต อันเป็นอุปสรรคต่อการเรียนและการดำเนิน ชีวิต ประกอบกับความซับซ้อนของสังคมปัจจุบันทำให้ผู้ปกครองไม่มีใครมีเวลาให้คำปรึกษา

แก่นิสิตนักศึกษา ดังนั้นอาจารย์ที่ปรึกษาจึงเป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่จะช่วยเหลือในด้านการเรียน การอบรมบ่มนิสัยช่วยขจัดปัญหาหรือลดปัญหา อุปสรรคต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นกับนิสิต จากการศึกษาสภาพการให้คำปรึกษาและลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษานิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยต้องการ พบว่า คำปรึกษาที่นิสิตต้องการมากที่สุดเรียงตามลำดับความสำคัญ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรที่จะเรียน การเลือกสาขาวิชา การลงทะเบียน คำแนะนำเกี่ยวกับการวางแผนการเรียน วิธีการเรียนที่ได้ผลและมีประสิทธิภาพ แหล่งวิชาที่จะศึกษาค้นคว้าและศึกษาต่อในระดับสูง วิธีการให้คำปรึกษาที่นิสิตต้องการมากที่สุดคือ การให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล ส่วนบุคลิกลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษานิสิตต้องการมากที่สุดคือ พุดจาสุภาพ มีมารยาทดี รักความเป็นระเบียบ แต่งกายเรียบร้อย เป็นกันเองกับนิสิต สามารถอธิบายสิ่งต่าง ๆ ให้เข้าใจได้ง่ายชัดเจน วางคนเหมาะสมและพิจารณาปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ (สุจริต เพียรชอบ และวรศักดิ์ เพียรชอบ 2523 : 113 - 122)

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่ได้เน้นถึงคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนโดยทั่วไปและอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษา รวม 6 ด้าน คือ ด้านการสอน ด้านวิชาการ ด้านบุคลิกลักษณะ ด้านนิเทศการสอน ด้านการบริการสังคมและด้านการแนะแนวให้คำปรึกษา

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามสาระ ดังต่อไปนี้

1. การกำหนดประชากร
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ อาจารย์ผู้สอนวิชาเอกศิลปศึกษา
ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ รวมทั้งสิ้น 13 คน ดังตาราง 1

ตาราง 1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา จำแนกตามวิทยาเขต

วิทยาเขตที่เปิดสอนวิชาเอกศิลปศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
วิทยาเขตประสานมิตร	6	46.15
วิทยาเขตมหาสารคาม	4	30.77
วิทยาเขตบางแสน	3	23.08
รวม	13	100.00

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย เป็นแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์และแบบสังเกต

1. แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการในการสร้างดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวกับคุณสมบัติที่ดีของครู อาจารย์ ผู้สอนวิชาศิลปศึกษาในระดับต่าง ๆ และคุณสมบัติที่ดีของอาจารย์ในระดับอุดมศึกษาโดยทั่วไป

1.2 ศึกษาจากแบบสอบถามของ ออมสิน ศิลพันธ์และของ เฉลียว บุรีภักดี ซึ่งวิจัยเกี่ยวกับคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนวิชาคหกรรมศาสตร์ในวิทยาลัยครู ลักษณะของครูที่ดี แล้วปรับปรุงสร้างแบบสอบถามเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้

1.3 นำแบบสอบถามที่ร่างเสร็จแล้วเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาคือ ผศ.ดร.วิจิตร สีนสิริ ผศ.ดร.โชติ เพชรชื่นและผู้เชี่ยวชาญคือ ดร.มะลิฉัตร เลื้ออานันท์ ดร.พรสนอง วงศ์สิงห์ทองและ รศ.สงวน รอดบุญ ได้อ่านเพื่อตรวจแก้ไขข้อความให้ข้อความชัดเจนและครอบคลุมเรื่องที่ศึกษายิ่งขึ้น

ลักษณะแบบสอบถามเป็นการสอบถามความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ รวม 6 ด้าน คือ ด้านการสอน ด้านวิชาการ ด้านบุคลิกภาพ ด้านนิเทศการสอน ด้านบริการสังคมและด้านการแนะแนวให้คำปรึกษา โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale)

โดยกำหนดให้ผู้ตอบ ตอบเป็นน้ำหนักมากน้อยตามความรู้สึกของตนเป็น 5 ตัวเลือก คือ สำคัญมากที่สุด สำคัญมาก สำคัญปานกลาง สำคัญน้อยและสำคัญน้อยที่สุด ซึ่งมีจำนวนข้อดังนี้ ด้านการสอน 10 ข้อ ด้านวิชาการ 7 ข้อ ด้านบุคลิกภาพ 8 ข้อ ด้านนิเทศการสอน 9 ข้อ ด้านบริการสังคม 7 ข้อ และด้านการแนะแนวให้คำปรึกษา 10 ข้อ

เกณฑ์ในการให้คะแนนกำหนดดังนี้

สำคัญมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
สำคัญมาก	ให้	4	คะแนน
สำคัญปานกลาง	ให้	3	คะแนน
สำคัญน้อย	ให้	2	คะแนน
สำคัญน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามปลายเปิด ให้อาจารย์ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ นอกเหนือจากที่กำหนดในแบบสอบถาม

2. แบบสัมภาษณ์และแบบสังเกตที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างดังนี้

2.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์และแบบสังเกตจากหลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยของ วิเชียร เกตุสิงห์ (วิเชียร เกตุสิงห์ 2524 : 104 - 113)

2.2 สร้างแบบสัมภาษณ์และแบบสังเกตขึ้นโดยใช้ข้อความในแบบสอบถามเป็นเกณฑ์ในการตั้งข้อสัมภาษณ์และสังเกต

2.3 นำแบบสัมภาษณ์และแบบสังเกตไปทดลองสัมภาษณ์และสังเกตกับอาจารย์ภาควิชาศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตประสานมิตร จำนวน 3 คน แล้วปรับปรุงให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

2.4 นำแบบสัมภาษณ์และแบบสังเกตที่ปรับปรุงแล้วเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษา คือ ผศ.ดร. วิจิตร ลินสีร์ ผศ.ดร. โชติ เพชรชื่น และผู้เชี่ยวชาญคือ คร.มะลิฉัตร เอื้ออานันท์ คร.พรสนอง วงศ์สิงห์ทอง รศ.สงวน รอดบุญ เพื่อตรวจแก้ไขข้อความชัดเจนและตรงที่ต้องการศึกษามากขึ้น

ลักษณะแบบสัมภาษณ์เป็นการสัมภาษณ์โดยให้ผู้รับการสัมภาษณ์ให้ข้อมูลในการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของตนเองในด้านวิชาการ ด้านนิเทศการสอน ด้านบริการสังคมและด้านการแนะแนวให้คำปรึกษา ผู้สัมภาษณ์จะชี้คทาภาพในข้อที่

ตรงกับคำตอบในแบบสัมภาษณ์และบันทึกรายละเอียดที่ผู้รับการสัมภาษณ์ให้ข้อมูลเพิ่มเติม นอกเหนือไปจากคำตอบในแบบสัมภาษณ์

ลักษณะแบบสังเกต ผู้สังเกตนำแบบสังเกตไปศึกษาการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในด้านการสอนและด้านบุคลิกภาพ โดยผู้สังเกตชี้ทิศทางที่ข้อความในแบบสังเกต เมื่อตรงกับกรปฏิบัติจริงของอาจารย์ผู้สอนที่ได้รับการสังเกตและบันทึกรายละเอียดที่ได้จากการสังเกตเพิ่มเติมนอกเหนือไปจากข้อความในแบบสังเกต

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลทำในระหว่างเดือนมีนาคม 2528 ถึง เดือนสิงหาคม 2528 โดยดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือแนไปเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือแนไปยังอาจารย์ภาควิชาศิลปะและวัฒนธรรมที่เป็นประชากร โดยทางไปรษณีย์สำหรับวิทยาเขตมหาสารคามและบางแสน ส่วนวิทยาเขตประสานมิตร ดำเนินการแจกและเก็บด้วยตนเองในเดือนมีนาคม 2528

3. นำแบบสัมภาษณ์ไปสัมภาษณ์โดยดำเนินการดังนี้

อาจารย์ 1	สัมภาษณ์ในวันที่	21 พฤษภาคม 2528	เวลา	11.00 น.
อาจารย์ 2	สัมภาษณ์ในวันที่	26 มิถุนายน 2528	เวลา	12.30 น.
อาจารย์ 3	สัมภาษณ์ในวันที่	12 กรกฎาคม 2528	เวลา	9.00 น.
อาจารย์ 4	สัมภาษณ์ในวันที่	19 มิถุนายน 2528	เวลา	12.00 น.
อาจารย์ 5	สัมภาษณ์ในวันที่	15 มิถุนายน 2528	เวลา	10.00 น.
อาจารย์ 6	สัมภาษณ์ในวันที่	14 มิถุนายน 2528	เวลา	14.00 น.
อาจารย์ 7	สัมภาษณ์ในวันที่	26 มิถุนายน 2528	เวลา	12.00 น.
อาจารย์ 8	สัมภาษณ์ในวันที่	14 มิถุนายน 2528	เวลา	9.00 น.

- อาจารย์ 9 สัมภาษณ์ในวันที่ 24 มิถุนายน 2528 เวลา 13.00 น.
 อาจารย์ 10 สัมภาษณ์ในวันที่ 11 พฤษภาคม 2528 เวลา 13.00 น.
 อาจารย์ 11 สัมภาษณ์ในวันที่ 17 มิถุนายน 2528 เวลา 9.00 น.
 อาจารย์ 12 สัมภาษณ์ในวันที่ 11 พฤษภาคม 2528 เวลา 15.45 น.
 อาจารย์ 13 สัมภาษณ์ในวันที่ 12 กรกฎาคม 2528 เวลา 10.00 น.

4. นำแบบสังเกตไปสังเกตโดยดำเนินการดังนี้

อาจารย์ 1 สังเกตครั้งที่ 1 ในวันที่ 19 มิถุนายน 2528 เวลา 17.00 น.
 ครั้งที่ 2 ในวันที่ 10 กรกฎาคม 2528 เวลา 17.00 น. ครั้งที่ 3 ในวันที่ 14 สิงหาคม
 2528 เวลา 17.00 น.

อาจารย์ 2 สังเกตครั้งที่ 1 ในวันที่ 26 มิถุนายน 2528 เวลา 10.00 น.
 ครั้งที่ 2 ในวันที่ 8 กรกฎาคม 2528 เวลา 13.00 น. ครั้งที่ 3 ในวันที่ 5 สิงหาคม
 2528 เวลา 10.00 น.

อาจารย์ 3 สังเกตครั้งที่ 1 ในวันที่ 19 มิถุนายน 2528 เวลา 10.00 น.
 ครั้งที่ 2 ในวันที่ 17 กรกฎาคม 2528 เวลา 10.00 น. ครั้งที่ 3 ในวันที่ 21 สิงหาคม
 2528 เวลา 10.00 น.

อาจารย์ 4 สังเกตครั้งที่ 1 ในวันที่ 19 มิถุนายน 2528 เวลา 17.00 น.
 ครั้งที่ 2 ในวันที่ 17 กรกฎาคม 2528 เวลา 17.00 น. ครั้งที่ 3 ในวันที่ 21 สิงหาคม
 2528 เวลา 17.00 น.

อาจารย์ 5 สังเกตครั้งที่ 1 ในวันที่ 26 มิถุนายน 2528 เวลา 13.00 น.
 ครั้งที่ 2 ในวันที่ 4 กรกฎาคม 2528 เวลา 8.00 น. ครั้งที่ 3 ในวันที่ 13 กรกฎาคม
 2528 เวลา 13.00 น.

อาจารย์ 6 สังเกตครั้งที่ 1 ในวันที่ 14 มิถุนายน 2528 เวลา 13.00 น.
 ครั้งที่ 2 ในวันที่ 5 กรกฎาคม 2528 เวลา 13.00 น. ครั้งที่ 3 ในวันที่ 10 สิงหาคม
 2528 เวลา 13.00 น.

อาจารย์ 7 สังเกตครั้งที่ 1 ในวันที่ 12 มิถุนายน 2528 เวลา 17.00 น.
ครั้งที่ 2 ในวันที่ 19 กรกฎาคม 2528 เวลา 8.00 น. ครั้งที่ 3 ในวันที่ 7 สิงหาคม
2528 เวลา 17.00 น.

อาจารย์ 8 สังเกตครั้งที่ 1 ในวันที่ 14 มิถุนายน 2528 เวลา 13.00 น.
ครั้งที่ 2 ในวันที่ 5 กรกฎาคม 2528 เวลา 10.00 น. ครั้งที่ 3 ในวันที่ 10 สิงหาคม
2528 เวลา 10.00 น.

อาจารย์ 9 สังเกตครั้งที่ 1 ในวันที่ 16 มิถุนายน 2528 เวลา 8.00 น.
ครั้งที่ 2 ในวันที่ 16 กรกฎาคม 2528 เวลา 8.00 น. ครั้งที่ 3 ในวันที่ 6 สิงหาคม
2528 เวลา 8.00 น.

อาจารย์ 10 สังเกตครั้งที่ 1 ในวันที่ 13 มิถุนายน 2528 เวลา 8.00 น.
ครั้งที่ 2 ในวันที่ 13 มิถุนายน 2528 เวลา 8.00 น. ครั้งที่ 3 ในวันที่ 10 กรกฎาคม
2528 เวลา 8.00 น.

อาจารย์ 11 สังเกตครั้งที่ 1 ในวันที่ 20 มิถุนายน 2528 เวลา 10.00 น.
ครั้งที่ 2 ในวันที่ 11 กรกฎาคม 2528 เวลา 10.00 น. ครั้งที่ 3 ในวันที่ 2 สิงหาคม
2528 เวลา 10.00 น.

อาจารย์ 12 สังเกตครั้งที่ 1 ในวันที่ 13 มิถุนายน 2528 เวลา 13.00 น.
ครั้งที่ 2 ในวันที่ 18 กรกฎาคม 2528 เวลา 13.00 น. ครั้งที่ 3 ในวันที่ 8 สิงหาคม
2528 เวลา 13.00 น.

อาจารย์ 13 สังเกตครั้งที่ 1 ในวันที่ 19 มิถุนายน 2528 เวลา 17.00 น.
ครั้งที่ 2 ในวันที่ 17 กรกฎาคม 2528 เวลา 17.00 น. ครั้งที่ 3 ในวันที่ 21 สิงหาคม
2528 เวลา 12.00 น.

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลนั้นได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามใช้วิธีการหาค่าสถิติพื้นฐาน คือ

1.1 ไข่ค่าความถี่

1.2 คะแนนเฉลี่ย โดยใช้สูตร $\mu = \frac{\sum X}{N}$

เมื่อ μ แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมดที่ศึกษา

2. ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์วิเคราะห์โดยใช้รายละเอียดที่ได้จากการสัมภาษณ์

การปฏิบัติจริงเกี่ยวกับคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านวิชาการ ด้านนิเทศการสอน ด้านบริการสังคมและด้านการแนะแนวให้คำปรึกษาและพิจารณาความสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามในแต่ละด้าน ถ้าค่าตอบพบว่าการปฏิบัติจริงของอาจารย์ผู้สอนตรงกัน เกินกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนอาจารย์ผู้สอนทั้งหมด ผู้วิจัยถือว่าเป็นคุณสมบัติที่จะนำไปพิจารณาความสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม

3. ข้อมูลจากแบบสังเกตวิเคราะห์โดยใช้รายละเอียดที่ได้จากการสังเกต

อาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คนละ 3 ครั้ง โดยถือเกณฑ์จากการสังเกตพบการปฏิบัติจริงเหมือนกันตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไป หากพบว่าการปฏิบัติจริงของอาจารย์ผู้สอนตรงกัน เกินกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนอาจารย์ผู้สอนทั้งหมด ผู้วิจัยถือว่าเป็นคุณสมบัติที่จะนำไปพิจารณาความสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ในด้านการสอนและด้านบุคลิกภาพ

4. ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด วิเคราะห์โดยการเรียงลำดับคำตอบ

ตามความถี่มากไปหาน้อย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ลำดับชั้นในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลได้จัดทำตามลำดับดังนี้

1. ข้อมูลจากแบบสอบถามวิเคราะห์โดยอาศัยคะแนนเฉลี่ยที่ชนะของอาจารย์ที่มีต่อคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ แล้วนำคะแนนเฉลี่ยแต่ละข้อมาประเมินโดยอาศัยเกณฑ์การพิจารณาความแนวคิดของ เบสท์ (Best. 1963 : 158 - 159) ดังนี้

3.66 - 5.00 คุณสมบัตินี้มีความสำคัญอยู่ในเกณฑ์มาก

2.33 - 3.65 คุณสมบัตินี้มีความสำคัญอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

1.00 - 2.32 คุณสมบัตินี้มีความสำคัญอยู่ในเกณฑ์น้อย

ไรซ์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และการสังเกตการปฏิบัติงานจริงเกี่ยวกับคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษา อธิบายเพิ่มเติมโดยพิจารณาความสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามแต่ละด้านควบคู่กันไป

2. วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามปลายเปิด โดยการเรียงลำดับค่าตอบตามความถี่มากไปหาน้อย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์และแบบสังเกต

คะแนนเฉลี่ยที่ชนะของอาจารย์ที่มีต่อคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการสอน ดังตาราง 2

ตาราง 2 คะแนนเฉลี่ยทักษะของอาจารย์ที่มีต่อคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์
ผู้สอนวิชาศิลปะศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คำนวณการสอน

คุณสมบัติที่พึงประสงค์การสอน	N	$\bar{X}$
1. สามารถชี้แจงแผนการเรียนและแผนการฝึกปฏิบัติงาน ตลอดภาคเรียนได้	13	4.62
2. บอกวัตถุประสงค์ของการเรียนและการฝึกปฏิบัติงานแก่นิสิต ก่อนที่ลงมือปฏิบัติงาน	13	4.62
3. สามารถจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็น ในการเรียนการสอนไว้อย่างพร้อมมูล	13	4.54
4. สามารถจัดการสอนภาคปฏิบัติให้สอดคล้องกับภาคทฤษฎีได้	13	4.46
5. สามารถจัดห้องปฏิบัติงานให้ค่อนข้างสะอาด สะดวก และปลอดภัยในการปฏิบัติงาน	13	4.23
6. สามารถอธิบายและชี้แจงวิธีการและขั้นตอนการปฏิบัติงาน ได้อย่างละเอียดและชัดเจน	13	4.46
7. สามารถทดลอง สวมบทบาทปฏิบัติให้ นิสิต เป็นตัวอย่างได้	13	4.30
8. ติดตามดูแลการปฏิบัติงานของ นิสิต อย่างใกล้ชิด	13	4.15
9. ชี้แจงหลักเกณฑ์การประเมินผลให้ นิสิต ทราบล่วงหน้า	13	4.30
10. ชี้แจงข้อบกพร่องของการฝึกปฏิบัติงานให้ นิสิต ทราบทุกครั้ง	13	4.54
รวม	13	4.42

จากตาราง 2 คะแนนเฉลี่ยทัศนคติของอาจารย์แสดงให้เห็นว่า คุณสมบัตินี้ที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒในด้าน การสอนมีความสำคัญอยู่ในเกณฑ์มากทุกข้อ ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ สามารถชี้แจงแผนการเรียนและแผนการฝึกปฏิบัติงานตลอดภาคเรียนได้ กับบอกรัตนุประสงค์ของการเรียนและการฝึกปฏิบัติแก่นิสิตก่อนที่จะลงมือปฏิบัติงาน ส่วนข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดคือ ติดตามดูแลการปฏิบัติงานของนิสิตอย่างใกล้ชิด

จากการสังเกตเพื่อศึกษาการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับคุณสมบัตินี้ที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการสอน รวม 3 ครั้ง พบว่าการชี้แจงแผนการเรียนและแผนการฝึกปฏิบัติงานตลอดภาคเรียน อาจารย์ผู้สอน 8 คนชี้แจงด้วยการสรุปย่อสั้น ๆ ด้วยวาจาในตอนต้นของบทเรียนทุกครั้ง อาจารย์ผู้สอน 3 คนชี้แจงโดยการทำโครงการตลอดภาคเรียนเป็นลายลักษณ์อักษร โดยพิมพ์แจกให้กับนิสิตทุกคน อาจารย์ผู้สอน 2 คนไม่ได้ชี้แจงแผนการเรียนและแผนการฝึกปฏิบัติงานตลอดภาคเรียนแต่อย่างใด จากการสอบถามผู้ที่ไม่ได้ชี้แจงแผนการเรียนและแผนการปฏิบัติงานได้คำตอบที่ตรงกันว่า สอนมานานจนสามารถวางแผนการสอนแต่ละชั่วโมงได้อย่างรัดกุม โดยบอกให้เตรียมอุปกรณ์มาล่วงหน้า หรือเขียนไว้ที่กระดานคำเป็นครั้งคราวไป

การบอกรัตนุประสงค์ของการเรียนและการฝึกปฏิบัติงานแก่นิสิตก่อนที่จะลงมือปฏิบัติงาน อาจารย์ผู้สอน 10 คนบอกด้วยวาจาแก่นิสิตก่อนการฝึกปฏิบัติกิจกรรมในตอนต้นของบทเรียน อาจารย์ผู้สอนอีก 3 คนบอกได้แล้วในโครงการเรียนและการฝึกปฏิบัติงานเป็นลายลักษณ์อักษรตลอดภาคเรียน และย้ำด้วยวาจาก่อนปฏิบัติงานอีกครั้งหนึ่ง จากการสังเกตนิสิตพบว่า นิสิตไม่มีปัญหาใด ๆ ในการปฏิบัติงาน

การเตรียมวัสดุและเครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นในการเรียนการสอนไว้อย่างพร้อมมูล อาจารย์ผู้สอน 4 คนจัดเตรียมไว้ที่ห้องสอนอย่างเรียบร้อย อาจารย์ผู้สอน 9 คนได้เตรียมโดยให้นิสิตเป็นฝ่ายจัดหาเองทั้งหมด การเตรียมโดยให้นิสิตเป็นฝ่าย

จัดหาเองทั้งหมดนั้น มีนิสิตบางคนไม่ได้นำอุปกรณ์มาเรียน แต่การที่อาจารย์ผู้สอน จัดเตรียมอุปกรณ์เครื่องมือไว้ที่ห้องเรียนอย่างเรียบร้อยจึงแก้ปัญหานี้ได้

การจัดสอนภาคปฏิบัติให้สอดคล้องกับภาคทฤษฎี อาจารย์ผู้สอน 9 คน จัดการสอนให้ครูทฤษฎีก่อนลงมือปฏิบัติ อาจารย์ผู้สอน 3 คนสอนทฤษฎีไปพร้อมกับการ ลงมือปฏิบัติ อาจารย์ผู้สอน 1 คนสรุปทฤษฎีหลังจากลงมือปฏิบัติไปแล้ว การสอนโดย ให้ครูทฤษฎีก่อนลงมือปฏิบัติ นั้น อาจารย์ผู้สอนทั้ง 9 คนบอกถึงหลักการและวิธีการของ กิจกรรมที่ทำในชั่วโมงนั้นก่อนแล้วจึงให้นิสิตลงมือปฏิบัติ การสอนทฤษฎีไปพร้อม ๆ กับ การลงมือปฏิบัติ นั้น อาจารย์ผู้สอนให้นิสิตลงมือปฏิบัติทันทีแล้วจึงอธิบายสิ่งที่เกิดขึ้นที่ละขั้น เป็นหลักการภาคทฤษฎี การสรุปทฤษฎีหลังจากลงมือปฏิบัติไปแล้วอาจารย์ผู้สอนสั่งงาน ให้ทำ เมื่อนิสิตนำงานมาส่ง อาจารย์ผู้สอนวิจารณ์งานและสรุปเป็นเนื้อหาภาคทฤษฎี จากการสังเกตนิสิตพบว่ามีความตั้งใจ เรียนดีทุกคน

การเตรียมห้องปฏิบัติการให้มีความสะอาด สะดวกและปลอดภัยในการปฏิบัติงาน อาจารย์ผู้สอน 5 คนจัดห้องได้สะอาด สะดวกและปลอดภัยตลอดเวลา อาจารย์ผู้สอน ดูแลเอาใจใส่เป็นพิเศษในเรื่องความสะอาด เมื่อทำงานเสร็จแล้วสั่งให้นิสิตช่วยกัน เก็บกวาดก่อนลุกออกจากห้องไป อาจารย์ผู้สอนอีก 8 คนนั้นจัดห้องได้สะอาด สะดวก และปลอดภัยเป็นบางครั้งคราว ในตอนต้นชั่วโมงห้องเรียนสะอาด พอปลายชั่วโมง สกปรกและมีได้กำขี้ปนินิสิตให้รักษาความสะอาดแต่อย่างใด

การอธิบายและชี้แจงวิธีการและขั้นตอนการปฏิบัติงานได้อย่างละเอียด อาจารย์ผู้สอน 9 คนอธิบายและชี้แจงวิธีการและขั้นตอนการปฏิบัติงานได้อย่างละเอียด อาจารย์ผู้สอนอธิบายได้ชัดเจน เป็นระบบ นิสิตเข้าใจและปฏิบัติได้อย่างดี อาจารย์ผู้สอนอีก 4 คนอธิบายและชี้แจงวิธีการและขั้นตอนการปฏิบัติงานได้ แต่ไม่ละเอียดชัดเจน อาจารย์ผู้สอนชี้แจงเพียงสรุปสั้น ๆ ย่อ ๆ ซึ่งนิสิตได้ซักถามปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับขั้นตอน การปฏิบัติอยู่เสมอ จากการสังเกตนิสิตพบว่า การอธิบายและชี้แจงขั้นตอนอย่างละเอียด ทำให้การปฏิบัติงานได้รวดเร็วขึ้น

การที่อาจารย์ผู้สอนสามารถทดลอง สาธิตหรือปฏิบัติให้นิสิตดูเป็นตัวอย่างได้ อาจารย์ผู้สอน 2 คนสาธิตให้นิสิตดูเป็นตัวอย่างได้อย่างดี อาจารย์ผู้สอนปฏิบัติงานที่มอบหมายให้นิสิตทำไปพร้อม ๆ กับนิสิตด้วย นิสิตลอกเลียนแบบอาจารย์ผู้สอนทั้งรูปแบบและวิธีการอันเป็นทักษะขั้นพื้นฐานในวิชานั้น ๆ อาจารย์ผู้สอนอีก 10 คน สาธิตเพียงสังเขปแล้วนำตัวอย่างที่สำเร็จรูปซึ่งมีมาก่อนแล้วประกอบ อาจารย์ผู้สอนได้วาดภาพประกอบบนกระดานคำเล็กน้อย แล้วนำภาพตัวอย่างซึ่งเป็นของนิสิตที่เคยทำไว้ก่อนมาประกอบในการสาธิตครั้งนั้น อาจารย์ผู้สอนอีก 1 คนไม่ได้ทดลองสาธิตหรือปฏิบัติให้นิสิตดูแต่อย่างใด ตามสาเหตุพบว่าต้องการให้นิสิตแสดงออกเอง มีความคิดเห็นเป็นของตนเอง จากการสังเกตนิสิตพบว่า การสาธิตให้ดูเป็นตัวอย่าง นิสิตจะปฏิบัติงานด้วยความพร้อมเพรียงและตั้งใจ แต่ผลงานที่ออกมามีลักษณะใกล้เคียงกันไม่แตกต่างกันมากนัก การสอนที่ไม่ได้สาธิตให้ดูนั้น นิสิตมีปัญหาซักถามและปฏิบัติงานอย่างไม่มั่นใจ ผลงานที่ได้จะมีความแตกต่างกันและมีความล่าช้าอันเนื่องจากการทัศนคติของมือปฏิบัติงานในกิจกรรมนั้น ส่วนการสอนโดยสาธิตเพียงสังเขปแล้วนำตัวอย่างที่สำเร็จรูปให้นิสิตปฏิบัติงานโดยมีความพร้อม มั่นใจและลักษณะของผลงานก็มีความแตกต่างในค่านรูปแบบพอสมควร

การติดตามดูแลการปฏิบัติงานของนิสิตอย่างใกล้ชิด อาจารย์ผู้สอน 4 คน ควบคุมการปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิดตลอดเวลาจนหมดชั่วโมง อาจารย์ผู้สอนอยู่ที่ห้องเรียนตลอดเวลาและเฝ้าดูการปฏิบัติงานของนิสิตเป็นครั้งคราว อาจารย์ผู้สอนอีก 9 คน ปล่อยให้เพียงตอนต้นชั่วโมงแล้วปล่อยให้ให้นิสิตปฏิบัติงานเอง สอบถามสาเหตุควรวาจาจากอาจารย์ผู้สอนพบว่า ต้องการให้นิสิตมีสมาธิและอิสระในการทำงาน จากการสังเกตนิสิตพบว่า นิสิตตั้งใจและสนใจเมื่ออาจารย์ผู้สอนควบคุมการปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิด ส่วนการดูแลตอนต้นชั่วโมงแล้วปล่อยให้ให้นิสิตปฏิบัติงานเอง นิสิตปฏิบัติงานด้วยความสบายใจ แต่มีบางคนที่ไม่ตั้งใจซึ่งสังเกตได้จากการทำงานไม่ปฏิบัติงานในชั่วโมงนั้น

การชี้แจงหลักเกณฑ์การประเมินผลให้นักศึกษาล่วงหน้า อาจารย์ผู้สอน 8 คน
 ชี้แจงโดยบอกควาจาหลังจากการสอนภาคทฤษฎีเสร็จและเริ่มให้นักศึกษาลองมือปฏิบัติ
 อาจารย์ผู้สอนได้บอกถึงเกณฑ์ในการให้คะแนนในการปฏิบัติงานครั้งนี้ให้นักศึกษาลอง
 หลังจากสอนทฤษฎีเสร็จและเริ่มให้นักศึกษาลองมือปฏิบัติ อาจารย์ผู้สอน 2 คนชี้แจงโดยบอก
 คำควาจาในขณะที่นักศึกษาลองปฏิบัติงาน อาจารย์ผู้สอนได้ให้นักศึกษาลองมือปฏิบัติ
 จึงบอกเกณฑ์การวัดผลงานชิ้นนั้น อาจารย์ผู้สอน 1 คนชี้แจงไว้ในหนังสือคู่มือประจำวิชา
 หรือเอกสารประกอบการสอน ซึ่งอาจารย์ผู้สอนใช้คู่มือประจำวิชาหรือเอกสารประกอบ
 การสอนที่มีแนวทางการประเมินผลของกิจกรรมนั้นอยู่พร้อมแล้วประกอบการสอนครั้งนั้น
 ส่วนอาจารย์อีก 2 คนไม่ชี้แจงหลักเกณฑ์การประเมินผลแต่อย่างใด สอบถามสาเหตุ
 คำควาจาพบว่า ต้องการให้นักศึกษาปฏิบัติงานอย่างอิสระ แล้วใช้วิธีการวิจารณ์งาน
 ภายหลังจึงได้บอกหลักเกณฑ์การประเมินผลในตอนนั้นด้วย

การชี้แจงข้อบกพร่องของการฝึกปฏิบัติงานให้นักศึกษาลอง อาจารย์ผู้สอน 6 คน
 ชี้แจงคำควาจาขณะเดินตรวจดูนิสิตขณะปฏิบัติงาน อาจารย์ผู้สอนได้ดูงานของนิสิตแล้ว
 บอกจุดที่ จุดบกพร่องให้ทราบ ส่วนอาจารย์ผู้สอนอีก 7 คนได้ชี้แจงเป็นลายลักษณ์อักษร
 ขณะตรวจผลงานของนิสิตที่นำมาส่งและในอาจารย์ผู้สอน 7 คนนี้ อาจารย์ผู้สอน 4 คน
 ได้ใช้วิธีวิจารณ์งานหลังจากบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรแล้วที่ผลงานและวิจารณ์ด้วย
 วจาอีกครั้งหนึ่ง

คะแนนเฉลี่ยทักษะของอาจารย์ที่มีต่อคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอน
 วิชาศิลปศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คำนวณวิชาการ ดังตาราง 3

ตาราง 3 คะแนนเฉลี่ยทักษะของอาจารย์ที่มีต่อคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์
ผู้สอนวิชาศิลปศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คำนวณวิชาการ

คุณสมบัติที่พึงประสงค์ค่านววิชาการ	N	μ
1. สามารถแนะนำตำราและเอกสารงานวิจัยเกี่ยวกับ ศิลปศึกษาได้	13	4.23
2. ได้รับการฝึกอบรมหรือศึกษาในสาขาวิชาศิลปศึกษามา โดยเฉพาะ	13	4.38
3. สามารถเขียนตำราหรือเอกสารประกอบการสอนและ งานวิจัย	13	4.15
4. เป็นสมาชิกของสมาคมหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับงาน ค่านศิลปศึกษา	13	2.84
5. ศึกษาดูงานค่านศิลปศึกษาอยู่เสมอ	13	3.00
6. สามารถทำการศึกษาค้นคว้าวิจัยหรือทดลองด้วยตนเองได้	13	4.30
7. สามารถนำความรู้ในวิชาการต่าง ๆ ใช้ประกอบการสอน อย่างกว้างขวาง	13	4.62
รวม	13	3.93

จากตาราง 3 คะแนนเฉลี่ยทักษะของอาจารย์แสดงให้เห็นว่าคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในด้านวิชาการ มีความสำคัญอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง 2 ข้อ คือ การศึกษาทฤษฎีด้านศิลปศึกษา อยู่เสมอและการเป็นสมาชิกของสมาคมหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับงานด้านศิลปศึกษา ซึ่งเป็นข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด ส่วนข้ออื่น ๆ มีความสำคัญอยู่ในเกณฑ์มาก ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ สามารถนำความรู้ในวิชาการต่าง ๆ ไปประกอบการสอนอย่างกว้างขวาง

จากการสัมภาษณ์เพื่อศึกษาการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านวิชาการ พบว่าการแนะนำตำราและเอกสารงานวิจัยเกี่ยวกับศิลปศึกษาให้นักนิสิต อาจารย์ผู้สอน 1 คนแนะนำทุกครั้งที่เขาสอน โดยการมอบหมายงานให้นักนิสิตไปอ่านตำรามาก่อน เพราะจะทำให้เข้าใจบทเรียนดีขึ้น อาจารย์ผู้สอนอีก 12 คนแนะนำเป็นบางครั้งคราว โดยการแนะนำก่อนเริ่มสอนวิชานั้น รายชื่อตำรามาจากห้องสมุดและหนังสือที่ตนเองเขียนหรือเคยอ่านพบมา รายละเอียดการแนะนำนั้นได้แนะนำเฉพาะตำราเท่านั้น ส่วนเอกสารงานวิจัยมักไม่ค่อยแนะนำเนื่องจากไม่ค่อยมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิชาที่สอนอยู่ จึงแนะนำเฉพาะตำราที่มีอยู่ในห้องสมุดหรือตำราที่สามารถหาซื้ออ่านได้เท่านั้น

การได้รับการอบรมหรือศึกษาในสาขาวิชาศิลปศึกษามาโดยเฉพาะ อาจารย์ผู้สอน 8 คนได้รับการฝึกอบรมหรือศึกษาในสาขาวิชาศิลปศึกษามาโดยเฉพาะ โดยการจบวุฒิปริญญาและหรือมีวุฒิทางการศึกษา อาจารย์ผู้สอนอีก 5 คนไม่ได้รับการฝึกอบรมหรือศึกษาในสาขาวิชาศิลปศึกษามาโดยเฉพาะ แต่ได้ศึกษาด้านศิลปะแขนงต่าง ๆ มาก่อนประกอบกับการสอนวิชาศิลปศึกษามานาน ทำให้มีความมั่นใจในการสอน

การเขียนตำราเอกสารประกอบการสอน หรืองานวิจัย อาจารย์ผู้สอน 3 คนเขียนเฉพาะเอกสารประกอบการสอนคนละ 2 เล่ม เขียนเพราะต้องการความสะดวกในการสอน เป็นการเตรียมการสอนเป็นคู่มือการสอนและใช้ขอลงงานทางวิชาการได้

อาจารย์ผู้สอน 2 คนเขียนเฉพาะงานวิจัย 2 เรื่อง และ 1 เรื่องตามลำดับ
เขียนเพราะต้องการค้นหาความรู้และโคทุนทำวิจัย 1 คน ส่วนอาจารย์ผู้สอนอีก
1 คน เขียนเพราะต้องทำวิจัยในขณะที่เรียนปริญญาเอก อาจารย์ผู้สอน 2 คน
เขียนตำราและเอกสารประกอบการสอนรวม 10 และ 3 เรื่องตามลำดับ ที่เขียนเพราะ
ต้องการให้วิชาที่สอนมีเนื้อหาสาระสะดวกแก่การค้นคว้าของนิสิต เป็นการเตรียมการสอน
และใช้ขอผลงานทางวิชาการได้ อาจารย์ผู้สอน 1 คนเขียนตำราและงานวิจัยรวม 2 เรื่อง
เขียนเพราะต้องการศึกษาหาความรู้และบันทึกไว้เป็นตำราทางศิลปศึกษา ส่วนงานวิจัย
เขียนเพราะโคทุนทำวิจัย อาจารย์ผู้สอน 1 คนเขียนตำรา เอกสารประกอบการสอน
และงานวิจัยรวม 4 เรื่อง เป็นเอกสารประกอบการสอน 2 เล่ม และตำรา 1 เล่ม
งานวิจัย 1 เล่ม เขียนเพราะใช้เป็นคู่มือการเรียนและต้องการค้นคว้าวิจัย อาจารย์
ผู้สอน 4 คนไม่ได้เขียนตำราและเอกสารประกอบการสอนและงานวิจัยเลย โดยให้
เหตุผลว่าไม่ชอบเขียน ชอบทำงานปฏิบัติเนื่องจากภาคปฏิบัติก็เป็นเนื้อหาสาระอย่างหนึ่ง
ของวิชาการทางศิลปะ

การเป็นสมาชิกของสมาคมหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับงานด้านศิลปศึกษา อาจารย์
ผู้สอน 7 คนเป็นสมาชิกของสมาคมต่าง ๆ ดังนี้ สมาคมศิลปกรรมไทย ตำแหน่ง
กรรมการและเลขานุการ 2 คน สมาคมประติมากรรมนานาชาติ ตำแหน่งกรรมการ
1 คน สมาคมสถาปนิกสยาม ตำแหน่งกรรมการ 1 คน สมาคมศิลปะอีสาน ตำแหน่ง
กรรมการ 1 คน สมาคมนักเรียนเกียรตินิยมทางการศึกษา (Pi Lambda Theta)
ตำแหน่งสมาชิกสามัญ 1 คน และเป็นสมาชิกสมาคมครูศิลปะโลก (INSEA) ตำแหน่ง
กรรมการ 1 คน และใน 7 คนนี้มี 1 คน ที่เป็นสมาชิกขององค์กรครูศิลปะแห่งเอเชีย
ตำแหน่งกรรมการบริหารด้วย สมาคมและองค์กรดังกล่าวบางสมาคมจะไม่เกี่ยวกับ
งานด้านศิลปศึกษาโดยตรง แต่การเป็นสมาชิกทำให้ได้รับความรู้กว้างขวาง โดยเฉพาะ
เอกสารที่ได้รับจากสมาคมอย่างสม่ำเสมอ การเข้าเป็นสมาชิก โดยการได้รับเชิญ สมาคม
และองค์กรที่เกี่ยวข้องกับงานศิลปศึกษาโดยตรง ได้แก่ สมาคมครูศิลปะโลก (INSEA)

และองค์การครูศิลปะแห่งเอเชีย ส่วนอาจารย์ผู้สอนอีก 6 คนไม่ได้เป็นสมาชิกของสมาคมหรือองค์การใด เพราะอาจารย์ผู้สอน 2 คนตอบว่าไม่มีโอกาสและเวลาว่างพอที่จะไปร่วมสมาคม อาจารย์ผู้สอน 3 คนตอบว่าสมาคมและองค์การทางศิลปะศึกษาโดยตรงภายในประเทศไทยไม่มี และอาจารย์ผู้สอนอีก 1 คนตอบว่าเพิ่งเรียนจบมาใหม่ยังไม่ทราบรายละเอียดใด ๆ

การศึกษาดูงานด้านศิลปะศึกษาอยู่เสมอ มีอาจารย์ผู้สอนเพียง 1 คนที่ศึกษาดูงานด้านศิลปะศึกษาอยู่เสมอ โดยการไปศึกษาดูงานที่มาเลเซียและสหรัฐอเมริกาปีละ 2 ครั้ง อาจารย์ผู้สอนอีก 12 คนศึกษาดูงานทางด้านศิลปะศึกษาเป็นครั้งคราว ได้แก่ ที่สหรัฐอเมริกา 1 คน จีนและฮ่องกง 1 คน นอกนั้นดูงานในลักษณะชมนิทรรศการทางศิลปะศึกษาภายในประเทศเป็นครั้งคราว เนื่องจากไม่มีโอกาสได้รับเชิญ ไม่มีทุนและไม่มีเวลา ส่วนใหญ่ใช้เวลาในการสอน จากการสังเกตการสอนของอาจารย์ผู้สอนที่ศึกษาดูงานทางศิลปะศึกษาในต่างประเทศอยู่เสมอ พบว่า มีแนวการสอนและเนื้อหาที่กว้างไปจากอาจารย์ที่ศึกษาดูงานทางศิลปะศึกษาวางครั้งคราว

การศึกษาค้นคว้าวิจัยหรือทดลองวิชาการที่อาจารย์ผู้สอนสอนอยู่ อาจารย์ผู้สอน 9 คนได้ทดลองปฏิบัติเกี่ยวกับกิจกรรมที่ตนต้องใช้สอนอยู่ เช่น สอนจิตรกรรม สีน้ำก็ทดลองเขียนสีน้ำแบบต่าง ๆ เพื่อศึกษาค้นคว้าหรือทดลองก่อนสอน เป็นต้น ส่วนด้านค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับศิลปะศึกษาโดยตรงยังไม่มี อาจารย์ผู้สอนอีก 4 คนไม่เคยศึกษาค้นคว้าวิจัยหรือทดลองวิชาการที่สอนอยู่โดยให้เหตุผลดังนี้ อาจารย์ผู้สอน 1 คนตอบว่าจบบัณฑิตใหม่ยังไม่ไ้เริ่มค้นคว้าคงไขความรู้ที่ได้ไปเรียนมาเพื่อสอน ส่วนอาจารย์ผู้สอนอีก 2 คนตอบว่า ทำหน้าที่หัวหน้าภาคไม่มีเวลาในการค้นคว้าวิจัยหรือทดลองวิชาการใด ๆ ส่วนอาจารย์ผู้สอนอีก 1 คนตอบว่าไม่มีเวลาเนื่องจากสอนมาก อาจารย์ผู้สอนที่ศึกษาค้นคว้าวิจัยหรือทดลองวิชาการที่ตนสอนอยู่ มีความมั่นใจในการสอนและการสังเกตการจอนพบว่ามีลิตีให้ความสนใจมาก

การนำความรู้ในวิชาการต่าง ๆ ไปประกอบการสอนอย่างกว้างขวาง
 อาจารย์ผู้สอน 1 คนใช้เฉพาะเนื้อหาความรู้ที่เป็นศิลปะศึกษาในการสอนทุกครั้ง สาเหตุ
 เพราะต้องการให้มีความรู้ลึกซึ้งเกี่ยวกับศิลปะ ส่วนวิชาการด้านอื่น ๆ ให้เน้นโครงสร้าง
 ความสัมพันธ์กับศิลปะศึกษาเอง อาจารย์ผู้สอนอีก 12 คนใช้ความรู้ในวิชาการต่าง ๆ
 ประกอบการสอนอย่างกว้างขวางอยู่เสมอ โดยการอ้างอิงถึงวิชาการด้านอื่น ๆ ที่
 เกี่ยวข้องกับงานด้านศิลปะศึกษาและเนื้อหาวิชาที่ตนสอนอยู่ เช่น การเมือง สังคม
 วิทยาศาสตร์ ธุรกิจ ฯลฯ

คะแนนเฉลี่ยทัศนะของอาจารย์ที่มีต่อคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอน
 วิชาศิลปะศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คำนวณคลิสิกภาพ ดังตาราง 4

ตาราง 4 คะแนนเฉลี่ยทัศนะของอาจารย์ที่มีต่อคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์
 ผู้สอนวิชาศิลปะศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คำนวณคลิสิกภาพ

คุณสมบัติที่พึงประสงค์คานบุคลิกภาพ	N	μ
1. พูดยาตุภาพและชัดเจน	13	4.46
2. แต่งกายดี สามารถเลือกสีเลือกแบบได้เหมาะสมกับวัย และโอกาส	13	3.46
3. เป็นคนที่เข้าสอนตรงต่อเวลา	13	4.54
4. หน้าตายิ้มแย้มแจ่มใสอยู่เสมอ	13	3.46
5. มีความขยันและมีความอดทนในการปฏิบัติทำงาน	13	4.46
6. ใจเป็นสุขุมและรอบคอบ	13	4.08
7. ปฏิบัติงานด้วยความเป็นระเบียบและประณีต	13	4.23
8. มีมนุษยสัมพันธ์ดี	13	4.23
รวม	13	4.11

จากตาราง 4 คะแนนเฉลี่ยทักษะของอาจารย์แสดงให้เห็นว่า คุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปะศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในด้านบุคลิกภาพ มีความสำคัญอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง 2 ข้อ คือ แต่งกายก็สามารถเลือกสีเลือกแบบได้เหมาะกับวัยและโอกาส และหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใสอยู่เสมอ ซึ่งทั้งสองข้อมีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด ส่วนข้ออื่น ๆ มีความสำคัญอยู่ในเกณฑ์มาก ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ เป็นคนที่เข้าสอนตรงต่อเวลา

จากการสังเกตเพื่อศึกษาการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปะศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านบุคลิกภาพรวม 3 ครั้งพบว่า

การพูดจาสุภาพชัดเจน อาจารย์ผู้สอน 9 คนพูดจาได้สุภาพและชัดเจนตลอดเวลา ซึ่งสังเกตได้จากการสอนและการสนทนากับบุคคลอื่น ส่วนอาจารย์ผู้สอนอีก 4 คนพูดจาสุภาพชัดเจนเป็นครั้งคราว เช่น เวลาอารมณ์ดี ในขณะที่สอนบางครั้งได้ใช้วาจาไม่สุภาพ เช่น ใช้คำแทนตนเองว่า กู หรือฮัวและแทนนิสิตว่า บิง หรือฮื้อ เป็นต้น

การแต่งกายก็ สามารถเลือกสี เลือกแบบได้เหมาะสมกับวัยและโอกาส อาจารย์ผู้สอน 3 คนแต่งกายดีและเลือกแบบได้เหมาะสมกับวัยและโอกาสอย่างมาก โดยดูจากความเรียบร้อยในการแต่งกายเมื่อเทียบกับคนทั่วไป สมัยนิยมและความเหมาะสมกับสภาพร่างกายและวัยของผู้สวมใส่ ส่วนอาจารย์ผู้สอนอีก 10 คนแต่งกายดีและเลือกแบบได้เหมาะสมกับวัยและโอกาสพอสมควร อาจารย์ผู้สอนบางคนได้ปรับแขนเสื้อขณะสอนและบรรยายบางครั้งคราว อาจารย์ผู้สอนบางคนใส่เสื้อยืด รองเท้าแตะ บางครั้งคราว โดยอาจารย์ผู้สอนดังกล่าวได้ให้เหตุผลว่าการแต่งกายควรมีลักษณะอิสระตามสมควร

การเข้าสอนตรงต่อเวลา อาจารย์ผู้สอน 4 คนได้มาที่ห้องสอนก่อนเวลาเสมอ เพื่อดูแลความเรียบร้อย เตรียมพร้อมก่อนสอนและเป็นตัวอย่างแก่นิสิต อาจารย์ผู้สอน

การมีมนุษยสัมพันธ์ดี อาจารย์ผู้สอน 5 คนมีมนุษยสัมพันธ์ดี สนทนาโต้ตอบกับนิสิตและบุคคลอื่น ๆ อย่างเป็นกันเอง อาจารย์ผู้สอนอีก 8 คนมีมนุษยสัมพันธ์ดี เห็นได้จากการสนทนาพูดคุยอย่างเป็นกันเองกับนิสิตและคนอื่น ๆ และช่วยเหลือแนะนำเมื่อนิสิตมีปัญหาด้วย

คะแนนเฉลี่ยทักษะของอาจารย์ที่มีต่อคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอน วิชาศิลปศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คำนวณเพื่อผลการสอน ดังตาราง 5

ตาราง 5 คะแนนเฉลี่ยทักษะของอาจารย์ที่มีต่อคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คำนวณการนิเทศการสอน

คุณสมบัติที่พึงประสงค์คานการนิเทศการสอน	N	μ
1. สามารถอธิบายและแนะนำการทำโครงการสอน และบันทึกการสอนได้อย่างชัดเจน	13	4.77
2. สามารถสาธิตการสอนเป็นตัวอย่างแก่นิสิตได้	13	4.15
3. สามารถแนะนำวิธีการจัดหาสื่อการเรียนที่มีในห้องเรียนแก่นิสิตได้	13	4.30
4. สามารถเสนอแนะหลักเกณฑ์การวัดและประเมินผลแก่นิสิตได้	13	4.38
5. เข้าสังเกตการสอนของนิสิตทุกชั้นตอน คือตั้งแต่เริ่มต้นการสอนจนจบบทเรียน	13	3.85
6. ชมเชยหรือชี้แจงข้อบกพร่องเกี่ยวกับการสอนของนิสิตทุกครั้ง หลังจากการสังเกตการสอนแล้ว	13	4.00

ตาราง 5 (ต่อ)

คุณสมบัติที่พึงประสงค์ด้านการนิเทศการสอน	N	μ
7. เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้อภิปรายปัญหาของตนเองได้	13	4.38
8. กระตุ้นให้นักศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง	13	4.30
9. ติดตามสั่ง เสด็จการสอนของนิสิตโดยสม่ำเสมอ	13	3.85
รวม	13	4.22

จากตาราง 5 คะแนนเฉลี่ยที่คะแนนของอาจารย์แสดงให้เห็นว่าคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของผู้สอนวิชาศิลปศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในด้านกาณ์นิเทศการสอนมีค่าความสำคัญอยู่ในเกณฑ์มากทุกข้อ ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ สามารถอธิบายและนำการทำโครงการสอนและบันทึกการสอนได้อย่างชัดเจน ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดคือ เข้าสังเกตการสอนของนิสิตทุกชั้นตอนคือตั้งแต่เริ่มต้นการสอนจนจบบทเรียนและติดตามสั่ง เสด็จการสอนของนิสิตโดยสม่ำเสมอ

จากการสัมภาษณ์เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานจริงเกี่ยวกับคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านกาณ์นิเทศการสอนพบว่า

การอธิบายและแนะนำการทำโครงการสอนและบันทึกการสอนแก่นิสิต อาจารย์ผู้สอน 8 คนอธิบายและแนะนำเฉพาะนิสิตที่มาซักถาม โดยให้เหตุผลว่า นิสิตควรได้เรียนจากวิชาที่เกี่ยวกับการฝึกสอนมาแล้วจึงแนะนำเฉพาะผู้ที่มาซักถามเท่านั้น อาจารย์ผู้สอนอีก 5 คนได้อธิบายและแนะนำก่อนนิสิตไปฝึกสอน เพราะเป็นหัวหน้าภาควิชาและสอนเกี่ยวกับการฝึกสอน ส่วนอาจารย์ผู้สอนอีก 5 คนไม่ได้อธิบายและแนะนำเนื่องจากอาจารย์ผู้สอน 2 คนไม่เคยนิเทศและไม่เคยสอนวิชาเกี่ยวกับการฝึกสอน อาจารย์ผู้สอนอีก 3 คนเห็นว่าหัวหน้าหน่วยนิเทศการสอนเป็นผู้รับผิดชอบในภารกิจนี้แล้ว

การสาธิตการสอนให้เป็นตัวอย่างแก่นิสิต มีอาจารย์ผู้สอนเพียง 1 คนที่เคยสาธิตเพื่อเป็นตัวอย่างแก่นิสิต โดยสาธิตในวิชาที่สอนเกี่ยวกับการเตรียมฝึกสอน ส่วนอาจารย์ผู้สอนอีก 12 คนไม่เคยสาธิตการสอนเพื่อเป็นตัวอย่างแก่นิสิต อาจารย์ผู้สอน 7 คนเห็นว่าขณะที่ตนเองสอนอยู่ก็เป็นการสาธิตอย่างหนึ่ง มิได้เจาะจงในการสาธิตเพราะไม่ได้สอนวิชาที่เกี่ยวกับวิธีสอน อาจารย์ผู้สอนอีก 3 คนเห็นว่าการสาธิตการสอนมีความสำคัญโดยให้นิสิตสาธิตแลกเปลี่ยนกันเอง ในวิชาที่เกี่ยวกับการเตรียมตัวฝึกสอน ส่วนอาจารย์ผู้สอนอีก 2 คนไม่เคยนิเทศการสอนและไม่เคยสอนวิชาที่เกี่ยวกับการเตรียมฝึกสอน

การแนะนำวิธีการจัดหาสื่อการเรียนที่มีอยู่ในท้องถิ่นแก่นิสิต อาจารย์ผู้สอน 6 คนเคยแนะนำทุกครั้งที่ได้ไปนิเทศการฝึกสอน อาจารย์ผู้สอน 5 คนได้เคยแนะนำเฉพาะนิสิตที่มาซักถาม และอาจารย์ผู้สอนอีก 2 คนไม่เคยแนะนำ เนื่องจากไม่เคยนิเทศการสอน ลักษณะของการแนะนำได้แนะนำด้วยวาจาในขณะที่ไปนิเทศการสอนและเมื่อนิสิตมาซักถาม โดยเน้นสื่อการเรียนที่มีอยู่ในท้องถิ่น ทำให้ให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนดีขึ้นและเห็นคุณค่าวัสดุที่ใช้เป็นสื่อเหล่านั้น

การแนะนำหลักเกณฑ์การวัดและประเมินผลแก่นิสิต อาจารย์ผู้สอน 2 คนเคยแนะนำทุกครั้งที่ได้ไปนิเทศการสอน เพราะเห็นว่าสำคัญมาก ที่ต้องคอยดูแลรับผิดชอบ อาจารย์ผู้สอนอีก 6 คนเคยแนะนำเฉพาะนิสิตที่มาซักถาม เพราะถือว่า นิสิตควรเรียนในวิชาวัดผลการศึกษามาแล้วและย้ำอีกถ้ามีนิสิตมาซักถาม ส่วนอาจารย์ผู้สอนอีก 5 คนไม่เคยแนะนำเพราะ 2 คนไม่เคยนิเทศและไม่เคยสอนวิชาเกี่ยวกับการเตรียมฝึกสอน อาจารย์ผู้สอนอีก 4 คนเห็นว่านิสิตควรเรียนในวิชาการวัดผลการศึกษาแล้ว

การเข้าสังเกตการสอนของนิสิตทุกชั้นตอน คือตั้งแต่เริ่มสอนจนจบบทเรียนนั้น อาจารย์ผู้สอน 5 คนเคยเข้าสังเกตการสอนตั้งแต่เริ่มจนจบบทเรียนโดยให้เหตุผลตรงกันว่า เพื่อให้ทราบระบบการสอนทั้งหมด ทำให้ประเมินผลการฝึกสอนได้ละเอียด อาจารย์ผู้สอนอีก 6 คนเคยเข้าสังเกตบางตอนของการสอนเท่านั้น โดยให้เหตุผลตรงกันว่า นอกจากสังเกตขณะสอนบางตอนแล้วยังใช้วิธีสอบถามจากอาจารย์ที่เลี้ยง เพื่อนนิสิต

ฝึกสอน ดูจากบันทึกการสอน คู่มือการสอนและคู่มือลงงานนักเรียนที่ทำส่งประกอบด้วย
 อาจารย์ผู้สอนอีก 2 คนไม่เคยเข้าสังเกตการสอนเนื่องจากไม่เคยนิเทศการสอน

การชมเชยหรือชี้แจงข้อบกพร่องเกี่ยวกับการสอนของนิสิตทุกครั้งหลังจากการ
 สังเกตการสอน อาจารย์ผู้สอน 4 คนเคยชมเชยและชี้แจงข้อบกพร่องด้วยวาจา
 หลังจากสังเกตการสอนเสร็จแล้วทุกครั้ง โดยเรียกมาพูดคุยยกถึงข้อดีข้อเสียให้นิสิต
 ทราบ อาจารย์ผู้สอนอีก 7 คนเคยชมเชยและชี้แจงข้อบกพร่องหลังจากการสังเกต
 การสอนเสร็จแล้วทุกครั้ง โดยบันทึกไว้ที่บันทึกการสอนของนิสิตฝึกสอน อาจารย์ผู้สอน
 อีก 2 คนไม่เคยชมเชยหรือชี้แจงข้อบกพร่องใด ๆ เนื่องจากไม่เคยนิเทศการสอน

การเปิดโอกาสให้นิสิตได้อภิปรายปัญหาของตนเอง อาจารย์ผู้สอน 11 คน
 เคยเปิดโอกาสให้นิสิตบอกถึงปัญหาที่พบในการฝึกสอน โดยการเรียกมาคุยหลังจาก
 เสร็จการสังเกตการสอน อาจารย์ผู้สอนอีก 2 คนไม่เคยเปิดโอกาสให้นิสิตได้อภิปราย
 ปัญหาของตนเอง เพราะไม่เคยนิเทศการสอน

การกระตุ้นให้นิสิตคิดค้นปัญหาด้วยตนเอง อาจารย์ผู้สอน 8 คนเคยแนะนำ
 วิธีการแก้ปัญหาให้นิสิตโดยเสนอแนะกว้าง ๆ ให้นิสิตเป็นผู้ตัดสินใจเอง อาจารย์
 ผู้สอนอีก 3 คนเคยเปิดโอกาสให้นิสิตคิดค้นปัญหาด้วยตนเอง โดยไม่เสนอแนะใด ๆ
 แต่กระตุ้นโดยการถามถึงผลการแก้ปัญหาเหล่านั้นภายหลัง ส่วนอาจารย์ผู้สอนอีก 2 คน
 ไม่เคยกระตุ้นให้นิสิตคิดค้นปัญหาด้วยตนเองแต่อย่างใด เนื่องจากไม่เคยนิเทศการสอน

การสังเกตการสอนของนิสิตโดยสม่ำเสมอ อาจารย์ผู้สอน 1 คนเคยสังเกต
 การฝึกสอน 3 - 5 ครั้ง เนื่องจากสนใจและอยากติดตามผลอยู่เสมอ และให้กำลังใจ
 แก่นิสิต เห็นความสำคัญของอาจารย์นิเทศก์วิชาเฉพาะ อาจารย์ผู้สอนอีก 7 คน
 สังเกตการฝึกสอน 2 ครั้ง เนื่องจากไม่ค่อยมีเวลาและเห็นว่าเพียงพอแล้ว อาจารย์
 ผู้สอนอีก 3 คนสังเกตเพียง 1 ครั้ง เนื่องจากไม่มีเวลาดูสอนมาก ส่วนอาจารย์
 ผู้สอนอีก 2 คนไม่เคยสังเกตการสอนเลย เนื่องจากไม่เคยนิเทศการสอน

คะแนนเฉลี่ยทักษะของอาจารย์ที่มีต่อคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอน
 วิชาศิลปศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คำนวณบริการสังคม ดังตาราง 6

ตาราง 6 คะแนนเฉลี่ยทัศนคติของอาจารย์ที่มีต่อคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอน
วิชาศิลปะศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คำนวณบริการสังคม

คุณสมบัติที่พึงประสงค์คำนวณบริการสังคม	N	μ
1. สามารถเสนอบทความด้านศิลปะศึกษาแก่ชุมชนโดยใช้สื่อมวลชนได้	13	4.29
2. สามารถเข้าร่วมอภิปรายวิชาการด้านศิลปะศึกษาในชุมชนได้อย่างดี	13	4.08
3. สามารถเป็นกรรมการตัดสินผลงานทางด้านศิลปะศึกษาในชุมชนได้เป็นอย่างดี	13	3.85
4. สามารถจัดประชุมสัมมนาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนวิชาศิลปะศึกษาให้แก่ครูในโรงเรียนต่าง ๆ ในชุมชนได้	13	3.92
5. สามารถจัดนิทรรศการเพื่อเผยแพร่ความรู้ใหม่ ๆ และผลงานทางศิลปะศึกษาแก่ชุมชนได้	13	4.15
6. สามารถจัดสอนหรือฝึกอบรมวิชาการทางศิลปะได้	13	4.23
7. สามารถออกไปปฏิบัติงานในชุมชนร่วมกับนิสิตและหน่วยงานอื่นได้	13	4.00
รวม	13	4.07

จากตาราง 6 คะแนนเฉลี่ยทักษะของอาจารย์แสดงให้เห็นว่า คุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คำนบริการสังคม มีความสำคัญในเกณฑ์มากทุกข้อ ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ สามารถเสนอบทความด้านศิลปศึกษาแก่ชุมชนโดยใช้สื่อมวลชนได้ และสามารถจัดสอนหรือฝึกอบรมวิชาการทางศิลปะได้ ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดคือ สามารถเป็นกรรมการตัดสินผลงานทางด้านศิลปศึกษาในชุมชนได้อย่างดี

จากสัมภาษณ์เพื่อศึกษาการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คำนบริการสังคม พบว่า

การเสนอบทความด้านศิลปศึกษาแก่ชุมชนโดยใช้สื่อมวลชน อาจารย์ผู้สอน 10 คน เคยเสนอบทความด้านศิลปศึกษาลงในหนังสือหรือวารสารต่าง ๆ และเผยแพร่บทความวิชาการด้านศิลปศึกษาทางวิทยุกระจายเสียงคือ อาจารย์ผู้สอน 2 คนเสนอบทความด้านศิลปศึกษาลงในวารสารศิลปศึกษาคนละ 2 ครั้ง อาจารย์ผู้สอน 1 คนเสนอบทความด้านศิลปศึกษาลงในหนังสือพิมพ์สยามรัฐ มติชน 80 ครั้ง วารสารโลกศิลปะและโฮมไลฟ์ 20 ครั้ง อาจารย์ผู้สอน 1 คนเสนอบทความด้านศิลปศึกษาลงวารสารเครื่องปั้นดินเผา 2 ครั้ง อาจารย์ผู้สอน 1 คนเสนอบทความด้านศิลปศึกษาลงวารสารคณะมนุษยศาสตร์ ขางแสน 7 ครั้ง อาจารย์ผู้สอน 2 คนเสนอบทความด้านศิลปศึกษาลงวารสาร มศว มหาสารคามคนละ 1 ครั้ง อาจารย์ผู้สอน 3 คนเคยเผยแพร่บทความทางวิชาการด้านศิลปศึกษาทางวิทยุกระจายเสียงเดือนละ 1 ครั้ง อาจารย์ผู้สอนอีก 3 คนไม่เคยเสนอบทความด้านศิลปศึกษาแก่ชุมชนโดยใช้สื่อมวลชนเลย เนื่องจากไม่มีเวลาเขียน

การเข้าร่วมอภิปรายวิชาการด้านศิลปศึกษา อาจารย์ผู้สอน 6 คน เคยเข้าร่วมวิชาการด้านศิลปศึกษาคือ อาจารย์ผู้สอน 2 คนเคยเข้าร่วมอภิปรายวิชาการด้านศิลปศึกษาที่มหาวิทยาลัยศิลปากร เมื่อปี พ.ศ. 2524 - 2527 ปีต่อมาไม่ได้รับเชิญ อาจารย์ผู้สอน 1 คนเคยเข้าร่วมอภิปรายวิชาการด้านศิลปศึกษาที่กรมการฝึกหัดครู เมื่อปี พ.ศ. 2524 อาจารย์ผู้สอน 1 คนเคยเข้าร่วมอภิปรายวิชาการด้านศิลปศึกษาที่จังหวัดมหาสารคามในโอกาส

การประชุมครูปี พ.ศ. 2527 - 2528 อาจารย์ผู้สอน 2 คนเคยเข้าร่วมอภิปรายวิชาการ
 ด้านศิลปศึกษาที่วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยาเมื่อปี พ.ศ. 2528 อาจารย์ผู้สอนให้เหตุผล
 ในการเข้าร่วมอภิปรายตรงกันว่าได้รับเชิญมาจากกลุ่มผู้จัดอภิปรายตามสถาบันต่าง ๆ
 และประโยชน์ที่ได้รับคือการได้แลกเปลี่ยนความรู้และเสนอแนวคิดทางศิลปศึกษาแก่ชุมชน
 ส่วนอาจารย์ผู้สอนอีก 7 คนไม่เคยเข้าร่วมอภิปรายวิชาการด้านศิลปศึกษาแต่อย่างใด
 เนื่องจากการไม่มีโอกาสได้รับเชิญและมีบางครั้งไม่มีเวลาว่างทำให้ไม่สามารถไปร่วม
 อภิปรายได้

การเป็นกรรมการตัดสินผลงานทางด้านศิลปศึกษาในชุมชน อาจารย์ผู้สอน 10 คน
 เคยเป็นกรรมการตัดสินผลงานทางศิลปศึกษาในชุมชน โดยเฉลี่ยปีละ 1 ครั้ง สาเหตุคือ
 การได้รับเชิญไปเป็นกรรมการตัดสิน อาจารย์ผู้สอนอีก 3 คนไม่เคยเป็นกรรมการตัดสิน
 ผลงานทางด้านศิลปศึกษา เนื่องจากไม่มีโอกาสได้รับเชิญ

การเป็นวิทยากรในการจัดประชุมสัมมนาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนวิชาศิลปศึกษา
 ให้แก่ครูในโรงเรียนต่าง ๆ ในชุมชน อาจารย์ผู้สอน 5 คนเคยได้รับเชิญให้เป็นวิทยากร
 โดยเฉลี่ยคนละ 2 ครั้ง อาจารย์ผู้สอนอีก 8 คนไม่เคยเป็นวิทยากร เนื่องจากไม่มี
 โอกาสได้รับเชิญ

การจัดนิทรรศการเพื่อเผยแพร่ความรู้ใหม่และผลงานทางด้านศิลปศึกษาแก่ชุมชน
 อาจารย์ผู้สอน 11 คนเคยจัดนิทรรศการเพื่อเผยแพร่ความรู้ใหม่ ๆ และผลงานทางด้าน
 ศิลปศึกษาแก่ชุมชนเสมอ โดยเฉลี่ยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ทั้งในสถาบันที่ตนสอนอยู่และ
 นอกสถาบัน ผลงานที่นำไปจัดนิทรรศการได้แก่ผลงานของอาจารย์ผู้สอนและของนิสิตที่
 เรียนวิชาเอกศิลปศึกษา ส่วนอาจารย์ผู้สอนอีก 2 คนไม่เคยจัดนิทรรศการ เนื่องจากเริ่ม
 รับราชการใหม่ แต่มีโครงการที่จัดนิทรรศการในโอกาสต่อไป

การจัดสอนหรือฝึกอบรมวิชาการทางศิลปะ อาจารย์ผู้สอน 5 คนเคยจัดสอนหรือ
 ฝึกอบรมทางศิลปะ เนื่องจากได้รับเชิญให้เป็นผู้เชี่ยวชาญในแขนงนั้นและรับผิดชอบในการจัด
 สอนหรือฝึกอบรม โดยเฉลี่ยปีละ 1 ครั้ง ส่วนอาจารย์ผู้สอนอีก 8 คนไม่เคยจัดสอนหรือฝึก
 อบรมวิชาการทางศิลปะเลยเนื่องจากไม่มีโอกาสได้รับเชิญและไม่ทราบว่าควรรีเริ่มอย่างไร

การออกไปปฏิบัติงานในชุมชนร่วมกับนิสิตและหน่วยงานอื่น ๆ อาจารย์ผู้สอน 7 คนเคยออกไปร่วมปฏิบัติงานในชุมชนร่วมกับนิสิตและหน่วยงานอื่น ๆ ได้แก่ เคยออกไปร่วมปฏิบัติงานกับสมาคม เอ ยู เอ (AVA) ในปี พ.ศ. 2516 - 2517 1 คน และเคยไปร่วมปฏิบัติงานในชุมชนร่วมกับนิสิตและหน่วยงานอื่น ๆ ในงานแสดงศิลปะและวัฒนธรรมตามสถานที่ต่าง ๆ ทุกปี ปีละ 1 ครั้ง 6 คน อาจารย์ผู้สอนอีก 6 คนไม่เคยออกไปปฏิบัติงานในชุมชนแต่อย่างใด เนื่องจากไม่มีโอกาสได้รับเสนอชื่อไปรวม 3 คน ไม่มีเวลาไปรวม 1 คนและเริ่มรับราชการใหม่ 2 คน

คะแนนเฉลี่ยทักษะของอาจารย์ที่มีต่อคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คำนวณและแนบไว้คำปรึกษา ดังตาราง 7

ตาราง 7 คะแนนเฉลี่ยที่คณะของอาจารย์ที่มีต่อคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอน
วิชาศิลปศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คำนวณการแนะนำให้คำปรึกษา

คุณสมบัติที่พึงประสงค์ด้านการแนะนำให้คำปรึกษา	N	μ
1. สามารถอธิบายโครงสร้างของหลักสูตรแก่นิสิตได้อย่างชัดเจน	13	4.46
2. สามารถชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับแผนการเรียนแก่นิสิตได้	13	4.30
3. สามารถให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเลือกสาขาวิชาเรียนแก่นิสิตได้	13	4.08
4. สามารถแนะนำวิธีการลงทะเบียนวิชาเรียนแก่นิสิตได้อย่างละเอียดและชัดเจน	13	3.92
5. สามารถเสนอแนะวิธีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมแก่นิสิตได้	13	4.46
6. สามารถจัดบริการข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการศึกษาต่อในสาขาวิชาศิลปศึกษาในระดับสูงแก่นิสิตได้	13	3.15
7. สามารถจัดบริการข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการประกอบอาชีพในสาขาวิชาศิลปศึกษาแก่นิสิตได้	13	4.00
8. สามารถจัดบริการข้อมูลเกี่ยวกับการขอทุนการศึกษาแก่นิสิตได้	13	3.31
9. แจ้งให้นิสิตทราบเกี่ยวกับสถานที่และเวลาที่จัดไว้ให้นิสิตเข้าพบได้	13	3.62
10. ติดตามและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนของนิสิตได้อย่างละเอียด	13	4.15
รวม	13	3.94

จากตาราง 7 คะแนนเฉลี่ยทักษะของอาจารย์แสดงให้เห็นว่าคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คำนึงการแนะนำให้คำปรึกษามีความสำคัญอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง 3 ข้อคือ สามารถจัดบริการข้อมูลเกี่ยวกับการขอทุนการศึกษาแก่นิสิตได้ การแจ้งให้นิสิตทราบเกี่ยวกับสถานที่และเวลาที่จัดไว้ให้นิสิตเข้าพบได้ และสามารถจัดบริการข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการศึกษาต่อในสาขาวิชาศิลปศึกษาในระดับสูงได้ ซึ่งเป็นข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดด้วย ส่วนข้ออื่น ๆ มีความสำคัญอยู่ในเกณฑ์มาก ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ สามารถอธิบายโครงสร้างของหลักสูตรแก่นิสิตได้อย่างชัดเจน

จากการสัมภาษณ์เพื่อศึกษาการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คำนึงการแนะนำให้คำปรึกษา พบว่าการอธิบายโครงสร้างของหลักสูตรแก่นิสิต อาจารย์ผู้สอน 2 คนเคยอธิบายเป็นรายบุคคลเฉพาะผู้ที่มีปัญหา เนื่องจากเห็นว่านิสิตได้รับทราบมาจากหัวหน้าภาควิชาแล้ว จึงเพียงแต่อธิบายเพิ่มเติมเฉพาะผู้ที่มีปัญหาเท่านั้น อาจารย์ผู้สอนอีก 10 คนเคยอธิบายเป็นกลุ่มให้นิสิตที่อยู่ในความดูแลในฐานะอาจารย์ที่ปรึกษา โดยได้พบกับนิสิตในตอนเช้าใหม่และอธิบายถึงโครงสร้างของหลักสูตรรวมทั้งหัวหน้าภาควิชาอย่างละเอียดและชัดเจน ข้อมูลต่าง ๆ ที่นำมาอภิปรายนั้นได้ศึกษาจากคู่มือและหลักสูตรการศึกษาชั้นปริญญาตรีและเอกสารการประชุมสัมมนาอาจารย์ที่ปรึกษาที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้น ส่วนอาจารย์ผู้สอนอีก 1 คนไม่เคยอธิบายเนื่องจากเริ่มรับราชการใหม่และยังไม่ได้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

การชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับแผนการเรียนแก่นิสิต อาจารย์ผู้สอน 2 คนเคยชี้แจงรายละเอียดเป็นรายบุคคลเฉพาะผู้ที่มีปัญหา เนื่องจากเห็นว่านิสิตได้รับทราบรายละเอียดเพิ่มเติมจากการชี้แจงของหัวหน้าภาควิชาแล้ว อาจารย์ผู้สอนอีก 10 คนได้ชี้แจงรายละเอียดเป็นกลุ่มแก่นิสิตที่อยู่ในความดูแลในฐานะเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาโดยวางแผนการเรียน การจัดทำตารางเรียน การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์และการเข้าร่วมกิจกรรมในตอนนี้อาจารย์ที่ปรึกษาพบนิสิตก่อนลงทะเล่เป็นในตอนต้นของทุกภาคเรียนร่วมกับหัวหน้า

ภาควิชา ส่วนอาจารย์ผู้สอนอีก 1 คนไม่เคยชี้แจงเนื่องจากรับราชการใหม่และยังไม่ได้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเลือกสาขาวิชาเรียนแก่นิสิต อาจารย์ผู้สอน 2 คนเคยชี้แจงเป็นรายบุคคลเฉพาะผู้ที่มีปัญหา เนื่องจากเห็นว่านิสิตได้รับทราบมาจากการชี้แจงเกี่ยวกับแผนการเรียนจากหัวหน้าภาควิชาแล้ว ใค้อธิบายเพิ่มเติมเฉพาะผู้ที่มีปัญหาเท่านั้น อาจารย์ผู้สอนอีก 10 คนชี้แจงเป็นกลุ่มที่อยู่ในความดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา โดยกระทอนอาจารย์ที่ปรึกษาพบนิสิตก่อนลงทะเบียน เพื่อให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเลือกสาขาวิชาเรียนร่วมกับหัวหน้าภาควิชา ส่วนอาจารย์ผู้สอนอีก 1 คนไม่เคยชี้แจงเนื่องจากเริ่มรับราชการใหม่และยังไม่ได้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

การแนะนำวิธีการลงทะเบียนวิชาเรียนแก่นิสิต อาจารย์ผู้สอน 3 คนแนะนำเฉพาะบุคคลที่มีปัญหาเนื่องจากเห็นว่าได้รับคำแนะนำจากทางมหาวิทยาลัยทางประกาศของกองบริการวิชาการแล้วใค้แนะนำเฉพาะผู้ที่มาซักถามเท่านั้น อาจารย์ผู้สอน 9 คนแนะนำเป็นกลุ่มที่อยู่ในความดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา โดยการพบนิสิตก่อนลงทะเบียน ข้อมูลที่นำมาแนะนำได้แก่ชั้นตอนการลงทะเบียน รายวิชาเรียนและวิธีการลงทะเบียน ส่วนอาจารย์ผู้สอนอีก 1 คนไม่เคยแนะนำเนื่องจากเริ่มรับราชการใหม่และยังไม่ได้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

การเสนอแนะวิธีการการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมแก่นิสิต อาจารย์ผู้สอน 6 คนเคยเสนอในลักษณะเป็นรายบุคคล เฉพาะบุคคลที่มีปัญหา ส่วนมากใค้แนะนำในขณะสอนวิชาที่อาจารย์ผู้สอนสอนอยู่และมีผู้ที่มาซักถาม อาจารย์ผู้สอน 7 คนเสนอแนะเป็นกลุ่มแก่นิสิตที่อยู่ในความดูแลในฐานะเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาใค้แนะนำในตอนที่ปรึกษาพบนิสิตโดยเฉลี่ยปีละ 2 ครั้ง ในตอนต้นของทุกภาคเรียน

การจัดบริการข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการศึกษาต่อในสาขาวิชาศิลปศึกษาในระดับสูงแก่ผู้เรียน อาจารย์ผู้สอน 5 คนให้ข้อมูลเป็นกลุ่มโดยนำเอกสารเกี่ยวกับแนวทางการศึกษาต่อในสาขาวิชาศิลปศึกษาในระดับสูง มาตีคประกาศไว้ตามป้ายประกาศในภาควิชาของตน

และแจ้งให้นิสิตในกลุ่มที่อยู่ในความดูแลของตนได้ทราบ ส่วนอาจารย์ผู้สอนอีก 8 คนไม่เคยจัดบริการข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการศึกษาต่อในสาขาวิชาศิลปศึกษาในระดับสูงแก่นิสิตแต่อย่างใด เนื่องจากเห็นว่าทางมหาวิทยาลัยจัดทำอยู่แล้ว ได้แก่การปัจฉิมนิเทศนิสิตก่อนที่จะจบการศึกษา และทางแผนกแนะแนวของมหาวิทยาลัยก็มีแจ้งไว้

การจัดบริการข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางประกอบอาชีพในสาขาวิชาศิลปศึกษาแก่นิสิต อาจารย์ผู้สอน 6 คนเคยจัดบริการด้วยการให้ข้อมูลเป็นกลุ่มแก่นิสิตที่อยู่ในความดูแลในฐานะเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา โดยการนำข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางประกอบอาชีพในสาขาวิชาศิลปศึกษา มาติดตามป้ายประกาศของภาควิชาของตนและแจ้งให้นิสิตที่อยู่ในความดูแลของตนได้ทราบ อาจารย์ผู้สอนอีก 7 คนไม่เคยจัดบริการข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางประกอบอาชีพในสาขาวิชาศิลปศึกษาแก่นิสิตเลย เนื่องจากเห็นว่าควรเป็นหน้าที่ของทางมหาวิทยาลัยและแผนกแนะแนว

การจัดบริการข้อมูลเกี่ยวกับการขอทุนการศึกษาแก่นิสิต อาจารย์ผู้สอน 4 คนเคยจัดบริการเป็นกลุ่มที่อยู่ในความดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษาโดยนำข้อมูลเกี่ยวกับการขอทุนการศึกษาจากที่ต่าง ๆ มาปัดประกาศไว้ที่ภาควิชาของตน แล้วแจ้งให้นิสิตที่อยู่ในความดูแลของตนทราบ ส่วนอาจารย์ผู้สอนอีก 9 คนไม่เคยจัดบริการข้อมูลเกี่ยวกับการขอทุนการศึกษาแต่อย่างใด เนื่องจากเห็นว่าควรเป็นหน้าที่ของมหาวิทยาลัยและแผนกแนะแนวที่ประกาศแจ้งให้นิสิตทราบ

การแจ้งให้นิสิตทราบเกี่ยวกับสถานที่และเวลาที่จัดไว้ให้นิสิตเข้าพบ อาจารย์ผู้สอน 8 คนแจ้งไว้ที่ห้องพักอย่างชัดเจน โดยการเขียนติดไว้ที่หน้าห้อง อาจารย์ผู้สอนอีก 5 คนแจ้งให้นิสิตทราบโดยแจ้งไว้ที่หนังสือคู่มือการจัดตารางเรียนของนิสิต ซึ่งทางมหาวิทยาลัยเป็นผู้จัดทำแล้ว อาจารย์ผู้สอนทั้ง 13 คนให้ความเห็นตรงกันว่าไม่ค่อยมีนิสิตเข้าพบในวินเวลาที่ตั้งคณมาัย แต่มักจะมาพบถามความสละควงของนิสิตเอง จึงทำให้ระบบการนัดหมายที่แจ้งไว้ไม่ค่อยดี

การติดตามและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนของนิสิต อาจารย์ผู้สอน 3 คนทำเป็นแบบเฉพาะชั้น นอกเหนือจากที่มหาวิทยาลัยจัดทำดังนี้ จัดทำเป็นแฟ้มประวัติโดยละเอียดมีทั้งผลการเรียนและประวัติรวมทั้งภาพถ่ายประกอบ 2 คน รวบรวมโดยหัวหน้าภาพ

พัฒนาการเรียนของนิสิต 1 คน ส่วนอาจารย์ผู้สอน 9 คนรวบรวมโดยเก็บประวัติการเรียนของนิสิตที่มหาวิทยาลัยส่งมาให้คือ ไม่น่าแจ้งผลการเรียนของนิสิตในแต่ละภาคเรียน อาจารย์ผู้สอนอีก 1 คนยังไม่เคยรวบรวมเนื่องจากเริ่มรับราชการใหม่และยังไม่ได้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด

จากการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามปลายเปิด ซึ่งอาจารย์ได้ตอบแบบสอบถามเพียง 6 คน คิดเป็นร้อยละ 46.15 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด อาจารย์ผู้สอน 4 คน ให้ทัศนะมากกว่า 1 ทัศนะ ดังตาราง 8

ตาราง 8 ทัศนะของอาจารย์ที่มีต่อคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปะศึกษา ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จากแบบสอบถามปลายเปิด

คุณสมบัติที่พึงประสงค์	ความถี่
1. ควรเป็นผู้ฝึกฝนในการปฏิบัติการเพื่อค้นคว้าทางวิชาชีพเกี่ยวกับศิลปะอย่างสม่ำเสมอ	3
2. ควรร่วมกิจกรรมและเผยแพร่ศิลปะในระดับต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ	2
3. ควรเป็นผู้นำที่ดี สามารถทำงานร่วมกับคนอื่นได้ เป็นผู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ กล้าตัดสินใจในสิ่งที่ถูกและมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เป็นตัวอย่างแก่นิสิตได้	1
4. สามารถปรับตัวเข้าสังคมได้อย่างเหมาะสมทุกสถานการณ์	1

ตาราง 8 (ต่อ)

คุณสมบัติที่พึงประสงค์	ความถี่
5. ไม่เป็นผู้ทำลายความสามัคคีระหว่างกลุ่มบุคคลในวงการศิลปะ ทั้งทางตรงและทางอ้อม	1
6. ยึดถือเหตุผลมากกว่าอารมณ์	1
7. ควรให้ความเคารพสิทธิซึ่งกันและกัน ไม่ก้าวก่ายหน้าที่ของกันและกัน	1
8. ควรให้การอบรมจริยธรรมและระเบียบวินัยที่สามารถทำให้นิสิต วิชาเอกศิลปศึกษาอยู่ร่วมกับสังคมได้เป็นอย่างดี	1
9. มีความตระหนักในบทบาทและหน้าที่ของตนเองอยู่เสมอ	1
10. เป็นผู้มีความสำนึกและรับผิดชอบสูง	1
11. เป็นผู้มีความสามารถในการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาในด้านการเรียนการสอน เช่น จัดซื้อ ซ่อมแซม ปรับปรุง วัสดุ และอุปกรณ์เกี่ยวกับการเรียนการสอน	1
12. เป็นผู้ที่ไม่เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว	1

จากตาราง 8 แสดงว่าทัศนคติของอาจารย์ที่มีต่อคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จากแบบสอบถามปลายเปิด 2 อันดับแรก คือ ควรเป็นผู้ฝึกฝนในการปฏิบัติการเพื่อค้นคว้าทางวิชาชีพเกี่ยวกับศิลปะอย่างสม่ำเสมอ กับควรร่วมกิจกรรมและเผยแพร่ศิลปะในระดับต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้าเพื่อศึกษาคูณ สมบัติและการปฏิบัติจริงของอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปะศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในด้านการสอน ด้านวิชาการ ด้านบุคลิกภาพ ด้านนิเทศการสอน ด้านบริการสังคมและด้านการแนะแนวให้คำปรึกษาจากทัศนะและการปฏิบัติจริงของอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปะศึกษา

ประชากร

ประชากรได้แก่ อาจารย์ภาควิชาศิลปะและวัฒนธรรม คณะมนุษยศาสตร์ ที่สอนวิชาเอกศิลปะศึกษา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2528 จำนวน 13 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารงานวิจัยของ ออมสิน สีลพันธุ์ และเจสสิยา บุรีภักดิ์ แล้วปรับปรุงมาเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปะศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ รวม 6 ด้าน โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) กำหนดให้ผู้ตอบ ตอบเป็นน้ำหนักมากน้อยตามความรู้สึกของคนเป็น 5 ตัวเลือกคือ สำคัญมากที่สุด สำคัญมาก สำคัญปานกลาง สำคัญน้อยและสำคัญน้อยที่สุด

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามปลายเปิดเพื่อเปิดโอกาสให้อาจารย์ได้แสดงความคิดเห็นที่มีต่อคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษา ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ นอกเหนือจากที่กำหนดในแบบสอบถามได้

แบบสัมภาษณ์และแบบสังเกตสร้างขึ้นตามแนวของ วิเชียร เกตุสิงห์ (วิเชียร เกตุสิงห์ 2524 : 104 - 113) มีลักษณะเป็นคำถามโดยให้ผู้รับการสัมภาษณ์ให้ข้อมูลในการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของตนเองในด้านการสอน ด้านบริการสังคม และด้านแนะแนวให้คำปรึกษา ผู้สัมภาษณ์จะชี้คากบาทในข้อที่ตรงกับคำตอบในแบบสัมภาษณ์และบันทึกรายละเอียดที่ผู้รับการสัมภาษณ์ให้ข้อมูลเพิ่มเติมนอกเหนือไปจากคำตอบในแบบสัมภาษณ์ ส่วนแบบสังเกต ใช้สังเกตการสอนและด้านบุคลิกภาพโดยผู้สังเกตชี้คากบาทในแบบสังเกตเมื่อตรงกับกปฏิบัติจริงของอาจารย์ผู้สอนที่ได้รับการสังเกตและบันทึกรายละเอียดที่ได้จากการสังเกตเพิ่มเติมนอกเหนือไปจากข้อความในแบบสังเกต

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้วิเคราะห์แบบสอบถามโดยหาค่าสถิติพื้นฐานคือ ค่าความถี่และคะแนนเฉลี่ย ส่วนข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์และแบบสังเกตวิเคราะห์โดยพิจารณาความสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ ถ้าคำตอบพบว่า การปฏิบัติจริงของอาจารย์ตรงกันเกินกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนอาจารย์ผู้สอนทั้งหมด ผู้วิจัยถือว่าเป็นคุณสมบัติที่จะนำไปพิจารณาความสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ส่วนแบบสังเกตใช้สังเกตอาจารย์ผู้สอนคนละ 3 ครั้งโดยสังเกตจากการปฏิบัติจริงที่เหมือนกันตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไป หากพบว่าการปฏิบัติจริงของอาจารย์ผู้สอนตรงกันเกินกว่าครึ่งหนึ่งของอาจารย์ผู้สอนทั้งหมด ผู้วิจัยถือว่าเป็นคุณสมบัติที่จะนำไปพิจารณาความสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิดวิเคราะห์โดยการเรียงลำดับคำตอบตามความถี่มากไปหาน้อย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากทัศนะและการปฏิบัติจริง เกี่ยวกับคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีดังนี้

1. คุณสมบัติด้านการสอน อาจารย์ผู้สอนมีความเห็นว่ามีค่าสำคัญอยู่ในเกณฑ์มากที่สุด ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ สามารถชี้แจงแผนการเรียนและแผนการปฏิบัติงานตลอดภาคเรียนได้และบอกวัตถุประสงค์ของการเรียนและการฝึกปฏิบัติงานแก่นิสิตก่อนที่จะลงมือปฏิบัติงาน ส่วนข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดคือ ติดตามดูแลการปฏิบัติงานของนิสิตอย่างใกล้ชิด

จากการสังเกตเพื่อศึกษาการปฏิบัติจริงพบว่า อาจารย์ผู้สอนส่วนมากชี้แจงแผนการเรียนและแผนการฝึกปฏิบัติงานตลอดภาคเรียนด้วยการสรุปย่อสั้น ๆ ทั่วๆไปในตอนต้นของบทเรียนทุกครั้ง มีอาจารย์ผู้สอนส่วนน้อยที่ชี้แจงโดยการทำโครงการสอนตลอดภาคเรียนเป็นสายลัทธิอักษรมิพท์แจกใหนักนิสิตและบางคนไม่ได้ชี้แจงเนื่องจากสอนมานานจนสามารถวางแผนการสอนได้อย่างรัดกุม อาจารย์ผู้สอนส่วนมากบอกวัตถุประสงค์ของการเรียนและการฝึกปฏิบัติงานคววจากแก่นิสิตก่อนที่จะปฏิบัติกิจกรรมในก่อนต้นชั่วโมง อาจารย์ผู้สอนส่วนน้อยบอกไว้ในโครงการเรียนและการฝึกปฏิบัติงานเป็นสายลัทธิอักษรมิพท์ตลอดภาคเรียนและย้ำคววจากก่อนปฏิบัติงานอีกครั้งหนึ่ง ส่วนการติดตามดูแลการปฏิบัติงานของนิสิตอย่างใกล้ชิดนั้น อาจารย์ผู้สอนส่วนน้อยได้ติดตามดูแลการปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิดตลอดเวลาจนหมดชั่วโมง อาจารย์ผู้สอนส่วนมากดูแลเพียงตอนต้นชั่วโมงแล้วปล่อยให้ นิสิตปฏิบัติงานเอง เนื่องจากต้องการใหนักนิสิตมีสมาธิและอิสระในการทำงาน

2. คุณสมบัติด้านวิชาการ อาจารย์ผู้สอนมีความเห็นว่ามีค่าสำคัญอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง 2 ข้อ คือ การศึกษาดูงานด้านศิลปศึกษาอยู่เสมอ กับการเป็นสมาชิกของสมาคมหรือองค์การที่เกี่ยวข้องกับงานด้านศิลปศึกษา ซึ่งเป็นข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด ส่วนข้ออื่น ๆ มีความสำคัญอยู่ในเกณฑ์มาก ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ สามารถนำความรู้ในวิชาการต่าง ๆ ไปประกอบการสอนอย่างกว้างขวาง

จากการสัมภาษณ์เพื่อศึกษาการปฏิบัติจริงพบว่า อาจารย์ผู้สอนที่ศึกษางานด้าน ศิลปศึกษาอยู่ เสมอมีเพียงส่วนน้อยโดยการไปศึกษางานที่มาเลเซียและสหรัฐอเมริกา ปีละ 2 ครั้ง อาจารย์ผู้สอนส่วนมากศึกษาทางด้านศิลปศึกษาเป็นครั้งคราวที่สหรัฐอเมริกา จีนและฮ่องกง นอกนั้นทำงานในลักษณะฆนนิทรรศการทางศิลปศึกษาภายในประเทศเป็น ครั้งคราว เนื่องจากไม่มีโอกาสได้รับเชิญ ไม่มีทุน ไม่มีเวลา ส่วนใหญ่ใช้เวลาในการสอน อาจารย์ผู้สอนส่วนน้อยที่เป็นสมาชิกของสมาคมหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับงานด้านศิลปศึกษา อาจารย์ผู้สอนส่วนมากเป็นสมาชิกของสมาคมอื่น ๆ เช่น สมาคมศิลปกรรมไทย สมาคม ประติมากรรมนานาชาติ สมาคมสถาปนิกสยาม สมาคมศิลปะอีสาน สมาคมนักเรียน เกียรตินิยมทางการศึกษา (Pi Lambda Theta) และไม่ได้เป็นสมาชิกของสมาคมใด ๆ อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ใช้ความรู้ในวิชาการต่าง ๆ ประกอบการส่วนอย่างกว้างขวางอยู่เสมอ มีอาจารย์ผู้สอนส่วนน้อยที่ใจเฉพาะเนื้อหาความรู้ที่เป็นศิลปศึกษาเท่านั้น

3. คุณสมบัติด้านบุคลิกภาพ อาจารย์ผู้สอนมีความเห็นว่ามีค่าสำคัญอยู่ในเกณฑ์ ปานกลาง 2 ข้อคือ แต่งกายดี สามารถเลือกเสื้อผ้าแบบได้เหมาะสมกับวัยและโอกาส และหน้าตาขี้มขี้มแจ่มใสอยู่เสมอ ซึ่งทั้ง 2 ข้อมีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด ส่วนข้ออื่น ๆ มีความ สำคัญอยู่ในเกณฑ์มาก ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ เป็นคนที่เข้าสอนตรงต่อเวลา

จากการสังเกตเพื่อศึกษาการปฏิบัติจริงพบว่า อาจารย์ผู้สอนส่วนน้อยที่แต่งกายดี สามารถเลือกเสื้อผ้าแบบได้เหมาะสมกับวัยและโอกาส อาจารย์ผู้สอนส่วนมากแต่งกายดี และเลือกแบบได้เหมาะสมกับวัยและโอกาสพอควร อาจารย์ผู้สอนส่วนมากมีหน้าตาขี้มขี้มแจ่มใสอยู่เสมอ อาจารย์ผู้สอนส่วนน้อยขี้มขี้มแจ่มใสเฉพาะเวลาอารมณ์ดี อาจารย์ผู้สอน ส่วนใหญ่เข้าสอนก่อนเวลาและตรงต่อเวลา มีอาจารย์ผู้สอนส่วนน้อยมาที่ห้องสอนช้าไม่เกิน 5 นาที โดยให้เหตุผลว่ารอให้สีตมีความพร้อม

4. คุณสมบัติด้านกาบนิเทศการสอน อาจารย์ผู้สอนมีความเห็นว่ามีค่าสำคัญ อยู่ในเกณฑ์มากทุกข้อ ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือสามารถอธิบายและแนะนำการทำโครงการ การสอนและบันทึกการสอนได้อย่างชัดเจน ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดคือ เข้าสังเกตการสอนของ

นิสิตทุกชั้นตอนคือตั้งแต่เริ่มต้นการสอนจนจบทเรียน กับติดตามสังเกตการสอนของนิสิต โดยสม่ำเสมอ

จากการสัมภาษณ์เพื่อศึกษาการปฏิบัติจริงพบว่า อาจารย์ผู้สอนส่วนมากอธิบาย และแนะนำโครงการสอนและบันทึกการสอนแก่นิสิตก่อนนิสิตไปฝึกสอน กับอธิบายเฉพาะนิสิต ที่มาซักถามเพราะเห็นว่านิสิตควรได้เรียนจากวิชาที่เกี่ยวกับการฝึกสอนมาแล้ว อาจารย์ ผู้สอนส่วนน้อยไม่ได้อธิบายหรือแนะนำเนื่องจากเริ่มรับราชการใหม่ยังไม่เคยนิเทศการสอน และเห็นว่าอยู่ที่ความรับผิดชอบของหัวหน้าหน่วยนิเทศการสอน อาจารย์ผู้สอนส่วนน้อย เข้าสังเกตการสอนของนิสิตทุกชั้นตอนตั้งแต่เริ่มต้นจนจบทเรียน อาจารย์ผู้สอนส่วนมาก เคยเข้าสังเกตบางตอนของการสอนเท่านั้นและมีอาจารย์ผู้สอนเพียง 2 คนไม่เคยเข้าสังเกต การสอน เนื่องจากเริ่มรับราชการใหม่ยังไม่เคยนิเทศการสอน อาจารย์ผู้สอนส่วนน้อยที่ ติดตามสังเกตการสอนของนิสิตโดยสม่ำเสมอโดยสังเกตการสอน 3 - 5 ครั้ง อาจารย์ ผู้สอนส่วนมากสังเกตการสอนเพียง 1 หรือ 2 ครั้ง เนื่องจากไม่ค่อยมีเวลาและมีอาจารย์ ผู้สอนเพียง 2 คนที่ไม่เคยสังเกตการสอนเลย เนื่องจากไม่เคยนิเทศการสอน

5. คุณสมบัติด้านบริการสังคม อาจารย์ผู้สอนมีความเห็นว่ามีค่าสำคัญอยู่ใน เกณฑ์มากทุกข้อ ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ สามารถเสนอบทความค่านิยมศึกษากลุ่มชน โดยใช้อัลบั้มและสามารถจัดสอนหรือฝึกอบรมวิชาการทางศิลปะได้ ข้อที่มีคะแนน เฉลี่ยต่ำสุดคือ สามารถเป็นกรรมการตัดสินผลงานทางค่านิยมศึกษาในชุมชนได้อย่างดี

จากการสัมภาษณ์เพื่อศึกษาการปฏิบัติจริงพบว่า อาจารย์ผู้สอนส่วนมากเสนอ บทความโดยใช้อัลบั้ม โดยเสนอบทความลงในวารสารต่าง ๆ และเผยแพร่บทความ ทางวิชาการค่านิยมศึกษา ทางวิทยุกระจายเสียง อาจารย์ผู้สอนส่วนน้อยไม่เคยเสนอ บทความค่านิยมศึกษากลุ่มชนเลย เนื่องจากไม่มีเวลา อาจารย์ผู้สอนส่วนน้อยสามารถ จัดสอนหรือฝึกอบรมวิชาการทางศิลปะได้ อาจารย์ผู้สอนส่วนมากไม่เคยจัดฝึกอบรมเนื่องจาก ไม่มีโอกาสได้รับแต่งตั้งหรือได้รับเชิญให้จัด อาจารย์ผู้สอนส่วนมากเป็นกรรมการตัดสินผลงาน ค่านิยมศึกษาในชุมชนโดยเฉลี่ยปีละ 1 ครั้ง อาจารย์ผู้สอนส่วนน้อยไม่เคยเป็นกรรมการ ตัดสินผลงานค่านิยมศึกษาเลย เนื่องจากไม่ได้รับเชิญ

6. คุณสมบัติด้านการแนะแนวได้ทำปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ มีความเห็นว่ามี ความสำคัญอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง 3 ข้อคือ สามารถจัดบริการข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางศึกษาต่อ ในสาขาวิชาศิลปศึกษาในระดับสูงได้ ซึ่งเป็นข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยค่าสุด สามารถจัดบริการ ข้อมูลเกี่ยวกับการขอทุนการศึกษาแก่นิสิตได้กับการแจ้งให้นิสิตทราบเกี่ยวกับสถานที่และ เวลา ที่จัดไว้ให้นิสิตเข้าสอบได้ ส่วนข้ออื่น ๆ มีความสำคัญอยู่ในเกณฑ์มาก ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ย สูงสุดคือ สามารถอธิบายโครงสร้างของหลักสูตรแก่นิสิตได้อย่างชัดเจน

จากการสัมภาษณ์เพื่อศึกษาการปฏิบัติจริงพบว่า อาจารย์ผู้สอนส่วนมากสามารถ อธิบายโครงสร้างของหลักสูตรแก่นิสิตได้อย่างชัดเจน โดยอธิบายเฉพาะผู้ที่มาชักถาม เนื่องจากเห็นว่าได้รับการอธิบายมาจากหัวหน้าภาควิชาตอนเข้าใหม่แล้ว โดยอธิบายแบบ เป็นกลุ่มแก่นิสิตที่อยู่ในความดูแลในฐานะเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา โดยการพบกับนิสิตตอนเข้า ใหม่พร้อมกับหัวหน้าภาควิชา อาจารย์ผู้สอนส่วนน้อยไม่เคยอธิบายเนื่องจากเริ่มรับราชการ ใหม่ ไม่เคยเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ผู้สอนส่วนน้อยสามารถจัดบริการข้อมูลเกี่ยวกับ แนวทางศึกษาต่อในสาขาวิชาศิลปศึกษาในระดับสูง โดยได้ให้ข้อมูลด้วยการนำเอกสารข้อมูล มาประกาศไว้ที่ภาควิชา แจ้งให้นิสิตที่อยู่ในความดูแลของตนได้ทราบ อาจารย์ผู้สอนส่วน มากไม่เคยจัด เนื่องจากเห็นว่าทางมหาวิทยาลัยและแผนกแนะแนวได้จัดทำอยู่แล้วในการ บัณฑิตนิเทศ อาจารย์ผู้สอนส่วนน้อยสามารถจัดบริการข้อมูลเกี่ยวกับการขอทุนการศึกษาแก่ นิสิต โดยจัดบริการด้วยการนำเอกสารมาประกาศไว้ที่ภาควิชาและแจ้งให้นิสิตที่อยู่ในความ ดูแลของภททราบ อาจารย์ผู้สอนส่วนมากไม่เคยจัดเนื่องจากเห็นว่า เป็นหน้าที่ของแผนก แนะแนวที่ควรจัดบริการ

ทัศนะของอาจารย์ที่มีต่อคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์สอนวิชาศิลปศึกษา ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จากแบบสอบถามปลายเปิด โดยเรียงลำดับจากความถี่ มากไปหาน้อย 2 อันดับแรกคือ เป็นผู้ฝึกฝน ปฏิบัติการในการค้นคว้าทางวิชาที่พหุทางศิลปะ อย่างสม่ำเสมอและรวมกิจกรรมและเผยแพร่ศิลปะในระดับต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอก ประเทศ

อภิปรายผล

ในการอภิปรายผลผู้วิจัยได้แสดงให้เห็นความสอดคล้องระหว่างทัศนคติและการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒซึ่งปรากฏผลดังนี้

1. คุณสมบัติด้านการสอน อาจารย์ผู้สอนเห็นว่ามีความสำคัญอยู่ในเกณฑ์มากทุกข้อ ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ สามารถชี้แจงแผนการเรียนและแผนการปฏิบัติงานตลอดภาคเรียนได้และบอกวัตถุประสงค์ของการเรียนและฝึกการปฏิบัติงานแก่นิสิตก่อนจะลงมือปฏิบัติงาน จากการสังเกตเพื่อศึกษาการปฏิบัติจริงพบว่า มีความสอดคล้องกันกล่าวคือ อาจารย์ผู้สอนส่วนมากชี้แจงแผนการเรียนและแผนการปฏิบัติงานโดยการสรุปย่อสั้น ๆ ควบคู่ไปกับตอนต้นของบทเรียนทุกครั้ง มีอาจารย์ผู้สอนส่วนน้อยที่จัดทำเป็นโครงการตลอดภาคเรียนเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อพิมพ์แจกแก่นิสิต ในวิธีการดังกล่าวนี้พบว่า การบอกด้วยวาจาโดยสรุปสั้น ๆ ตอนต้นของบทเรียนทุกครั้งช่วยกระตุ้นให้นิสิตจดจำได้ดีขึ้น จะเห็นได้จากการสังเกตนิสิตขณะที่เรียนอยู่ได้ทำงานตามแผนการเรียนและการปฏิบัติได้สะดวกและรวดเร็ว ส่วนการพิมพ์เป็นลายลักษณ์อักษรซึ่งเป็นโครงการเรียนและการปฏิบัติตลอดภาคเรียนนั้นปรากฏละเอียดตลอดภาคเรียน แต่พบว่าบางครั้งนิสิตไม่อ่านรายละเอียดเหล่านั้น ต้องกระตุ้นด้วยวาจาตอนสอนบทเรียนนั้นอีก จากการสังเกตนี้แล้วพบว่า นิสิตเรียนและปฏิบัติงานด้วยความเรียบร้อย จะเห็นได้ว่าอาจารย์ผู้สอนสามารถที่จะชี้แจงแผนการเรียนและแผนการปฏิบัติงานได้ในวิธีการต่าง ๆ ซึ่งเป็นการเตรียมการสอนที่ได้ผลดี ทำให้การดำเนินการเรียนการสอนเป็นไปได้อย่างราบรื่น (McDaniel and Kavitz, 1971 : 217 - 218) อาจารย์ผู้สอนส่วนน้อยที่ไม่ได้ชี้แจงแผนการเรียนและแผนการปฏิบัติงานตลอดภาคเรียนโดยให้เหตุผลว่า สอนมานานจนสามารถวางแผนการสอนได้อย่างรัดกุม โดยบอกให้นิสิตเตรียมอุปกรณ์ล่วงหน้า หรือเขียนไว้บนกระดานคำเป็นครั้งคราว วิธีการนี้ทำให้การเรียนการสอนดำเนินไปได้เช่นกันแต่เป็นการขาดการวางแผนงานล่วงหน้า เป็นลักษณะที่อาจารย์ผู้สอนขาดการเตรียมการสอนอย่างละเอียด ซึ่งลักษณะคณาจารย์ในอนาคตที่ต้องการ

มากที่สุดคือคณาจารย์ที่มีการเตรียมการสอนดี (อุทุมพร ทองอุไทย 2523 : 5) อาจารย์ผู้สอนส่วนมากได้บอกวัตถุประสงค์ของการเรียนและการฝึกปฏิบัติทางด้านทฤษฎีจากแก่นิเทศก่อนการปฏิบัติงานในตอนต้นของบทเรียน อาจารย์ผู้สอนส่วนน้อยบอกไว้ในโครงการเรียนและการฝึกปฏิบัติงานเป็นลายลักษณ์อักษรตลอดภาคเรียนและต้องย้ำก่อนปฏิบัติงานอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งทั้งสองแบบสามารถทำให้นิสิตปฏิบัติงานได้โดยรู้จักมุ่งหมายของการทำงานทุกครั้ง เพราะการเรียนวิชาศิลปะศึกษาเน้นในการปฏิบัติ นิสิตจำเป็นต้องทราบจุดมุ่งหมายของการปฏิบัติ เพื่อให้การเรียนบรรลุเป้าหมายได้เร็วขึ้น (สมชาย นิลอาธิ 2527 : 36) จากการสังเกต นิสิตพบว่า ไม่ค่อยอ่านโครงการตลอดภาคเรียนที่ได้รับแจกไป อาจารย์ผู้สอนต้องย้ำจุดมุ่งหมายตอนต้นของบทเรียนทุกครั้ง ส่วนการติดตามดูแลการปฏิบัติงานของนิสิตอย่างใกล้ชิดนั้น เป็นข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด แต่ก็ยังมีความสำคัญอยู่ในเกณฑ์มากเช่นกัน อาจารย์ผู้สอนส่วนน้อยที่ดูแลการปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิดตลอดเวลาจนหมดชั่วโมง โดยได้อยู่ที่ห้องเรียนตลอดเวลาและเฝ้าดูการปฏิบัติงานของนิสิตเป็นครั้งคราว อาจารย์ผู้สอนส่วนมากได้ดูแลเพียงตอนต้นชั่วโมงแล้วปล่อยให้นิสิตปฏิบัติงานเอง เพราะต้องการให้นิสิตมีสมาธิและอิสระในการทำงาน สอดคล้องกับวิชาศิลปะศึกษาที่ช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ดังนั้นนิสิตควรมีอิสระในการทำงานศิลปะ (อารี สุทธิพันธุ์ 2527 : 146) นิสิตตั้งใจและสนใจเมื่ออาจารย์ผู้สอนดูแลการปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิด ส่วนการดูแลตอนต้นชั่วโมงแล้วปล่อยให้นิสิตปฏิบัติงานเอง นิสิตปฏิบัติงานได้อย่างอิสระ มีความสบายใจ แต่บางคนไม่ปฏิบัติงานในชั่วโมงนั้น การที่อาจารย์ผู้สอนเห็นว่าการติดตามดูแลการปฏิบัติงานของนิสิตอย่างใกล้ชิดนั้น มีความสำคัญอยู่ในเกณฑ์มากแต่เป็นข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดจึงสอดคล้องกันกับการปฏิบัติจริงที่ดูแลการปฏิบัติงานของนิสิตเพียงตอนต้นชั่วโมง แล้วปล่อยให้นิสิตทำงานเอง โดยหวังจะให้มีความอิสระในการทำงาน ส่วนข้ออื่น ๆ มีความสอดคล้องกันระหว่างทัศนะและการปฏิบัติจริง กล่าวคือ อาจารย์ผู้สอนส่วนมากได้ให้นิสิตเป็นฝ่ายจัดเตรียมวัสดุและเครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นในการเรียนเอง มีอาจารย์ผู้สอนส่วนน้อยเป็นฝ่ายจัดเตรียมเอง การจัดเตรียมวัสดุในการเรียน

โดยให้นิสิตเตรียมนั้นมีความสะดวกและรวดเร็ว เป็นการลดภารกิจของอาจารย์ผู้สอนด้วย เพื่อให้อาจารย์ผู้สอนมีเวลาไต่ถามความรู้วิชาการด้านอื่น ๆ อีก เนื่องจากองค์ประกอบที่สำคัญของการสอนนั้นประกอบด้วยสิ่งต่าง ๆ เช่น วิธีสอน อุปกรณ์การสอน การจัดห้องปฏิบัติการที่เหมาะสม (สุนทร พานิชกุล 2520 : 3 - 15) การเตรียมอุปกรณ์เป็นเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น อาจารย์ผู้สอนจำนวนมากสามารถสอนภาคปฏิบัติได้สอดคล้องกับภาคทฤษฎีด้วยการสอนภาคทฤษฎีหรือให้ทราบหลักการก่อนจึงลงมือปฏิบัติและสอนทฤษฎีไปพร้อมกับการปฏิบัติ ตลอดจนสรุปทฤษฎีหลังจากลงมือปฏิบัติไปแล้ว อาจารย์ผู้สอนแต่ละคนก็มีวิธีที่แตกต่างกันโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญของการเรียนศิลปะศึกษา (ชลอ พงษ์สุวรรณ 2526 : 1) อาจารย์ผู้สอนส่วนมากจัดห้องปฏิบัติงานได้อย่างสะอาดสะดวกและปลอดภัยเป็นครั้งคราว เนื่องจากการปฏิบัติงานทางศิลปะ มักจะมีวัสดุสิ่งของต่าง ๆ ที่จะนำมาประกอบในการสร้างงานศิลปะมาก จึงทำให้ชิ้นส่วนของวัสดุต่าง ๆ มีความสกปรกบ้าง โดยที่อาจารย์ผู้สอนหวังว่าคนงานภารโรงควรเป็นฝ่ายดูแลจึงไม่ค่อยเคร่งครัดนิสิตให้ทำความสะอาด ซึ่งวิธีการนี้จะทำให้เป็นตัวอย่างที่ไม่ดีแก่นิสิต เพราะเมื่อนิสิตจบไปแล้วจะได้กิจนิสัยที่ไม่ดีไป (วารธวดี น้าลำพอง และปรีญา พวงแก้ว 2521 : 1 - 2) อาจารย์ผู้สอนส่วนมากอธิบายและชี้แจงวิธีการและขั้นตอนการปฏิบัติงานได้อย่างละเอียดและชัดเจน เนื่องจากอาจารย์ผู้สอนได้ทดลองในสิ่งที่จะสอนมาก่อนและมีความรู้ในเรื่องนั้น สามารถสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตรงตามลักษณะของครูดีในระดับอุดมศึกษาที่ควรมีความรู้ในวิชาที่ตนนั้นรับผิดชอบในการสอน (เมืองทอง แชนมณี 2519 : 100 - 103) โดยเฉพาะวิชาศิลปะศึกษานั้นมีการปฏิบัติเป็นส่วนมาก อาจารย์ผู้สอนควรได้เคยปฏิบัติในสิ่งนั้นมาก่อน มีอาจารย์ผู้สอนส่วนน้อยที่อธิบายและชี้แจงวิธีการและขั้นตอนการปฏิบัติงานได้ไม่ละเอียดโดยต้องการให้เกิดแนวคิดที่แตกต่างกันเป็นการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ การทดลองสาธิตหรือปฏิบัติให้นิสิตดูเป็นตัวอย่างนั้น อาจารย์ผู้สอนส่วนมากสาธิตเพียงสังเขปแล้วทำตัวอย่างสำเร็จรูปมาประกอบเป็นเพราะว่าต้องการเร่งรัดเวลาให้เหมาะสมกับแผนการสอน เพราะหากสาธิตการสอนโดยใช้เวลานาน จะเสียเวลาในการปฏิบัติน้อยทำให้มีปัญหาในการปฏิบัติงาน ดังนั้น

การสาธิตโดยสังเขปแล้วให้นักนิสิตได้เห็นตัวอย่างที่เสร็จแล้วย่อมสามารถเข้าใจการปฏิบัติใน
 สิ่งนั้น ๆ ได้ แต่การที่อาจารย์ผู้สอนสาธิตให้ดูเป็นตัวอย่างจะทำให้ นิสิตทำงานด้วย
 ความมั่นใจขึ้นและมีความศรัทธาในอาจารย์ผู้สอน (คู่มืออาจารย์ที่ปรึกษา มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ 2527 : 2) อาจารย์ผู้สอนส่วนมากที่เข้มแข็งหลักเกณฑ์การประเมินผล
 ให้นักนิสิตทราบล่วงหน้าควรวางจาหลังจากการสอนภาคทฤษฎีเสร็จและเริ่มให้ลงมือปฏิบัติ
 โดยแจ้งไว้ในคู่มือหรือเอกสารประกอบการสอนเป็นเพราะว่าเพื่อความสะดวกและนิสิตได้
 ทราบหลักเกณฑ์ในการประเมินผลงาน ทำให้เคร่งครัดในการทำงานมากขึ้น ซึ่งอาจารย์
 ผู้สอนถือเรื่องการส่งงานตรงเวลาเป็นเกณฑ์ในการประเมินผลงานส่วนหนึ่งด้วย เป็นการฝึก
 ให้นักนิสิตเป็นคนตรงต่อเวลา มีอาจารย์ผู้สอนส่วนน้อยเข้มแข็งขณะปฏิบัติงานและไม่ได้ชี้แจงใด ๆ
 ซึ่งทำให้เกิดปัญหาหลังจากการสอน เมื่ออาจารย์ผู้สอนประเมินผลงานเป็นคะแนนทำให้
 นิสิตโต้แย้งได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของเปรี๊อง กิจรัตน์ (เปรี๊อง กิจรัตน์
 2523 : 62 - 73) อาจารย์ผู้สอนส่วนมากได้ชี้แจงขอบพร้อมของการฝึกปฏิบัติงานให้
 นิสิตทราบเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ที่ผลงานขณะตรวจงานและชี้แจงควรวางจาทันทีครั้งหนึ่งใน
 ตอนวิจารณ์งานในปลายภาคเรียนและมีอาจารย์ผู้สอนบางคนที่มีวิจารณ์ไปพร้อม ๆ กับการ
 ปฏิบัติงานของนิสิต ซึ่งทำให้นักนิสิตทราบขอบพร้อมผลงานของตนพร้อมที่จะปรับปรุงให้งาน
 ดีขึ้นในโอกาสต่อไป (อัจฉรา ประไพตระกูล และคนอื่น ๆ 2522 : 2)

2. คุณสมบัติด้านวิชาการ อาจารย์ผู้สอนเห็นว่ามีคุณสมบัติอยู่ในเกณฑ์
 ปานกลาง 2 ข้อคือ การศึกษาคูงานด้านศิลปศึกษาอยู่เสมอและการเป็นสมาชิกของ
 สมาคมหรือองค์การที่เกี่ยวข้องกับงานด้านศิลปศึกษา ซึ่งเป็นข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด
 ส่วนข้ออื่น ๆ มีความสำคัญอยู่ในเกณฑ์มาก ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดก็สามารถนำความรู้
 ในวิชาการต่าง ๆ ไปประกอบการสอนได้อย่างกว้างขวาง จากการสัมภาษณ์เพื่อศึกษา
 การปฏิบัติจริง พบว่าสอดคล้องกัน อาจารย์ผู้สอนส่วนมากได้ใช้ความรู้ในวิชาการต่าง ๆ
 ประกอบการสอนอย่างกว้างขวางอยู่เสมอ โดยการอ้างอิงถึงวิชาการด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

กับงานด้านศิลปศึกษาและเนื้อหาที่สอนอยู่ เช่น การเมือง สังคม วิทยาศาสตร์
 ธุรกิจ ฯลฯ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อุทุมพร ทองอุไทย (อุทุมพร ทองอุไทย
 2525 : 74 - 83) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เมืองทอง แชนมณี (เมืองทอง
 แชนมณี 2519 : 100 - 103) ที่ว่า ลักษณะของครูดีต้องมีความรู้ในสาขาวิชาที่สอน
 และมีความรอบรู้ในสาขาวิชาอื่น ๆ มีอาจารย์ผู้สอนส่วนน้อยที่เน้นเฉพาะความรู้ทาง
 ศิลปศึกษาเท่านั้น เพราะต้องการให้มีความรู้ลึกซึ้งเกี่ยวกับศิลปะ ส่วนวิชาการด้านอื่น ๆ
 ให้มีนิสัยสร้างความสัมพันธ์เอง ส่วนข้อที่มีความสำคัญอยู่ในเกณฑ์ปานกลางคือ การศึกษา
 ศึกษาด้านศิลปศึกษาอยู่เสมอ ซึ่งมีความสอดคล้องกัน เพราะมีอาจารย์ผู้สอนส่วนน้อย
 ที่ศึกษาด้านศิลปศึกษาอยู่เสมอ โดยไปดู ณ ต่างประเทศปีละ 2 ครั้ง ทำให้หน้า
 ความรู้ต่าง ๆ มาปรับปรุงใช้ในการเรียนการสอนให้กว้างขวางยิ่งขึ้นสอดคล้องกับการสังเกต
 นิสิตที่เรียนกับอาจารย์ผู้สอนที่ศึกษาด้านศิลปศึกษาอยู่เสมอพบว่า มีความสนใจ ตั้งใจ
 เรียนดี เพราะอาจารย์ผู้สอนมีแนวการสอนและเนื้อหากว้างขวางและสอดคล้องกันกับข้อที่ว่า
 อาจารย์ผู้สอนควรมีความสามารถในการนำความรู้ในวิชาการต่าง ๆ ประกอบการสอนได้
 อย่างกว้างขวางด้วย อาจารย์ผู้สอนส่วนมากได้ศึกษาด้านศิลปศึกษาเป็นครั้งคราว
 เนื่องจากว่าไม่มีโอกาส ไม่มีทุนและไม่มีเวลา การศึกษาด้านศิลปศึกษาของอาจารย์
 ผู้สอนคงกล่าวถึงศึกษาด้านโดยการดูนิทรรศการและการฟังอภิปราย ซึ่งพอที่จะทำให้มีความรู้
 เพิ่มเติมได้และทำให้ได้แนวคิดมาปรับปรุงการเรียนการสอนของคนไทยบรรลุเป้าหมายยิ่งขึ้น
 สอดคล้องกับงานวิจัยของ เฮนจัม (Henjum. 1969 : 143 - 147) ที่ว่า
 ลักษณะของครูที่ตองการของนักศึกษาคือ ครูที่มีความรู้และกระตือรือร้นในการหาความรู้
 อยู่เสมอ ข้อที่มีความสำคัญอยู่ในเกณฑ์ปานกลางอีกข้อหนึ่ง ซึ่งเป็นข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด
 คือ การเป็นสมาชิกของสมาคมหรือองค์การที่เกี่ยวข้องกับงานด้านศิลปศึกษานั้น อาจารย์
 ผู้สอนส่วนใหญ่เป็นสมาชิกสมาคมและองค์การอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ศิลปศึกษาโดยตรง ที่เป็นเช่นนี้
 เพราะว่สมาคมหรือองค์การทางศิลปศึกษาภายในประเทศไทยนั้นยังไม่มี คงมีแต่สมาคม
 อื่น ๆ ที่เกี่ยวกับงานศิลปะทั่วไป เช่น สมาคมสถาปนิกสยาม สมาคมศิลปะอีสาน

สมาคมศิลปกรรมไทย ฯลฯ มีอาจารย์ผู้สอนเพียง 1 คน ที่เป็นสมาชิกสมาคมและองค์การ ที่เกี่ยวกับศิลปศึกษาโดยตรงคือ สมาคมครูศิลปะโลก (INSEA) และองค์การครูศิลปะ แห่งเอเชียและมีอาจารย์ผู้สอนอีกบางส่วน ที่ไม่ได้เป็นสมาชิกของสมาคมหรือองค์การใด ๆ เพราะหาไม่มีโอกาสได้รับเชิญหรือไปมีสมาคมศิลปศึกษาที่จะไปสมัครเป็นสมาชิก การเป็น สมาชิกที่กล่าวมาแล้ว ส่วนใหญ่เป็นในตำแหน่งกรรมการซึ่งมีบทบาทไม่มากนัก การที่จะทำให้อาจารย์ผู้สอนมีความรู้สึกซึ่งในวิชาชีพที่ตนสอนอยู่นั้นมีความจำเป็นต้องได้รับความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ และการเป็นสมาชิกของสมาคมหรือองค์การที่เกี่ยวข้องกับศิลปศึกษาจึงมีความจำเป็น มาก เพราะทำให้มีความรู้กว้างขวางและทันสมัยอยู่เสมอ (ประชุมสุข อ้าวอ้าวรุ่ง 2522 : 323 - 324) ส่วนการแนะนำตำราและเอกสารงานวิจัยเกี่ยวกับศิลปศึกษานั้น อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่แนะนำเป็นครั้งคราวในตอนเริ่มสอนวิชานั้น ที่เป็นเช่นนี้เพราะ ต้องการให้หนังสือได้ศึกษาความรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่สอนอย่างกว้างขวาง การแนะนำ ตำราส่วนมากได้แนะนำจากห้องสมุดและตำราที่ตนเขียนและเคยอ่านมาก่อน ส่วนงานวิจัย มักไม่คอยแนะนำเพราะงานวิจัยทางด้านศิลปศึกษามีน้อย การได้รับการฝึกอบรมหรือศึกษา ในสาขาวิชาศิลปศึกษาโดยเฉพาะนั้นพบว่า มีความสอดคล้องกัน เนื่องจากอาจารย์ผู้สอน ส่วนใหญ่ได้รับการฝึกอบรมหรือศึกษาในสาขาวิชาศิลปศึกษามาโดยตลอด อาจารย์ผู้สอน อีกส่วนหนึ่งจบมาทางการศึกษาศิลปะโดยเฉพาะ แต่จากประสบการณ์ที่สอนมานานทำให้ ได้เรียนรู้ระบบของศิลปศึกษา ทำให้สามารถสอนทางศิลปศึกษาได้ สอดคล้องกับผลงานวิจัย ของเมืองทอง แชนมณี (เมืองทอง แชนมณี 2519 : 100 - 103) ที่ว่า ลักษณะ ของครูที่ดีต้องมีความรู้ในสาขาวิชาที่สอนอย่างดีด้วย เพราะวิชาศิลปศึกษาเป็นวิชาที่ต้องใช้ พักะทางการทำงานศิลปะด้วยควบคู่ไปกับการรู้องค์ประกอบของการศึกษา สอดคล้องกับ สมชาย นิลอาภี (สมชาย นิลอาภี 2527 : 35 - 39) ที่ว่า คุณสมบัติของครูผู้สอน วิชาศิลปศึกษา ควรสอนและทำงานศิลปะไปพร้อม ๆ กัน การเขียนตำราและเอกสาร ประกอบการสอน มีอาจารย์ผู้สอนบางส่วนที่ทำงานวิจัยขณะสอนและขณะที่เรียนระดับปริญญาโท

และปริญาเอก สาเหตุในการเขียนตำรา เอกสารประกอบการสอนและงานวิจัยพบว่า ต้องการค้นคว้าหาความรู้และเป็นการเตรียมการสอนแบบหนึ่ง ทำให้มีความรู้ความสามารถ ในวิชาที่ตนเองสอนอย่างดี (บ้านสมเด็จเจ้าพระยา 2518 : ม.ป.ป.) มีอาจารย์ผู้สอน ส่วนน้อยที่ไม่ได้เขียนตำราและเอกสารประกอบการสอนหรืองานวิจัยเลย ที่เป็นเช่นนี้เพราะ ว่าอาจารย์ผู้สอนเหล่านั้นไม่ชอบการเขียน แต่ชอบทำงานปฏิบัติสร้างสรรค์ผลงาน ซึ่งไม่มี หลักฐานหรือแนวทางอธิบายผลงานให้เกิดความกระจ่างแก่บุคคลอื่นได้อย่างชัดเจน เพราะ แนวทางศิลปศึกษานั้นต้องการให้นิสัยสามารถถ่ายทอดความรู้และเชื่อมโยงผลงานที่ทำขึ้นกับ ผู้คนผลงานให้สามารถเข้าใจกันได้ มิได้ต้องการให้ผู้เรียนเป็นศิลปินแต่อย่างเดียว (อารี สุทธิพันธุ์ ม.ป.ป. : 6) การศึกษาค้นคว้าวิจัยหรือทดลองด้วยตนเองนั้น พบว่า มีความสอดคล้องกัน อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ได้ทดลองศึกษาค้นคว้าในเนื้อหาที่ตนเองต้อง รับผิดชอบในการสอนที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าวิชาศิลปศึกษานั้นเป็นวิชาที่เน้นการปฏิบัติ ดังนั้น อาจารย์ผู้สอนต้องทดลองปฏิบัติหรือค้นคว้าสิ่งนั้นมาก่อนจึงจะทำให้การสอนบรรลุเป้าหมาย การอ่านตำราเพียงอย่างเดียวไม่สามารถที่จะทำให้การสอนศิลปศึกษาเป็นไปได้โดยมี ประสิทธิภาพ (สมชาย นิลอาชี 2527 : 35 - 39) การทดลองค้นคว้าดังกล่าว เป็นเพียงส่วนหนึ่งของการค้นคว้าหาความรู้ขั้นต้น การค้นหาความรู้อย่างเป็นระบบควร กระทำในรูปแบบของการวิจัย สอดคล้องกับงานวิจัยของอุทุมพร ทองอุไทย (อุทุมพร ทองอุไทย 2524 : 73 - 83)

3. คุณสมบัติค่านบุคลิกภาพ อาจารย์ผู้สอนเห็นว่ามีความสำคัญอยู่ในเกณฑ์ ปานกลางและเป็นข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยค่าสุกรม 2 ข้อคือ การแต่งกายดี สามารถ เลือกสีเลือกแบบได้เหมาะสมกับวัยและโอกาสและหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใสอยู่เสมอ นอกนั้น เป็นข้อที่มีความสำคัญอยู่ในเกณฑ์มาก ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ เป็นคนที่เข้าสอนตรง ต่อเวลา จากการสังเกตเพื่อศึกษาการปฏิบัติจริงพบว่า มีความสอดคล้องกัน อาจารย์ ผู้สอนส่วนใหญ่ได้เข้าสอนตรงเวลาและก่อนเวลา จากการถามสาเหตุพบว่า ต้องการ

สร้างความเคยชินให้กับนิสิตเพื่อให้เป็นคนตรงต่อเวลา นิสิตส่วนใหญ่ได้เข้าห้องพร้อมเพรียงกันถ้าอาจารย์ผู้สอนเข้าสอนตรงต่อเวลา มีอาจารย์ผู้สอนส่วนน้อยที่เข้าห้องสอนช้าไม่เกิน 5 นาที เพราะต้องการให้นิสิตมีความพร้อมในการเตรียมอุปกรณ์และอื่น ๆ ซึ่งนิสิตได้เข้าเรียนช้ากว่า การเข้าสอนตรงต่อเวลานั้น นอกจากจะทำให้การเรียนเต็มเวลาแล้วยังปลูกฝังให้นิสิตเป็นคนตรงต่อเวลาอีกด้วย สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ออมสิน คีลพันธ์ุ (อมสิน คีลพันธ์ุ 2526 : 56 - 64) อาจารย์ผู้สอนที่แต่งกายดีและสามารถเลือกแบบได้เหมาะสมกับวัยและโอกาสนั้น มีความสำคัญอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง จากการปฏิบัติจริงพบว่าสอดคล้องกันเพราะอาจารย์ส่วนใหญ่แต่งกายดีและเลือกแบบที่เหมาะสมกับวัยและโอกาสพอสมควร มีอาจารย์ผู้สอนบางคนได้พิชิตชนะสอนบรรยาย บางครั้งคราวและบางคนใส่เสื้อยืด รองเท้าแตะ บางครั้งคราว ซึ่งอาจารย์ผู้สอนดังกล่าวให้เหตุผลว่า การแต่งกายควรมีอิสระตามสมควร มีอาจารย์ผู้สอนส่วนน้อยเท่านั้นที่แต่งกายดีเลือกแบบได้เหมาะสมกับวัยและโอกาสอย่างมากเมื่อพิจารณาความเรียบร้อยในการแต่งกาย โดยเทียบกับคนทั่วไป สมัยนิยมและความเหมาะสมกับวัยและร่างกายของผู้สวมใส่ เนื่องจากธรรมชาติของวิชาที่มีการฝึกปฏิบัตินั้น อาจารย์ผู้สอนจึงต้องแต่งกายให้ยืดหยุ่นไปกับการเรียนการสอน ลักษณะการแต่งกายของอาจารย์ผู้สอนโดยทั่วไปพบว่า เป็นแบบที่ทันสมัยสอดคล้องกับ อารี สุทธิพันธ์ุ (อารี สุทธิพันธ์ุ 2527 : 28) ที่เห็นว่า อาจารย์ผู้สอนศิลปศึกษาคควรเป็นผู้แต่งกายทันสมัยและนำสมัย อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่หน้าตาขี้มำมแจ่มใส เสมอในขณะที่สอนและการสนทนากับนิสิตและบุคคลอื่น ๆ อาจารย์ผู้สอนส่วนน้อยมีหน้าตาขี้มำมแจ่มใสบางครั้งคราว โดยเฉพาะตอนอารมณ์ดี หากอารมณ์ไม่ดีได้มีการคุกานิสิตและใช้วาจาไม่สุภาพบ้างบางครั้งคราว นิสิตที่เรียนกับอาจารย์ผู้สอนที่หน้าตาขี้มำมแจ่มใสเสมอกับอาจารย์ผู้สอนที่หน้าตาขี้มำมแจ่มใบบางครั้งคราวนั้นพบว่านิสิตปฏิบัติงานได้ตามปกติ ดังนั้นอาจารย์ผู้สอนควรมีหน้าตาที่ดูไม่เป็นเคร่งขรึมจนเกินไป สอดคล้องกับผลงานวิจัยของไรอันและคนอื่น ๆ (Ryan and others. 1970 : 82) ที่ว่า คุณสมบัติของอาจารย์ที่ดีต้องให้ความอบอุ่น เข้าใจและเป็นมิตร อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่พูดจาสุภาพและชัดเจน

เรียบร้อยตลอดเวลา สังเกตได้จากเอาใจใส่ห้องพัก โต๊ะทำงาน ห้องเรียนให้สะอาด อยู่เสมอและจัดวางสิ่งของ ผลงานนิสิตที่นำมาส่งอย่างเป็นระเบียบซึ่งสิ่งนี้จะช่วยให้เป็น ตัวอย่างที่ดีแก่นิสิตได้และเป็นบุคลิกภาพที่ดีอย่างหนึ่ง เพราะคุณค่าที่แท้จริงของวิชาศิลปศึกษา ก็คือการพัฒนาบุคลิกภาพของผู้เรียนทุกเพศทุกวัย (เลิศ อานันตะ 2519 : 48 - 49) อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่มีมนุษยสัมพันธ์ดีทุกคน สังเกตได้จากการสนทนาพูดคุยอย่างเป็นกันเอง กับนิสิตและคนอื่น ๆ และช่วยเหลือแนะนำนิสิตที่มีปัญหาด้วย ซึ่งเป็นลักษณะหนึ่งของความมี บุคลิกภาพดี (คู่มืออาจารย์ที่ปรึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2527 : 2)

4. คุณสมบัติด้านการนิเทศการสอน อาจารย์ผู้สอนเห็นว่ามีควมสำคัญอยู่ในเกณฑ์มากทุกข้อ ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ สามารถอธิบายและแนะนำโครงการสอน และบันทึกการสอนได้อย่างชัดเจน ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดคือ เข้าสังเกตการสอนของ นิสิตทุกชั้นตอน ตั้งแต่เริ่มต้นการสอนจนจบบทเรียนและติดตามสังเกตการสอนของนิสิตโดย สม่ำเสมอ จากการสัมภาษณ์เพื่อศึกษาการปฏิบัติจริงพบว่า มีความสอดคล้องกันบางข้อ กล่าวคือ การอธิบายและแนะนำโครงการสอนและบันทึกการสอนแก่นิสิตได้อย่างชัดเจนนั้น มีความสอดคล้องกัน อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ได้แนะนำนิสิตก่อนไปฝึกสอนและแนะนำนิสิตที่มี ปัญหามาซักถาม อาจารย์ผู้สอนส่วนน้อยที่ไม่เคยแนะนำแต่สามารถที่จะแนะนำได้ เหตุผล ที่ไม่แนะนำเพราะเห็นว่าเป็นหน้าที่ของอาจารย์ผู้สอนที่สอนเกี่ยวกับการฝึกสอนและเป็นหน้าที่ ของหัวหน้าภาควิชาและมีอาจารย์ผู้สอนเพียง 2 คนที่ไม่เคยนิเทศการสอนแต่ในฐานะที่เป็น อาจารย์นิเทศก็ควรมีความรู้ในการทำโครงการสอนและบันทึกการสอนพร้อมที่จะอธิบาย และแนะนำแก่นิสิตได้ เพราะการทำโครงการสอนและบันทึกการสอนมีความสำคัญต่อการฝึก สอนมาก เท่ากับเป็นการวางแผนการสอนที่จะทำให้กิจกรรมและเนื้อหาการสอนเป็นไปตาม เป้าหมายและเวลาที่กำหนดไว้ อันเป็นคุณสมบัติที่ดีของอาจารย์นิเทศ (เจริญผล สุวรรณโชติ 2521 : 1 - 3) การเข้าสังเกตการสอนของนิสิตทุกชั้นตอนนั้น พบว่า ไม่สอดคล้องกัน

เพราะมีอาจารย์ผู้สอนส่วนน้อยที่สังเกตตั้งแต่เริ่มจนจบบทเรียน อาจารย์ผู้สอนส่วนมาก
 เคยสังเกตบางตอนของการสอนเท่านั้นและมีอาจารย์ผู้สอนเพียง 2 คนที่ไม่เคยสังเกต
 การสอนเนื่องจากยังไม่เคยนิเทศการสอน การสังเกตการสอนที่ควรสังเกตโดยละเอียด
 และสม่ำเสมอ การสังเกตการสอนเพียงบางตอนแต่ได้ศึกษาและสอบถามจากอาจารย์ที่เลี้ยง
 เพื่อนนิสิตฝึกสอน ผลงานจากนักเรียนที่ทำส่ง ตรวจสอบที่การสอนและโครงการสอน ทำให้
 ได้ข้อมูลในการพิจารณาประกอบการสอนได้ การติดตามสังเกตการสอนของนิสิตโดย
 สม่ำเสมอพบว่า ไม่สอดคล้องกัน มีอาจารย์ผู้สอนส่วนน้อยที่สังเกตการสอน 3 - 5 ครั้ง
 อาจารย์ผู้สอนส่วนมากสังเกตการสอน 1 - 2 ครั้ง มีอาจารย์ผู้สอนเพียง 2 คนไม่เคย
 สังเกตเพราะยังไม่เคยนิเทศ แสดงว่าอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่เข้าสังเกตการสอนโดยเฉลี่ย
 2 ครั้ง สาเหตุเพราะไม่มีเวลาไปนิเทศ ตามหลักการสังเกตการสอนที่ดีนั้น ควรสังเกต
 ประมาณ 3 - 5 ครั้งและต้องมีจุดมุ่งหมายในการสังเกตอย่างชัดเจน เพราะการฝึกสอน
 หรือฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูภาคปฏิบัติจะประสบความสำเร็จเพียงใดนั้น อาจารย์นิเทศก์
 เป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่ง (Hurd. 1978 : 1941) และการสังเกตการสอนโดย
 สม่ำเสมอก็เป็นคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์นิเทศก์ด้วย การสังเกตการสอนเป็นตัวอย่าง
 แก่นิสิตนั้น พบว่า ไม่สอดคล้องกันเนื่องจากมีอาจารย์ผู้สอนส่วนน้อยที่เคยสังเกตการสอน
 เพื่อเป็นตัวอย่างแก่นิสิต โดยสาขาวิชาที่สอนเกี่ยวกับการเตรียมตัวก่อนฝึกสอน อาจารย์
 ส่วนใหญ่เห็นว่าขณะที่ตนเองสอนอยู่ก็เป็นการสาธิตอย่างหนึ่ง เพราะไม่ได้สอนวิชาที่เกี่ยวกับ
 วิธีสอน การเป็นอาจารย์นิเทศก์นั้นนอกจากจะมีความรู้ทางวิชาการแล้ว ควรสามารถปฏิบัติ
 โดยเฉพาะในเรื่องการสอนให้เป็นตัวอย่างแก่นิสิตได้ สอดคล้องกับคุณสมบัติที่สำคัญของ
 อาจารย์ ซึ่ง ไพฑูรย์ สินดารัตน์ (ไพฑูรย์ สินดารัตน์ 2524 : 40 - 43) ได้สรุป
 จากผลงานการวิจัยจากประเทศแคนาดา สหรัฐอเมริกาและประเทศไทยว่า ควรมีความ
 สามารถในการสอนอย่างดี การแนะนำวิธีการจัดหาสื่อการเรียนที่มีในห้องดินแก่นิสิตนั้น
 พบว่า มีความสอดคล้องกัน เพราะอาจารย์ส่วนใหญ่เห็นความสำคัญของการจัดหาสื่อการเรียน
 ที่มีอยู่ในห้องดินและได้แนะนำทุกครั้งที่เป็นนิเทศการสอน มีอาจารย์ผู้สอนเพียง 2 คนที่ไม่เคย

แนะนำ เพราะไม่เคยนิเทศ เนื่องจากวิชาศิลปศึกษาเป็นวิชาที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติ
 ต้องใช้วัสดุต่าง ๆ เช่น สี สิ่งของ ฯลฯ หากผู้สอนสามารถจัดหาสื่อการเรียนที่มีใน
 ห้องเรียนได้ ทำให้นักเรียนเข้าใจและเห็นความสำคัญของสื่อในห้องเรียนของตนดีขึ้น
 สอดคล้องกับอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษาต้องที่มีความรู้และเข้าใจสภาพแวดล้อมที่มีบทบาท
 ต่อศิลปะ (อารี สุทธิพันธุ์ ม.ป.ป. : 3) การเสนอหลักเกณฑ์การวัดผลและประเมินผล
 แก่นิสิตนั้น พบว่า มีความสอดคล้องกัน อาจารย์ผู้สอนส่วนมากเคยแนะนำทุกครั้งที่เป็นเทศ
 การสอนและในกรณีที่มีผู้มาซักถาม อาจารย์ผู้สอนส่วนน้อยไม่เคยแนะนำ เพราะเห็นว่า
 ควรเรียนในวิชาวัดผลการศึกษามาแล้ว อาจารย์ผู้สอนแม้ว่าจะไม่ได้สอนวิชาวิธีสอนหรือ
 วิชาวัดผลการศึกษา แต่ควรมีความรู้ในเรื่องการวัดผลและประเมินผลการศึกษา ในกรณี
 ที่ต้องเป็นอาจารย์นิเทศก์ เพราะอาจารย์นิเทศก์ควรมีความรอบรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับ
 การสอนทุก ๆ ด้าน (วิจิตร วรุตบางกูร 2519 : 13) การชมเชยและชี้ข้อบกพร่อง
 เกี่ยวกับการสอนของนิสิตทุกครั้งหลังจากการสังเกตการสอนแล้วนั้น พบว่า มีความสอดคล้อง
 กันเพราะอาจารย์ส่วนใหญ่ได้ชมเชยและชี้แจงข้อบกพร่องเกี่ยวกับการสอนของนิสิตทุกครั้ง
 ด้วยวิธีที่เรียบง่ายและบอกด้วยวาจาและการบันทึกไว้ที่บันทึกการสอน เพื่อให้ นิสิตได้พบ
 ข้อดีข้อเสียในการสอนของตน ทั้งนี้เพื่อให้การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูภาคปฏิบัติดำเนิน
 ไปอย่างมีประสิทธิภาพ (อัจฉรา ประไพตระกูล และคนอื่น ๆ 2522 : 2) การเปิด
 โอกาสให้นิสิตได้อภิปรายปัญหาของตนเองพบว่ามีความสอดคล้องกัน เพราะอาจารย์ผู้สอน
 ส่วนใหญ่เปิดโอกาสให้นิสิตบอกถึงปัญหาที่พบในการฝึกสอนโดยเรียงมาคุยหลังจากเสร็จ
 การสอน มีอาจารย์ผู้สอนส่วนน้อยไม่เคยนิเทศการสอน การกระตุ้นให้นิสิตคิดค้นปัญหา
 คุยตัวเองพบว่าสอดคล้องกัน เพราะอาจารย์ส่วนใหญ่ได้แนะนำกว้าง ๆ เปิดโอกาสให้
 นิสิตได้ตัดสินใจเองเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ที่พบในการฝึกสอน ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะอาจารย์
 นิเทศก์ที่ดีที่ควรเปิดโอกาสให้นิสิตลงมือปฏิบัติด้วยตนเองมากที่สุด (วิจิตร วรุตบางกูร
 2519 : 31)

5. คุณสมบัติด้านการบริการสังคม อาจารย์ผู้สอนเห็นว่ามีสำคัญอยู่ในเกณฑ์มากทุกข้อ ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือสามารถเสนอบทความด้านศิลปศึกษาแก่ชุมชนโดยใช้สื่อมวลชนได้ ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดคือ สามารถเป็นกรรมการตัดสินผลงานทางศิลปศึกษาในชุมชนได้อย่างดี จากการสัมภาษณ์เพื่อศึกษาการปฏิบัติจริงพบว่ามีความสอดคล้องกันบางข้อ กล่าวคือ การเสนอบทความด้านศิลปศึกษาแก่ชุมชนพบว่ามีความสอดคล้องกัน อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ เขียนบทความทางวิชาการทางานศิลปศึกษาลงวารสารและทางวิทยุกระจายเสียงเดือนละ 1 ครั้ง มีอาจารย์ผู้สอน 1 คนที่เขียนลงหนังสือพิมพ์สยามรัฐและมติชน 80 ครั้งและวารสารโลกศิลปะและโฮมไลพ์ 20 ครั้ง มีอาจารย์ผู้สอนส่วนน้อยที่ไม่เคยเขียนเนื่องจากไม่มีเวลา การเสนอบทความและการเผยแพร่วิชาการต่าง ๆ โดยใช้สื่อมวลชนนับเป็นการเผยแพร่วิชาการทางศิลปะแก่ชุมชนถือเป็นหน้าที่อย่างหนึ่งของงานบริการวิชาการแก่สังคม (ธงชัย ปภัสราทร 2517 : 70) ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษา การเป็นกรรมการตัดสินผลงานทางศิลปศึกษาในชุมชน พบว่ามีความสอดคล้องกัน อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ได้รับเชิญให้เป็นกรรมการตัดสินผลงานโดยเฉลี่ยปีละ 1 ครั้ง อาจารย์ผู้สอนส่วนน้อยไม่เคยเป็นกรรมการตัดสินเนื่องจากไม่ได้รับเชิญ การเป็นกรรมการตัดสินผลงานทางศิลปศึกษานับเป็นการสร้างชื่อเสียงให้อาจารย์ผู้สอนและเป็นการปฏิบัติจริงในการวัดผลทางศิลปศึกษา ซึ่งจะทำให้การสนองตรงความเป็นจริงของสังคมมากที่สุด (ธงชัย ปภัสราทร 2517 : 70) การเข้าร่วมอภิปรายวิชาการด้านศิลปศึกษาในชุมชนนั้น จากการสัมภาษณ์พบว่า ไม่สอดคล้องกัน เพราะอาจารย์ผู้สอนส่วนน้อยที่เคยได้รับเชิญไปร่วมอภิปราย อาจารย์ผู้สอนส่วนมากไม่เคยเข้าร่วมอภิปราย สาเหตุเนื่องจากไม่มีโอกาสได้รับเชิญและบางครั้งเวลาว่างไม่ตรงกัน ทำให้ไม่สามารถไปร่วมอภิปรายได้ การร่วมอภิปรายย่อมมีประโยชน์และผลดีในทางวิชาการด้านศิลปศึกษา ทำให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน มีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาที่ทันสมัย กว้างขวางและถูกต้อง

ทำให้มีความมั่นใจในความรู้ของตนยิ่งขึ้น สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อุทุมพร ทองอุไทย (อุทุมพร ทองอุไทย 2523 : 74 - 83) การจัดประชุมสัมมนาเพื่อพัฒนาการเรียน การสอนวิชาศิลปศึกษาให้แก่ครูในโรงเรียนต่าง ๆ พบว่าไม่สอดคล้องกัน เพราะอาจารย์ ส่วนใหญ่ไม่เคยจัดประชุมหรือสัมมนาที่เคยเป็นแต่วิทยากรในการสัมมนาดังกล่าว เนื่องจาก ไม่มีโอกาสได้จัดเพราะภาระกิจการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษานั้นกอยู่แล้วไม่มีเวลา ที่ร่วมกันจัดได้ แต่การจัดสัมมนาดังกล่าวเป็นผลคืออย่างยิ่งทำให้เกิดความสอดคล้องระหว่าง การเรียนการสอนศิลปศึกษาในระดับต่าง ๆ เพราะหลักสูตรศิลปศึกษาส่งเสริมให้ผู้เรียน เป็นครูศิลปะ (ศิลปกรรมประสานมิตร 2524 : 15) การจัดสัมมนาเพื่อพัฒนาการเรียน การสอนให้แก่ครูในโรงเรียนต่าง ๆ ก็เท่ากับการพบสภาพปัญหาที่แท้จริงสามารถนำมาปรับ ใช้ในการเรียนการสอนกับนิสิตผู้ซึ่งจะไปเป็นครูศิลปะในอนาคตได้ การจัดนิทรรศการเพื่อ เผยแพร่ความรู้ใหม่ ๆ และผลงานทางค่านศิลปศึกษาแก่ชุมชนนั้นพบว่ามีความสอดคล้องกัน เพราะอาจารย์ผู้สอนจัดนิทรรศการและเผยแพร่ผลงานทางค่านศิลปศึกษาอยู่เสมอ โดยการ นำผลงานของนิสิตและของอาจารย์ผู้สอนบางส่วนจัดนิทรรศการเป็นครั้งคราวโดยเฉลี่ยเทอม ละ 1 ครั้ง ทั้งในและนอกสถาบันที่ตนสอน ในการเรียนวิชาศิลปศึกษามักมีผลงานที่นิสิตสร้าง ขึ้นและอาจารย์ผู้สอนบางท่านที่สร้างงานศิลปะไปพร้อม ๆ กับการสอนด้วย (สมชาย นิลอาทิ 2527 : 35 - 39) ดังนั้นจึงมีการเผยแพร่ผลงาน โดยการจัดนิทรรศการ การจัดสอน หรือฝึกอบรมทางวิชาการทางศิลปะ พบว่า ไม่สอดคล้องกันเพราะอาจารย์ส่วนใหญ่ไม่เคยจัด ฝึกอบรมวิชาการทางศิลปะ เนื่องจากไม่มีโอกาสและไม่ทราบขั้นตอนในการจัดอบรม มีอาจารย์ผู้สอนส่วนน้อยที่เคยจัดฝึกอบรมวิชาการทางศิลปะอื่นเนื่องจากมีความรู้ความสามารถ ในวิชาการศิลปะแขนงใดแขนงหนึ่งอย่างดีและจัดฝึกอบรมขึ้นทั้งในเวลาและนอกเวลาราชการ โดยผู้สนใจได้มาติดต่อขอเรียนเป็นบางรายวิชา ผู้เรียนเป็นฝ่ายจัดหาอุปกรณ์การเรียนเอง อาจารย์ผู้สอนที่สอนศิลปศึกษานั้นย่อมมีความสามารถในการทำงานศิลปะบางแขนงได้อย่างดี เช่น บางคนถนัดการเขียนสีน้ำ บางคนถนัดการวาดภาพเหมือน บางคนถนัดทำเครื่องปั้น ดินเผา ความถนัดหรือความสามารถเหล่านี้สามารถที่จะจัดฝึกอบรมให้แก่ผู้ที่สนใจนอกเหนือ

ไปจากนิสิตที่สอนเป็นประจำอยู่แล้วได้ นับว่าเป็นการบริการสังคมแบบหนึ่ง (อมร
 รัชศาสตร์ 2512 : 4 - 5) อันเป็นคุณสมบัติที่ดีของอาจารย์ผู้สอนศิลปศึกษา การออกไป
 ไปปฏิบัติงานในชุมชนร่วมกับนิสิตและหน่วยงานอื่น พบว่ามีความสอดคล้องกัน อาจารย์
 ผู้สอนส่วนมากเคยออกไปปฏิบัติงานในชุมชนร่วมกับนิสิตและหน่วยงานอื่นโดยไปในงานศิลปะ
 วัฒนธรรมอย่างน้อยปีละ 1 ครั้งและมีอาจารย์ผู้สอนที่ไปร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ อีก เช่น
 สมาคม เอ ยู เอ (AUA) อาจารย์ผู้สอนส่วนน้อยไม่เคยออกไปปฏิบัติงานร่วมกับนิสิต
 หรือหน่วยงานอื่น ๆ เลย สาเหตุพบว่าไม่มีโอกาสได้รับเสนอชื่อให้ไปร่วม บางคนไม่มี
 เวลาและบางคนเริ่มรับราชการ การออกไปปฏิบัติงานในชุมชนร่วมกับนิสิตและหน่วยงานอื่นนั้น
 เป็นโอกาสที่ทำให้อาจารย์และนิสิตมีความใกล้ชิดเป็นกันเองดีขึ้นและมีโอกาสได้บริการสังคม
 ไปด้วย นับเป็นประโยชน์และเป็นคุณสมบัติที่ดีของอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษาในด้าน
 บริการสังคม (ไพฑูริย์ สินลารัตน์ 2524 : 40 - 43)

6. คุณสมบัติด้านการแนะแนวให้คำปรึกษา อาจารย์ผู้สอนเห็นว่ามีสำคัญ
 อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง 3 ข้อ คือ สามารถจัดบริการข้อมูลเกี่ยวกับการขอทุนการศึกษาแก่นิ
 นิสิตได้ การแจ้งใหนักทราบเกี่ยวกับสถานที่และเวลาที่จัดไว้ให้นิสิตเข้าพบได้และสามารถ
 จัดบริการข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางศึกษาต่อในสาขาวิชาศิลปศึกษาในระดับสูงแก่นิสิตได้ซึ่งเป็น
 ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด ส่วนข้ออื่น ๆ มีความสำคัญอยู่ในเกณฑ์มาก ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ย
 สูงสุดคือ สามารถอธิบายโครงสร้างของหลักสูตรแก่นิสิตได้อย่างชัดเจนและสามารถเสนอแนะ
 วิธีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมแก่นิสิตได้ จากการสัมภาษณ์เพื่อศึกษาการปฏิบัติจริงพบว่า
 มีความสอดคล้องกัน อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ได้อธิบายโครงสร้างของหลักสูตรเป็นกลุ่มแก่นิสิต
 ที่อยู่ในความดูแลในฐานะอาจารย์ที่ปรึกษาโดยได้พบกับนิสิตตอนเช้าใหม่ อธิบายถึงโครงสร้าง
 ของหลักสูตรร่วมกับหัวหน้าภาควิชาอย่างละเอียดและชัดเจน ซึ่งข้อมูลต่าง ๆ ที่นำมาอธิบาย
 นั้นได้จากการศึกษาหนังสือคู่มือและหลักสูตรและการประชุมสัมมนาอาจารย์ที่ปรึกษาที่มหาวิทยาลัย
 จักรีน เนื่องจากโครงสร้างของหลักสูตรเป็นสิ่งบอกทิศทางในการเรียนแก่นิสิต ดังนั้นอาจารย์
 ที่ปรึกษาควรมีความรู้ในค่านนี้ สามารถอธิบายชี้แจงแก่นิสิตได้ซึ่งทำให้นิสิตมีโอกาส

ประสบความสำเร็จในการเล่าเรียนและเป็นผู้พัฒนาตนเองอย่างเต็มความสามารถ (คู่มืออาจารย์ที่ปรึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2527 : 2) อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่เสนอแนะวิธีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมแก่นิสิต โดยแนะนำเฉพาะคนที่มีปัญหา และจัดทำเป็นกลุ่มแก่นิสิตที่อยู่ในความดูแลในฐานะอาจารย์ที่ปรึกษา การจัดบริการข้อมูลเกี่ยวกับการขอทุนการศึกษาแก่นิสิตนั้น จากทัศนะอาจารย์มีความเห็นว่า มีความสำคัญอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง จากการปฏิบัติจริงพบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่ไม่เคยจัดบริการข้อมูลเกี่ยวกับการขอทุนการศึกษา เนื่องจากเห็นว่า เป็นหน้าที่ของมหาวิทยาลัยร่วมกับแผนกแนะแนวที่จัดข้อมูลดังกล่าวอยู่แล้ว มีอาจารย์ผู้สอนส่วนน้อยที่จัดโดยการนำข้อมูลมาประกาศแจ้งให้นิสิตในที่ปรึกษาของตนทราบ อาจารย์ที่ปรึกษาเป็นบุคคลที่มีความสำคัญยิ่งที่จะช่วยเหลือด้านการเรียน ช่วยขจัดปัญหาหรือลบลบปัญหาที่อาจเกิดขึ้น (สุจริต เพ็ชรชอบ และวรศักดิ์ เพ็ชรชอบ 2523 : 113 - 122) การให้ข้อมูลหรือแจ้งข่าวการขอทุนจึงมีความสำคัญ เพราะนิสิตบางคนมีปัญหาแต่ไม่ทราบแหล่งที่จะติดต่อ อาจารย์ที่ปรึกษาควรเป็นคนกลางในการประสานเรื่องการขอทุนการศึกษานี้ อาจารย์ผู้สอนทั้งหมดแจ้งให้นิสิตทราบเกี่ยวกับสถานที่และเวลาที่นิสิตจะเข้าพบ โดยแจ้งไว้ที่หน้าห้องพักและที่คู่มือการเรียนของนิสิต อาจารย์ผู้สอนเห็นว่ามีความสำคัญอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง เพราะการแจ้งเวลาสถานที่ดังกล่าว ไม่มีผลในการปฏิบัติมากนัก เพราะไม่ค่อยมีนิสิตเข้ามาพบหรือปรึกษา แต่มาพบไม่ตรงกับสถานที่และเวลาที่กำหนดไว้ นอกจากการแจ้งหรือประกาศให้เข้าพบในกรณีที่จะลงทะเบียนเป็นต้น การแจ้งเวลาและสถานที่ที่จัดไว้ให้นิสิตเข้าพบนั้นเป็นการสร้างระบบที่ดีให้กับนิสิตและอาจารย์ที่ปรึกษา เพราะเป็นการวางแผนในการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นระบบ แต่การที่นิสิตไม่มาพบตามเวลาและสถานที่ที่จัดไว้เป็นเพราะ การประกาศไม่ชัดเจน นิสิตไม่มีปัญหาหรืออาจจะมีปัญหาและจำเป็นต้องพบควนอาจไม่ตรงกับวัน เวลา และสถานที่ที่จัดไว้ให้เข้าพบ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุจริต เพ็ชรชอบ และวรศักดิ์ เพ็ชรชอบ (สุจริต เพ็ชรชอบ และวรศักดิ์ เพ็ชรชอบ 2523 : 113 - 122) ที่ว่า

วิธีการให้คำปรึกษาที่นิสิตต้องการมากที่สุดคือ การให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลในกรณีของ การปรึกษาปัญหาส่วนตัว อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ไม่เคยจัดเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทาง ประกอบอาชีพในสาขาวิชาศิลปศึกษา เพราะเห็นความหาวิทยาลัยร่วมกับแผนกแนะแนว ได้จัดทำอยู่แล้วในตอนนี้จึงมีในเทศก่อนที่นิสิตจะจบการศึกษา ซึ่งในข้อนี้อาจารย์ผู้สอนเห็นว่า เป็นคุณสมบัติที่มีความสำคัญอยู่ในเกณฑ์ปานกลางจึงไม่มีใครเคร่งครัดในการปฏิบัติกัน มีอาจารย์ ผู้สอนส่วนน้อยที่จัดทำโดยการเชิญวิทยากรเกี่ยวกับวิชาชีพทางด้านศิลปศึกษามารายายในวิชา ที่ตนสอนอยู่ ทำให้นิสิตมีความรู้และเตรียมตัวสู่อาชีพอย่างพร้อมมูล ซึ่งนิสิตยอมรับต้องการแนว ทางความรู้อย่างกว้างขวาง มีความสามารถในการทำงานด้านศิลปศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เป็รื่อง กิจรัตน์ (เป็รื่อง กิจรัตน์ 2523 : 62 - 73) อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับแผนการเรียนแก่นิสิต โดยชี้แจงเป็นกลุ่มแก่นิสิตที่อยู่ในความดูแลในฐานะอาจารย์ที่ปรึกษา โดยชี้แจงก่อนลงทะเบียนและในตอนที่นิสิต เข้าใหม่ เพื่อให้นิสิตได้เข้าใจเกี่ยวกับแผนการเรียน การที่อาจารย์ผู้สอนมักชี้แจงเป็นกลุ่ม แก่นิสิตเป็นเพราะว่าเพื่อความสะดวกรวดเร็วและรับทราบโดยทั่วถึงกันและเป็นผลดีกว่าการ เรียกพบแล้วชี้แจงเป็นรายบุคคล (รพี สุวรรณะชญ 2521 : 25 - 29) อาจารย์ผู้สอน ที่ทำหน้าที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาส่วนใหญ่ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเลือกสาขาวิชาเรียนแก่นิสิต ได้โดยให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มแก่นิสิตที่อยู่ในความดูแลในฐานะอาจารย์ที่ปรึกษา โดยกระทำ รวมกันกับตอนชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับแผนการเรียนก่อนลงทะเบียน ที่เป็นเช่นนี้เพราะ ต้องการความสะดวกรวดเร็ว อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่สามารถแนะนำวิธีการลงทะเบียน แก่นิสิตได้อย่างละเอียดและทำในลักษณะเป็นกลุ่มแก่นิสิตที่อยู่ในความดูแลในฐานะอาจารย์ ที่ปรึกษา ส่วนการติดตามและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนของนิสิตนั้น อาจารย์ผู้สอน ได้เก็บประวัติการเรียนของนิสิตที่มหาวิทยาลัยส่งมาให้และยังได้ทำขึ้นนอกเหนือจากที่ มหาวิทยาลัยส่งมาให้ อีก เช่น ทำเป็นกราฟแสดงผลการเรียนในชั้นนิสิตได้ดูในบางวิชาและ จัดทำเป็นลักษณะแฟ้มประวัติ ซึ่งวิธีการดังกล่าวเป็นความละเอียดรอบคอบในการรวบรวม

ข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนของนิสิตได้อย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ไรอันและ
คนอื่น ๆ (Ryan and others. 1970 : 82) ที่ว่า คุณสมบัติของอาจารย์ที่ดีต้อง
ให้ความเข้าใจผู้เรียนมีความรับผิดชอบและทำงานมีระบบ

ทัศนะของอาจารย์ที่มีต่อคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษา
ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จากแบบสอบถามปลายเปิดนั้น อันดับแรกคือ การเป็น
ผู้ฝึกฝนในการปฏิบัติการ เพื่อค้นคว้าทางวิชาชีพเกี่ยวกับศิลปะอย่างสม่ำเสมอ เหตุผลที่มี
ทัศนะเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษาตระหนักถึงความสำคัญ เพราะ
วิชาศิลปศึกษาเน้นการฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดทักษะ ควรจะกระทำให้ต่อเนื่องและสม่ำเสมอ
(สมชาย นิลอาธิ 2527 : 35 - 39) อันดับรองลงมาคือ การร่วมกิจกรรมเผยแพร่
ศิลปะในระดับต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในปัจจุบัน
การเผยแพร่ศิลปะในระดับต่าง ๆ ยังมีน้อยควรจะทำเผยแพร่ให้กว้างขวางออกไป ซึ่งสอดคล้อง
กับงานวิจัยของ บาติستا (Batista. 1976 : 257 - 271) ที่ได้ศึกษาลักษณะของ
อาจารย์ที่ดีตามความคิดเห็นของเพื่อนอาจารย์ พบว่า พฤติกรรมของอาจารย์ที่ดีนั้นควรให้
บริการกับสถาบันและชุมชนในบริการทางวิชาการและวิชาชีพอย่างกว้างขวาง

ขอเสนอแนะ

จากผลการศึกษาพบว่า ทัศนะและการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับคุณสมบัติที่พึงประสงค์
ของอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อาจารย์ผู้สอนเห็นว่า
คุณสมบัติส่วนใหญ่มีความสำคัญอยู่ในเกณฑ์มาก จากการศึกษาการปฏิบัติจริงค้นพบดังนี้
คุณสมบัติด้านการสอน สอดคล้องกันทุกข้อ คุณสมบัติที่มีความสำคัญอยู่ในเกณฑ์มาก
คือมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ สามารถชี้แจงแผนการเรียนและแผนการฝึกปฏิบัติงานตลอด
ภาคเรียนได้ กับการบอกวัตถุประสงค์ของการเรียนและการฝึกปฏิบัติงานแก่นิสิตก่อนที่จะลง
มือปฏิบัติงานได้ จึงขอเสนอแนะว่าในการพัฒนาอาจารย์ภาควิชาควรจัดอบรมสัมมนาเพื่อ
ส่งเสริมสนับสนุนให้อาจารย์ผู้สอนมีประสบการณ์ในเรื่องการชี้แจงแผนการเรียนและการฝึก

ปฏิบัติงานตลอดภาคเรียน กับการบอกวัตถุประสงค์ของการเรียนและการฝึกปฏิบัติงาน
 แก่นิสิตในรูปแบบต่าง ๆ ให้มากขึ้น การคัดเลือกอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปะศึกษาคควรนำ
 คุณสมบัติดังกล่าวเป็นข้อพิจารณาด้วย ภาควิชาควรมีวิธีการที่รัดกุมโดยพิจารณาตั้งแต่การ
 ประกาศรับสมัคร ควรระบุรายละเอียดคุณสมบัติของผู้สมัครในคำนำคุณสมบัติและประสบการณ์
 อย่างชัดเจน ในขั้นการคัดเลือกควรมุ่งหมายที่เกณฑ์ด้วยการศึกษาจากผลงาน
 ประสบการณ์ของผู้สมัครในด้านการสอนตลอดจนการทดสอบความสามารถขั้นพื้นฐานด้วย
 ในการพัฒนาหลักสูตรและการสอนภาควิชาควรจัดประชุมสัมมนาจัดทำรายละเอียดวิชา
 ในหลักสูตรให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อให้อาจารย์ผู้สอนสามารถนำไปใช้ในการวางแผนการเรียน
 และการฝึกปฏิบัติงานแก่นิสิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คุณสมบัติด้านวิชาการ สอดคล้องกันทุกข้อ คุณสมบัติที่มีความสำคัญอยู่ในเกณฑ์มาก
 คือมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การนำความรู้ในวิชาการต่าง ๆ ไปประกอบการสอนได้
 อย่างกว้างขวาง จึงขอเสนอแนะว่าในการพัฒนาอาจารย์ภาควิชาควรประสานงานร่วม
 กับคณะหรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาทางสนับสนุนให้คณาจารย์ได้ศึกษาในงานใน
 และต่างประเทศ เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ที่สามารถที่จะนำความรู้ในวิชาการต่าง ๆ ประกอบ
 การสอนได้อย่างกว้างขวาง จัดโครงการแลกเปลี่ยนอาจารย์ผู้สอนระหว่างสถาบันต่าง ๆ
 การเปิดโอกาสให้อาจารย์ผู้สอนได้เข้ารับการฝึกอบรมทางวิชาการแขนงต่าง ๆ ซึ่งอาจไม่
 เกี่ยวข้องกับทางศิลปะศึกษา เน้นค้นคว้าและวิจัย ทำตำราและเอกสารประกอบการสอน
 ให้มากขึ้น เพื่อให้อาจารย์ผู้สอนมีความรู้ในวิชาการต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง สามารถ
 นำไปประกอบการสอนได้ ในการคัดเลือกอาจารย์ผู้สอน ภาควิชาควรพิจารณาบุคคลที่มี
 ประสบการณ์ทางวิชาการ สามารถที่จะนำไปประกอบการสอนได้อย่างกว้างขวาง ในการ
 คัดเลือกควรมีการสอบเพื่อวัดความรู้ความสามารถให้ละเอียดและรัดกุม หากได้รับการ
 คัดเลือกแล้วควรติดตามในระยะทดลองปฏิบัติราชการด้วย อาจารย์ผู้สอนควรตรวจสอบและ
 ปรับปรุงตนเองในการศึกษาค้นคว้าความรู้ใหม่ ๆ เพิ่มเติมอยู่เสมอ และสนับสนุนให้มีการ
 ก่อตั้งสมาคมทางศิลปะศึกษาให้มากขึ้นเพื่อเป็นการสร้างประสบการณ์ให้กว้างขวางและทันสมัย

ในการพัฒนาหลักสูตรและการสอน ภาควิชาควรส่งเสริมสนับสนุนให้อาจารย์ผู้สอนสร้างตำรา เอกสารประกอบการสอนและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรายวิชาต่าง ๆ ที่เปิดสอนในหลักสูตรศิลปศึกษา เพื่อให้ประกอบการเรียนการสอนให้หลักสูตรบรรลุเป้าหมายยิ่งขึ้นและทำให้อาจารย์ผู้สอนมีความสามารถนำความรู้ในวิชาการต่าง ๆ ประกอบการสอนได้อย่างกว้างขวาง

คุณสมบัติด้านบุคลิกภาพ สอดคล้องกันทุกข้อ คุณสมบัติที่มีความสำคัญอยู่ในเกณฑ์มากคือมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ เป็นคนเข้าสอนตรงต่อเวลา จึงขอเสนอแนะว่าในการพัฒนาคณาจารย์ การคัดเลือกอาจารย์และการพัฒนาหลักสูตรและการสอน ภาควิชาควรส่งเสริมให้อาจารย์ผู้สอนเป็นคนเข้าสอนตรงต่อเวลา เห็นความสำคัญของการใช้เวลาในการเรียนการสอน หัวหน้าภาควิชาควรให้ความเอาใจใส่ดูแลและควบคุมเกี่ยวกับการใช้เวลาในการเรียนการสอนให้มากยิ่งขึ้น ด้วยการจัดประชุมสัมมนา หาทางส่งเสริมสนับสนุนให้อาจารย์ในภาควิชาตระหนักถึงการตรงต่อเวลาในการเรียนการสอนให้มากยิ่งขึ้นและควรนำคุณสมบัติในด้านนี้เป็นแนวทางเพื่อพิจารณาในการให้ความดีความชอบอีกทางหนึ่งด้วย

คุณสมบัติด้านนิเทศการสอน สอดคล้องกันเป็นบางข้อ ข้อที่ไม่สอดคล้องกันได้แก่สามารถสาธิตการสอนเป็นตัวอย่างแก่นิสิตได้ กับการเข้าสังเกตการสอนของนิสิตทุกชั้นตอนคือตั้งแต่เริ่มต้นการสอนจนจบบทเรียน ซึ่งทัศนะของอาจารย์ผู้สอนมีความสำคัญอยู่ในเกณฑ์มากแต่การปฏิบัติจริงไม่สอดคล้องกันเนื่องจากมีเหตุผลตามที่กล่าวแล้วในการอภิปรายผล ส่วนคุณสมบัติที่มีความสำคัญอยู่ในเกณฑ์มาก คือมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดและสอดคล้องกัน ได้แก่สามารถอธิบายและแนะนำการทำโครงการสอนและบันทึกการสอนได้อย่างชัดเจน จึงขอเสนอแนะว่า ในการพัฒนาคณาจารย์ภาควิชาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรจัดอบรมสัมมนาอาจารย์นิเทศก์ เพื่อส่งเสริมในเรื่องการทำโครงการสอนและบันทึกการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและควรมีการประชุมเชิงปฏิบัติการในเรื่องสาธิตการสอนแบบต่าง ๆ เพื่อให้อาจารย์ผู้สอนมีประสบการณ์ สามารถนำไปสาธิตเป็นตัวอย่างแก่นิสิตได้ ภาควิชาควรเคร่งครัดในเรื่องการสังเกตการสอนให้ครบทุกชั้นตอน โดยประชุมปรึกษาหารือในเรื่องนี้และควรให้

ชั่วโมงสอนของอาจารย์นี้ หักกันน้อยลง เพื่อให้มีเวลาพอที่จะไปสังเกตการสอนของนิสิตได้
 อย่างมีประสิทธิภาพ ในการคัดเลือกอาจารย์ผู้สอน ภาควิชาควรมีระบบในการคัดเลือก
 บุคคลให้มีคุณสมบัติดังกล่าว ด้วยการกำหนดคุณสมบัติผู้สมัครให้ชัดเจน ตรวจสอบความรู้
 ความสามารถในด้านการทำโครงการสอน บันทึกการสอนและควรรีให้สาธิตการสอนเพื่อ
 เป็นแนวทางประกอบในการคัดเลือกด้วย ในการพัฒนาหลักสูตรและการสอน ภาควิชา
 ควรปรับปรุงเนื้อหาบางวิชาให้เหมาะสม เช่น วิชาศิลป. 408 หลักสูตรและการสอน
 ศิลปศึกษา ควรเน้นการทำโครงการสอน บันทึกการสอนและการสาธิตการสอนไว้
 เนื้อหาด้วย เพื่อเน้นให้อาจารย์ผู้สอนในวิชาดังกล่าวได้ศึกษาปรับปรุงวิธีการสอนให้
 เหมาะสมกับเนื้อหา นั้น ๆ

คุณสมบัติค่านบริการสังคม สอดคล้องกันเป็นบางข้อ ข้อที่ไม่สอดคล้องกันได้แก่
 สามารถเข้าร่วมอภิปรายวิชาการด้านศิลปศึกษาในชุมชนได้ กับสามารถจัดประชุมสัมมนา
 เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนวิชาศิลปศึกษาให้แก่ครูในโรงเรียนต่าง ๆ ในชุมชนและสามารถ
 จัดสอนหรือฝึกอบรมวิชาการทางศิลปะได้ ทักษะของอาจารย์ผู้สอนเห็นว่ามีค่าสำคัญอยู่ใน
 เกณฑ์มาก แต่การปฏิบัติจริงไม่สอดคล้องกัน ส่วนคุณสมบัติที่มีความสำคัญอยู่ในเกณฑ์มาก
 คือมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดและสอดคล้องกับการปฏิบัติจริง ได้แก่ สามารถเสนอบทความด้าน
 ศิลปศึกษาแก่ชุมชนโดยใช้สื่อมวลชนได้ จึงขอเสนอแนะว่า ในการพัฒนาอาจารย์
 ภาควิชาควรส่งเสริมสนับสนุนให้อาจารย์ผู้สอนได้เผยแพร่วิชาการทางศิลปศึกษาโดยใช้สื่อ
 มวลชนให้มากขึ้น เช่น จัดทำวารสารวิชาการด้านศิลปศึกษา การร่วมมือกับสื่อมวลชน
 ในการเสนอบทความทางศิลปศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ และจัดอบรมสัมมนาหลักการเขียนและ
 เผยแพร่บทความทางศิลปศึกษาเพื่อเสริมประสบการณ์แก่อาจารย์ผู้สอนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น
 ภาควิชาควรจัดอภิปรายทางวิชาการเกี่ยวกับศิลปศึกษาร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ อยู่เสมอ
 จัดให้มีการสัมมนาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนวิชาศิลปศึกษาแก่ครูในโรงเรียนต่าง ๆ
 และจัดอบรมวิชาการทางศิลปะแก่ผู้สนใจทั่วไป เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปประกอบอาชีพ
 หรืองานอดิเรกได้ ในการคัดเลือกอาจารย์ผู้สอน ภาควิชาควรพิจารณาผลงานการเผยแพร่

บทความทางวิชาการเพื่อเป็นแนวทางประกอบในการคัดเลือกด้วย ด้านพัฒนาหลักสูตรและการสอน ภาควิชาควรปรับเนื้อหาวิชาและวิธีสอนบางวิชาให้สอดคล้องกับคุณสมบัติดังกล่าว เช่น วิชาศิลป. 409 ศิลปะสำหรับครู ควรมีการจัดอภิปรายทางวิชาการด้านศิลปศึกษา ในชุมชน การจัดอบรมศิลปะและศิลปะศึกษาแก่ครูและผู้สนใจทั่วไปในส่วนหนึ่งของเนื้อหา และวิธีสอนด้วย จะช่วยให้หลักสูตรมีความเข้มข้นและสอดคล้องกับภารกิจของมหาวิทยาลัย ในการบริการสังคมซึ่งเป็นหน้าที่หลักสำคัญประการหนึ่ง ในฐานะมหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒเป็นสถาบันอุดมศึกษา ควรให้การส่งเสริมสนับสนุนในค่านี้อย่างยิ่ง

คุณสมบัติค่านี้นั้นแนวให้คำปรึกษา สอดคล้องกันทุกข้อ คุณสมบัติที่มีความสำคัญอยู่ในเกณฑ์มาก คือมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ สามารถอธิบายโครงสร้างของหลักสูตรแก่นิสิตได้อย่างชัดเจน กับสามารถเสนอแนะวิธีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมแก่นิสิตได้ จึงขอเสนอแนะว่า ในการพัฒนาอาจารย์ภาควิชาควรร่วมมือกับมหาวิทยาลัย จัดอบรม สัมมนา บทบาทและหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษา โดยเน้นการศึกษาหลักสูตรใน คำนี้นโครงสร้างและรายละเอียดวิชา เพื่อให้อาจารย์ผู้สอนมีประสบการณ์ สามารถอธิบาย เสนอแนะวิธีการและวางแผนการเรียนแก่นิสิตได้อย่างละเอียดชัดเจน อาจารย์ผู้สอนควร ตระหนักในการปรับปรุงตนเองในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและหมั่นศึกษาหา ประสบการณ์ทางวิชาการใหม่อยู่เสมอ เพื่อให้มีความมั่นใจและสามารถเสนอแนะวิธีการ ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมแก่นิสิตได้ ในการคัดเลือกอาจารย์ผู้สอน ภาควิชาควรได้นำ คุณสมบัติดังกล่าวพิจารณาประกอบการคัดเลือกด้วย ในการพัฒนาหลักสูตรและการสอน ภาควิชาควรจัดประชุมอาจารย์ผู้สอนเพื่อหาทางพัฒนาหลักสูตร ส่งเสริมให้อาจารย์ผู้สอน ค้นคว้าวิจัยด้วยการประเมินผลหลักสูตร เพื่อนำมาปรับปรุงให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

1. ควรมีการศึกษาคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษา ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยการศึกษาเปรียบเทียบทัศนะของนิสิตและนิสิตเก่า ด้วยวิธีการสังเกต สัมภาษณ์ สอบถามและติดตามผลการปฏิบัติงานของนิสิตเก่า เพื่อใช้เป็นแนวทางพิจารณาประกอบในการปรับปรุงคุณสมบัติอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษากับพัฒนาหลักสูตรและการสอนให้มีคุณภาพเหมาะสมยิ่งขึ้น
2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบทัศนะและการปฏิบัติจริงของอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรศิลปศึกษาในระดับปริญญาตรี เพื่อเป็นแนวทางให้อาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษา ปฏิบัติและปรับปรุงตนเองกับพัฒนาหลักสูตรและการสอนให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่ใกล้เคียงกัน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- การฝึกหัดครู, กรม ศึกษานานาชาติ เอกสารสัมมนาวิชาการศึกษา 2525, 117 หน้า
 เจริญผล สุวรรณโชติ "ความมุ่งหมายของการฝึกสอน" ใน โครงการปรับปรุงการฝึกสอน
ในโครงการฝึกหัดครูชนบท หน้า 1 - 4 เจริญวิทยการพิมพ์ 2521
- เฉลียว บุรีภักดิ์และคนอื่น ๆ ลักษณะของครูที่ดี ศึกษานานาชาติ กรมการฝึกหัดครู
 2520, 425 หน้า (เอกสารการนิเทศการศึกษา ฉบับที่ 187)
- ชลอ พงษ์สามารถ ศิลปะสำหรับครู เจริญวิทยการพิมพ์ 2526, 151 หน้า
- เชียงใหม่, มหาวิทยาลัย "บทบาทที่เหมาะสมของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยปัจจุบัน :
เกณฑ์การคัดเลือกและพัฒนาคณาจารย์" ใน รายงานการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเรื่อง
อุดมศึกษาเพื่อพัฒนาชนบทภาคเหนือ หน้า 39 - 43 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 2524
- คุณฉวี สุทธิปรีชาศรี และคนอื่น ๆ ของว่างระหว่างอาจารย์และนักศึกษาระดับอุดมศึกษา :
รายงานการวิจัย คณะสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล 2520, 47 หน้า ถัดจาก
 ธงชัย ปภัสราทร "ภารกิจของมหาวิทยาลัยในด้านการให้บริการวิชาการแก่สังคม" ใน
ภารกิจของมหาวิทยาลัย ที่สังคมไทยมุ่งหวัง โครงการพัฒนามหาวิทยาลัย พวง
 มหาวิทยาลัย 2517, 212 หน้า
- ธนุ แลวงศักดิ์ "ศิลปะกับสังคม" วารสารจันทร์เกษม 140 : 12 - 14 มกราคม
 2521
- บ้านสมเด็จเจ้าพระยา, วิทยาลัยครู ลักษณะของครูที่สังคมต้องการ โรงพิมพ์ประสานมิตร
 2518, 127 หน้า
- บุญสม มาร์ติน "ครูกับการพัฒนาจริยศึกษา" ใน คู่มือการสอนจริยศึกษาระดับวิทยาลัย
 หน้า 38 - 40 กรมการศาสนา 2521

ประชุมสุข อ้าวอ้าวรุ่ง งานมหาวิทยาลัย การพิมพ์พระนคร 2522, 432 หน้า
 เปรื่อง กิจรัตน์ "ศึกษาความต่องการสมรรถภาพของครูอุตสาหกรรมศิลป์ ที่ปฏิบัติงาน
 ในระดับวิทยาลัยครูและระดับมัธยมศึกษา" การวิจัยทางการศึกษา 3 : 62 - 73
 ธันวาคม 2523

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พิมพ์ครั้งที่ 2 ราชบัณฑิตยสถาน 2525, 930 หน้า
 พุทธทาสภิกขุ การศึกษาที่อะไร โรงพิมพ์สมชายการพิมพ์ 2521, 46 หน้า
 ไทหุर्थย์ สีนลารัตน์ "การพัฒนาการสอนในระดับอุดมศึกษา" พัฒนบริหารศาสตร์
 1 : 55 - 75 มกราคม 2524

เมืองทอง แซ่มณี "สรุปลักษณะของครูที่ดีตามความคิดเห็นของนิสิตแพทย์ จุฬาลงกรณ์-
 มหาวิทยาลัย" ใน รายงานสรุปการสัมมนาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน 3 - 6
มิถุนายน 2519 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 2519, 209 หน้า

รพี สุวรรณะชฎ รายงานการวิจัยอาจารย์มหาวิทยาลัยในประเทศไทย บทบาทหญิง
บทบาทที่คาดหวัง และความเครียดในบทบาท สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร-
 ศาสตร์ 2521, 86 หน้า

รังสรรค์ ทิมพันธ์พงษ์ การศึกษาคณาจารย์ ประสิทธิภาพ ผลงานทางวิชาการและการะหว่างงาน
ของผู้สอนในวิทยาลัยครู ปรินญาณิพนธ์ กศ.บ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร 2522, 100 หน้า อัดสำเนา

รัตนะ อุตัยมด ความซาบซึ้งในศิลปะ โรงพิมพ์คนเมืองการพิมพ์ 2509, 94 หน้า
 เสือ อานันท์นะ "ศิลปะศึกษาเพื่อเด็กและเยาวชน" นิตรกร 23 : 48 - 49
 พฤศจิกายน 2519

วรรณดี น้าลำพอง และ ปรีชา ดวงแก้ว การศึกษาพฤติกรรมการสอนทั่วไปของอาจารย์
วิทยาลัยครูเชียงใหม่ ภาควิชาทดสอบและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัย
 เชียงใหม่ 2521, 115 หน้า อัดสำเนา

- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา "การอุดมศึกษา" ใน การเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา
 ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2523, หน้า 15 - 18
- วิจิตร วรุตยวงกูร การนันทนาการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 2 โรงพิมพ์พิมพ์เนต 2519,
 207 หน้า
- วิชัย คีตสระ "การประเมินผลป้อนกลับสู่อาจารย์" ใน รายงานสรุปการสัมมนาเพื่อพัฒนา
การเรียนการสอน 3 - 6 มิถุนายน 2519 ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2519, 209 หน้า
- วิเชียร เกตุสิงห์ หลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย พิมพ์ครั้งที่ 3
 เรือนอักษร 2524, 153 หน้า
- ศรีนครินทรวิโรฒ, มหาวิทยาลัย คู่มือและหลักสูตรการศึกษาชั้นปริญญาตรี 2527 โรงพิมพ์
 เจ้าพระยาการพิมพ์ 2527, 648 หน้า
- _____ คณะมนุษยศาสตร์ ภาควิชาศิลปะและวัฒนธรรม ประเมินผลคณะกรรมการ
เฉพาะกิจ 2521, 47 หน้า อัดสำเนา
- _____ คณะมนุษยศาสตร์ ภาควิชาศิลปะและวัฒนธรรม ศิลปกรรมประสานมิตร
 ม.ป.ท. 2524, 113 หน้า
- _____ คู่มืออาจารย์ที่ปรึกษา 2527, 40 หน้า อัดสำเนา
- ศิลปากร, มหาวิทยาลัย สรุปผลการสัมมนาเรื่องสถานะการศึกษาศิลปะระดับอุดมศึกษาใน
ประเทศไทย 2527, 5 หน้า อัดสำเนา
- สมชาย นิตอาธิ "ครูศิลปะควรเป็นอย่างไร" เอกสารศิลปศึกษา ฟิลดิง 13 : 35-39
 มิถุนายน 2527
- สมบูรณ์ อิศพงษ์ "รูปแบบการวิจัยเพื่อประเมินผลหลักสูตร" วารสารการวัดผลการศึกษา
 1 : 28 - 42 พฤษภาคม 2522
- สำรวช มีศิริ "การพัฒนาหลักสูตรควรกระทำเพื่อใคร" ใน รายงานการสัมมนาเชิง
ปฏิบัติการเรื่องอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาชุมชนในภาคเหนือ หน้า 124 - 129
 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 2524

- สุจริต เพียรชอบ และ วรศักดิ์ เพียรชอบ "สภาพการให้คำปรึกษาของนิสิตจุฬา"
 คุรุศาสตร์ 3 : 113 - 122 พฤษภาคม - มิถุนายน 2523
- สุนทร พานิชกุล "แนวทางที่จะพัฒนาการเรียนการสอน" กนเศรษฐศาสตร์ 4 :
 3 - 15 ตุลาคม 2520
- สุมานัน รุ่งเรืองธรรม คู่มือการนิเทศนิสิตฝึกสอน โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม ม.ป.ป.,
 221 หน้า
- อมร รักษาสิทธิ์ "แนวการจัดปริมาณการปฏิบัติงานประจำปีของอาจารย์ ในสถาบัน
 อุดมศึกษา" บรรณสาร ส.บ.พ. 2 : 1 - 10 สิงหาคม 2512
- ออมสิน ศิลพันธ์ คุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนวิชาคหกรรมศาสตร์ในวิทยาลัยครู
 ปริญญาบัณฑิต กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2526, 91 หน้า
 อิศำเนา
- อัจฉรา ประไพตระกูล และคนอื่น ๆ ปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิต
 คณะครุศาสตร์ ปีการศึกษา 2520 รายงานการวิจัย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย 2522, 74 หน้า
- อารี สุทธิพันธ์ "ครูคิดปะกับการเตรียมการเพื่อก้าวไปข้างหน้า" คุรุปริทัศน์ 2 : 53
 กุมภาพันธ์ 2522
- _____ ศิลปะ โรงพิมพ์ ร.ส.พ. 2526, 115 หน้า
- _____ "ท่าทายความเงียบ" วารสารวิจัยและวัฒนธรรม 27 4 : 145 - 146
 พฤษภาคม 2527
- _____ กิจกรรมสร้างสรรค์ศิลปะ โรงพิมพ์ก้าวหน้าการพิมพ์ ม.ป.ป. 159 หน้า
- _____ สุนทรียศาสตร์ เอกสารประกอบการสอน 2527, 63 หน้า อิศำเนา
- อุทุมพร ทองอุไทย "ลักษณะของอาจารย์มหาวิทยาลัยในอุดมคติ" วิจัยทางการศึกษา
 3 : 34 - 85 ธันวาคม 2523

- Batista, E.E. "The Place of Colleague Evaluation in the Appraisal of College Teaching : A Review of Literature," Research in Higher Education. 4 : 257, No.3, 1976.
- Best, John W. Research in Education. New Jersey, Prentice-Hall, 1963. 320 p.
- Cohen, Peter A. and Wilbert J. McKeachie. "The Role of Colleagues in the Evaluation of College Teaching," Improving College and University Teaching. 28 (4) : 147 - 154, Fall, 1980.
- Henjum, Arnold. "A Study of Significance of Student Teacher Personality Characteristics," Journal of Teacher Education. 2 : 143 - 147, Summer, 1969.
- Hoover, Kenneth H. College Teaching Today : A Handbook for Post Secondary Instruction. Boston, Allyn and Bacon, 1980. 405 p.
- Hurd, Joe Clayton. "Priorities for the Governance of Texas Student Teaching Program," Dissertation Abstracts. 39 : 1941A, September, 1978.
- McDaniel, Ernest and Leonard Ravitz. "Student's Perception of College Instruction," Improving College and University Teaching. 19 : 217 - 218, Summer, 1971.
- Richey, Robert W. Planning for Teacher. New York, McGraw-Hill, 1958. 326 p.
- Ryan, David G. and others. Characteristics of Teachers. Washington D.C., American Council on Education, 1970. 82 p.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือนี้เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามและแบบสอบถาม
ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษาใน
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

1 เมษายน 2528

เรื่อง ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

เรียน ผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน

ด้วยข้าพเจ้ากำลังศึกษาต่อในระดับปริญญาโท สาขาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ขณะนี้กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "คุณสมบัติที่พึงประสงค์ของผู้สอนวิชาศิลปศึกษา : กรณีศึกษาอาจารย์ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ" ข้าพเจ้ามีความประสงค์จะขอทราบความคิดเห็นจากท่านเพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการวิจัยและเป็นแนวทางในการที่จะนำไปปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพของอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษา ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

การวิจัยครั้งนี้จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับความกรุณาจากท่าน โปรดได้ตอบแบบสอบถามตรงตามความคิดเห็นของท่าน ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามนี้ จะไม่ก่อให้เกิดผลเสียหายต่อท่านแต่อย่างใด ขอขอบพระคุณในความกรุณา มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายวินัย โสมติ)

นิสิตปริญญาโทสาขาการอุดมศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับ
คุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ลงใน หน้าข้อความที่เป็นความจริง
เกี่ยวกับตัวท่าน

ท่านสังกัดวิทยาเขตแห่งใด

- ประสานมิตร
 มหาสารคาม
 บางแสน

คำชี้แจง ข้อความต่อไปนี้ เกี่ยวกับคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนวิชา
ศิลปศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ท่านโปรดพิจารณาข้อความ
แต่ละข้อความว่า ข้อความแต่ละข้อความนั้นมีความสำคัญสำหรับอาจารย์
ผู้สอนวิชาศิลปศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มากน้อยเพียงใด
โปรดกาเครื่องหมาย ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ตัวอย่างแบบสอบถาม

คุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนวิชา ศิลปศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	สำคัญ มากที่สุด	สำคัญ มาก	สำคัญ ปานกลาง	สำคัญ น้อย	สำคัญ น้อยที่สุด
(๐) สามารถสาธิตวิธีการใช้เครื่องมือ ในห้องปฏิบัติการได้อย่าง คล่องแคล่วและปลอดภัย	✓				
(๐๐) แต่งกายนำสมัยอยู่เสมอ					✓

จากตัวอย่างข้างบนนี้ แสดงว่าผู้ตอบมีความคิดเห็นว่า ข้อความในข้อ (๐) เป็นคุณสมบัติที่มีความสำคัญมากที่สุดสำหรับอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ส่วนข้อ (๐๐) เป็นคุณสมบัติที่มีความสำคัญน้อยที่สุดสำหรับอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอน วิชาศิลปศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	สำคัญ มากที่สุด	สำคัญ มาก	สำคัญ ปานกลาง	สำคัญ น้อย	สำคัญ น้อยที่สุด
<u>คุณสมบัติด้านการสอน</u>					
1. สามารถชี้แจงแผนการเรียนและแผน การฝึกปฏิบัติงานตลอดภาคเรียนได้					
2. บอกวัตถุประสงค์ของการเรียนและ การฝึกปฏิบัติงานแก่นิสิต ก่อนที่ลงมือ ปฏิบัติงาน					
3. สามารถจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์และ เครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นในการเรียน การสอนไว้อย่างพร้อมมูล					
4. สามารถจัดการสอนภาคปฏิบัติให้สอดคล้อง กับภาคทฤษฎีได้					
5. สามารถจัดห้องปฏิบัติงานได้อย่างสะอาด สะดวกและปลอดภัยในการปฏิบัติงาน					
6. สามารถอธิบายและชี้แจงวิธีการและขั้นตอน การปฏิบัติงานได้อย่างละเอียดและชัดเจน					
7. สามารถทดลอง สาธิตหรือปฏิบัติให้นิสิตดู เป็นตัวอย่างได้					
8. ติดตามดูแลการปฏิบัติงานของนิสิตอย่าง ใกล้ชิด					
9. ชี้แจงหลักเกณฑ์การประเมินผลให้นิสิตทราบ ล่วงหน้า					
10. ชี้แจงข้อบกพร่องของการฝึกปฏิบัติงานให้ นิสิตทราบทุกครั้ง					

คุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์สอนวิชา ศิลปศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	สำคัญ มากที่สุด	สำคัญ มาก	สำคัญ ปานกลาง	สำคัญ น้อย	สำคัญ น้อยที่สุด
<u>คุณสมบัติคณาวิชาการ</u>					
1. สามารถแนะนำตำราและเอกสารงาน วิจัยเกี่ยวกับศิลปศึกษาได้					
2. ใ้รับการฝึกอบรมหรือศึกษาในสาขา วิชาศิลปศึกษามาโดยเฉพาะ					
3. สามารถเขียนตำราหรือเอกสาร ประกอบการสอนและงานวิจัย					
4. เป็นสมาชิกของสมาคมหรือองค์กรที่ เกี่ยวข้องกับงานคณาศิลปศึกษา					
5. ศึกษาคุณงานคณาศิลปศึกษาอยู่เสมอ					
6. สามารถทำการศึกษาค้นคว้าวิจัยหรือ ทดลองด้วยตนเองได้					
7. สามารถนำความรู้ในวิชาการต่าง ๆ ไปประกอบการสอนอย่างกว้างขวาง					
<u>คุณสมบัติคณาบุคลิกภาพ</u>					
1. พุฒจาตุภาพและชัดเจน					
2. แต่งกายดี สามารถเลือกสีเลือกแบบ ได้เหมาะสมกับวัยและโอกาส					
3. เป็นคนที่เข้าสอนตรงต่อเวลา					
4. หน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใสอยู่เสมอ					

คุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์สอนวิชา ศิลปศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	สำคัญ มากที่สุด	สำคัญ มาก	สำคัญ ปานกลาง	สำคัญ น้อย	สำคัญ น้อยที่สุด
5. มีความขยันและมีความอดทนในการ ปฏิบัติงาน					
6. ใจเป็นสุขุมและรอบคอบ					
7. ปฏิบัติงานด้วยความ เป็นระเบียบและ ประณีต					
8. มีมนุษยสัมพันธ์ดี					
<u>คุณสมบัติด้านการนิเทศการสอน</u>					
1. สามารถอธิบายและแนะนำการทำ โครงการสอน และบันทึกการสอน ได้อย่างชัดเจน					
2. สามารถสาธิตการสอนเป็นตัวอย่าง แก่นิสิตได้					
3. สามารถแนะนำวิธีการจัดหาสื่อ การเรียนที่มีในห้องเรียนแก่นิสิตได้					
4. สามารถเสนอแนะหลักเกณฑ์การวัด และประเมินผลแก่นิสิตได้					
5. เขาสังเกตการสอนของนิสิตทุกชั้นตอน คือตั้งแต่เริ่มต้นการสอนจนจบบทเรียน					
6. ชมเชยหรือชี้แจงข้อบกพร่องเกี่ยวกับ การสอนของนิสิตทุกครั้ง หลังจาก การสังเกตการสอนแล้ว					

คุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนวิชา ศิลปะศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	สำคัญ มากที่สุด	สำคัญ มาก	สำคัญ ปานกลาง	สำคัญ น้อย	สำคัญ น้อยที่สุด
7. เปิดโอกาสให้นิสิตได้อภิปรายปัญหาของ ตนเองได้					
8. กระตุ้นให้นิสิตตัดสินใจปัญหาด้วยตนเอง					
9. ติดตามสังเกตการสอนของนิสิตโดย สม่ำเสมอ					
<u>คุณสมบัติด้านการบริการสังคม</u>					
1. สามารถเสนอขอความช่วยเหลือด้านศิลปะศึกษา แก่ชุมชนโดยใช้สื่อมวลชนได้					
2. สามารถเข้าร่วมอภิปรายวิชาการด้าน ศิลปะศึกษาในชุมชนได้อย่างดี					
3. สามารถเป็นกรรมการตัดสินผลงานทาง ด้านศิลปะศึกษาในชุมชนได้เป็นอย่างดี					
4. สามารถจัดประชุมสัมมนาเพื่อพัฒนา การเรียนการสอนวิชาศิลปะศึกษาให้แก่ ครูในโรงเรียนต่าง ๆ ในชุมชนได้					
5. สามารถจัดนิทรรศการเพื่อเผยแพร่ ความรู้ใหม่ ๆ และผลงานทาง ศิลปะศึกษาแก่ชุมชนได้					
6. สามารถจัดสอนหรือฝึกอบรมวิชาการ ทางศิลปะได้					

คุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนวิชา ศิลปศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	สำคัญ มากที่สุด	สำคัญ มาก	สำคัญ ปานกลาง	สำคัญ น้อย	สำคัญ น้อยที่สุด
7. สามารถออกไปปฏิบัติงานในชุมชน ร่วมกับนิสิตและหน่วยงานอื่นได้					
<u>คุณสมบัติด้านการแนะแนวให้คำปรึกษา</u>					
1. สามารถอธิบายโครงสร้างของ หลักสูตรแก่นิสิตได้อย่างชัดเจน					
2. สามารถชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับ แผนการเรียนแก่นิสิตได้					
3. สามารถให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการ เลือกสาขาวิชาเรียนแก่นิสิตได้					
4. สามารถแนะนำวิธีการลงทะเบียน วิชาเรียนแก่นิสิตได้อย่างละเอียด และชัดเจน					
5. สามารถเสนอแนะวิธีการศึกษา หาความรู้เพิ่มเติมแก่นิสิตได้					
6. สามารถจัดบริการข้อมูลเกี่ยวกับ แนวทางการศึกษาต่อในสาขาวิชา ศิลปศึกษาในระดับสูงแก่นิสิตได้					
7. สามารถจัดบริการข้อมูลเกี่ยวกับ แนวทางการประกอบอาชีพในสาขา วิชาศิลปศึกษาแก่นิสิตได้					

คุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนวิชา ศิลปศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	สำคัญ มากที่สุด	สำคัญ มาก	สำคัญ ปานกลาง	สำคัญ น้อย	สำคัญ น้อยที่สุด
8. สามารถจัดบริการข้อมูลเกี่ยวกับการ ขอทุนการศึกษาแก่นิสิตได้					
9. แจ้งใ้ นิสิตทราบเกี่ยวกับสถานที่และ เวลาที่จัดไว้ให้นิสิตเข้าพบได้					
10. ติดตามและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ การเรียนของนิสิตโดยละเอียด					

คุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
นอกเหนือจากที่กำหนดให้ ได้แก่

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....
6. ....
7. ....
8. ....
9. ....
10. ....

ภาคผนวก ข

แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอน
วิชาศิลปศึกษา ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แบบสัมภาษณ์

เพื่อศึกษาการปฏิบัติจริง เกี่ยวกับคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนวิชา
ศิลปศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ชื่อ ..... นามสกุล .....

วันที่ ..... เวลา ..... สถานที่ .....

สถานการณ์ .....

คุณสมบัติคณาวิชาการ

1. ท่านแนะนำตำราและเอกสารงานวิจัยเกี่ยวกับศิลปศึกษาให้แก่บัณฑิตบ้างหรือไม่

- แนะนำทุกครั้งที่เขาสอน
- แนะนำเป็นบางครั้งคราว
- แนะนำเฉพาะนิสิตที่มาถามเท่านั้น
- ไม่แนะนำ
- อื่น ๆ .....

2. ท่านได้รับการฝึกอบรมหรือศึกษาในสาขาวิชาศิลปศึกษามาโดยเฉพาะหรือไม่

- ได้รับการฝึกอบรมหรือศึกษาในสาขาวิชาศิลปศึกษามาโดยเฉพาะ
- ไม่ได้รับการฝึกอบรมหรือศึกษาในสาขาวิชาศิลปศึกษามาโดยเฉพาะ
- อื่น ๆ .....

3. ท่านเขียนตำราเอกสารประกอบการสอน หรืองานวิจัยบ้างหรือไม่
- เขียนเฉพาะตำรา.....เล่ม
  - เขียนเฉพาะเอกสารประกอบการสอน.....เล่ม
  - เขียนเฉพาะงานวิจัย.....เรื่อง
  - เขียนตำราและเอกสารประกอบการสอนรวม.....เรื่อง
  - เขียนตำราและงานวิจัยรวม.....เรื่อง
  - เขียนตำราเอกสารประกอบการสอน และงานวิจัยรวม.....เรื่อง
  - ไม่ได้เขียนตำราเอกสารประกอบการสอน และงานวิจัยเลย
  - อื่น ๆ .....
4. ท่านเป็นสมาชิกของ สมาคมหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับงานค่านศิลป์ศึกษาบ้างหรือไม่
- เป็นสมาชิกของ สมาคม.....ตำแหน่ง.....
  - เป็นสมาชิกของ องค์กร.....ตำแหน่ง.....
  - ไม่ได้เป็นสมาชิกของ สมาคมหรือองค์กรใด ๆ
  - อื่น ๆ .....
5. ท่านศึกษาคูงานค่านศิลป์ศึกษาอยู่เสมอหรือไม่
- ศึกษาคูงานค่านศิลป์ศึกษาอยู่เสมอที่.....
  - ศึกษาคูงานค่านศิลป์ศึกษาเป็นครั้งคราวที่.....
  - ไม่เคยศึกษาคูงานค่านศิลป์ศึกษาเลย
  - อื่น ๆ .....
6. ท่านเคยศึกษาค้นคว้าวิจัยหรือทดลองวิชาการที่ท่านสอนอยู่บ้างหรือไม่
- เคย โดยการ.....เมื่อ.....
  - ไม่เคย
  - อื่น ๆ .....
7. ท่านนำความรู้ในวิชาการต่าง ๆ ไข้ประกอบการสอนอย่างกว้างขวางหรือไม่
- ไข้เฉพาะเนื้อหาความรู้ที่เป็นค่านศิลป์ศึกษา
  - ไข้ความรู้ในวิชาการต่าง ๆ ประกอบการสอนอย่างกว้างขวางอยู่เสมอ
  - อื่น ๆ .....

คุณสมบัติคณาจารย์นิเทศการสอน

1. ท่านอธิบายและแนะนำการทำโครงการสอนและบันทึกการสอนแก่นิสิตบ้างหรือไม่
  - อธิบายและแนะนำทุกครั้งที่ได้ไปนิเทศการสอน
  - อธิบายและแนะนำ เฉพาะนิสิตที่มาจากถาม
  - อธิบายและแนะนำก่อนนิสิตไปฝึกสอน
  - ไม่ได้อธิบายและแนะนำ
  - อื่น ๆ .....
2. ท่านเคยสาธิตการสอนเป็นตัวอย่างแก่นิสิตบ้างหรือไม่
  - เคย
  - ไม่เคย
  - อื่น ๆ .....
3. ท่านเคยแนะนำวิธีการจัดหาสื่อการเรียนที่มีในห้องเรียนแก่นิสิตหรือไม่
  - เคยแนะนำทุกครั้งที่ได้ไปนิเทศการสอน
  - เคยแนะนำ เฉพาะนิสิตที่มาจากถาม
  - ไม่เคยแนะนำ
  - อื่น ๆ .....
4. ท่านเคยแนะนำหลักเกณฑ์การวัดและประเมินผลแก่นิสิตบ้างหรือไม่
  - เคยแนะนำทุกครั้งที่ได้ไปนิเทศการสอน
  - เคยแนะนำ เฉพาะนิสิตที่มาจากถาม
  - ไม่เคยแนะนำ
  - อื่น ๆ .....
5. ท่านเข้าสู่สังเกตการสอนของนิสิตทุกชั้นตอนคือตั้งแต่เริ่มสอนจนจบบทเรียนบ้างหรือไม่
  - เคยตั้งแต่เริ่มจนจบบทเรียน
  - เคยเข้าสู่สังเกตบางตอนของการสอนเท่านั้น
  - ไม่เคยเข้าสู่สังเกตการสอน
  - อื่น ๆ .....

6. ท่านเคยชมเชยหรือชี้แจงข้อบกพร่องเกี่ยวกับการสอนของนิสิตทุกครั้งหลังจากการสังเกตการสอนแล้วบ้างหรือไม่
- เคยควยวจาหลังจากสังเกตการสอนเสร็จแล้วทุกครั้ง
  - เคยควยลวยลักษณะอักษร เพื่อชมเชยและชี้แจงข้อบกพร่องหลังจากสังเกตการสอนเสร็จแล้วทุกครั้ง
  - ไม่เคยชมเชยหรือชี้แจงข้อบกพร่องใด ๆ
  - อื่น ๆ .....
7. ท่านเคยเปิดโอกาสให้นิสิตได้อภิปรายปัญหาของตนเองบ้างหรือไม่
- เคยโดยการให้นิสิตยกถึงปัญหาที่พบในการฝึกสอน
  - เคยโดยการให้นิสิตเขียนรายงานปัญหาที่พบในการฝึกสอน
  - ไม่เคยเปิดโอกาสให้นิสิตได้อภิปรายปัญหาของตนเอง
  - อื่น ๆ .....
8. ท่านเคยกระตุ้นให้นิสิตตัดสินใจแก้ปัญหาด้วยตนเองบ้างหรือไม่
- เคยโดยการแนะวิธีการแก้ปัญหาให้นิสิต
  - เคยโดยการเปิดโอกาสให้นิสิตตัดสินใจปัญหาด้วยตนเอง
  - ไม่เคยกระตุ้นให้นิสิตตัดสินใจปัญหาด้วยตนเองแต่อย่างใด
  - อื่น ๆ .....
9. ท่านสังเกตการสอนของนิสิตโดยสม่ำเสมอหรือไม่
- สังเกตโดยสม่ำเสมอรวม 3 - 5 ครั้ง
  - สังเกตโดยสม่ำเสมอรวม 2 ครั้ง
  - สังเกตเพียง 1 ครั้ง
  - ไม่เคยสังเกตการสอนของนิสิตเลย
  - อื่น ๆ .....

คุณสมบัติคานบริการสังคม

1. ท่านเคยเสนอบทความด้านศิลปศึกษาแก่ชุมชนโดยใช้สื่อมวลชนบ้างหรือไม่
  - เคย ชื่อหนังสือ ..... ประมาณ ..... ครั้ง
ชื่อวารสาร ..... ประมาณ ..... ครั้ง
  - ไม่เคย
  - อื่น ๆ .....
2. ท่านเคยเข้าร่วมอภิปรายวิชาการด้านศิลปศึกษาบ้างหรือไม่
  - เคยที่ ..... เมื่อ .....
  - ไม่เคย
  - อื่น ๆ .....
3. ท่านเคยเป็นกรรมการตัดสินผลงานทางศิลปศึกษาในชุมชนบ้างหรือไม่
  - เคยที่ ..... เมื่อ .....
ที่ ..... เมื่อ .....
  - ไม่เคย
  - อื่น ๆ .....
4. ท่านเคยเป็นวิทยากรในการจัดประชุมสัมมนาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนวิชาศิลปศึกษาให้แก่ครูในโรงเรียนต่าง ๆ ในชุมชนบ้างหรือไม่
  - เคยที่ ..... เมื่อ .....
ที่ ..... เมื่อ .....
  - ไม่เคย
  - อื่น ๆ .....

5. ท่านเคยจัดนิทรรศการเพื่อเผยแพร่ความรู้ใหม่ ๆ และผลงานทางศิลปศึกษา แก่ชุมชนบ้างหรือไม่
- เคยที่ ..... เมื่อ .....
- ที่ ..... เมื่อ .....
- ไม่เคย
- อื่น ๆ .....
6. ท่านเคยจัดสอนหรือมีกิจกรรมวิชาการทางศิลปะบ้างหรือไม่
- เคยที่ ..... เมื่อ .....
- ที่ ..... เมื่อ .....
- ที่ ..... เมื่อ .....
- ไม่เคย
- อื่น ๆ .....
7. ท่านเคยออกไปปฏิบัติงานในชุมชนร่วมกับนิสิตและหน่วยงานอื่น ๆ บ้างหรือไม่
- เคยที่ ..... เมื่อ .....
- ที่ ..... เมื่อ .....
- ไม่เคย
- อื่น ๆ .....

คุณสมบัติด้านการแนะแนวให้คำปรึกษา

1. ท่านเคยอธิบายโครงสร้างของหลักสูตรแก่นิสิตบ้างหรือไม่
- เคยโดยการอธิบายเป็นรายบุคคลเฉพาะผู้ที่มีปัญหา
- เคยโดยการอธิบายเป็นกลุ่มที่อยู่ในความดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา
- ไม่เคยอธิบาย
- อื่น ๆ .....

2. ท่านเคยชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับแผนการเรียนแก่นักเรียนหรือไม่
- เคยโดยการชี้แจงเป็นรายบุคคลเฉพาะผู้ที่มีปัญหา
  - เคยโดยการชี้แจงเป็นกลุ่มที่อยู่ในความดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา
  - ไม่เคยชี้แจงปล่อยให้เด็กวางแผนการเรียนเอง
  - อื่น ๆ .....
3. ท่านเคยให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเลือกสาขาวิชาเรียนแก่นักเรียนหรือไม่
- เคยโดยการชี้แจงเป็นรายบุคคลเฉพาะผู้ที่มีปัญหา
  - เคยโดยการชี้แจงเป็นกลุ่มที่อยู่ในความดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา
  - ไม่เคยชี้แจงใคร ๆ
  - อื่น ๆ .....
4. ท่านเคยแนะนำวิธีการลงทะเบียนวิชาเรียนแก่นักเรียนหรือไม่
- เคยโดยการแนะนำเป็นรายบุคคลเฉพาะผู้ที่มีปัญหา
  - เคยโดยการแนะนำเป็นกลุ่มที่อยู่ในความดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา
  - ไม่เคยแนะนำ
  - อื่น ๆ .....
5. ท่านเคยเสนอแนะวิธีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมแก่นักเรียนหรือไม่
- เคยโดยการเสนอแนะเป็นรายบุคคลเฉพาะผู้ที่มีปัญหา
  - เคยโดยการเสนอแนะเป็นกลุ่มที่อยู่ในความดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา
  - ไม่เคยเสนอแนะใคร ๆ
  - อื่น ๆ .....
6. ท่านเคยจัดบริการข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการศึกษาต่อในสาขาวิชาศิลปศึกษาในระดับสูงแก่นักเรียนหรือไม่
- เคย ด้วยการให้ข้อมูลเป็นรายบุคคล
  - เคย ด้วยการให้ข้อมูลเป็นกลุ่ม
  - ไม่เคย
  - อื่น ๆ .....

7. ท่านเคยจัดการข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการประกอบอาชีพในสาขาวิชาที่ลปศึกษา
แก่นิสิตบ้างหรือไม่
- เคย ควบการให้ข้อมูลเป็นรายบุคคล
  - เคย ควบการให้ข้อมูลเป็นกลุ่ม
  - ไม่เคย
  - อื่น ๆ .....
8. ท่านเคยจัดการข้อมูลเกี่ยวกับการขอทุนการศึกษาแก่นิสิตบ้างหรือไม่
- เคยควบการให้ข้อมูลเป็นรายบุคคล
  - เคยควบการให้ข้อมูลเป็นกลุ่ม
  - ไม่เคย
  - อื่น ๆ .....
9. ท่านเคยแจ้งให้นิสิตทราบเกี่ยวกับสถานที่และเวลาที่จัดไว้ให้นิสิตเข้าพบบ้างหรือไม่
- เคยโดยแจ้งไว้ในห้องพักอย่างชัดเจน
  - เคยโดยแจ้งไว้ที่หนังสือคู่มือการจัดตารางเรียนของนิสิต
  - ไม่เคย
  - อื่น ๆ .....
10. ท่านติดตามและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนของนิสิตบ้างหรือไม่
- เคยโดยทำเป็นแบบเฉพาะชั้นนอกเหนือจากที่มหาวิทยาลัยจัดทำ
  - เคยโดยเก็บประวัติการเรียนของนิสิตที่มหาวิทยาลัยส่งมาให้
  - ไม่เคย
  - อื่น ๆ .....

ภาคผนวก ค

แบบสังเกตเพื่อศึกษาการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอน
วิชาศิลปศึกษา ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แบบสังเกต

เพื่อศึกษาการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอน
วิชาศิลปศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ชื่อ ..... นามสกุล ..... สังเกตครั้งที่ .....

วันที่ ..... เวลา ..... สถานที่ .....

สถานการณ์ .....

คุณสมบัติด้านการสอน

1. ผู้สอนชี้แจงแผนการเขียนและแผนการฝึกปฏิบัติงานตลอดภาคเรียนใดหรือไม่
  - ชี้แจงโดยการสรุปคววาวจาในตอนต้นของบทเรียนทุกครั้ง
  - ชี้แจงโดยทำโครงการตลอดภาคเรียนเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อพิมพ์แจกให้นักเรียน
  - ไม่ได้ชี้แจงแต่อย่างใด
  - อื่น ๆ .....
2. ผู้สอนบอกวัตถุประสงค์ของการเขียนและการฝึกปฏิบัติงานแก่นักเรียนก่อนที่จะลงมือปฏิบัติงานหรือไม่
  - บอกคววาวจาแก่นักเรียนก่อนที่จะปฏิบัติงานในตอนต้นของบทเรียนทุกครั้ง
  - บอกไว้ในโครงการแผนการเขียนและแผนการฝึกปฏิบัติงานตลอดภาคเรียนเป็นลายลักษณ์อักษร โดยพิมพ์แจกนักเรียน
  - ไม่ได้บอกวัตถุประสงค์แต่อย่างใด
  - อื่น ๆ .....

3. ผู้สอนจัดเตรียมวัสดุและเครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นในการเรียนการสอนไว้อย่างพร้อมมูลหรือไม่
- ผู้สอนจัดเตรียมไว้ที่ห้องสอนอย่างเรียบร้อย
  - เตรียมโดยให้ผู้เรียนเป็นฝ่ายจัดหาเองทั้งหมด
  - เตรียมโดยแก้ปัญหาเฉพาะหน้าเฉพาะวัสดุที่พอจะหาได้ในชั่วโมงนั้น ๆ
  - ไม่ได้เตรียมแต่อย่างใด
  - อื่น ๆ .....
4. ผู้สอนจัดการสอนภาคปฏิบัติให้สอดคล้องกับภาคทฤษฎีใดหรือไม่
- ได้ โดยการสอนในรูปทฤษฎีก่อนลงมือปฏิบัติ
  - ได้ โดยการสอนทฤษฎีไปพร้อม ๆ กับการลงมือปฏิบัติ
  - ได้ โดยการสอนทฤษฎีหลังจากการลงมือปฏิบัติไปแล้ว
  - ไม่สามารถสอนภาคทฤษฎีให้สอดคล้องกับภาคปฏิบัติได้
  - อื่น ๆ .....
5. ผู้สอนเตรียมห้องปฏิบัติการให้มีความสะอาด สะดวกและปลอดภัยในการปฏิบัติงานหรือไม่
- สะอาด สะดวก และปลอดภัยตลอดเวลา
  - สะอาด สะดวก และปลอดภัยเป็นบางครั้งคราว
  - สกปรกรกรุงรัง เปราะบางไม่สะดวกและปลอดภัยในการปฏิบัติงาน
  - อื่น ๆ .....
6. ผู้สอนอธิบายและชี้แจงวิธีการและขั้นตอนการปฏิบัติงานได้อย่างละเอียดหรือไม่
- ใ้คอย่างละเอียดและชัดเจน
  - ใ้คแต่ไม่ละเอียดชัดเจน
  - ไม่ชี้แจงและขั้นตอนการปฏิบัติงานแต่อย่างใด
  - อื่น ๆ .....

7. ผู้สอนสามารถทดลอง สาธิตหรือปฏิบัติให้นิสิตดูเป็นตัวอย่างใดหรือไม่
- ได้โดยการสาธิตให้นิสิตดูเป็นตัวอย่างใดอย่างก็
- ได้โดยการสาธิตสิ่ง เช่น ๆ แล้วนำตัวอย่างที่สำเร็จรูปซึ่งมีมาก่อนแล้วประกอบ
- ไม่ได้ทดลองสาธิตหรือปฏิบัติให้นิสิตดูแต่อย่างใด
- อื่น ๆ .....
8. ผู้สอนดูแลการปฏิบัติงานของนิสิตอย่างใกล้ชิดหรือไม่
- ดูแลการปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิดตลอดเวลาดจนหมดชั่วโมง
- ดูแลเพียงตอนต้นชั่วโมงแล้วปล่อยให้ให้นิสิตปฏิบัติงานเอง
- ไม่ดูแลเพียงแต่สั่งงานแล้วปล่อยให้ให้นิสิตลงมือทำเอง
- อื่น ๆ .....
9. ผู้สอนชี้แจงหลักเกณฑ์การประเมินผลให้นิสิตทราบล่วงหน้าหรือไม่
- ชี้แจงโดยบอกควววาจาหลังจากการสอนภาคทฤษฎีเสร็จและเริ่มให้นิสิตลงมือปฏิบัติ
- ชี้แจงโดยบอกควววาจาในขณะที่นิสิตกำลังปฏิบัติงาน
- ชี้แจงไว้ในหนังสือคู่มือประจำวิชาหรือเอกสารประกอบการสอน
- ไม่ชี้แจงหลักเกณฑ์การประเมินผลแต่อย่างใด
- อื่น ๆ .....
10. ผู้สอนชี้แจงขอบบพร่องของการฝึกปฏิบัติงานให้นิสิตทราบหรือไม่
- ชี้แจงควววาจาขณะเดินตรวจขณะนิสิตปฏิบัติงาน
- ชี้แจงเป็นลายลักษณ์อักษรขณะตรวจผลงานของนิสิตที่นำมาส่ง
- ไม่ชี้แจงขอบบพร่องใด ๆ ในการฝึกปฏิบัติงานแก่นิสิต
- อื่น ๆ .....

คุณสมบัติด้านบุคลิกภาพ

1. ผู้สอนพูดจาสุภาพชัดเจนนหรือไม่
  - สุภาพชัดเจนนตลอดเวลา
  - สุภาพชัดเจนนเป็นครั้งคราว เช่นเวลาอารมณ์ดี เป็นต้น
  - ไม่สุภาพและชัดเจนน
  - อื่น ๆ .....
2. ผู้สอนแต่งกายที่สามารถเลือกสี เลือกแบบใค้เหมาะสมกับวัยและโอกาสหรือไม่
  - แต่งกายดีและเลือกแบบใค้เหมาะสมกับวัยและโอกาสอย่างมาก
  - แต่งกายดีและเลือกแบบใค้เหมาะสมกับวัยและโอกาสพอสมควร
  - แต่งกายไม่ดีโดยเลือกแบบใค้ไม่เหมาะสมกับวัยและโอกาสแต่อย่างใด
  - อื่น ๆ .....
3. ผู้สอนเข้าห้องสอนตรงต่อเวลาหรือไม่
  - ผู้สอนจะมาที่ห้องสอนก่อนเวลาเสมอ
  - ผู้สอนจะมาที่ห้องสอนตรง เวลาพอดี
  - ผู้สอนจะมาที่ห้องสอนโดยช้าไม่เกิน 5 นาที
  - ผู้สอนไม่ตรงต่อเวลามากเข้าห้องสายอยู่เสมอ
  - อื่น ๆ .....
4. ผู้สอนหน้าตาขี้มึนแหม้แจ่มใสอยู่เสมอหรือไม่
  - หน้าตาขี้มึนแหม้แจ่มใสอยู่เสมอ
  - หน้าตาขี้มึนแหม้แจ่มใสบางครั้งคราวเฉพาะตอนอารมณ์ดี
  - หน้าตาเฉยเมยไม่ขี้มึนแหม้แจ่มใส
  - อื่น ๆ .....

5. ผู้สอนมีความขยันและมีความอดทนในการปฏิบัติงานหรือไม่
- ขยันและอดทนในการ ปฏิบัติงานเป็นอย่างดี
  - ไม่มีความขยันและอดทนในการ ปฏิบัติงาน
  - อื่น ๆ .....
6. ผู้สอนใจเย็นสุ่มและรอบคอบหรือไม่
- ใจเย็นสุ่มและรอบคอบตลอดเวลา
  - ใจเย็นสุ่มและรอบคอบ เป็นครั้งคราวในตอนอารมณ์ดี
  - ไม่ใจเย็นสุ่มและรอบคอบ
  - อื่น ๆ .....
7. ผู้สอนปฏิบัติงานด้วยความ เป็นระเบียบ เรียบร้อยหรือไม่
- ปฏิบัติงานด้วยความ เป็นระเบียบ เรียบร้อยตลอดเวลา
  - ปฏิบัติงานด้วยความ เป็นระเบียบ เรียบร้อยเป็นครั้งคราว
  - ปฏิบัติงานไม่เป็นระเบียบ เรียบร้อย
  - อื่น ๆ .....
8. ผู้สอนมีมนุษยสัมพันธ์หรือไม่
- ดีเพราะทักทายพูดคุยจาโต้ตอบอย่างเป็นกันเอง
  - ดีเพราะช่วยเหลือแนะนำ เมื่อนิสิตมีปัญหา
  - ดีเพราะทักทายพูดคุยอย่างเป็นกันเองและช่วยเหลือแนะนำ เมื่อนิสิตมีปัญหา
  - มีมนุษยสัมพันธ์ไม่ดี
  - อื่น ๆ .....

ภาคผนวก ง

รายนามอาจารย์ภาควิชาศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ที่สอนวิชาเอกศิลปศึกษา ซึ่งใช้ในการศึกษาครั้งนี้ว่า

รายนามอาจารย์ภาควิชาศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ที่สอนวิชาเอกศิลปศึกษา ซึ่งใช้ในการศึกษากันกว่าปีดังต่อไปนี้

วิทยาเขตประสานมิตร

1. รองศาสตราจารย์อารี สุทธิพันธ์ กศ.บ., M.F.A. (Painting and Design)
2. คร.มะลิณีกร เอื้ออานันท์ B.S. (Graphic Art), M.A. (Graphic Art & Commercial Design) Ed.D.(Cur.& Inst.)
3. คร.พรสนอง วงศ์สิงห์ทอง B.F.A. (Drawing & Painting)
ค.บ. (Drawing & Painting)
Ed.D. (Higher Education)
4. อาจารย์อำนาจ เย็นสบาย กศ.บ. (ศิลปศึกษา)
5. อาจารย์สมศักดิ์ ขวาลาววัลย์ ค.บ. (อุตสาหกรรมศิลป์)
6. อาจารย์สุพจน์ โคนवल ปม.ช., กศ.บ. (ศิลปศึกษา)
ป.ชั้นสูง (โสตทัศนศึกษา)

วิทยาเขตบางแสน

1. อาจารย์ธานี สุวรรณช่าง กศ.บ., กศ.ม.
2. อาจารย์เทพศักดิ์ ทองนพคุณ ศบ., คบ. (ภาพพิมพ์)
3. อาจารย์มารุต อัมรานนท์ B.S.I.E. (Industrial Art)
ป.ชั้นสูง สถาบันกรรมไทย
กศ.ม. โบราณคดี

วิทยาเขตมหาสารคาม

1. อาจารย์อากม วรจินดา กศ.บ., M.F.A. (Sculpture)
2. อาจารย์มณี พันทวี กศ.บ. (ศิลปศึกษา) ศศ.ม. (โบราณคดี)
3. อาจารย์สังเขต นาคไพจิตร กศ.บ. (ศิลปศึกษา)
กศ.ม. (เทคโนโลยีทางการศึกษา)
4. อาจารย์เรณู ตฤกราช คบ., คม. (จิตรกรรม)

ภาคผนวก จ

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์และการสังเกต เพื่อศึกษาการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับคุณสมบัติ
ที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษา ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์และการสังเกต เพื่อศึกษาการปฏิบัติจริง
เกี่ยวกับคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษา
ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อาจารย์ 1

คุณสมบัติด้านการสอน จากการสังเกตทั้ง 2 ครั้ง พบว่า

การชี้แจงแผนการเรียนและแผนการฝึกปฏิบัติงานตลอดภาคเรียนนั้น ชี้แจง
แผนการเรียนและแผนการปฏิบัติงานโดยทำเป็นรายละเอียดโครงการตลอดภาคเรียน
และพิมพ์แจกนิสิต ในตอนต้นการเรียนของวิชานั้น เพื่อให้ นิสิต ได้มีโอกาสวางแผน
การเรียนและปฏิบัติงานได้ถูกต้อง

การบอกวัตถุประสงค์ของการเรียนนั้น ได้บอกไว้ในโครงการวางแผนการเรียน
และฝึกปฏิบัติตลอดภาคเรียนเป็นลายลักษณ์อักษรและแจกให้นิสิต

การจัดเตรียมวัสดุและเครื่องมือที่จำเป็นในการเรียนการสอนไว้อย่างพร้อมมูลนั้น
เตรียมโดยให้นิสิตเป็นฝ่ายจัดหาเองทั้งหมดซึ่งเกี่ยวกับอุปกรณ์การเขียนภาพ เช่น สี
กระดาษ ฯลฯ มีนิสิตบางคนไม่ได้นำอุปกรณ์มา แก้ไขด้วยการขอยืมนิสิตอื่น ๆ

การจัดการสอนภาคทฤษฎีให้สอดคล้องกับภาคปฏิบัตินั้นสอนโดยให้รู้ทฤษฎีก่อนที่จะ
ลงมือปฏิบัติ โดยจะบอกกรรมวิธีในการทำกิจกรรมนั้น ๆ ให้ทราบแล้วลงมือทำ

การเตรียมห้องปฏิบัติการให้มีความสะอาดสะอ้านและปลอดภัยในการปฏิบัติงานนั้น
เตรียมห้องได้สะอาด สะอ้าน และมีความปลอดภัยตลอดเวลา สังเกตได้จากก่อนสอน
ห้องสะอาดเป็นระเบียบ หลังจากสอนเสร็จให้นิสิตเก็บภาควัสดุของและจัดโต๊ะไว้เช่นเดิม

การอธิบายและชี้แจงวิธีการและขั้นตอนการปฏิบัติงานได้อย่างละเอียดนั้น ชี้แจงและอธิบายได้แต่ไม่ละเอียด เพราะบางตอนอธิบายสั้น ๆ เพื่อเปิดโอกาสให้นิสิตคิดเองและแสดงออกในความคิดสร้างสรรค์เพิ่มเติม และพบว่ามีนิสิตซักถามเกี่ยวกับกรรมวิธีมาก

การทดลอง สาธิตหรือปฏิบัติให้นิสิตดูเป็นตัวอย่างนั้น ในตอนแรกสาธิตโดยสังเขปด้วยการเขียนบนกระดานดำ แล้วนำผลงานสำเร็จรูปมาเป็นตัวอย่างให้นิสิตเป็นแนวทาง

การดูแลการปฏิบัติงานของนิสิตอย่างใกล้ชิดนั้น ดูแลอย่างใกล้ชิดตลอดชั่วโมง โดยการเดินดูและแนะนำไปพร้อม ๆ กัน นิสิตให้ความสนใจและตั้งใจเรียน และมาเรียนครบทุกคน

การชี้แจงหลักเกณฑ์การประเมินผลให้นิสิตทราบล่วงหน้านั้น ชี้แจงโดยการบอกควยวาทาในขณะที่กำลังปฏิบัติงาน นิสิตปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด

การชี้แจงขอบกพร่องของการฝึกปฏิบัติงานให้นิสิตทราบ โดยชี้แจงเป็นลายลักษณ์อักษร ขณะตรวจผลงานของนิสิตที่หามาส่ง ด้วยการเขียนวิจารณ์ไว้ถึงข้อดีข้อเสียของการทำงานนั้น ๆ และในท่อนวิจารณ์งานทั้งหมดได้นำข้อดีข้อเสียที่โค้ชแจงไว้แล้วในผลงานนิสิตมาแจ้งให้ทุกคนได้ทราบอีก

คุณสมบัติด้านวิชาการ จากการสัมภาษณ์ พบว่า

การแนะนำตำราและเอกสารงานวิจัยเกี่ยวกับศิลปศึกษาแก่นิสิตนั้นแนะนำเป็นบางครั้งคราวโดยจะแนะนำก่อนเริ่มสอนวิชาที่ตนสอนอยู่ในชั่วโมงแรกโดยนำรายชื่อหนังสือมาจากห้องสมุด และหนังสือที่ตนเองเคยอ่านพบและมีเรื่องเกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชาที่สอน

การได้รับฝึกอบรมหรือศึกษาในสาขาวิชาศิลปศึกษามาโดยเฉพาะนั้น ไม่ได้รับการฝึกอบรมหรือศึกษามาโดยเฉพาะ เพราะขณะที่ศึกษาในระดับปริญญาโทศึกษาทางวิจิตรศิลป์ (Fine Art) และในระดับปริญญาเอกศึกษาทางการดุริยางคศึกษา ไม่ได้ศึกษาทางศิลปศึกษาโดยตรง

การเขียนตำราเอกสารประกอบการสอนและงานวิจัยนั้นไม่ได้เขียนแต่อย่างเดียว
เนื่องจากมีเวลาน้อยและเพิ่งศึกษาจบมาใหม่

การเป็นสมาชิกของสมาคมหรือองค์การที่เกี่ยวข้องกับงานด้านศิลปศึกษานั้น
ไม่ได้เป็นสมาชิกของสมาคมหรือองค์การใด ๆ

การศึกษางานศิลปศึกษานั้น คุงานศิลปศึกษาเป็นครั้งคราว ส่วนมากเป็น
สถานที่นันทนาการทางศิลปะและศิลปศึกษาที่อยู่ในประเทศ

การศึกษาค้นคว้าวิจัยหรือทดลองวิชาการที่สอนอยู่นั้นไม่เคยศึกษาค้นคว้าหรือ
ทดลอง เพราะเพิ่งศึกษาจบมาใหม่ ความรู้ที่นำมาสอนมักได้จากที่ศึกษามา
ใช้ประสบการณ์ที่พบขณะศึกษาระดับปริญญาโทและระดับปริญญาเอก

การนำความรู้ในวิชาการต่าง ๆ ประกอบการสอนอย่างกว้างขวางนั้น
ใช้ความรู้ในวิชาการต่าง ๆ ประกอบการสอนอย่างกว้างขวางอยู่เสมอ ในการสอน
ได้อาอิงวิชาการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องประกอบในการอธิบายในการสอนนอกเหนือจาก
เนื้อหาทางศิลปะโดยตรงแล้ว

คุณสมบัติตามบุคคลิกภาพ จากการสังเกตทั้ง 3 ครั้ง พบว่า

การพูดจาสุภาพและชัดเจนนั้นผู้สอนพูดได้สุภาพและชัดเจนตลอดเวลา
เสียงดังฟังชัดถึงแม้ว่าสนทนากับคนอื่น ๆ ก็ตาม ปกติมักจะเป็นคนพูดเก่ง ทักทาย
ยิ้มแย้ม

ในด้านการแต่งกายนั้น แต่งกายได้ดีมาก โดยเลือกสีและเลือกแบบได้
เหมาะสมกับวัยและโอกาสอย่างมาก เสื้อผ้าทันสมัย สีสุกภาพ และเหมาะสมกับสภาพ
ร่างกายและวัยของผู้สวมใส่ดีมาก

ในการเขาห้องสอนตรงต่อเวลานั้น อาจารย์ผู้สอนได้มาที่ห้องสอนตรงเวลา
พอดี โดยให้เหตุผลว่า เพื่อเป็นตัวอย่างแก่นิสิต จากการสังเกตนิสัยพบว่าเขาห้อง
พร้อมเพียงกันเป็นส่วนมาก

อาจารย์ผู้สอนมีหน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใสอยู่เสมอ ไม่ว่าจะสอนหรือพูดจากับนิสิตหรือบุคคลอื่น ๆ

การขยันอดทนในการปฏิบัติงานนั้น อาจารย์ผู้สอนขยันและอดทนในการปฏิบัติงานเป็นอย่างดี เพราะคุณัดนิตตลอดเวลา ในขณะที่ว่างจากการสอนได้ช่วยงานมหาวิทยาลัยในการทำงานด้านศิลปะอีกด้วย และงานเสรีจันมีคุณภาพดี

ความใจเป็นสุขุมรอบคอบนั้น ใจเป็นสุขุมรอบคอบตลอดเวลา เนื่องจากยิ้มแย้มแจ่มใสไม่มีอารมณ์เสีย ถึงแม้ว่าขณะว่างจากการสอนก็ตาม และมีความรอบคอบเตรียมการสอนอย่างดี

การปฏิบัติงานด้วยความเป็นระเบียบเรียบร้อยนั้น อาจารย์ผู้สอนปฏิบัติงานด้วยความเป็นระเบียบเรียบร้อยตลอดเวลา ห้องเรียนเป็นระเบียบ และมีขั้นตอนการสอนอย่างดี นิสิตปฏิบัติงานด้วยความเรียบร้อย โต๊ะทำงานสะอาดเป็นระเบียบ ผลงานที่นิสิตนำมาส่งวางเรียงเป็นระเบียบ

ในค่านิยมสัมพันธนั้น มีมนุษยสัมพันธ์ดี โดยการพูดจาโต้ตอบอย่างเป็นกันเองไม่ว่ากับนิสิตหรือบุคคลอื่น ๆ

คุณสมบัติคาบการนิเทศการสอน จากการสัมภาษณ์ พบว่า

การอธิบายและแนะนำการทำโครงการสอนและบันทึกการสอนแก่นิสิตนั้น ไม่เคยอธิบายและแนะนำแต่อย่างใด เนื่องจากจบการศึกษาใหม่ ไม่เคยนิเทศการสอน

การสาธิตการสอนเป็นตัวอย่างแก่นิสิตนั้น ไม่เคยสาธิตแต่อย่างใด เนื่องจากจบการศึกษาใหม่ และไม่ได้ออนวิชาที่เกี่ยวกับการฝึกสอน

การแนะนำวิธีการจัดหาสื่อการเรียนที่มีอยู่ในท้องถิ่นแก่นิสิตนั้น เคยแนะนำเฉพาะนิสิตที่มาซักถาม เนื่องจากไม่เคยนิเทศการสอนและไม่เคยสอนเกี่ยวกับการฝึกสอน โดยให้ข้อมูลแก่นิสิตบางคนที่มาซักถามเท่านั้น ส่วนใหญ่จะซักถามในขณะที่เรียนกับตน

การแนะนำหลักเกณฑ์การวัดและประเมินผลแก่นิสิตนั้น ไม่เคยแนะนำ
เนื่องจากไม่ได้อ่านวิชาที่เกี่ยวกับการฝึกสอน

การเข้าสังเกตการสอนของนิสิตทุกชั้นคอนคือ ตั้งแต่เริ่มสอนจนจบบทเรียนนั้น
ไม่เคยเข้าสังเกตการสอนเนื่องจากจบการศึกษาใหม่ และไม่เคยนิเทศการสอน

การชมเชยหรือชี้แจงข้อบกพร่องเกี่ยวกับการสอนของนิสิตนั้น ไม่เคยชมเชยหรือ
ชี้แจงข้อบกพร่องใด ๆ เนื่องจากไม่เคยนิเทศการสอน

การเปิดโอกาสให้นิสิตได้อภิปรายปัญหาของตนเองนั้น ไม่เคยเปิดโอกาส
เนื่องจากไม่เคยนิเทศการสอน

การกระตุ้นให้นิสิตตัดสินใจปัญหาด้วยตนเองนั้น ไม่เคยกระทำ เนื่องจาก
ไม่เคยนิเทศการสอน เคยกระทำในชั้นเรียนในวิชาที่ตนสอนอยู่เป็นครั้งคราว

การสังเกตการสอนของนิสิตโดยสม่ำเสมอ นั้น ไม่เคยสังเกตการสอนของ
นิสิตเลย เนื่องจากไม่เคยนิเทศการสอน

คุณสมบัติค่านับการสังคม จากการสัมภาษณ์ พบว่า

การเสนอบทความด้านศิลปศึกษาโดยอิสระมาลงนนั้น ไม่เคยกระทำ
เนื่องจากจบการศึกษาใหม่ ไม่มีเวลาและโอกาส

การเข้าร่วมอภิปรายวิชาการด้านศิลปศึกษานั้น ไม่เคยเข้าร่วมอภิปราย
เพราะจบการศึกษาใหม่และไม่มีเวลาและโอกาสได้รับเชิญ

การเป็นกรรมการตัดสินผลงานทางศิลปศึกษาในชุมชนที่ไม่เคยกระทำ
เนื่องจากไม่มีโอกาสได้รับเชิญ

การเป็นวิทยากรในการจัดประชุมสัมมนาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนวิชา
ศิลปศึกษาให้แก่ครูในโรงเรียนต่าง ๆ ในชุมชนนั้น ไม่เคยกระทำ เนื่องจากจบ
การศึกษาใหม่ไม่มีโอกาสได้รับเชิญ

การจัดนิทรรศการเพื่อเผยแพร่ความรู้ใหม่ ๆ และผลงานทางศิลปศึกษาแก่
ชุมชนนั้น ไม่เคยกระทำ เนื่องจากจบการศึกษาใหม่ยังไม่มีโอกาสจัด

การจัดสอนหรือฝึกอบรมวิชาการทางศิลปะนั้น ไม่เคยกระทำ เนื่องจาก
จบการศึกษาใหม่และไม่มีโอกาสได้รับเชิญ

การออกไปปฏิบัติงานในชุมชนร่วมกับนิสิตและหน่วยงานอื่น ๆ นั้น ไม่เคยกระทำ
เนื่องจากจบการศึกษาใหม่ไม่มีโอกาส

คุณสมบัติด้านการแนะนำให้คำปรึกษา จากการสัมภาษณ์พบว่า

การอธิบายโครงสร้างหลักสูตรแก่นิสิตนั้น เคยอธิบายเป็นรายบุคคลเฉพาะ
ผู้ที่มีปัญหา เนื่องจากเห็นว่านิสิตได้รับการอธิบายมาจากหัวหน้าภาควิชาแล้วโดยอธิบาย
เฉพาะผู้มีปัญหาตามชักถามเท่านั้น

การชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับแผนการเรียนแก่นิสิตนั้น เคยกระทำโดยการ
ชี้แจงเป็นรายบุคคลเฉพาะผู้ที่มีปัญหา เนื่องจากเห็นว่านิสิตได้รับฟังการอธิบายจาก
หัวหน้าภาควิชาแล้วในระยะก่อนลงทะเบียน

การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเลือกสาขาวิชาเรียนแก่นิสิตนั้น เคยชี้แจงเป็น
รายบุคคลเฉพาะผู้ที่มีปัญหาเท่านั้น เพราะเห็นว่ามีทราบมาจากหัวหน้าภาควิชาแล้ว
ในก่อนลงทะเบียน ได้ให้คำปรึกษาเฉพาะผู้ที่มีปัญหาตามชักถามเท่านั้น

การแนะนำวิธีการลงทะเบียนวิชาเรียนแก่นิสิตนั้น ไม่เคยแนะนำเพราะ
จบการศึกษาใหม่ และเห็นว่านิสิตคงทราบจากคู่มือและทางประกาศของมหาวิทยาลัยแล้ว

การเสนอแนะวิธีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมแก่นิสิตนั้น เคยเสนอแนะเป็น
รายบุคคลเฉพาะผู้ที่มีปัญหาตามชักถาม และเคยมีนิสิตมาชักถามบ่อย ๆ โดยเห็นว่าตน
ได้ศึกษามาจากต่างประเทศ เพื่อต้องการทราบความรู้ใหม่ ๆ เพิ่มเติม ตนก็ได้เสนอ
วิธีการโดยชี้แหล่งข้อมูลให้

การจัดบริการข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการศึกษาต่อในสาขาวิชาศิลปศึกษาในระดับ
สูงแก่นิสิตนั้น เคยจัดโดยการให้ข้อมูลเป็นกลุ่ม โดยนำข้อมูลมาประกาศไว้ที่ภาควิชา
แล้วแจ้งนิสิตที่อยู่ในความดูแลของตนทราบ

การจัดบริการข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการประกอบอาชีพ ในสาขาวิชาชีพศึกษา แก่นิสิตนั้น ไม่เคยจัดบริการ โดยเห็นว่ามหาวิทยาลัยได้จัดทำอยู่แล้ว ที่แผนกแนะแนว

การจัดบริการข้อมูล เกี่ยวกับการ ขอบทุนการศึกษา แก่นิสิตนั้น ไม่เคยจัดบริการ เนื่องจากเห็นว่า มหาวิทยาลัยได้จัดทำอยู่แล้วที่แผนกแนะแนว

การแจ้งให้นิสิตทราบ เกี่ยวกับสถานที่และเวลาที่จัดไว้ให้นิสิตเข้าพบนั้น เคยแจ้งไว้ที่ห้องพักอย่างชัดเจน แต่นิสิตไม่ค่อยมาพบ มักมาพบนอกเวลาที่กำหนด

การติดตามและรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับการ เรียนของนิสิตนั้น ไม่เคยติดตามและรวบรวม เนื่องจากจบการศึกษาใหม่

อาจารย์ 2

คุณสมบัติคณาจารย์สอน จากการสังเกตทั้ง 3 ครั้ง พบว่า

การชี้แจงแผนการเรียนและแผนการปฏิบัติงานตลอดภาคเรียนนั้น ชี้แจงโดยการสรุปควววจาในตอนต้นของบทเรียนทุกครั้ง เนื่องจากต้องการให้นิสิตทราบโดยทั่วกัน โดยเน้นแผนการเรียนและแผนการปฏิบัติงานในกิจกรรมนั้น ๆ ซึ่งได้ส่งอุปกรณ์ให้เตรียมพร้อมไว้ล่วงหน้าแล้ว นิสิตส่วนใหญ่มีความพร้อมเพียงดี

การบอกวัตถุประสงค์ของการเรียนนั้น บอกควววจาแก่นิสิตก่อนที่จะฝึกปฏิบัติกิจกรรมในตอนต้นของบทเรียน เพื่อเป็นการย้ำเตือนอีกครั้งหนึ่ง

การเตรียมวัสดุและเครื่องมือที่จำเป็นในการเรียนการสอนไว้อย่างพร้อมมูลนั้น เตรียมโดยให้นิสิตเป็นฝ่ายจัดหาเองทั้งหมด เพราะเห็นว่ามหาวิทยาลัยเก็บค่าหน่วยกิตน้อยอยู่แล้ว นิสิตบางคนไม่ได้เตรียมอุปกรณ์มา อาจารย์ผู้สอนให้ใช้วัสดุอื่น ๆ ที่มีแทน

การจัดสอนภาคปฏิบัติให้สอดคล้องกับภาคทฤษฎีนั้น อาจารย์ผู้สอนสอนโดยให้ครูทฤษฎีก่อนลงมือปฏิบัติ โดยการแนะนำขั้นตอนในการทำกิจกรรมนั้น ๆ นิสิตปฏิบัติตามขั้นตอนได้อย่างถูกต้อง

การเตรียมห้องปฏิบัติการให้มีความสะอาด สะดวกและปลอดภัยนั้น อาจารย์ผู้สอนจัดเตรียมห้องไว้อย่างสะอาด สะดวกและปลอดภัยตลอดเวลา อุปกรณ์ทุกอย่างเป็นระเบียบ เมื่อหมดชั่วโมงเก็บกวาดเรียบร้อย

การอธิบายและชี้แจงวิธีการและขั้นตอนการปฏิบัติงานได้อย่างละเอียดนั้น อาจารย์ผู้สอนอธิบายได้อย่างละเอียดชัดเจน นิสิตปฏิบัติงานได้อย่างรวดเร็ว มีปัญหาซักถามน้อย

การทดลองสารหรือปฏิบัติให้นิสิตดูเป็นตัวอย่างนั้น อาจารย์ผู้สอนสาธิตเพียงสังเขป ๆ แล้วนำตัวอย่างที่สำเร็จรูปซึ่งเป็นผลงานของนิสิตรุ่นก่อน ๆ ที่ทำไว้อย่างดีมาประกอบเป็นแนวทางในการทำกิจกรรมนั้น ๆ นิสิตของปฏิบัติงานด้วยความพร้อมเพรียงและตั้งใจ

การดูแลการปฏิบัติงานของนิสิตอย่างใกล้ชิดนั้น อาจารย์ผู้สอนดูแลเพียงตอนต้นชั่วโมงแล้วปล่อยให้ นิสิตปฏิบัติงานเอง เนื่องจากต้องการให้นิสิตมีอิสระในการทำงาน เมื่ออาจารย์ผู้สอนไม่อยู่นิสิตบางคนไม่ปฏิบัติงาน

การชี้แจงหลักเกณฑ์การประเมินผลให้แก่ นิสิตทราบล่วงหน้า นั้น อาจารย์ผู้สอนชี้แจงโดยบอกควาจาหลังจากการสอบภาคทฤษฎีเสร็จ และเริ่มให้นิสิตลงมือปฏิบัติ นิสิตปฏิบัติงานด้วยความเคร่งครัด

การชี้แจงขอบกรอบของการฝึกปฏิบัติงานให้นิสิตทราบนั้น อาจารย์ผู้สอนชี้แจงเป็นลายลักษณ์อักษร ขณะตรวจผลงานของนิสิตที่นำมาส่งและมีการวิจารณ์งานควาจาอีกครั้งหนึ่ง โดยนำผลงานของนิสิตที่ส่งแล้วทุกคนมาวิจารณ์กันในชั้นเรียนอีก

คุณสมบัติด้านวิชาการ จากการสัมภาษณ์ พบว่า

การแนะนำคำราและเอกสารงานวิจัยเกี่ยวกับศิลปศึกษาให้แก่ นิสิตนั้น แนะนำเป็นบางครั้งคราว โดยแนะนำตอนเริ่มสอนวิชานั้น ๆ ด้วยการนำข้อมูลรายชื่อหนังสือที่หอสมุดและหนังสือที่ตนเองเคยอ่านพบ และเกี่ยวข้องกับเนื้อหาในวิชาที่จะสอน

การได้รับการฝึกอบรมหรือศึกษาในสาขาศิลปศึกษามาโดยเฉพาะนั้น ด้รับการศึกษามาโดยเฉพาะ เพราะมีวุฒิ กศ.บ. (ศิลปศึกษา) และมีความมั่นใจในการสอนศิลปศึกษาได้อย่างดี

การเขียนตำรา เอกสารประกอบการสอนหรืองานวิจัยนั้น เขียนเอกสารประกอบการสอน 2 เล่ม สาเหตุที่เขียนเพราะเป็นการเตรียมเนื้อหาการสอนและเป็นคู่มือการเรียนของนิสิตได้

การศึกษาคูงานคานศิลปศึกษาอยู่เสมอ นั้น เคยศึกษาคูงานศิลปศึกษาเป็นครั้งคราว โดยการดูนิทรรศการทางศิลปศึกษาที่จัดขึ้นภายในประเทศเฉลี่ยปีละ 1 - 2 ครั้ง ซึ่งทำให้มีความรู้กว้างขวางขึ้น ทำให้ทราบความเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ เกี่ยวกับศิลปศึกษา

การศึกษาค้นคว้าวิจัย หรือทดลองวิชาการที่สอนอยู่นั้น เคยทดลองวิเคราะห์งานที่ตนเสอนอยู่โดยการทดลองก่อนล่วงหน้า เพื่อใหรู้ปัญหาและค้นคว้าสิ่งใหม่ ๆ ที่อาจเกิดขึ้น เพื่อใช้เป็นความรู้ในการนำไปสอนนิสิตต่อครั้งหนึ่ง

การนำความรู้ในวิชาการต่าง ๆ ไปประกอบการสอนอย่างกว้างขวางนั้น กระทำอยู่เสมอ โดยเห็นว่าวิชาศิลปะควรสัมพันธ์กับวิชาการอื่น ๆ ด้วย โดยเฉพาะด้านการเมือง สังคม วิทยาศาสตร์ ฯลฯ

คุณสมบัติคานบุคลิกภาพ จากการสังเกตทั้ง 3 ครั้ง พบว่า

การพูดจาสุภาพชัดเจนนั้น อาจารย์ผู้สอนพูดได้สุภาพชัดเจนตลอดเวลา สังเกตได้จากการอธิบายในขณะที่สอน และจากการพูดคุยกับนิสิตและคนอื่น ๆ เสียยั้งฟังชัด ปกติมักเป็นคนพูดเก่ง

การแต่งกายก็สามารถเลือกสีเลือกแบบได้เหมาะสมกับวัย และโอกาสนั้น อาจารย์ผู้สอนแต่งกายดีและเหมาะสมอย่างมาก ปกติจะผูกเน็คไท้ในขณะที่สอนทุกครั้ง เสื้อผ้ารีดเรียบ เลือกสีได้เหมาะสมกับวัยและสภาพร่างกายของผู้สวมใส่เป็นอย่างดี ปกติเป็นคนพิถีพิถันเรื่องการแต่งกายมาก

การเข้าห้องสอนตรงต่อเวลานั้น อาจารย์ผู้สอนได้มาห้องสอนก่อนเวลาเสมอ เพื่อเตรียมตัวก่อนสอนโดยเฉพาะสภาพห้องเรียนควรสะอาดพร้อมที่จะปฏิบัติงาน และต้องการให้เป็นตัวอย่างแก่นิสิต นิสิตส่วนใหญ่เขาห้องเรียนตรงเวลาเช่นกัน อาจารย์ผู้สอนมีหน้าตาขี้มึนแจ่มใสอยู่เสมอ ปกติเป็นผู้ที่ขี้มึนแจ่มอยู่เสมอ การขยับออกหน้าในการปฏิบัติงานนั้น อาจารย์ผู้สอนขยันและออกหน้าในการปฏิบัติงานเป็นอย่างดี สังเกตได้จากการสอน เช่น มาเขาสอนก่อนเวลา เตรียมพร้อมห้องเรียนและหลังจากการสอนแล้วยังช่วยมหาวิทยาลัยในการทำงานด้านศิลปะอื่น ๆ ควบคู่ไปกับการงานนิสิตควบคู่ความเรียบร้อยและสม่ำเสมอ

การใฝ่เรียนรู้อย่างขยันนั้น อาจารย์ผู้สอนใฝ่เรียนรู้อย่างขยันเป็นประจำ เพราะบางครั้งที่เรียนโดยรีบเร่งให้ทันสัปดาห์ทำงานให้เสร็จในเวลา จึงทำให้ขาดความสนุกสนานไปบ้าง

การปฏิบัติงานควบคู่ความเป็นระเบียบเรียบร้อยนั้น อาจารย์ผู้สอนปฏิบัติด้วยความเป็นระเบียบเรียบร้อยตลอดเวลา ปกติเป็นผู้ที่เคร่งครัดระเบียบมาก เช่น ต้องการให้ส่งงานตามเวลา เขาห้องตรงเวลา ฯลฯ การจัดโต๊ะและห้องเรียนเป็นระเบียบเรียบร้อย

การมีมนุษยสัมพันธ์นั้น อาจารย์ผู้สอนมีมนุษยสัมพันธ์ดี เพราะทักทายพูดคุยจาใจต่อกันอย่างเป็นกันเอง มีน้ำใจ เอาใจใส่ดูแลผู้มาเยี่ยมเยียนอย่างดี

คุณสมบัติด้านการนิเทศการสอน จากการสัมภาษณ์ พบว่า

การอธิบายและแนะนำการทำโครงการสอนและบันทึกการสอนแก่นิสิตนั้น อธิบายและแนะนำเฉพาะนิสิตที่มาช้ก็ตามเท่านั้น เพราะไม่ได้สอนเกี่ยวกับการฝึกสอน และเห็นว่านิสิตควรเรียนรู้จากการเรียนวิชาที่เกี่ยวข้องกับการฝึกสอนแล้ว

การสาธิตการสอนเป็นตัวอย่างแก่นิสิตนั้น ไม่เคยสาธิต เนื่องจากไม่ได้สอนวิชาที่เกี่ยวข้องกับการฝึกสอน แต่ถือว่าการสอนตามปกติสามารถเป็นตัวอย่างได้ เพราะได้พยายามสอนแบบมีขั้นตอนการสอนทุกครั้ง

การแนะนำวิธีจัดหาสื่อการเรียนที่อยู่ในห้องเรียนนั้น เคยแนะนำทุกครั้งไปที่
นิเทศการสอน โดยย้ำให้เห็นความสำคัญของการใช้สื่อในห้องเรียนเพราะทำให้
เห็นคุณค่าสื่อที่อยู่ในห้องเรียนด้วย

การแนะนำหลักเกณฑ์การวัดและประเมินผลแก่นิสิตนั้น ไม่เคยแนะนำเพราะ
เห็นว่านิสิตได้เรียนแล้วจากวิชาการ วัดผลการศึกษาและวิชาที่เกี่ยวกับการฝึกสอน

การเข้าสังเกตการสอนของนิสิตทุกชั้นตอนคือตั้งแต่เริ่มสอนจนจบมทเรียนนั้น
เคยเข้าสังเกตเฉพาะบางตอนของการสอนเท่านั้น เพราะเห็นว่า นอกจากสังเกตจาก
การสอนแล้วยังต้องสังเกตสิ่งประกอบอีก เช่น บันทึกการสอน ผลงานที่นักเรียน
ทำส่ง สอบถามจากอาจารย์พี่เลี้ยง หรือเพื่อนนิสิตฝึกสอนด้วยกัน เพื่อใช้เป็นข้อมูล
ในการนิเทศการสอนและการประเมินผลการฝึกสอนด้วย

การชมเชยหรือชี้แจงข้อบกพร่องเกี่ยวกับการสอนนิสิตนั้น เคยด้วยการเขียน
เป็นลายลักษณ์อักษร เน้นข้อดีข้อเสียในการฝึกสอน หลังจากสังเกตการสอนเสร็จแล้ว
ทุกครั้ง เพื่อให้นิสิตได้ทราบข้อบกพร่อง ข้อดีของตน เพื่อปรับปรุงแก้ไขต่อไป
โดยบันทึกไว้ที่บันทึกการสอน

การเปิดโอกาสให้นิสิตได้อภิปรายปัญหาของตนเองนั้น เคยกระทำโดยการ
ให้นิสิตบอกถึงปัญหาที่พบในการฝึกสอนด้วยวาจาโดยการ ปรึกษาคู่หลังจากสอนเสร็จ
ทุกครั้ง

การกระตุ้นให้นิสิตตัดสินใจแก้ปัญหาด้วยตนเองนั้น ได้ใช้วิธีการแนะนำกว้าง ๆ
ให้นิสิตเป็นคนเลือกตัดสินใจเอง ในการแก้ปัญหาในการฝึกสอน

การเข้าสังเกตการสอนของนิสิตโดยสม่ำเสมอ นั้น เคยสังเกตเพียง 2 ครั้ง
เนื่องจากไม่มีเวลา ต้องสอนมากและเห็นว่าสังเกตเพียง 2 ครั้ง ก็ได้ข้อมูลต่าง ๆ
เพียงพอแก่การประเมินผล

คุณสมบัติการบริหารสังคม จากการสัมภาษณ์ พบว่า

การเสนอบทความด้านศิลปศึกษาแก่ชุมชน โดยใช้สื่อมวลชนนั้น เคยเสนอบทความลงในวารสาร มศว มหาสารคาม ๑ ครั้ง และเคยเสนอบทความทางศิลปศึกษาในรายการวิทยุ สถานีวิทยุทหารอากาศ มหาสารคาม รายการ "สารคดีเพื่อความรู" เดือนละครั้ง

การเข้าร่วมอภิปรายวิชาการด้านศิลปศึกษานั้น เคยเข้าร่วมอภิปรายด้านศิลปศึกษาที่จังหวัดมหาสารคาม ในโอกาสการประชุมครู ปี พ.ศ. 2527 - 2528 ได้ประโยชน์ในด้านแลกเปลี่ยนความรู้ และเสนอแนวคิดทางศิลปศึกษาแก่ชุมชน

การเป็นกรรมการตัดสินผลงานทางศิลปศึกษาในชุมชนนั้น เคยกระทำประมาณปีละครั้ง โดยการได้รับเชิญจากหน่วยงานต่าง ๆ เช่น ทางจังหวัดเขื่อนมาเพื่อตัดสินผลงานทางศิลปศึกษาแก่โรงเรียนในโอกาสต่าง ๆ

การเป็นวิทยากรในการจัดประชุมสัมมนาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนวิชาศิลปศึกษาให้แก่ครูในโรงเรียนต่าง ๆ ในชุมชนนั้น เคยได้รับเชิญมาจากหน่วยงานต่าง ๆ ประมาณปีละ ๑ - 2 ครั้ง

การจัดนิทรรศการเพื่อเผยแพร่ความรู้ใหม่ ๆ และผลงานทางศิลปศึกษาแก่ชุมชนนั้น เคยจัดโดยเฉลี่ยเดือนละ ๑ ครั้ง โดยการนำผลงานนิสิตที่เรียนในวิชาที่ตนเองสอนไปแสดง ณ ที่ต่าง ๆ เช่น หอสมุด เป็นต้น

การจัดสอนหรือฝึกอบรมวิชาการทางศิลปะนั้น เคยได้รับเชิญมาประมาณปีละครั้ง โดยหน่วยงานต่าง ๆ เช่น ศาลากลางจังหวัด เป็นต้น เชิญในฐานะที่ตนเป็นผู้เชี่ยวชาญ โดยให้รับผิดชอบในการจัดสอนและฝึกอบรมเกี่ยวกับศิลปะประดิษฐ์สร้างสรรค์

การออกปฏิบัติงานในชุมชนร่วมกับนิสิตและหน่วยงานอื่น ๆ นั้น เคยรวมปฏิบัติงานในชุมชน เช่น งานศิลปะและวัฒนธรรมปีละ ๑ ครั้ง

คุณสมบัติการแนะแนวให้คำปรึกษา จากการสัมภาษณ์ พบว่า

การอธิบายโครงสร้างของหลักสูตรแก่นิสิตนั้น เคยอธิบายเป็นกลุ่มนิสิตที่ตนเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา โดยกระทำในท่อนิสิตเข้าใหม่ อธิบายโครงสร้างหลักสูตรร่วมกับหัวหน้าภาควิชาอย่างละเอียด

การชี้แจงเกี่ยวกับแผนการเรียนแก่นิสิตนั้น เคยกระทำด้วยการชี้แจงเป็นกลุ่มนิสิตที่ตนเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา โดยกระทำควบคู่กันกับอธิบายโครงสร้างหลักสูตร คือ ระบุที่นิสิตเข้าใหม่ โดยวางแผนการจัดตารางเรียน การใช้เวลาว่าง การเข้าร่วมกิจกรรม ในระยะก่อนลงทะเบียนทุกครั้งร่วมกับหัวหน้าภาควิชา

การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเลือกสาขาวิชาเรียนแก่นิสิตนั้น เคยชี้แจงเป็นกลุ่มของนิสิตที่อยู่ในความดูแลของตน โดยให้คำปรึกษาก่อนลงทะเบียนเพื่อเลือกสาขาวิชาเรียนในรายวิชาต่าง ๆ ร่วมกับหัวหน้าภาควิชา

การแนะนำวิธีการลงทะเบียนนั้น เคยแนะนำ เป็นกลุ่มของนิสิตที่อยู่ในความดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา โดยพบนิสิตเพื่อชี้แจงการลงทะเบียน ก่อนการลงทะเบียนตามวันเวลาที่มหาวิทยาลัยกำหนด เพื่ออธิบายให้ทราบถึงขั้นตอนการลงทะเบียนรายวิชาเรียนและวิธีการลงทะเบียน

การเสนอแนะวิธีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมแก่นิสิตนั้น เคยกระทำโดยการเสนอแนะเป็นกลุ่มที่อยู่ในความดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา กระทำในท่อนต้นเทอม โดยเสนอแนะวิธีการค้นหาความรู้เพิ่มเติม ช้แหล่งต่าง ๆ ให้ เช่น นิทรรศการ หนังสือ ข่าวสาร ฯลฯ

การจัดบริการข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการศึกษาต่อในสาขาวิชาศิลปศึกษา ในระดับสูงแก่นิสิตนั้น เคยกระทำด้วยการให้ข้อมูลเป็นกลุ่ม โดยนำข้อมูลมาจากสถานที่ต่าง ๆ ที่ส่งมายังภาควิชาแล้วถ่ายทอดสารมาบีคประกาศไว้ที่ภาควิชา แล้วแจ้งนิสิตที่อยู่ในความดูแลของตนไปอ่านรายละเอียด

การจัดบริการข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการประกอบอาชีพในสาขาวิชาศิลปศึกษา แก่นิสิตนั้น เคยกระทำด้วยการให้ข้อมูลเป็นกลุ่ม โดยนำข้อมูลมาคิดประกาศไว้ที่ ภาควิชาแล้วแจ้งให้นิสิตในความรู้แลของตนไต่ทราบ

การจัดบริการข้อมูลเกี่ยวกับการขอทุนการศึกษาแก่นิสิตนั้น เคยกระทำ ด้วยการให้ข้อมูลเป็นกลุ่ม โดยนำข้อมูลมาจากแผนกแนะแนวของมหาวิทยาลัยแล้วนำมา ประกาศไว้ที่ภาควิชาแล้วแจ้งให้นิสิตที่อยู่ในความรู้แลของตนทราบ

การแจ้งให้นิสิตทราบเกี่ยวกับสถานที่และเวลาที่จัดไว้ให้นิสิตเข้าพบนั้น เคยจัดโดยแจ้งไว้ที่ห้องพักอย่างชัดเจน แต่ปรากฏว่ามีนิสิตเข้าพบตามวัน เวลา ดังกล่าวน้อย

การติดตามและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนของนิสิตนั้น เคยกระทำ เป็น แผ้วประวัตินิสิตของนิสิต มีรายละเอียด ที่อยู่ และการเรียนของนิสิตนอกเหนือไปจาก ที่มหาวิทยาลัยส่งมาให้

อาจารย์ 3

คุณสมบัติค่านการสอน จากการสัมภาษณ์ทั้ง 3 ครั้ง พบว่า

การชี้แจงแผนการเรียนและแผนการฝึกปฏิบัติงานตลอดภาคเรียนนั้น ชี้แจง ด้วยการสรุปย่อสั้น ๆ ควบวกจาในคอนต้นของบทเรียนทุกครั้ง โดยกล่าวถึงสิ่งที่ จะ เรียนในชั่วโมงนั้นและชั่วโมงต่อไป การกำหนดส่งงาน และการวิจารณ์ เป็นคน

การบอกวัตถุประสงค์ของการเรียนและการฝึกปฏิบัติงานแก่นิสิตนั้น บอกควบ วาจาในคอนต้นของบทเรียน ก่อนที่จะลงมือปฏิบัติกิจกรรมทางศิลปะ

การจัดเตรียมวัสดุและเครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นในการเรียนการสอนไว้ อย่างพร้อมมูลนั้น จัดเตรียมโดยให้นิสิตเป็นฝ่ายจัดหาเองทั้งหมด ซึ่งอาจารย์ผู้สอน บอกไว้ในแผนการเรียนและแผนการฝึกปฏิบัติงานแล้ว นิสิตส่วนใหญ่มีความพร้อมทาง วัสดุอุปกรณ์มีบางคนไม่ได้เตรียมมา อาจารย์ผู้สอนแนะนำให้วัสดุใกล้เคียงแทนกันได้

การจัดสอนภาคปฏิบัติให้สอดคล้องกับภาคทฤษฎีนั้น อาจารย์ผู้สอน สอนทฤษฎี
ก่อนลงมือปฏิบัติ โดยบอกวิธีการแนวทางที่ควรจะเป็น ตลอดจนลักษณะผลงานที่ได้
การเตรียมห้องปฏิบัติการให้มีความสะอาด สะดวกและปลอดภัยในการปฏิบัติ
งานนั้น อาจารย์ผู้สอนเตรียมห้องให้สะอาด สะดวกและปลอดภัยมาก มีความเป็น
ระเบียบ นิสิตมีความคล่องตัวในการปฏิบัติงานเมื่อเสร็จจากการปฏิบัติแล้ว เก็บทำความสะอาด
สะอาดโต๊ะเรียนและสิ่งของวางอย่างเป็นระเบียบ

การอธิบายและชี้แจงวิธีการและขั้นตอนการปฏิบัติงานได้อย่างละเอียดนั้น
อาจารย์ผู้สอนอธิบายได้อย่างละเอียดและชัดเจน พร้อมทั้งยกตัวอย่างโดยแสดงการ
เขียนภาพใหญ่บนกระดานคำด้วย นิสิตปฏิบัติงานได้อย่างรวดเร็ว

การทดลองสาธิตหรือปฏิบัติให้นิสิตดูเป็นตัวอย่างนั้น อาจารย์ผู้สอนสาธิตให้
นิสิตดูเป็นตัวอย่างได้อย่างดี โดยเขียนลายไทยสด ๆ บนกระดานคำแสดงถึงความ
สามารถและความชำนาญ นิสิตให้ความสนใจดีทุกคน

การดูแลการปฏิบัติงานของนิสิตอย่างใกล้ชิดนั้น อาจารย์ผู้สอนดูแลการ
ปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิดตลอดเวลาจนหมดชั่วโมง โดยเดินดูและแนะนำตลอดเวลา
นิสิตตั้งใจทำงานดีทุกคน

การชี้แจงหลักเกณฑ์การประเมินผลให้นิสิตทราบล่วงหน้านั้น อาจารย์ผู้สอน
บอกควววาหลังจากการสอนภาคทฤษฎีเสร็จและเริ่มให้นิสิตลงมือปฏิบัติ โดยบอกถึง
เกณฑ์ในการให้คะแนนในกิจกรรมนั้น นิสิตปฏิบัติงานด้วยความเรียบร้อยดี มีปัญหา
ซักถามเล็กน้อย และทำงานได้เสร็จทันเวลา

การชี้แจงขอบกพร่องของการฝึกปฏิบัติงานให้นิสิตทราบนั้น อาจารย์ผู้สอนชี้แจง
ควววาจา ขณะเดินตรวจขณะนิสิตปฏิบัติงาน และในวันวิจารณ์งานรวม อีกครั้งหนึ่ง

คุณสมบัติด้านวิชาการ จากการสัมภาษณ์ พบว่า

การแนะนำตำราและเอกสารงานวิจัยเกี่ยวกับศิลปศึกษาให้แก่ นิสิตนั้น ได้
แนะนำเป็นครั้งคราว โดยแนะนำก่อนต้นของการสอนวิชานั้น ๆ ส่วนใหญ่แนะนำตำรา
ที่มีอยู่ในห้องสมุดและที่เคยอ่านพบ ส่วนงานวิจัยมีไม่มาก จึงไม่ได้แนะนำให้อ่าน

การใ้รับการฝึกอบรมหรือศึกษาในสาขาวิชาศิลปศึกษาโดยเฉพาะนั้น ถือว่า
ใ้รับการฝึกอบรมทางศิลปศึกษา เพราะเรียนจบหลักสูตร กศ.บ. และ กศ.ม.
ซึ่งไม่ใช่วิชาเอกศิลปศึกษา แต่ใ้สอนมานานทำให้มีประสบการณ์เกี่ยวกับศิลปศึกษา
อย่างมากพอเพียงแก่ความมั่นใจในการสอน

การเขียนตำราเอกสารประกอบการสอนหรืองานวิจัยนั้น เขียนเอกสาร
ประกอบการสอน 2 เล่ม เนื่องจากเพื่อความสะดวกในการสอน

การเป็นสมาชิกของสมาคมหรือองค์การที่เกี่ยวข้องกับงานด้านศิลปศึกษานั้น
ไม่ได้เป็นสมาชิกแต่อย่างใด คงเป็นสมาชิกของสมาคมอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับงานศิลปศึกษา
เนื่องจากไม่มีโอกาสได้เป็นสมาชิกทางศิลปศึกษา และเห็นว่าองค์การหรือสมาคมทาง
ศิลปศึกษาโดยเฉพาะในประเทศไทยนั้นไม่มี

การศึกษาคูงานด้านศิลปศึกษาอยู่เสมอ นั้น เคยศึกษาคูงานเป็นครั้งคราว
เช่น ที่ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน และโดยการชมนิทรรศการทางศิลปศึกษา
ภายในประเทศ สามารถนำมาประกอบการสอนได้อย่างกว้างขวางขึ้น

การศึกษาค้นคว้าวิจัยหรือทดลองวิชาการที่สอนอยู่นั้น เคยทดลองปฏิบัติใน
วิชาการที่ตนเองสอนอยู่เพื่อค้นหาความรู้และเป็นการเตรียมการสอนทุกวิชาอยู่เป็นประจำ

การนำความรู้ในวิชาการต่าง ๆ ใ้ประกอบการสอนอย่างกว้างขวางนั้น
อาจารย์ผู้สอนใ้เฉพาะเนื้อหาความรู้ที่เป็นศิลปศึกษาเท่านั้นที่เน้นมาก เพราะต้องการ
ใ้เขาใ้ใจอย่างลึกซึ้งในศิลปะเฉพาะแขนงนั้น ๆ ส่วนความรู้อื่น ๆ นิสิตเป็นฝ่ายสร้าง
ความสั้พันธ์เอง

คุณสมบัติด้านบุคลิกภาพ จากการสังเกตทั้ง 3 ครั้ง พบว่า

การพูดสุภาพชัดเจนนั้น อาจารย์ผู้สอนพูดใ้สุภาพและชัดเจนตลอดเวลา
ไม่ว่าในเวลาสอนหรือการสนทนากับบุคคลอื่น ๆ ซึ่งปกติก็เป็นผู้ที่พูดเก่งอยู่แล้ว

ในคานการแต่งกาย อาจารย์ผู้สอนแต่งกายดีและเลือกแบบใ้เหมาะสมกับวัย
และโอกาสพอสมควร เสื้อผ้าที่ใ้ส่วนใหญ่ใ้ใ้สุภาพ ทรงสุภาพเหมาะสมกับวัย

การ เขาห้องสอนตรงต่อเวลานั้น อาจารย์ผู้สอนมาที่ห้องสอนก่อนเวลาเสมอ เนื่องจากต้องการให้สภาพห้องเรียนและอุปกรณ์ต่าง ๆ พร้อมที่จะเรียนได้ และเป็น ตัวอย่างแก่ผู้ศึกษา

อาจารย์ผู้สอนหน้าตาขี้มเข้มแจ่มใสอยู่เสมอไม่ว่าในขณะสอนหรือพูดคุยกับ บุคคลอื่น ๆ

ความขยันอดทนในการปฏิบัติงานนั้น อาจารย์ผู้สอนขยันและอดทนในการ ปฏิบัติงานเป็นอย่างดี ดังเกิดโทษจากการสอนเต็มเวลาคุณลิสิตตลอดชั่วโมงทุกครั้ง นอกจากนั้นได้ช่วยงานมหาวิทยาลัยคานสีลปะด้วย เช่น เขียนปกหนังสือ ทำงานด้าน กิจกรรมนิสิต และงานอื่น ๆ อีกอย่างมีประสิทธิภาพ

ความใจเย็นสุ่มรอบคอบนั้น อาจารย์ผู้สอนใจเย็นสุ่มรอบคอบตลอดเวลา อาจารย์ผู้สอนปกติเป็นผู้ที่ใจเย็นอยู่แล้ว ไม่พบอารมณ์โกรธ หน้าตาขี้มเข้มแจ่มใสเสมอ ทำงานเป็นระเบียบ มีความสุ่มรอบคอบ

การปฏิบัติงานด้วยความเป็นระเบียบเรียบร้อยนั้น อาจารย์ผู้สอนปฏิบัติได้ ด้วยความเป็นระเบียบเรียบร้อยตลอดเวลา สภาพห้องพักเป็นระเบียบ การจัดวาง สิ่งของและผลงานนิสิตที่นำมาส่ง เป็นหมวดหมู่ ห้องเรียนสะอาดตลอดเวลา และอาจารย์ ผู้สอนเอาใจใส่ในความนี้มาก

การมีมนุษยสัมพันธ์ อาจารย์ผู้สอนมีมนุษยสัมพันธ์ดีมาก พูดจาถักทายอย่าง เป็นกันเอง และช่วยเหลือแนะนำ เมื่อนิสิตมีปัญหา รวมทั้งบุคคลอื่น ๆ ที่มาติดต่อ ได้ถักทายและช่วยเหลืออย่างดี

คุณสมบัติค่านิยมที่เกศการสอน จากการสัมภาษณ์ พบว่า

การอธิบายและแนะนำโครงการสอนและบันทึกการสอนแก่นิสิตนั้น อาจารย์ ผู้สอนได้แนะนำก่อนนิสิตไปฝึกสอน เพราะต้องสอนในวิชาที่เกี่ยวกับการ เตรียมฝึกสอน

การสาธิตการสอนเป็นตัวอย่างแก่นิสิตนั้น ไม่เคยสาธิตแต่ได้ให้นิสิตเป็นผู้ สาธิตในวิชาเกี่ยวกับการ เตรียมการ ฝึกสอนโดยให้เตรียมสอนคนละ ๑ หัวข้อ แล้ว วิเคราะห์ร่วมกัน

การแนะนำวิธีการจัดหาสื่อการเรียนเพิ่มเติมในห้องเรียนแก่นิสิตนั้น เคยแนะนำ
ทุกครั้งที่เป็นเทศกาลสอน โดยเน้นให้เห็นถึงความสำคัญในด้านการประหยัดในการ
สร้างกิจกรรมทางศิลปศึกษา

การแนะนำหลักเกณฑ์การวัดและประเมินผลแก่นิสิตนั้น เคยแนะนำทุกครั้ง
ที่เป็นเทศกาลสอน โดยบอกถึงวิธีประเมินผลงานของนิสิต เพราะถือว่าการวัดผลเป็น
สิ่งสำคัญที่ต้องเรียนรู้และสามารถปฏิบัติได้ตรงตามเป้าหมาย

การเข้าสังเกตการสอนของนิสิตทุกชั้นตอน คือตั้งแต่เริ่มสอนจนจบบทเรียนนั้น
เคยสังเกตตั้งแต่เริ่มสอนจนจบบทเรียนเพื่อศึกษารายละเอียดของการสอนของนิสิตได้
ชัดเจน ระบบของการสอนได้ดีกว่าการสังเกตเพียงบางตอน

การชมเชยหรือชี้แจงข้อบกพร่องเกี่ยวกับการสอนของนิสิตทุกครั้งหลักจากการ
สังเกตการสอนแล้วนั้น เคยช่วยการชี้แจงและชมเชยช่วยวาจาหลังจากสังเกตการสอน
เสร็จทุกครั้ง

การเปิดโอกาสให้นิสิตได้อภิปรายปัญหาของตนเองนั้น เคยโดยการให้นิสิต
บอกถึงปัญหาที่พบในการฝึกสอนครั้งนั้น ด้วยการซักถามหลังสอนเสร็จแล้ว

การกระตุ้นให้นิสิตตัดสินใจแก้ปัญหาด้วยตัวเองนั้น เคยโดยการแนะนำวิธีการแก้ปัญหา
ให้นิสิตอย่างกว้าง ๆ แล้วให้นิสิตตัดสินใจเอง ส่วนใหญ่เป็นปัญหาทางการสอน

การสังเกตการสอนโดยสม่ำเสมอ นั้น สังเกตรวม 2 ครั้ง เนื่องจากมี
เวลาน้อย มีภาระกิจในการสอนมาก และเห็นว่าเป็นการเพียงพอแล้ว

คุณสมบัติการบริหารสังคม จากการสัมภาษณ์ พบว่า

การเสนอบทความด้านศิลปศึกษาแก่ชุมชน โดยอาศัยสื่อมวลชนนั้น เคยเขียน
บทความลงในหนังสือวิชาการของคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
บางแสน 7 ครั้ง และเคยเผยแพร่ผลงานวิชาการทางศิลปศึกษาทางวิทยุกระจายเสียง
ท้องถิ่น สทร. 5 ประมาณ 6 ครั้ง

การเข้าร่วมอภิปรายวิชาการด้านศิลปศึกษานั้นไม่เคยกระทำ เนื่องจากไม่มีโอกาสได้รับเชิญ

การเป็นกรรมการตัดสินผลงานทางศิลปศึกษาในชุมชนนั้น เคยเป็นกรรมการโดยเฉลี่ยปีละครั้ง ซึ่งได้รับเชิญจากสถาบันต่าง ๆ เช่น ยุวพุทธิกสมาคมชลบุรี หน่วยงานนี้เทศก และเคยเป็นประธานประกวดวาดภาพงานครบรอบ 30 ปี ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน ในปี 2528 นี้ด้วย

การเป็นวิชาการในการจัดประชุมสัมมนาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนวิชาศิลปศึกษาให้แก่ครูในโรงเรียนต่าง ๆ ในชุมชนนั้น ไม่เคยกระทำเนื่องจากไม่มีโอกาสได้รับเชิญ

การจัดนิทรรศการเพื่อเผยแพร่ความรู้ใหม่ ๆ และผลงานทางศิลปศึกษาแก่ชุมชนนั้น จัดอยู่เสมอเดือนละ 1 ครั้ง และได้รับเชิญไปจัดตามสถานที่ต่าง ๆ เช่น ศาลาประชาคม จังหวัดชลบุรี เมื่อปี 2527 และจัดที่หอสมุด มศว บางแสน ในปี 2528 ด้วย

การจัดสอนและฝึกอบรมวิชาการทางศิลปะนั้น ไม่เคยจัดเนื่องจากไม่มีโอกาสได้จัด

การออกไปปฏิบัติงานในชุมชนร่วมกับนิสิตและหน่วยงานอื่น ๆ นั้น เคยไปร่วมในโครงการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมไทยมาตั้งแต่ปี 2519 จนถึงปัจจุบันปีละ 1 ครั้ง

คุณสมบัติคณาจารย์แนะแนวให้คำปรึกษา จากการสัมภาษณ์ พบว่า

การอธิบายโครงสร้างของหลักสูตรแก่นิสิตนั้น เคยอธิบายเป็นกลุ่มที่อยู่ในความดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษาอธิบายในระยะที่นิสิตเข้าใจใหม่ ร่วมกับหัวหน้าภาค ข้อมูลได้จากหนังสือหลักสูตรและการประชุมสัมมนาอาจารย์ที่ปรึกษา

การชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับแผนการเรียนแก่นิสิตนั้น เคยชี้แจงโดยการชี้แจงเป็นกลุ่มของนิสิตที่อยู่ในความดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา โดยชี้แจงในระยะที่นิสิตเข้าใจใหม่และก่อนลงทะเลเป็นนด้วยการวางแผนการเรียน การจัดการเรียน การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และการเข้าร่วมกิจกรรม

การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเลือกสาขาวิชาเรียนแก่นิสิตนั้น เคยโดยการชี้แจง เป็นกลุ่มของนิสิตที่อยู่ในความดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา โดยให้คำปรึกษาตอนก่อนลงทะเบียน ร่วมกับหัวหน้าภาควิชา

การแนะนำวิธีการลงทะเบียนวิชาเรียนแก่นิสิตนั้น เคยโดยการแนะนำเป็นกลุ่มของ นิสิตที่อยู่ในความดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา โดยแนะนำก่อนลงทะเบียน ด้วยการบอก ชั้นตอน และวิธีการลงทะเบียน พร้อมทั้งรายวิชาที่จะเรียน

การเสนอแนะวิธีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมแก่นิสิตนั้น เคยเสนอแนะเป็นกลุ่ม ของนิสิตที่อยู่ในความดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา โดยแนะนำในระยะเวลาที่อาจารย์ที่ปรึกษา พบนิสิตในระยะตอนภาคเรียน

การจัดบริการข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการศึกษาต่อในสาขาวิชาศิลปศึกษาในระดับสูง แก่นิสิตนั้น เคยด้วยการให้ข้อมูลเป็นกลุ่ม โดยนำเอกสารข้อมูลต่าง ๆ มาตีพิมพ์ประกาศไว้ ที่ภาควิชาแล้วแจ้งให้นิสิตที่อยู่ในความดูแลของตนได้ทราบ

การจัดบริการข้อมูลเกี่ยวกับการขอทุนการศึกษาแก่นิสิตนั้น เคยด้วยการให้ข้อมูล เป็นกลุ่มนำข้อมูลมาจากฝ่ายแนะแนวหรือที่อื่น ๆ แล้วนำมาประกาศไว้ที่ภาควิชาแล้วแจ้ง ให้นิสิตในความดูแลของตนทราบ

การแจ้งสถานที่และเวลาที่จัดไว้ให้นิสิตเข้าพบนั้น แจ้งไว้ที่หน้าห้องพักอย่าง ชัดเจน มีนิสิตเข้ามาพบในวันเวลาดังกล่าวบ่อย

การติดตามและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนของนิสิตนั้น เคยเก็บประวัติ การเรียนของนิสิตที่มหาวิทยาลัยส่งมาให้เพื่อจะได้นำปัญหาของนิสิตแต่ละคน

อาจารย์ 4

คุณสมบัติด้านการสอน จากการสังเกตทั้ง 3 ครั้ง พบว่า

การชี้แจงแผนการเรียนและแผนการปฏิบัติงานตลอดภาคเรียน ใช้วิธีชี้แจง
ด้วยวาจาโดยการสรุปย่อสั้น ๆ เกี่ยวกับแผนการเรียน การเตรียมอุปกรณ์ ซึ่งจะ
ชี้แจงในตอนต้นของบทเรียนทุกครั้ง

การบอกวัตถุประสงค์ของการเรียนและการฝึกปฏิบัติงานแก่นิสิตนั้นแยกด้วย
วาจาก่อนลงมือสอนภาคปฏิบัติ โดยกำหนดให้ทราบถึงจุดมุ่งหมายของงาน และ
ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ภายในขอบข่ายของข้อตกลง

การจัดเตรียมวัสดุและเครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นในการเรียนการสอน
ไว้อย่างพร้อมมูลนั้น เตรียมโดยให้นิสิตเป็นฝ่ายจัดหาเองทั้งหมด เพราะได้สั่ง
ไว้ตอนชี้แจงแผนการเรียนในตอนต้นของบทเรียนแล้ว มีนิสิตบางคนไม่ได้เตรียมมา
ได้แก้ปัญหาโดยการใช้อุปกรณ์อื่น ๆ แทน

การจัดการสอนภาคปฏิบัติให้สอดคล้องกับภาคทฤษฎีนั้น สอนโดยให้
ทฤษฎีก่อนลงมือปฏิบัติ ด้วยการบอกหลักการวิธีการ และขั้นตอนแล้วจึงลงมือทำงาน
นิสิตทำงานด้วยความรวดเร็วและมีปัญหาน้อย

การเตรียมห้องปฏิบัติการให้มีความสะอาด สะดวกและปลอดภัยในการ
ปฏิบัติการนั้น อาจารย์ผู้สอนจัดเตรียมห้องให้สะอาด สะดวกและปลอดภัยตลอดเวลา
ห้องสะอาดมาก จัดสิ่งของไว้อย่างเป็นระเบียบ เสร็จงานแล้วเก็บกวาดบนโต๊ะเรียน
อย่างเรียบร้อย

การอธิบายชี้แจงวิธีการและขั้นตอนการปฏิบัติงานได้อย่างละเอียดนั้น
อาจารย์ผู้สอนชี้แจงและอธิบายได้อย่างละเอียดชัดเจน นิสิตทำงานด้วยความรวดเร็ว

การทดลองสาธิตหรือปฏิบัติให้นิสิตดูเป็นตัวอย่างนั้น ทำโดยสาธิตสิ่งต่าง ๆ
บนกระดานแล้วนำตัวอย่างงานที่สำเร็จรูปซึ่งมีมาก่อนแล้วประกอบ ทำให้
นิสิตเห็นผลงานสำเร็จได้เร็วขึ้น นิสิตปฏิบัติงานด้วยความพร้อมเพรียงกัน

การดูแลการปฏิบัติงานของนิสิตอย่างใกล้ชิดนั้น ดูแลเพียงตอนต้นชั่วโมง แล้วมอบหมายให้นิสิตปฏิบัติงานเอง เนื่องจากเห็นว่านิสิตเข้าใจแล้ว เพื่อความมีอิสระและสมาธิในการทำงาน มีนิสิตบางคนไม่ยอมทำงานเมื่ออาจารย์ผู้สอนไม่อยู่ การชี้แจงหลักเกณฑ์การประเมินผลให้นิสิตพบล่วงหน้านั้น ชี้แจงควยวจา หลังจากการสอนภาคทฤษฎีเสร็จและเริ่มให้นิสิตลงมือปฏิบัติ โดยบอกว่าการวัดผลในแต่ละบ้าน เพื่อเป็นข้อตกลงให้นิสิตไต่ถามล่วงหน้า นิสิตเคร่งครัดในการทำงานมาก การชี้แจงข้อบกพร่องของการฝึกปฏิบัติงานให้นิสิตทราบนั้น ได้ชี้แจงควยวจาขณะเดินตรวจขณะนิสิตปฏิบัติงานในตอนต้นชั่วโมง และชี้แจงข้อที่ข้อเสียให้นิสิตทราบเมื่อนิสิตมีความเข้าใจแนวทางแล้วให้นิสิตปฏิบัติงานเอง โดยได้ค้นคว้างานอีกครั้งหนึ่ง เมื่อนิสิตส่งงานครบทุกคนแล้ว

คุณสมบัติที่งานวิชาการ จากการสัมภาษณ์พบว่า

การแนะนำตำราและเอกสารงานวิจัยเกี่ยวกับศิลปศึกษานั้น ได้แนะนำเป็นบางครั้งคราว ในตอนต้นของการสอนวิชานั้น ๆ ส่วนใหญ่แนะนำตำราและเอกสารประกอบการสอนที่ได้จากห้องสมุดและจากโครงการสอน บันทึกการสอนที่ทำไว้แต่เก็บตลอดจนหนังสือที่เคยอ่านพบและมีประโยชน์ต่อวิชาที่สอน ส่วนงานวิจัยไม่ได้แนะนำ เนื่องจากไม่มีผลงานวิจัยด้านศิลปศึกษาโดยตรง

การได้รับฝึกอบรมหรือศึกษาวิชาศิลปศึกษามาโดยเฉพาะนั้น ไม่ได้รับการฝึกอบรมหรือศึกษามาโดยเฉพาะ เพราะเรียนจบวุฒิ ศ.บ. ศ.ม. (ภาพพิมพ์) แต่จากการสอนมานานทำให้มีประสบการณ์เกี่ยวกับศิลปศึกษาอย่างดี

การเขียนตำราเอกสารประกอบการสอนหรืองานวิจัยนั้น เขียนเอกสารประกอบการสอน 2 เล่ม เพื่อใช้เป็นแนวทางการเรียนของนิสิต ซึ่งทำให้เรียนได้เร็วและสะดวกขึ้น

ไม่ได้เป็นสมาชิกองค์การหรือสมาคมที่เกี่ยวข้องกับศิลปศึกษาแต่อย่างใด เนื่องจากไม่มีโอกาส

การศึกษางานด้านศิลปศึกษาอยู่เสมอ นั้น เคยศึกษางานศิลปศึกษาเป็น
ครั้งคราว ส่วนใหญ่เป็นการค้นคว้าที่จัดขึ้น ภายในประเทศเฉลี่ยมีละ
1 - 2 ครั้ง เนื่องจากไม่ค่อยมีเวลา

การศึกษาค้นคว้าทดลองหรือวิจัยวิชาการที่สอนอยู่นั้น ได้ศึกษาค้นคว้า
ทดลองเกี่ยวกับวิชาที่สอนอยู่โดยทดลองทำก่อนเพื่อค้นคว้าแนวทางใหม่ ๆ เพื่อนำไป
ใช้ประกอบการสอน โดยทำอย่างสม่ำเสมอ ทำให้มีความมั่นใจในการสอน

การนำความรู้ในวิชาการต่าง ๆ ใช้ประกอบการสอนอย่างกว้างขวางนั้น
ได้กระทำอยู่เสมอ เพราะเห็นว่าวิชาการต่าง ๆ ควรมีความสัมพันธ์กันทำให้เห็นลึทธิ
ความรู้กว้างขวางขึ้นด้วย

คุณสมบัติด้านบุคลิกภาพ จากการสังเกตทั้ง 3 ครั้งพบว่า

การพุดจาสุภาพและชัดเจนนั้น อาจารย์ผู้สอนพุดจาสุภาพและชัดเจน
ตลอดเวลา เสียงดัง ออกเสียงทั่วสะกด ทัวควบกล่าวได้ชัดเจน

การแต่งกายนั้น อาจารย์ผู้สอนแต่งกายดีและเลือกแบบใดเหมาะสมกับวัย
และโอกาสพอสมควร เนื่องจากบางครั้งได้พบแขนเสื้อในขณะสอน การเลือกเสื้อน้ำ
สี ความเรียบร้อยเหมาะสมพอสมควร

การเข้าสอนตรงคอกเวลานั้น อาจารย์ผู้สอนได้มาที่ห้องสอนก่อนเวลาเสมอ
เพราะต้องการดูความเรียบร้อย ดูความพร้อมก่อนที่จะสอน และเพื่อเป็นตัวอย่าง
ที่ดีแก่นิสิต ในการเข้าห้องเรียนให้ตรงเวลา และนิสิตส่วนใหญ่เข้าห้องเรียน
พร้อมเพรียงกัน

อาจารย์ผู้สอนหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใสอยู่เสมอ ปกติเป็นคนชอบยิ้ม มีอารมณ์ดี
อยู่เสมอ

ความขยันและอกทนในการปฏิบัติงานนั้น มีความขยันอกทนในการปฏิบัติงาน
เป็นอย่างดี โดยเฉพาะต้องทำหน้าที่หัวหน้าภาค นอกจากสอนแล้วต้องทำงานอื่น
อีกด้วยความอุสาหะ เพื่อทำงานให้ลุล่วงและมีประสิทธิภาพ

ความใจเย็นสุขุมรอบคอบ อาจารย์ผู้สอนใจเย็นสุขุมรอบคอบเป็นครั้งคราว ในตอนอารมณ์ดี เพราะพบว่าบางครั้งใจร้อน ต้องการให้นิสัยทำงานทันเวลาที่ กำหนดทำให้อารมณ์ไม่ดีและขาดความสุขุมรอบคอบไป

การปฏิบัติงานด้วยความเป็นระเบียบเรียบร้อยนั้น ปฏิบัติงานด้วยความเป็น ระเบียบเรียบร้อยเป็นครั้งคราว โดยเฉพาะห้องพัสดุบางครั้งรกรุงรัง แต่บางครั้งก็ จัดได้เป็นระเบียบ

ความมีมนุษยสัมพันธ์ อาจารย์ผู้สอนเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ดี เพราะพูดจา ไพเราะกันอย่างเป็นกันเอง ไม่ว่าจะกับนิสิตหรือบุคคลอื่น ๆ

คุณสมบัติด้านนิเทศการสอน จากการสัมภาษณ์พบว่า

การอธิบายและแนะนำการทำโครงการสอนและบันทึกการสอนแก่นิสิตนั้น ไม่ได้แนะนำ เนื่องจากเห็นว่านิสิตมีหัวหน้าหน่วยนิเทศการสอนได้จัดทำอยู่แล้ว และนิสิต ก็ไม่มีปัญหาซักถามแต่อย่างใด

การสาธิตการสอนเป็นตัวอย่างแก่นิสิตนั้น ไม่เคยสาธิตเนื่องจากไม่ได้สอน วิชาที่เกี่ยวกับการฝึกสอน และเห็นว่าการสอนตามปกติก็ถือเป็นการสาธิตได้

การแนะนำวิธีการจัดหาสื่อการเรียนที่มีอยู่ในห้องดินแก่นิสิตนั้น เคยแนะนำ ทุกครั้งที่ไปนิเทศการสอน เนื่องจากเห็นความสำคัญเกี่ยวกับสื่อการเรียนที่มีอยู่ใน ห้องดิน เพราะทำให้นิสิตเข้าใจและเห็นคุณค่ามากขึ้น

การแนะนำหลักเกณฑ์การวัดและประเมินผลแก่นิสิตนั้น เคยแนะนำทุกครั้งที่ ไปนิเทศการสอน โดยแนะนำถึงหลักการวัดและประเมินผลทางศิลปศึกษา เช่น หลักการให้คะแนน และแนวทางวิจารณ์งานทางศิลปะ เป็นต้น

การสังเกตการสอนของนิสิตนั้นเคยเข้าสังเกตตั้งแต่เริ่มสอนจนจบบทเรียน เพราะต้องการทราบระบบการสอนของนิสิต เพื่อประกอบการชี้แจงประเมินผลได้ละเอียด

การชมเชยหรือชี้แจงข้อบกพร่องเกี่ยวกับการสอนของนิสิตนั้น เคยด้วยการ เขียนวิจารณ์ไว้ที่บันทึกการสอน โดยบอกข้อดีข้อเสียให้นิสิตได้ทราบหลังจากการสังเกต การสอนแล้ว

การเปิดโอกาสให้นิสิตได้อภิปรายปัญหาของตนเองนั้น เคยโดยการให้นิสิตบอกถึงปัญหาที่พบในการฝึกสอน โดยเรียกมาซักถามหลังจากเสร็จจากการสอน การกระตุ้นให้นิสิตศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองนั้น เคยโดยการแนะนำกว้าง ๆ ให้นิสิตได้ศึกษาค้นคว้าเอง

การสังเกตการสอนของนิสิตนั้น สังเกตรวม 2 ครั้ง เนื่องจากไม่มีเวลา เพราะต้องทำหน้าที่หัวหน้าภาควิชา

คุณสมบัติด้านบริการสังคม จากการสัมภาษณ์พบว่า

การเสนอขอทุนทางศิลปศึกษาแก่ชุมชนโดยใช้สื่อมวลชนนั้น เคยเผยแพร่บทความทางวิทยุกระจายเสียงเดือนละ 1 ครั้ง

การเข้าร่วมอภิปรายวิชาการด้านศิลปศึกษานั้นไม่เคย เนื่องจากไม่มีโอกาสได้รับเชิญ และไม่มีเวลา

การเป็นกรรมการตัดสินผลงานทางศิลปศึกษาในชุมชนนั้น ได้รับเชิญโดยเฉลี่ยปีละ 1 ครั้ง เช่นที่งานกาชาด จังหวัดชลบุรี ที่โอเคียนทีพาสแมนส์ จังหวัดชลบุรี เป็นต้น ทำให้มีความรู้และตัดสินงานโดยตั้งเกณฑ์ร่วมกับคณะกรรมการอื่น ๆ

การเป็นวิทยากรในการจัดประชุมสัมมนาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนวิชาศิลปศึกษาให้แก่ครูในโรงเรียนต่าง ๆ ในชุมชนนั้น ไม่เคยกระทำเนื่องจากไม่มีโอกาสได้รับเชิญ

การจัดนิทรรศการเพื่อเผยแพร่ความรู้ใหม่ ๆ และผลงานทางศิลปศึกษาแก่ชุมชนนั้นเคยจัดโดยนำผลงานของนิสิตในภาควิชาจัดแสดงเฉลี่ยเดือนละ 1 ครั้ง ทั้งในและนอกสถาบัน เช่นที่ศาลากลาง จังหวัดชลบุรี เป็นต้น

การจัดสอนหรือฝึกอบรมวิชาการทางศิลปะนั้น ไม่เคยจัดเนื่องจากไม่มีเวลา และไม่มีโอกาสได้รับเชิญ

การออกไปปฏิบัติงานในชุมชนร่วมกับนิสิตและหน่วยงานอื่น ๆ ไม่เคยเนื่องจากไม่มีโอกาส

คุณสมบัติด้านการแนะนำให้คำปรึกษา จากการสัมภาษณ์พบว่า

การอธิบายโครงสร้างของหลักสูตรแก่นิสิตนั้น เคยอธิบายเป็นกลุ่มของนิสิตที่อยู่ในความดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา โดยอธิบายระยะนิสิตเข้าใหม่ในฐานะหัวหน้าภาควิชา

การชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับแผนการเรียนแก่นิสิตนั้น เคยชี้แจงเป็นกลุ่มของนิสิตที่อยู่ในความดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา โดยชี้แจงในระยะนิสิตเข้าใหม่ และก่อนลงทะเบียน

การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเลือกสาขาวิชาเรียนแก่นิสิตนั้น เคยชี้แจงเป็นกลุ่มของนิสิตที่อยู่ในความดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา โดยกระทำก่อนลงทะเบียน

การแนะนำวิธีการลงทะเบียนวิชาเรียนแก่นิสิตนั้น เคยโดยการแนะนำเป็นกลุ่มของนิสิตที่อยู่ในความดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษาโดยแนะนำก่อนลงทะเบียนควบคู่ไปกับการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเลือกสาขาวิชาเรียน

การเสนอแนะวิธีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมแก่นิสิตนั้น เคยโดยการเสนอแนะเป็นกลุ่มของนิสิตที่อยู่ในความดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา ได้เสนอแนะในขณะสอน และการประชุมภาควิชาในตอนต้นภาคเรียน

การจัดบริการข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการศึกษาต่อในสาขาวิชาศิลปศึกษาในระดับสูงนั้นไม่เคยจัดเนื่องจากเห็นว่า มหาวิทยาลัยได้จัดทำอยู่แล้ว ในการปัจฉิมนิเทศ

การจัดบริการข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการประกอบอาชีพในสาขาวิชาศิลปศึกษาแก่นิสิตนั้น เคยด้วยการให้ข้อมูลเป็นกลุ่มของนิสิต โดยนำข้อมูลมาจากแหล่งต่าง ๆ เช่น จากแผนกแนะแนว จากสถาบันต่าง ๆ ที่ส่งมายังภาควิชาแล้วนำมาปิดประกาศและแจ้งให้นิสิตที่อยู่ในความดูแลทราบ

การจัดบริการข้อมูลเกี่ยวกับการขอทุนการศึกษาแก่นิสิตนั้น ไม่เคยจัดเพราะเห็นว่าทางแผนกแนะแนวจัดอยู่แล้ว

การแจ้งให้หนังสือไตทราวเกี่ยวกับสถานที่และเวลาที่จัดไว้ให้หนังสือไตเข้าพบนั้น
แจ้งไว้ที่ห้องพักอย่างชัดเจน มีหนังสือเข้าพบน้อย

การติดตามและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนของนิสิตนั้น เคยโดยการ
เก็บประวัติการเรียนของนิสิตที่มหาวิทยาลัยสงมาให้

อาจารย์ 5

คุณสมบัติการสอน จากการสังเกตทั้ง 3 ครั้ง พบว่า

การชี้แจงแผนการเรียนและแผนการฝึกปฏิบัติงานตลอดภาคเรียนได้นั้น
ไม่ได้ชี้แจงแต่อย่างใด เนื่องจากสอนมานานจนสามารถวางแผนการสอนได้อย่าง
รัดกุม โดยสั่งให้เตรียมอุปกรณ์ไว้ล่วงหน้า และนำมาปฏิบัติในช่วงนั้น ๆ
บางครั้งได้เขียนไว้บนกระดานคำถึงการเตรียมอุปกรณ์ครั้งต่อไป

การบอกวัตถุประสงค์ของการเรียนและการฝึกปฏิบัติงานแก่นิสิตก่อนลงมือ
ปฏิบัติงานนั้นได้บอกด้วยวาจา ก่อนลงมือปฏิบัติกิจกรรมโดยเน้นให้เห็นว่า ในการทำ
กิจกรรมนั้น ๆ มีเป้าหมายอย่างไร

การจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นในการเรียน
การสอนนั้น จัดเตรียมโดยให้หนังสือเป็นฝ่ายจัดหาเองทั้งหมด ส่วนมากเป็นอุปกรณ์
ประเภทเครื่องเขียน เช่น คินสอ กระดาษ แผ่นรองเขียน เป็นต้น มีนิสิตบางคน
ไม่ได้นำอุปกรณ์มา ได้ยืมหนังสืออื่น ๆ เพื่อปฏิบัติในช่วงนั้น ๆ ได้

การสอนภาคปฏิบัติให้สอดคล้องกับภาคทฤษฎีนั้น อาจารย์ผู้สอนสอนให้รู้
ทฤษฎีก่อนลงมือปฏิบัติ โดยบอกหลักการและวิธีการอย่างละเอียดแล้วจึงลงมือปฏิบัติ

การเตรียมห้องปฏิบัติการให้มีความสะอาด สะดวกและปลอดภัยในการปฏิบัติ
งานนั้นอาจารย์ผู้สอนเตรียมห้องไว้สะอาด สะดวกและปลอดภัยเป็นครั้งคราว ในตอน
ต้นชั่วโมง ห้องสะอาดและมีความสงบหลังจากได้ปฏิบัติงาน เสร็จจากการปฏิบัติงาน
แล้วนิสิตไม่ได้เก็บกวาดแต่อย่างใด อาจารย์ผู้สอนมอบหมายให้ภารโรงเป็นผู้ดูแล

ซึ่งบางครั้งไม่ได้ทำความสะอาด ทำให้การปฏิบัติงานของนิสิตไม่มีความสะดวก

การอธิบายและชี้แจงวิธีการ และขั้นตอนการปฏิบัติงานได้อย่างละเอียดถี่ถ้วน อาจารย์ผู้สอนอธิบายได้อย่างละเอียดและชัดเจนมาก เนื่องจากอาจารย์ผู้สอนมีประสบการณ์ในการสอนมานาน เป็นคนพูดเก่ง อธิบายละเอียดทุกขั้นตอน นิสิตให้ความสนใจและทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การทดลองสาธิตหรือปฏิบัติให้นิสิตดูเป็นตัวอย่างไ้แก่นั้น อาจารย์ผู้สอนสาธิตให้ดูเพียงสังเขปแล้ว เอาผลงานที่ทำเสร็จแล้วมาให้ดูเป็นตัวอย่างเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ต่อไป

การดูแลการปฏิบัติงานของนิสิตอย่างใกล้ชิดนั้น อาจารย์ผู้สอนดูแลเพียงตอนต้นชั่วโมงแล้วปล่อยให้ นิสิตปฏิบัติงานเอง เพื่อให้ นิสิตมีอิสระในการทำงาน และเห็นว่า นิสิตเข้าใจบทเรียนดีแล้ว ใ้ นิสิตหมายวันส่งงานและวิจารณ์งานไว้

การชี้แจงหลักเกณฑ์การประเมินผลให้นิสิตทราบล่วงหน้านั้น ไม่ได้ชี้แจงแต่อย่างใด เนื่องจากต้องการให้สร้างสรรค์โดยไม่มีขอบเขตของเงื่อนไขใด ๆ ซึ่งใช้วิธีการวิจารณ์งานเป็นการวัดผลอีกครั้งหนึ่ง

การชี้แจงขอบบพร่องของการปฏิบัติงานให้นิสิตทราบนั้น อาจารย์ผู้สอนใช้วิธีชี้แจงด้วยวาจาขณะเดินตรวจนิสิตกำลังปฏิบัติงาน เมื่อเห็นว่า นิสิตเข้าใจในการปฏิบัติแล้วก็ปล่อยให้ทำงานตามลำพัง และนัดวันวิจารณ์งานร่วมกันอีกครั้งหนึ่ง มีนิสิตบางคนไม่ทำงานเพราะเห็นว่ายังมีระยะเวลาส่งงานอีกหลายวัน

คุณสมบัติที่ควรมีของอาจารย์ จากการสัมภาษณ์พบว่า

การแนะนำคำราและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับศิลปศึกษาให้แก่ นิสิตนั้น แนะนำเป็นครั้งคราว โดยแนะนำตอนเริ่มสอนวิชานั้นใหม่ ๆ ใช้รายชื่อหนังสือที่มีอยู่ในห้องสมุด และจากประสบการณ์ที่เคยอ่านพบมา

การใ้รับฝึกอบรมหรือศึกษาในสาขาวิชาศิลปศึกษามาโดยเฉพาะนั้น ถือว่าได้รับการฝึกอบรมทางศึกษามา โดยเรียนจบวุฒิปริญญาตรี และ M.F.A. และสอน

มานาน มีพื้นฐานทางการศึกษามาจึงทำให้สอนได้อย่างมีความมั่นใจ และไม่มีปัญหา
ใด ๆ ในการสอน

การเขียนตำรา เอกสารประกอบการสอนและงานวิจัยนั้น ไม่ได้เขียน
แต่อย่างใดเนื่องจากไม่ชอบเขียน ชอบทำงานด้านศิลปะ โดยเฉพาะงานทางด้าน
ประติมากรรม และได้สร้างผลงานเด่น ๆ ไว้มากมาย ซึ่งสามารถจะสรุปอธิบาย
ขั้นตอนได้อย่างละเอียด

การเป็นสมาชิกของสมาคมหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับศิลปศึกษานั้น เป็นสมาชิก
ของสมาคมประติมากรรมนานาชาติในตำแหน่งกรรมการ ประสมการณ์ทำให้สามารถนำ
มาใช้สอนทางศิลปศึกษาได้เป็นอย่างดี เพราะจะทำให้ความรู้กว้างขวางยิ่งขึ้น
โดยเฉพาะสาขาทางประติมากรรม

การศึกษาดูงานด้านศิลปศึกษาอยู่เสมอ นั้น ศึกษาดูงานด้านศิลปศึกษา
ณ ต่างประเทศอยู่เสมอ เช่น สหรัฐอเมริกา และมาเลเซีย ประมาณปีละ 2 ครั้ง
ทำให้มีความรู้กว้างขวางมากขึ้น และเป็นประสบการณ์ซึ่งนำมาในการสอนศิลปศึกษาได้
อย่างดี

การศึกษาค้นคว้าทดลองวิชาการที่สอนอยู่นั้น เป็นการรวบรวมและวิเคราะห์
งาน ตลอดจนการทดลองทำงานที่สอนอยู่เพื่อค้นคว้าเป็นแนวทางในการใช้สอนจริง
ต่อไป

การนำความรู้ในวิชาการต่าง ๆ ใช้ประกอบการสอนอย่างกว้างขวางนั้น
ได้ทำอยู่เสมอ เพราะศาสตร์ต่าง ๆ ย่อมสามารถสร้างความสัมพันธ์ได้กับงานศิลปะ
และทำให้หนังสือศิลปศึกษามีความรู้กว้างขวางด้วย

คุณสมบัติด้านบุคลิกภาพ จากการสังเกต 3 ครั้ง พบว่า

การพุกจาสุภาพชัคเจนนั้น อาจารย์ผู้สอนพุกจาสุภาพชัคเจนตลอดเวลา
ปกติเป็นคนชอบพุก และพุกเก่งมาก เสียงกังฉัคเจน และมีความสุภาพ นิสิตสนใจ
ตั้งใจในการเรียนดี

การแต่งกายนั้น อาจารย์ผู้สอนแต่งกายก็มาก สามารถเลือกแบบได้
เหมาะสมกับวัยและโอกาสอย่างมาก ปกติชอบใส่เสื้อชุดพระราชทาน ลวกลาย
พื้นบ้าน เสื้อเชิ้ตและกางเกงที่สุภาพเรียบร้อย เลือกสีก็ได้อย่างเหมาะสมกับวัยและ
โอกาสมาก

การเข้าสอนตรงต่อเวลานั้น อาจารย์ผู้สอนมาที่ห้องสอนช้าไม่เกิน 5 นาที
ถามสาเหตุพบว่า ต้องการให้หนังสือพร้อมเพียบพร้อม แต่พบว่าหนังสือที่มาก่อนหลายคนได้
ลุกออกจากห้อง ไปยืนอยู่นอกห้อง รอจนกว่าอาจารย์ผู้สอนมาจึงเข้ามาที่ห้อง

ความมีหน้าทายนุ่มนวลแจ่มใส นั้น อาจารย์ผู้สอนหน้าทายนุ่มนวลเป็นบางครั้งคราว
โดยเฉพาะตอนอารมณ์ดี

ความขยันออกหน้าในการปฏิบัติงานนั้น อาจารย์ผู้สอนขยันออกหน้าในการปฏิบัติงาน
เป็นอย่างดี นอกจากงานสอนแล้วยังช่วยงานมหาวิทยาลัย และงานระดับชาติอีกมาก
และงานมีประสิทธิภาพสูง

ความใจเย็นสุขุมรอบคอบนั้น อาจารย์ผู้สอนใจเย็นสุขุมรอบคอบเป็น
ครั้งคราวเฉพาะตอนอารมณ์ดี เพราะบางครั้งใก้คุณลักษณะที่ปฏิบัติงานไม่เป็นไปตาม
ข้อตกลง และการแต่งกายไม่สุภาพ และในบางครั้งมีความใจร้อนในการทำงาน
ต้องการเห็นผลงานโดยเร็ว ทำให้ขาดความสุขุมรอบคอบไปบ้างบางครั้งคราว

การปฏิบัติงานด้วยความเป็นระเบียบเรียบร้อยนั้น อาจารย์ผู้สอนปฏิบัติงาน
ด้วยความเป็นระเบียบเรียบร้อยตลอดเวลา โดยเฉพาะห้องพักจัดเป็นระเบียบ และ
การทำงานเป็นระเบียบขั้นตอนอย่างดี แม้ว่าจะมีความสับสนบ้างบางครั้งคราว แต่
แต่การปฏิบัติงานทุกอย่างมีความประณีต

ความมีมนุษยสัมพันธ์นั้น อาจารย์ผู้สอนมีมนุษยสัมพันธ์ดี เพราะพูกจาอย่าง
เป็นกันเองและช่วยเหลือแนะนำเมื่อมีสิ่งมีปัญหา ช่วยเหลือแนะนำและต้อนรับบุคคล
อื่น ๆ ด้วยอัธยาศัยยินดีงาม

คุณสมบัติความการนิเทศการสอน จากการสัมภาษณ์พบว่า

การอธิบายและแนะนำการทำโครงการสอนและบันทึกการสอนได้อย่างชัดเจน นั้นอาจารย์ผู้สอนแนะนำเฉพาะผู้ที่มาซักถาม โดยถือว่าได้เรียนมาจากวิชาศึกษา 463 (การฝึกสอนและหรือฝึกงาน) แล้ว และยังได้เรียนในวิชาศิลปะ 408 (หลักสูตรและการสอนศิลปะ) ด้วย จึงได้แนะนำเฉพาะผู้ที่มาซักถาม เพื่อให้เข้าใจชัดเจนมากขึ้น

การสาธิตเป็นตัวอย่างแก่นิสิตนั้น ไม่เคยสาธิตโดยตรง เพราะไม่ได้สอนวิชาเกี่ยวกับการฝึกสอน แต่การสอนจริงก็ถือว่าเป็นตัวอย่างแก่นิสิตได้ หากรู้จักนำไปคิดแปลงใจ

การแนะนำวิธีการจัดหาสื่อการเรียนที่มีอยู่ในท้องถิ่นแก่นิสิตนั้น เคยแนะนำทุกครั้งที่ได้ไปนิเทศการสอน เพราะเห็นความสำคัญมาก ต้องย้ำให้นิสิตใช้วัสดุในท้องถิ่น เป็นสื่อการเรียนการสอนเสมอ

การแนะนำหลักการวัดและประเมินผลแก่นิสิตนั้น ไม่เคยแนะนำซึ่งเห็นว่านิสิตควรทราบแล้วจากการเรียนวิชาวัดผลการศึกษา และวิชาที่เกี่ยวกับการฝึกสอน

การเข้าสังเกตการสอนของนิสิตทุกชั้นตอนนั้น เคยเข้าสังเกตเฉพาะบางตอนเท่านั้น และได้ศึกษาจากอย่างอื่น ๆ ประกอบ เช่น บันทึกการสอน อาจารย์พี่เลี้ยง เพื่อนนิสิตฝึกสอน ผลงานนักเรียน ฯลฯ

การชมเชยหรือชี้แจงข้อบกพร่องเกี่ยวกับการสอนของนิสิตทุกครั้งที่ได้ห้อง จากการสังเกตการสอนแล้วนั้น เคยชมและชี้แจงด้วยวาจาหลังจากสังเกตการสอนเสร็จแล้วทุกครั้ง โดยเรียกมาซักถาม โดยบอกจุดที่จุดเสียให้นิสิตทราบ

การเปิดโอกาสให้นิสิตได้อภิปรายปัญหาของตนเองนั้น เคยโดยการให้นิสิตบอกถึงปัญหาที่พบในการฝึกสอน โดยการเรียกมาซักถามและให้โอกาสนิสิตอธิบายปัญหาของตน

การกระตุ้นให้นิสิตคิดค้นปัญหาด้วยตนเองนั้น เคยโดยการแนะนำวิธีการแก้ปัญหาให้นิสิต ด้วยการแนะนำกว้าง ๆ แล้วให้นิสิตคิดค้นใจเอง

การสังเกตการสอนนั้น สังเกตโดยสม่ำเสมอ 3 - 5 ครั้ง เพราะต้องการ
คลุกคลีและให้กำลังใจแก่นิสิตฝึกสอน

คุณสมบัติคณาจารย์ สังคม จากการสัมภาษณ์พบว่า

การเสนอบทความด้านศิลปศึกษาสู่ชุมชนโดยใช้สื่อมวลชนนั้น ไม่เคยเนื่องจาก
ชอบทำงานด้านปฏิบัติ และชอบการพูดคุยบรรยายมากกว่าที่จะเขียน

การเข้าร่วมอภิปรายวิชาการด้านศิลปศึกษานั้น เคยเข้าร่วมหลายแห่ง เช่น
ที่มหาวิทยาลัยศิลปากร ประมาณปี 2524 - 2527

การเป็นกรรมการตัดสินผลงานทางศิลปศึกษาในชุมชนนั้น เคยเป็นกรรมการ
หลายครั้ง ตามที่ชุมชนได้เชิญมา โดยเฉลี่ยปีละ 1 - 2 ครั้ง

การเป็นวิทยากรในการจัดประชุมสัมมนาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนวิชา
ศิลปศึกษาให้แก่ครูในโรงเรียนต่าง ๆ ในชุมชนนั้น เคยเป็นหลายแห่ง โดยเฉพาะ
ในจังหวัดมหาสารคาม และที่กรุงเทพฯ ซึ่งส่วนใหญ่จะได้รับการเชิญ

การจัดนิทรรศการเพื่อเผยแพร่ความรู้ใหม่ ๆ และผลงานทางศิลปศึกษาแก่
ชุมชนนั้น เคยจัดหลายแห่ง เป็นการนำผลงานที่นิสิตทำและผลงานของอาจารย์ผู้สอน
แสดงร่วมกันโดยเฉลี่ยปีละ 1 ครั้ง ทั้งในและนอกสถาบัน

การจัดสอนหรือฝึกอบรมวิชาการทางศิลปะนั้น เคยจัดที่ มศว มหาสารคาม
เกี่ยวกับประติมากรรม ผู้สนใจส่วนใหญ่เป็นนิสิตและผู้สนใจภายนอกบ้าง การฝึกอบรม
เพื่อต้องการให้มีความรู้และสามารถทำงานประติมากรรมได้

การออกไปปฏิบัติงานร่วมกับนิสิตและหน่วยงานอื่น ๆ นั้น ได้ร่วมไปในงานศิลปะ
และวัฒนธรรมที่ทางมหาวิทยาลัยจัดขึ้นทุกครั้ง และได้นำนิสิตไปเยี่ยมสถานที่ต่าง ๆ
ภายในประเทศ เพื่อเป็นการเสริมสร้างประสบการณ์ความรู้ให้แก่นิสิตและเป็นการให้
ใกล้ชิดเป็นกันเองกับนิสิตมากขึ้น

คุณสมบัติด้านการแนะแนวให้คำปรึกษา จากการสัมภาษณ์พบว่า

การอธิบายโครงสร้างและหลักสูตรแก่นิสิตนั้น เคยอธิบายเฉพาะผู้มีปัญหา เนื่องจากนิสิตได้รับการอธิบายมาจากหัวหน้าภาควิชาตอนเข้าเรียนใหม่ ๆ แล้วได้ อธิบายเพิ่มเติมเฉพาะผู้มีปัญหาเท่านั้น

การชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับแผนการเรียนแก่นิสิตนั้น เคยโดยการชี้แจง เป็นรายบุคคลเฉพาะผู้มีปัญหา โดยประกาศิให้นิสิตเข้าพบถ้ามีปัญหา เพราะเห็นว่า หัวหน้าภาควิชาใกล้ชิดแล้ว

การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเลือกลงวิชาเรียนเคยโดยการชี้แจงเป็นกลุ่มของ นิสิตที่อยู่ในความดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา โดยจะเรียกประชุมก่อนลงทะเบียน เพื่อ ชี้แจงการเลือกวิชา ทั้งวิชาเอกและวิชาโท เพื่อให้ นิสิตมีความพร้อมในการลงทะเบียน

การแนะนำวิธีการลงทะเบียนวิชาเรียนแก่นิสิตนั้น แนะนำเป็นรายบุคคลเฉพาะ ผู้ที่มีปัญหา ซึ่งเมื่อเลือกรายวิชาแล้วให้ไปลงทะเบียน หากนิสิตมีปัญหาการลงทะเบียน จึงควรมาปรึกษา เนื่องจากเห็นว่า มีระเบียบอยู่ในคู่มือ นิสิตแล้ว

การเสนอแนะวิธีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมแก่นิสิตนั้น เคยโดยการเสนอแนะ เป็นรายบุคคลเฉพาะผู้มีปัญหา ต้องการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม นิสิตส่วนใหญ่มักถาม ในชั้นเรียน และได้เสนอแนะว่าควรมีความรู้เพิ่มเติมจากที่อื่น ๆ อีก เช่น จากนิตยสาร การทางศิลปะ จากหนังสือ การอภิปราย บรรยาย ภาพยนตร์ สารคดี ฯลฯ

การจัดข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการศึกษาต่อในสาขาวิชาศิลปศึกษาในระดับสูงแก่นิสิตนั้น เคยให้ข้อมูลเป็นกลุ่มของนิสิต โดยการนำมาติดประกาศไว้ที่ภาควิชาแล้วแจ้ง ให้นิสิตที่อยู่ในความดูแลของตนไปอ่าน

การจัดบริการข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการประกอบอาชีพในสาขาวิชาศิลปศึกษา แก่นิสิตนั้น เคยช่วยการให้ข้อมูลเป็นกลุ่มของนิสิต โดยการนำข้อมูลมาประกาศไว้ที่ ภาควิชาแล้วแจ้ง ให้นิสิตที่อยู่ในความดูแลของตนได้ทราบ

การจัดบริการข้อมูลเกี่ยวกับการขอทุนการศึกษาแก่นิสิตนั้น เคยช่วยการให้ข้อมูลเป็นรายบุคคล โดยเฉพาะผู้ที่มิมีปัญหาค่าเงิน ใต้แนะนำให้ไปขอทุนทางเจ้าของทุนที่แจ้งความประสงค์มา

การแจ้งให้นิสิตทราบเกี่ยวกับสถานที่และเวลาที่จัดไว้ให้นิสิตเข้าพบนั้น แจ้งไว้ที่ห้องพักอย่างชัดเจน มีนิสิตเข้ามาพบไม่มาก นิสิตมักขอพบนอกเวลา

การติดตามและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนของนิสิตนั้น เคยโดยเก็บประวัติการเรียนของนิสิตที่มหาวิทยาลัยส่งมาให้

อาจารย์ 6

คุณสมบัติการสอน จากการสังเกตทั้ง 3 ครั้ง พบว่า

การชี้แจงแผนการเรียนและแผนการฝึกปฏิบัติงานตลอดภาคเรียนนั้น ชี้แจงโดยการทำเป็นโครงการเรียนและปฏิบัติงานตลอดภาคเรียน โดยพิมพ์แจกนิสิตทุกคนที่เรียน และไต่ถามก่อนปฏิบัติงานทุกครั้งอีก

การบอกวัตถุประสงค์ของการเรียนและการฝึกปฏิบัติงานแก่นิสิตนั้น บอกรวมอยู่ในโครงการเรียนและปฏิบัติตลอดภาคเรียน เป็นสายลักษณะอักษร

การเตรียมวัสดุและเครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นในการเรียนการสอนไว้อย่างพร้อมมูลนั้น อาจารย์ผู้สอนให้นิสิตเป็นฝ่ายจัดเตรียมและหาเองทั้งหมด โดยอุปกรณ์ดังกล่าวจะอยู่ร่วมกับโครงการเรียนที่พิมพ์แจกให้ทุกคน นิสิตบางคนลืมนำอุปกรณ์มา จึงต้องไปวัสดุอย่างอื่นแทน

การสอนภาคปฏิบัติให้สอดคล้องกับภาคทฤษฎีนั้น อาจารย์ผู้สอนทำได้โดยสรุปทฤษฎีหลังจากลงมือปฏิบัติไปแล้ว เพราะกิจกรรมทางการวาทเขียนนั้นบางครั้งต้องการให้นิสิตลองฝึกลองดูเพื่อให้เกิดแนวทางใหม่ ๆ ขึ้น จึงไม่บอกวิธีการใด ๆ ได้สรุปเป็นทฤษฎีหลังจากได้ปฏิบัติไปแล้ว มีนิสิตบางคนที่กังวลและทำงานได้ช้าเนื่องจากเกรงจะผิดคำสั่ง

การเตรียมห้องปฏิบัติการให้มีความสะอาด สะดวกและปลอดภัยในการปฏิบัติงาน นั้นอาจารย์ผู้สอนเตรียมไว้สะอาด สะดวกและปลอดภัย เป็นครั้งคราว เนื่องจาก การสอนด้วยการปฏิบัติ ดังนั้นจึงมีสกปรกบางครั้ง โตะไม่เป็นระเบียบไม่สะดวกและ ปลอดภัยบางครั้งคราว

การอธิบายและชี้แจงวิธีการและขั้นตอนการปฏิบัติงานได้อย่างละเอียดนั้น อาจารย์ผู้สอนอธิบายได้แต่ไม่ละเอียดชัดเจน เนื่องจากต้องการให้เกิดความคิดหาวิธีการ ใหม่ ๆ จากการปฏิบัติงานของนิสิตจึงไม่ได้ชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการและขั้นตอน นิสิตทำงานค่อนข้างช้า

การทดลองสาธิตหรือปฏิบัติให้นิสิตดูเป็นตัวอย่างนั้น อาจารย์ผู้สอนไม่ได้สาธิต หรือปฏิบัติให้นิสิตดูแต่อย่างใด ให้นิสิตลงมือปฏิบัติเองทั้งหมด โดยเพียงบอกเรื่องราว ในการปฏิบัติว่าจะเขียนเกี่ยวกับเรื่องอะไรเท่านั้น เพราะต้องการให้นิสิตแสดงแนวคิด ของตนเอง นิสิตมักถามอยู่เสมอเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน และปฏิบัติงานไม่มั่นใจและ ล้าช้า

การดูแลการปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิดนั้น อาจารย์ผู้สอนดูแลเพียงตอนต้นชั่วโมง แล้วให้นิสิตปฏิบัติงานเอง เพื่อให้ให้นิสิตมีสมาธิ มีอิสระและแสดงออกได้อย่างเต็มที่ มีนิสิตบางคนไม่ทำงานในชั่วโมงนั้น เพราะเห็นว่าสามารถทำส่งภายหลังได้

การชี้แจงหลักเกณฑ์การประเมินผลให้นิสิตทราบล่วงหน้านั้น ไม่ได้ชี้แจง หลักเกณฑ์การประเมินผลแต่อย่างใด เพราะถือว่าได้แจกโครงการเรียบร้อยแล้วมีจุดมุ่งหมาย ของการทำงานทุกครั้ง แต่นิสิตมักไม่อ่านและไม่สามารถตัดสินใจในการปฏิบัติได้ ทำให้ ทำงานล่าช้า

การชี้แจงข้อบกพร่องของการฝึกปฏิบัติงานให้นิสิตทราบนั้น ใช้วิธีชี้แจงโดยเขียน ข้อที่ข้อเสีย ข้อเสนอแนะไว้ที่ผลงานเมื่อนิสิตนำมาส่ง พร้อมทั้งให้เกรกไว้ที่งานนั้นด้วย

คุณสมบัติด้านวิชาการ จากการสัมภาษณ์พบว่า

การแนะนำตำราและเอกสาร งานวิจัยเกี่ยวกับศิลปศึกษานั้น แนะนำเป็น ครั้งคราวในระยะต้นของการสอน ส่วนใหญ่ให้อ่านตำราจากห้องสมุดและจากหนังสืออื่น ๆ ที่อาจารย์ผู้สอนอ่านพบเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับวิชาที่ท่องสอน การอ่านเพื่อให้นักเรียนมีความรู้กว้างขวางในวิชาที่สอนมากขึ้น

การได้รับฝึกอบรมหรือศึกษาในสาขาวิชาศิลปศึกษามาโดยเฉพาะนั้น ไม่ได้รับการฝึกอบรมหรือศึกษามาโดยเฉพาะ เพราะมีวุฒิ ศ.บ. และ ศ.ม. ทางจิตรกรรม แต่มีประสบการณ์สอนทางศิลปศึกษามานาน ทำให้มีความมั่นใจในการสอนมากขึ้น

การเขียนตำราเอกสารประกอบการสอน หรืองานวิจัยนั้น เขียนตำรา 1 เล่ม เอกสารประกอบการสอน 2 เล่ม โดยมุ่งหวังจะให้เป็นที่คู่มือการเรียนและเป็นการเตรียมการสอนด้วย

การเป็นสมาชิกของสมาคมหรือองค์การเกี่ยวกับงานด้านศิลปศึกษานั้น ไม่ได้เป็นสมาชิกแต่อย่างใด เนื่องจากไม่มีโอกาสและเห็นว่าองค์การหรือสมาคมเกี่ยวกับศิลปศึกษาในประเทศไทยโดยตรงยังไม่มี

การศึกษาคุณงานด้านศิลปศึกษาอยู่เสมอ นั้น ศึกษาคุณงานเป็นครั้งคราว ส่วนใหญ่ศึกษาจากการแสดงนิทรรศการและการอภิปรายทางศิลปศึกษาเป็นครั้งคราวภายในประเทศ

การศึกษาค้นคว้าวิจัยหรือทดลองวิชาที่สอนอยู่นั้น เคยโดยการฝึกปฏิบัติวิชาที่ตนสอนอยู่เพื่อค้นคว้าวิธีการใหม่ ๆ เพื่อนำไปใช้สอน

การนำความรู้ในวิชาการต่าง ๆ ประกอบการสอนอย่างกว้างขวางนั้น ได้ทำอยู่เสมอในการสอนศิลปศึกษาโดยอ้างอิงถึงความรู้แขนงอื่น ๆ ด้วย เช่น สังคม การเมือง วิทยาศาสตร์ ฯลฯ เพื่อให้นักเรียนมีความรู้กว้างขวางขึ้น

คุณสมบัติด้านบุคลิกภาพ จากการสังเกตทั้ง 3 ครั้ง พบว่า

การพูดจาสุภาพซื่อเจนนั่น อาจารย์ผู้สอนพูดจาสุภาพและซื่อเจนนั่นเป็นครั้งคราว โดยเฉพาะเวลาอารมณ์ดี เพราะบางครั้งโกรธและใช้วาจาไม่สุภาพบ้าง แต่นิสิตส่วนใหญ่มีความเกรงใจอาจารย์ผู้สอนมาก

การแต่งกายนั้น อาจารย์ผู้สอนแต่งกายดีและเลือกแบบได้เหมาะสมกับวัย และโอกาสพอสมควร เนื่องจากบางครั้งต้องสอนภาคปฏิบัติ จึงมักใส่ชุดคอนซางสบาย ๆ ไม่พิถีพิถันมากนัก แต่มีความสุภาพ

การเข้าห้องสอนตรงต่อเวลานั้น อาจารย์ผู้สอนมาที่ห้องสอนตรงเวลาพอดี โดยต้องการให้เป็นตัวอย่างแก่นิสิต เพื่อให้ นิสิตเข้าตรงเวลาด้วย และ นิสิตส่วนใหญ่ก็เข้าตรงเวลาเช่นกัน

ความมีหน้าตาขี้มึนขี้แหม่แจ่มใส นั้น อาจารย์ผู้สอนมีหน้าตาขี้มึนขี้แหม่แจ่มใส บางครั้งคราว โดยเฉพาะเวลาอารมณ์ดี จะขี้มึนบางครั้ง ซึ่งเป็นนิสัยเฉพาะตัว

ความขยันอดทนในการปฏิบัติงานนั้น อาจารย์ผู้สอนขยันและอดทนในการปฏิบัติงานเป็นอย่างดี รับผิดชอบในวิชาที่สอน และช่วยงานอื่น ๆ ของภาควิชาศิลปะอยู่เสมอ

ความใจเย็น สุขุม และรอบคอบนั้น อาจารย์ผู้สอนใจเย็น สุขุม รอบคอบเป็นครั้งคราว ในตอนอารมณ์ดี บางครั้งโกรธ และใจร้อนเนื่องจากนิสัยปฏิบัติงานล่าช้า และมักเอาใจใส่ นิสิตไม่ทั่วถึงกัน

การปฏิบัติงานด้วยความเป็นระเบียบเรียบร้อยนั้น อาจารย์ผู้สอนปฏิบัติงานด้วยความเป็นระเบียบเรียบร้อยเป็นครั้งคราว โทะทำงานบางครั้งจะรกรุงรัง แต่บางครั้งก็ได้จัดไว้อย่างเป็นระเบียบ ในการสอนมักไม่ค่อยเคร่งครัดในการปฏิบัติงานมากนัก แต่จะย้ำเรื่องการส่งงาน

ความมีมนุษยสัมพันธ์ อาจารย์ผู้สอนมีมนุษยสัมพันธ์ดี เพราะพูดจาโต้ตอบอย่างเป็นกันเองทั้ง นิสิตและบุคคลอื่น ๆ

คุณสมบัติค่านการนิเทศการสอน จากการสัมภาษณ์พบว่า

การอธิบายและแนะนำทำโครงการสอนและบันทึกการสอนนั้น ไม่ได้อธิบายและแนะนำแต่อย่างใด เพราะเห็นว่าเป็นหน้าที่รับผิดชอบของอาจารย์ที่สอนทางด้านการฝึกสอน

การสาธิตการสอนเป็นตัวอย่างแก่นิสิตนั้น ไม่เคยสาธิตเพราะเห็นว่านิสิตได้เรียนจากอาจารย์ที่สอนเกี่ยวกับการฝึกสอนแล้ว

การแนะนำวิธีจัดหาสื่อการเรียนที่มีในท้องถิ่นแก่นิสิตนั้น เคยแนะนำเฉพาะนิสิตที่มาซักถามซึ่งอาจารย์ผู้สอนเห็นความสำคัญในเรื่องนี้มากและมีความพร้อมที่จะแนะนำอยู่เสมอ

การแนะนำหลักเกณฑ์การประเมินผลแก่นิสิตนั้นไม่เคยแนะนำ เพราะถือว่าเป็นเรื่องของการเรียนวิชาการวัดผลการศึกษา ซึ่งนิสิตควรเรียนมาแล้ว

การเข้าสังเกตการสอนของนิสิตนั้น เคยสังเกตตั้งแต่เริ่มสอนจนจบบทเรียน เพื่อให้รู้กรรมวิธีสอน ตั้งแต่ต้นจนจบจะได้นิเทศได้ถูกต้อง

การชมเชยหรือชี้แจงข้อบกพร่องเกี่ยวกับการสอนของนิสิตนั้น เคยชมเชยด้วยวาจาหลังจากการสังเกตการสอนแล้วทุกครั้ง จากการได้สนทนากับนิสิตฝึกสอนและแนะนำชมและติการสอนครั้งนั้นหาแนวทางที่จะปรับปรุงในส่วนที่ยังไม่ดีให้ดีขึ้น

การเปิดโอกาสให้นิสิตอภิปรายปัญหาของตนเองนั้น เคยโดยการให้นิสิตบอกถึงปัญหาที่พบในการฝึกสอนโดยสนทนากับนิสิตหลังจากการสังเกตการสอนแล้ว

การกระตุ้นให้นิสิตค้นคว้าปัญหาด้วยตนเองนั้น เคยโดยการแนะนำวิธีการให้นิสิตโดยแนะนำกว้าง ๆ แล้วให้นิสิตเลือกค้นคว้าเอง

การสังเกตการสอนของนิสิต สังเกต 2 ครั้ง เนื่องจากไม่มีเวลา

คุณสมบัติค่านบริการสังคม จากการสัมภาษณ์พบว่า

การเสนอบทความทางศิลปศึกษาสู่ชุมชนโดยใช้สื่อมวลชนนั้น ไม่เคย เนื่องจากไม่มีเวลาเขียน ใช้เวลาส่วนใหญ่ไปในการปฏิบัติทดลองในวิชาที่สอนอยู่ และถือว่าการปฏิบัติเกี่ยวกับงานศิลปะนั้นก็ เป็นความรู้อย่างหนึ่ง

การเป็นกรรมการตัดสินผลงานทางศิลปศึกษาในชุมชนนั้น เคยโดยเฉลี่ยปีละ 1 ครั้ง ส่วนมากได้รับเชิญหรือได้รับแต่งตั้งจากในและนอกสถาบัน

การเป็นวิทยากรในการจัดประชุมสัมมนาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนวิชา

การเข้าร่วมอภิปรายวิชาการ ด้านศิลปศึกษานั้น ไม่เคยเนื่องจากไม่ได้รับเชิญ
 การเป็นกรรมการตัดสินผลงานทางศิลปศึกษาในชุมชนนั้น เคยโดยเฉลี่ยปีละ
 1 ครั้ง ส่วนมากได้รับเชิญหรือได้รับแต่งตั้งจากในและนอกสถาบัน

การเป็นวิทยากรในการจัดประชุมสัมมนาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนวิชา
 ศิลปศึกษาให้แก่ครูในโรงเรียนต่าง ๆ ในชุมชนนั้น ไม่เคยเป็นเนื่องจากไม่มีโอกาส
 ได้รับเชิญ

การจัดนิทรรศการเพื่อเผยแพร่ความรู้ใหม่ ๆ และผลงานทางศิลปศึกษาแก่ชุมชน
 นั้นเคยจัดประมาณเดือนละ 1 ครั้ง โดยนำผลงานที่สอนอยู่แสดงนิทรรศการภายในสถาบัน
 ที่ตนเองอยู่

การจัดสอนหรือฝึกอบรมวิชาการทางศิลปะนั้นไม่เคย เนื่องจากไม่มีโอกาสได้
 รับเชิญ

การออกไปปฏิบัติงานในชุมชนร่วมกับนิสิตและหน่วยงานอื่น ๆ นั้น ไม่เคยไป
 เนื่องจากไม่มีโอกาส

คุณสมบัติด้านการแนะแนวให้คำปรึกษา จากการสัมภาษณ์พบว่า

การอธิบายโครงสร้างของหลักสูตรแก่นิสิตนั้น เคยอธิบายเป็นกลุ่มของนิสิต
 ที่อยู่ในความดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษาโดยทั่วท่อนิสิตเข้าใหม่ร่วมกับหัวหน้าภาควิชา
 เพื่อให้นิสิตเข้าใจหลักสูตร

การชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับแผนการเรียนแก่นิสิตนั้น เคยโดยการชี้แจงเป็น
 กลุ่มของนิสิตที่อยู่ในความดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษาโดยชี้แจงก่อนลงทะเบียน เพื่อให้นิสิต
 วางแผนการเรียนของตนเองได้

การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเลือกสาขาวิชาเรียนแก่นิสิตนั้น เคยโดยการ
 ชี้แจงเป็นกลุ่มของนิสิตที่อยู่ในความดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา โดยทำพร้อมกับการอธิบาย
 แผนการเรียน

การแนะนำวิธีการลงทะเบียนวิชาเรียนแก่นิสิตนั้น เคยโดยการแนะนำเป็นกลุ่มของนิสิตที่อยู่ในความดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษาโดยแนะนำก่อนลงทะเบียน ท้ายไปพร้อมกับการอธิบายแผนกรเรียน

การเสนอแนะวิธีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมแก่นิสิตนั้น เคยโดยการเสนอแนะเป็นรายบุคคลเฉพาะผู้ที่มีปัญหาภาคการ หรือมีความสนใจ

การจัดบริการข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการศึกษาต่อในสาขาวิชาศิลปศึกษาในระดับสูงแก่นิสิตนั้น เคยช่วยการให้ข้อมูลเป็นกลุ่ม โดยการนำข้อมูลมาตีพิมพ์ประกาศไว้ที่ป้ายประกาศที่หน้าห้องพักของตนแล้วให้นิสิตที่อยู่ในความดูแลของตนได้ทราบ

การจัดบริการข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการประกอบอาชีพในสาขาวิชาศิลปศึกษาแก่นิสิตนั้นเคยช่วยการให้ข้อมูลเป็นกลุ่มโดยนำข้อมูลมาตีพิมพ์ประกาศไว้ที่ป้ายประกาศหน้าห้องพักอาจารย์แล้วแจ้งนิสิตที่อยู่ในความดูแลของตนทราบ

การจัดบริการข้อมูลเกี่ยวกับการขอทุนการศึกษาแก่นิสิตนั้น เคยช่วยการให้ข้อมูลเป็นกลุ่ม โดยนำข่าวจากฝ่ายแนะแนวมาตีพิมพ์ประกาศไว้ที่หน้าห้องพักแล้วแจ้งแก่นิสิตที่อยู่ในความดูแลของตนทราบ

การแจ้งให้นิสิตทราบเกี่ยวกับสถานที่และเวลาที่จัดไว้ให้นิสิตเข้าพบนั้น เคยโดยแจ้งไว้ที่หนังสือคู่มือการจัดตารางเรียนของนิสิต แต่นิสิตมักไม่มาพบตามเวลาสถานที่ดังกล่าว

การติดตามและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนของนิสิตนั้น เคยทำเป็นแบบเฉพาะชั้นนอกเหนือจากที่มหาวิทยาลัยจัดทำคือเป็นแฟ้มประวัติและมีผลการเรียนที่ต่างมหาวิทยาลัยส่งมาให้แนบไว้ด้วย

อาจารย์ 7

คุณสมบัติการสอน จากการสังเกตทั้ง 3 ครั้ง พบว่า

การชี้แจงแผนกรเรียนและแผนการฝึกปฏิบัติงานตลอดภาคเรียนไคนั้น อาจารย์

ผู้สอนชี้แจงโดยสรุปทว่าวาจาในตอนต้นของบทเรียนทุกครั้ง ซึ่งบอกถึงการเรียนและการฝึกปฏิบัติที่จะทำในแต่ละครั้งพร้อมทั้งให้เตรียมอุปกรณ์มาล่วงหน้า

การบอกวัตถุประสงค์ของการเรียนและการฝึกปฏิบัติถึงงานแก่นิสิตนั้น อาจารย์ผู้สอนบอกทว่าวาจาแก่นิสิตก่อนการฝึกปฏิบัติกิจกรรมในตอนต้นของบทเรียน โดยแจ้งให้ทราบถึงจุดมุ่งหมายของกิจกรรมที่จะทำ เพื่อให้ นิสิตมีเป้าหมายในการทำงาน

การจัดเตรียมวัสดุและเครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นในการเรียนการสอนไว้อย่างพร้อมมูลนั้น อาจารย์ผู้สอนเตรียมโดยให้ นิสิตเป็นฝ่ายจัดหาเองทั้งหมดโดยอาจารย์ผู้สอนได้สั่งอุปกรณ์ล่วงหน้าก่อนการปฏิบัติทุกครั้ง แต่มี นิสิตบางคนไม่ได้เตรียมมา

การสอนภาคปฏิบัติให้สอดคล้องกับภาคทฤษฎีนั้น อาจารย์ผู้สอนสอนทฤษฎีไปพร้อม ๆ กับการลงมือปฏิบัติ กล่าวคือ ใหลงมือไปพร้อมกับบอกวิธีการที่ละชั้น ๆ นิสิตทำงานลาซา แต่มีความสอดคล้องระหว่างทฤษฎีและปฏิบัติ

การเตรียมห้องปฏิบัติการให้มีความสะอาด สะดวกและปลอดภัยในการปฏิบัติงานนั้น อาจารย์ผู้สอนเตรียมได้สะอาด สะดวกและปลอดภัยเป็นครั้งคราว ในขณะที่ฝึกปฏิบัติงานนั้นห้องสกปรกมาก แต่มีความสะอาดเป็นระเบียบในตอนต้นชั่วโมง

การอธิบายชี้แจงวิธีการและขั้นตอนการปฏิบัติงานได้อย่างละเอียดนั้น อาจารย์ผู้สอนอธิบายได้อย่างละเอียดและชัดเจน อธิบายทุกขั้นตอนอย่างละเอียดพร้อมทั้งนิสิตได้ลงมือปฏิบัติไปด้วย มีการซักถามจาก นิสิตน้อย

การทดลองสาธิตหรือปฏิบัติให้ นิสิตดูเป็นตัวอย่างนั้น อาจารย์ผู้สอนสาธิตสิ่งเซป ๆ แล้วนำตัวอย่างที่สำเร็จรูปซึ่งมีมาก่อนแล้วประกอบโดยใช้ผลงานเก่าเป็นแนวทางและเขียนภาพประกอบบนกระดานคำเล็กน้อย

การดูแลการปฏิบัติงานของ นิสิตอย่างใกล้ชิดนั้น ดูแลเพียงตอนต้นชั่วโมง แล้วปล่อยให้ นิสิตปฏิบัติงานเอง เนื่องจากต้องการให้มีความอิสระในการทำงานและเห็นว่า นิสิตมีความเข้าใจขั้นตอนการปฏิบัติงานแล้ว

การชี้แจงหลักเกณฑ์การประเมินผลให้ นิสิตทราบล่วงหน้านั้น ชี้แจงไว้ในคู่มือประจำวิชาแล้ว นิสิตส่วนใหญ่มักไม่ค่อยได้อ่าน และมักถามเกี่ยวกับแนวทางการวัดผลเสมอ

การชี้แจงข้อบกพร่องของการฝึกปฏิบัติงานให้หนักได้ทราบนั้น อาจารย์ผู้สอน
ชี้แจงเป็นลายลักษณ์อักษรไว้กับผลงานที่นิสิตทำมาส่ง โดยบอกถึงข้อที่ข้อเสีย ข้อปรับปรุง
ของผลงานนั้น ๆ ไว้อย่างชัดเจน

คุณสมบัติด้านวิชาการ จากการสัมภาษณ์พบว่า

การแนะนำตำราและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับศิลปศึกษาให้แก่นิสิตนั้น
แนะนำเป็นบางครั้งคราว เฉพาะในตอนต้นของวิชาที่สอน ซึ่งส่วนใหญ่จะมีรายชื่อหนังสือ
อยู่แล้ว จากการเตรียมการสอนไว้ในตอนแรกของการสอนวิชานี้ และได้แนะนำเพิ่มเติม
เมื่อมีหนังสือใหม่ ๆ จากห้องสมุด

การได้รับการฝึกอบรมหรือศึกษาในสาขาวิชาศิลปศึกษามาโดยเฉพาะนั้น ได้รับ
การศึกษามาโดยเฉพาะ เพราะจบวุฒิ กศ.บ. (ศิลปศึกษา) และสอนมานาน ทำให้
มีประสบการณ์และมีความมั่นใจในการสอน

การเขียนตำราเอกสารประกอบการสอน หรืองานวิจัยนั้น ไม่ได้เขียนแต่อย่างใด
เนื่องจากไม่มีเวลาและไม่ชอบเขียน มักชอบการพูดบรรยาย เพื่อให้ความรู้แทนการเขียน

การเป็นสมาชิกของสมาคมหรือองค์การที่เกี่ยวข้องกับศิลปศึกษานั้น เป็นสมาชิก
ของสมาคมศิลปกรรมไทย ตำแหน่งกรรมการ ซึ่งถึงแม้ว่าจะไม่เกี่ยวกับศิลปศึกษา
โดยตรงแต่ก็มีความรู้กว้างขวางสามารถนำมาใช้ในการสอนศิลปศึกษาได้ โดยเฉพาะ
ทางสมาคมมีการจัดนิทรรศการทางศิลปศึกษาค่อย

การศึกษากุณงานด้านศิลปศึกษาอยู่เสมอ นั้น ส่วนใหญ่ได้ศึกษากุณงานทางศิลปศึกษา
เป็นครั้งคราวภายในประเทศ เช่น นิทรรศการทางศิลปศึกษา การอภิปราย บรรยาย
ทางศิลปศึกษาทั่วไป เนื่องจากมีเวลาน้อย

การศึกษาค้นคว้าวิจัยหรือทดลองวิชาการที่สอนอยู่นั้น ไม่เคยเนื่องจากไม่มีเวลา
และเห็นว่าผลงานอื่น ๆ ซึ่งมีใช้ผู้สอนเป็นคนทำเองก็สามารถนำมาใช้ประกอบการสอนได้

การนำความรู้ในวิชาการต่าง ๆ ใช้ประกอบการสอนอย่างกว้างขวางนั้น ได้กระทำ อยู่เสมอ โดยอ้างอิงถึงวิชาการอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ศิลปะแต่มีผลเกี่ยวเนื่องกัน ทำให้ศิลปะมี ความสัมพันธ์กับศาสตร์แขนงอื่น ๆ ด้วย

คุณสมบัติด้านบุคลิกภาพ จากการสังเกตทั้ง 3 ครั้ง พบว่า

การพูดจากสุภาพซัดเจนนั้น อาจารย์ผู้สอนพูดจาสุภาพซัดเจนเป็นบางครั้งคราว บางครั้งพูดจาไม่สุภาพ เช่น แทนตนเองว่ากู และแทนนิติน่ามึง ซึ่งต้องการสร้างความคุ้นเคยให้กับนิตินางกลุ่มอย่างสนิทสนม และตามปกติในขณะที่สอนก็พูดจาสุภาพซัดเจนดี นอกจากบางครั้งอารมณ์เสียก็พูดจาไม่สุภาพบ้างบางครั้งคราว

การแต่งกายนั้น อาจารย์ผู้สอนแต่งกายดี และเลือกแบบได้เหมาะสมกับวัย และโอกาสพอสมควร อาจารย์ผู้สอนไม่สนใจเรื่องการแต่งกายนัก จะสังเกตได้จากการใส่รองเท้าแตะ ทั้ง ๆ ที่เท้าไม่ได้ขาดเจ็บแสบแต่อย่างใด ถ้ามองสาเหตุพบว่าต้องการความสบาย ตามปกติแต่งกายสุภาพ

การเข้าสอนตรงต่อเวลานั้น อาจารย์ผู้สอนได้มาที่ห้องสอนโดยช้าไม่เกิน 5 นาที หรือบางครั้งช้ากว่า 5 นาที เล็กน้อย เนื่องจากติดธุระบ้าง และต้องการให้นิตินพร้อมก่อนบ้าง แต่พบว่านิตินมักจะเข้าสายเป็นประจำ เพราะรู้ว่าอาจารย์ผู้สอนเข้าสอนช้า

ความมีหน้าตาขี้มยิ้มแจ่มใส นั้น อาจารย์ผู้สอนหน้าตาขี้มยิ้มแจ่มใสเป็นครั้งคราว เฉพาะตอนอารมณ์ดี ปกติมักจะอารมณ์เสียบ่อย จึงไม่ค่อยจะขี้มยิ้ม

ความขยันและความอกทนในการปฏิบัติงานนั้น อาจารย์ผู้สอนมีความขยันอกทนในการปฏิบัติงานเป็นอย่างดี เพราะนอกจากการสอนแล้วยังรับงานอื่นที่มหาวิทยาลัยมอบหมายอีกมากมาย และงานเสรีจิตสันเรียบร้อย

ความใจเย็นสุขุมรอบคอบ อาจารย์ผู้สอนใจเย็นสุขุมรอบคอบเป็นครั้งคราว โดยเฉพาะตอนอารมณ์ดี เพราะบางครั้งโกรธ ได้คุกคามนิติน และบางครั้งใจร้อนมาก ต้องการให้ทำงานทันใจตนเอง จึงทำให้ขาดความสุขุมรอบคอบไปแต่ไม่บ่อยนัก

การปฏิบัติงานด้านความเป็นระเบียบเรียบร้อยนั้น อาจารย์ผู้สอนปฏิบัติงานด้วยความเป็นระเบียบเรียบร้อยเป็นครั้งคราว สืบเกิดไ้จากการสอน อาจารย์ผู้สอนเคร่งครัดในการทำงานอย่างมีระเบียบพอสมควร เช่น ห้ามไม่ให้กรีกมีคบนโต๊ะ ห้ามนั่งบนโต๊ะเขียนแบบ เป็นต้น แต่ในห้องพักอาจารย์ผู้สอนปรากฏว่าไม่ค่อยมีระเบียบ การวางสิ่งของไม่เป็นระเบียบ แต่มีบางครั้งอาจารย์ผู้สอนได้จัดเก็บด้วยความเป็นระเบียบเช่นกัน

การมีมนุษยสัมพันธ์นั้น อาจารย์ผู้สอนมีมนุษยสัมพันธ์ดี เพราะทักทายพูดคุยอย่างเป็นกันเองและช่วยเหลือแนะนำเมื่อนิสิตมีปัญหา และเป็นพี่จุกของบุคคลในสังคมอย่างกว้างขวาง

คุณสมบัติด้านนิเทศการสอน จากการสัมภาษณ์พบว่า

การอธิบายและแนะนำการทำโครงการสอนและบันทึกการสอนแก่นิสิตนั้น อธิบายและแนะนำก่อนนิสิตไปฝึกสอน เพราะสอนวิชาหลักสูตรและการสอนศิลปะ โดยให้ทำโครงการสอนและบันทึกการสอน ้วยการตรวจและแนะนำวิธีการอย่างละเอียด

การสาธิตการสอนเป็นตัวอย่างแก่นิสิตนั้น ไม่เคยเพราะเห็นว่าไม่จำเป็น เพราะเทคนิคการสอนเป็นของเฉพาะตัว ไม่สามารถเลียนแบบกันได้ จึงไม่ได้เน้นในกานการสาธิตให้ดู คงให้นิสิตสาธิตแลกเปลี่ยนกันเองในวิชาหลักสูตรและการสอนศิลปะ

การแนะนำวิธีการจัดหาสื่อการเรียนที่มีในห้องดินแก่นิสิตนั้น เคยแนะนำเฉพาะนิสิตที่มาซักถาม เพราะได้สอนเน้นไว้แล้วในวิชาหลักสูตรและการสอนศิลปะ หากผู้ใดมีปัญหาที่จะอธิบายเพิ่มเติมให้ละเอียดขึ้น

การแนะนำหลักเกณฑ์การวัดและประเมินผลแก่นิสิตนั้น จะแนะนำเฉพาะผู้ที่มีปัญหามาซักถาม

การเข้าสังเกตการสอนของนิสิตทุกชั้นตอนนั้น อาจารย์ผู้สอนเคยเข้าสังเกต บางตอนของการสอนเท่านั้น เพราะเห็นว่าเพียงพอแล้ว และอาศัยการพิจารณาอย่างอื่น ประกอบด้วย เช่น บันทึกการสอน ตามกับอาจารย์นี้เทศกทั่วไป ตามนักเรียน และ คู่มือผลงานที่สอนประกอบ

การชมเชยหรือชี้แจงข้อบกพร่องเกี่ยวกับการสอนของนิสิตทุกครั้งหลักจากการ สังเกตการสอนแล้วนั้น เคยเขียนบันทึกไว้ในบันทึกการสอนทุกครั้งหลังจากการสังเกต การสอนเสร็จ โดยชี้ให้เห็นถึงจุดบกพร่องในการสอนครั้งนั้น และชี้ให้เห็นถึงข้อที่ควร กระทำต่อไปไว้ด้วย

การเปิดโอกาสให้นิสิตได้อภิปรายปัญหาของตนเองนั้น เคยโดยการให้นิสิต บอกถึงปัญหาที่พบในการฝึกสอน โดยเรียกมาซักถาม ให้แต่ละคนอภิปรายถึงปัญหา ที่พบ

การกระตุ้นให้นิสิตศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองนั้น เคยโดยการเปิดโอกาสให้นิสิต ค้นคว้าด้วยตนเอง โดยไม่เสนอแนะใด ๆ

การสังเกตการสอนของนิสิตนั้น สังเกตเพียง 1 ครั้ง เนื่องจากไม่มีเวลา มีวิชาที่ต้องรับผิดชอบในการสอนมาก

คุณสมบัติด้านบริการสังคม จากการสัมภาษณ์พบว่า

การเสนอบทความด้านศิลปศึกษาแก่ชุมชนโดยใช้อีเมลนั้น เคยเขียนบทความ ลงในวารสารศิลปศึกษาเพียง 1 ครั้ง เนื่องจากไม่มีเวลาและไม่ชอบเขียน ส่วนใหญ่ เนื้อหาที่เขียนก็คือเนื้อหาที่ตนกำลังสอนอยู่

การเข้าร่วมอภิปรายวิชาการด้านศิลปศึกษานั้น เคยที่วิทยาลัยครูอยุธยา 1 ครั้ง เนื่องจากไม่มีโอกาสได้รับเชิญ

การเป็นกรรมการตัดสินผลงานทางศิลปศึกษาในชุมชนนั้น เคยโดยเฉลี่ยปีละ 1 ครั้ง ด้วยการได้รับเชิญจากสถาบันต่าง ๆ ที่ผ่านมาเคยเป็นกรรมการตัดสินที่ทบวงมหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยศิลปากร เป็นต้น

การเป็นวิทยากรในการประชุมสัมมนาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนวิชาศิลปศึกษา ให้แก่ครูในโรงเรียนต่าง ๆ ในชุมชนนั้น เคยที่สมาคมครูโรงเรียนราษฎร์เมื่อปี 2524 2 ครั้ง ส่วนใหญ่ไม่ได้รับเชิญ จึงไม่ได้เป็นวิทยากร

การจัดนิทรรศการเพื่อเผยแพร่ความรู้ใหม่ ๆ และผลงานทางศิลปศึกษาแก่ชุมชน นั้น เคยจัดเฉลี่ยเทอมละ 1 ครั้ง โดยนำผลงานที่สอนจัดแสดงร่วมกับวิชาอื่น ๆ ใน ภาควิชาศิลปะและวัฒนธรรม ทั้งในและนอกสถาบัน

การจัดสอนและฝึกอบรมวิชาการทางศิลปะนั้น เคยได้รับเชิญมาจากหน่วยงาน ต่าง ๆ ให้จัดอบรมโดยเฉลี่ยปีละ 1 ครั้ง วิชาที่อบรมได้แก่ วิชาศิลปะทางศิลปะ เพื่อ เผยแพร่สู่ชุมชน มีผู้อบรมจำนวนมาก

การออกไปปฏิบัติงานในชุมชนร่วมกับนิสิตและหน่วยงานอื่น ๆ นั้น ส่วนใหญ่ไป งานศิลปะวัฒนธรรมที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้นทุกปี นอกจากนั้นก็มีโอกาสไปกับนิสิตในการศึกษา นอกสถานที่ เช่น ไปเขียนภาพทะเล เป็นต้น แต่ไม่บ่อยนัก ทำให้มีความใกล้ชิดและเป็นกันเองกับนิสิตมากขึ้น

คุณสมบัติด้านการแนะนำให้คำปรึกษา จากการสัมภาษณ์พบว่า

การอธิบายโครงสร้างของหลักสูตรแก่นิสิตนั้น เคยอธิบายเป็นกลุ่มของนิสิตที่ อยู่ในความดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา อธิบายเฉพาะตอนนิสิตเข้าใหม่เพื่อให้ทราบ โครงสร้างของหลักสูตร

การชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับแผนการเรียนแก่นิสิตนั้นได้ชี้แจงเป็นกลุ่มของนิสิต ที่อยู่ในความดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา โดยชี้แจงตอนก่อนลงทะเบียน และตอนเข้าใหม่ โดยวางแผนการเรียนตลอดปี ในการเตรียมตัวเพื่อให้ปรับตัวเข้ากับสภาพมหาวิทยาลัยได้

การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเลือกสาขาวิชาเรียนแก่นิสิตนั้น ได้ทำก่อนลงทะเบียน พร้อมกับการวางแผนการเรียน โดยเป็นการเลือกวิชาเอก วิชาโทได้แนะนำเป็นกลุ่ม ของนิสิต

การแนะนำวิธีการลงทะเบียนวิชาเรียนแก่นิสิตนั้นทำพร้อมกับการวางแผนการเรียน โดยการแนะนำเป็นกลุ่มของนิสิต แนะนำก่อนลงทะเบียน ได้ข้อมูลจากการประชุมอาจารย์ที่ปรึกษาเกี่ยวกับแนะนำการลงทะเบียน

การเสนอแนะวิธีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมแก่นิสิตนั้น เคยเสนอแนะเป็นกลุ่มของนิสิตมาก่อนลงทะเบียนและขณะสอนนิสิตที่อยู่ในความดูแลของตน

การจัดบริการข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางศึกษาต่อในสาขาวิชาศิลปศึกษาในระดับสูงแก่นิสิตนั้นไม่เคย เพราะเห็นว่า มหาวิทยาลัยก็จัดทำอยู่แล้วในตอนนี้จึงมีเทศ

การจัดบริการข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางประกอบอาชีพในสาขาวิชาศิลปศึกษาแก่นิสิตนั้น เคยช่วยการให้ข้อมูลเป็นกลุ่มของนิสิต โดยการเชิญวิทยากรมาแนะนำอาชีพ โดยให้ชมรมศิลปกรรมเป็นฝ่ายจัดและมอบหมายให้นิสิตที่อยู่ในความดูแลของตนเข้าฟังด้วย

การจัดบริการข้อมูลเกี่ยวกับการขอทุนการศึกษานั้น ไม่เคยเนื่องจากเห็นว่าฝ่ายแนะแนวได้จัดทำอยู่แล้ว

การแจ้งให้นิสิตทราบเกี่ยวกับสถานที่และเวลาที่จัดไว้ให้นิสิตเข้าพบนั้น จัดโดยแจ้งไว้ที่หนังสือคู่มือการจัดตารางเรียนของนิสิตแล้ว ส่วนใหญ่นิสิตไม่เข้าพบในเวลาดังกล่าว

การติดตามและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนของนิสิตนั้น เคยโดยเก็บประวัติการเรียนของนิสิตที่มหาวิทยาลัยส่งมาให้

อาจารย์ 8

คุณสมบัติด้านการสอน จากการสังเกตทั้ง 3 ครั้ง พบว่า

การชี้แจงแผนการเรียนและแผนการฝึกปฏิบัติงานตลอดภาคเรียนนั้น อาจารย์ผู้สอนมิได้ชี้แจงแต่ประการใด ใช้บันทึกการสอนเดิมที่มีมาตั้งแต่สอนครั้งแรก เนื่องจากสอนวิชานี้มาหลายครั้งแล้ว วางแผนการปฏิบัติงานโดยสั่งให้เตรียมอุปกรณ์เป็นครั้งคราวไป

การบอกวัตถุประสงค์ของการเรียนและการฝึกปฏิบัติงานแก่นิสิตนั้น อาจารย์ผู้สอนบอกควรวางจากก่อนจะลงมือปฏิบัติงาน โดยเน้นถึงข้อที่ว่า นิสิตทำอะไรจากการทำกิจกรรมในช่วงโมงนั้น ตลอดจนทิศทางการทำกิจกรรม

การจัดเตรียมวัสดุและเครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นในการเรียนการสอนไว้อย่างพร้อมมูลนั้น เตรียมโดยให้นิสิตเป็นฝ่ายจัดหาเองทั้งหมดโดยจัดส่งไว้ล่วงหน้ามีนิตบางส่วนที่ไม่ได้เตรียมมา แต่ก็อาศัยสิ่งอื่นทดแทนในการปฏิบัติงานครั้งนั้นก็ได้ลุล่วงไป

การจัดการสอนภาคปฏิบัติให้สอดคล้องกับภาคทฤษฎีนั้น ได้สอนให้รู้ทฤษฎีก่อนลงมือปฏิบัติ โดยบอกขั้นตอน รายละเอียด ในการดำเนินการก่อนลงมือปฏิบัติงาน นิสิตส่วนใหญ่ปฏิบัติงานได้โดยไม่มีปัญหาใด ๆ

การจัดเตรียมห้องปฏิบัติการให้มีความสะอาด สะดวกและปลอดภัยในการปฏิบัติงานนั้น อาจารย์ผู้สอนจัดได้สะอาด สะดวกและปลอดภัยเป็นบางครั้งคราว โดยเฉพาะหลังการปฏิบัติห้องเรียนสปรกเคลื่อนไปด้วยเศษกระดาษ แต่อาจารย์ผู้สอนไม่ได้สั่งให้ดำเนินการใด ๆ คงปล่อยให้เป็นที่ของคณงานภารโรง แต่โดยทั่วไปการจัดห้องปฏิบัติการมีความพร้อมที่ทำงานได้ตลอดเวลา

อธิบายและชี้แจงขั้นตอนในการปฏิบัติงานได้อย่างละเอียดนั้น อาจารย์ผู้สอนอธิบายและชี้แจงได้ละเอียดชัดเจน นิสิตปฏิบัติงานได้โดยไม่มีปัญหาใด ๆ และมีความรวดเร็ว

การทดลองสาริหรือปฏิบัติให้นิสิตเป็นตัวอย่างนั้น ทดลองโดยสาริตเพียงสังเขปแล้วนำตัวอย่างที่สำเร็จรูปซึ่งมีมากอยู่แล้วประกอบ ทำให้รวบรัดในการสาริตขึ้น และนิตก็แสดงความเข้าใจได้อย่างที่ทุกคน สังเกตได้จากทำงานได้อย่างไม่มีปัญหาใด ๆ

การดูแลการปฏิบัติงานของนิตอย่างใกล้ชิดนั้น อาจารย์ผู้สอนดูแลเพียงตอนต้นชั่วโมงแล้วปล่อยให้นิตปฏิบัติงานเอง โดยบอกหลักการแล้วให้ลงมือปฏิบัติ ถ้าเห็นว่านิตไม่มีปัญหาซักถามก็จะให้ทำงานตามลำพังเพื่อความมีสมาธิในการทำงาน

การชี้แจงหลักเกณฑ์การประเมินผลให้นักศึกษารับลวงหน้านั้น ชี้แจงโดยบอกด้วยวาจาหลังจากการสอนภาคทฤษฎีเสร็จแล้ว และเริ่มให้นักศึกษาลงมือปฏิบัติโดยบอกถึงการวัดผลในท่านต่าง ๆ เช่น การส่งตรงเวลา การทำงานตรงจุดมุ่งหมาย ความสะอาด ประณีต เป็นต้น

การชี้แจงข้อบกพร่องของการฝึกปฏิบัติงานให้นักศึกษานั้น อาจารย์ผู้สอนชี้แจงโดยบันทึกไว้เมื่อนักศึกษานำงานมาส่ง ถึงข้อที่ข้อเสียของการทำงานครั้งนั้น เพื่อให้นักศึกษาปรับปรุงทำงานให้ดีขึ้น

คุณสมบัติด้านวิชาการ จากการสัมภาษณ์พบว่า

การแนะนำตำราและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวกับศิลปศึกษาให้นักศึกษานั้น ได้แนะนำเป็นบางครั้งคราว โดยเฉพาะตอนเริ่มสอนวิชานั้นครั้งแรก โดยส่วนใหญ่แนะนำตำราที่มีอยู่ในห้องสมุดและหนังสืออื่น ๆ ที่สามารถหาอ่านได้ ส่วนงานวิจัยเกี่ยวกับศิลปศึกษามากไม่ค่อยมีจึงไม่ได้แนะนำ

การได้รับการฝึกอบรมหรือศึกษาในสาขาศิลปศึกษามาโดยเฉพาะนั้น ได้ศึกษา มาโดยเฉพาะ เพราะเรียนจบวุฒิปริญญาตรี ทางศิลปศึกษา และศษ.ม. ทางโบราณคดี และได้มีประสบการณ์ในการสอนทางศิลปศึกษามานานทำให้การสอนไม่มีปัญหาใด ๆ และมีความมั่นใจในการสอน

การเขียนตำราเอกสารประกอบการสอนหรืองานวิจัยนั้น เขียนตำราและเอกสารประกอบการสอนอย่างละ 1 เล่ม ส่วนงานวิจัยนั้นทำตอนเรียนปริญญาโท สาเหตุในการเขียนเอกสารประกอบการสอนคือ ใช้เป็นคู่มือเรียนในวิชาที่สอน และเป็นการเตรียมการสอน

การเป็นสมาชิกของสมาคมหรือองค์การที่เกี่ยวข้องกับศิลปศึกษานั้น เป็นสมาชิกของสมาคมศิลปอีสานซึ่งไม่ได้เกี่ยวข้องกับศิลปศึกษาโดยตรง แต่ทำให้มีความรู้สามารถนำมาใช้เกี่ยวกับศิลปศึกษาได้

การศึกษากุณยานศิลปะศึกษาอยู่เสมอ นั้น ได้ศึกษากุณยานเป็นครั้งคราว โดยศึกษาจากการสุนทรียศาสตร์ตามที่ต่าง ๆ ภายในประเทศที่เกี่ยวข้องและมีขอบข่ายเกี่ยวกับศิลปะศึกษา ตลอดจนการฟังอภิปรายต่าง ๆ

การศึกษาค้นคว้าวิจัยหรือทดลองวิชาการที่สอนอยู่นั้น เคยทำวิจัยสมัยที่เรียนปริญญาโท แต่ในขณะสอนไม่เคยวิจัยและทดลองใด ๆ เนื่องจากต้องการให้นิสิตเป็นผู้ค้นคว้าทดลองและมีตำราในการเรียนอยู่แล้ว

การนำความรู้ในวิชาการต่าง ๆ ประกอบการสอนอย่างกว้างขวางนั้น ได้ใช้อยู่เสมอ โดยยกตัวอย่างในศาสตร์แขนงอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับศิลปะประกอบอยู่เสมอ

คุณสมบัติด้านบุคลิกภาพ จากการสังเกตทั้ง 3 ครั้งพบว่า

การพูดสุภาพชัดเจนนั้น อาจารย์ผู้สอนพูดสุภาพชัดเจนนตลอดเวลา เพราะปกติเป็นผู้ที่สุภาพอ่อนน้อม เสียงดังชัดเจนน

การแต่งกาย อาจารย์ผู้สอนแต่งกายดีและเลือกแบบได้เหมาะสมกับวัยและโอกาสพอสมควร การแต่งกายส่วนใหญ่สุภาพเรียบร้อย ทั้งสีสรร และทรงของเสื้อผ้า

การเข้าห้องสอนตรงต่อเวลานั้น อาจารย์ผู้สอนได้มาที่ห้องสอนตรงเวลาพอดี เพราะต้องการเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นิสิต และนิสิตส่วนใหญ่รีบเข้าห้องให้ทันเวลา

ความมีหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใสอยู่เสมอ นั้น อาจารย์ผู้สอนยิ้มแย้มแจ่มใสเป็นครั้งคราว บางครั้งเคร่งขรึมบ้าง

ความขยันออกหน้าในการปฏิบัติงานนั้น อาจารย์ผู้สอนมีความขยันออกหน้าในการปฏิบัติงานเป็นอย่างดี เพราะนอกจากการสอนแล้วยังทำหน้าที่อื่น ๆ อีก ในฐานะที่เป็นหัวหน้าภาควิชาและงานเสรีจุลวงได้ด้วยดี เข้าสอนตรงเวลา

ความใจเย็นสุ่มรอบคอบนั้น อาจารย์ผู้สอนใจเย็นสุ่มรอบคอบตลอดเวลา ปกติเป็นคนใจเย็น ทำงานด้วยความสุ่มรอบคอบ ไตรตรองก่อนทำเสมอ จะสังเกตได้จากไม่ค่อยคุ้งคำ ก้าวร้าวกับนิสิต มักสุภาพเรียบร้อยตลอดเวลา

การปฏิบัติงานด้วยความเป็นระเบียบเรียบร้อยนั้น อาจารย์ผู้สอนปฏิบัติงานด้วยความเป็นระเบียบเรียบร้อยเป็นครั้งคราว เพราะบางครั้งก็ปล่อยให้หนีลืมหูลืมตาบ้าง ไม่เคร่งครัด บางครั้งก็เคร่งครัด แต่โดยส่วนใหญ่แล้วทำงานมีระเบียบเป็นขั้นตอน ห้องพักสะอาดจัดเก็บผลงานนิสิตอย่างเป็นระเบียบ

การมีมนุษยสัมพันธ์นั้น อาจารย์ผู้สอนมีมนุษยสัมพันธ์ดี เพราะทักทายพูดคุยอย่างเป็นกันเองและช่วยเหลือแนะนำเมื่อนิสิตมีปัญหา เอาใจใส่ดูแลผู้มาเยี่ยมเยียนอย่างเป็นกันเอง

คุณสมบัติด้านนิเทศการสอน จากการสัมภาษณ์พบว่า

การอธิบายและแนะนำการทําโครงการสอนและบันทึกการสอนแก่นิสิตนั้น อธิบายและแนะนำก่อนนิสิตไปฝึกสอน ในฐานะที่เป็นหัวหน้าภาควิชาและได้สอนวิชาที่เกี่ยวข้องกับการฝึกสอน

การสาธิตการสอนเป็นตัวอย่างแก่นิสิตนั้น ไม่เคยแต่ได้สาธิตโดยการให้นิสิตสาธิตกันเองในวิชาที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมฝึกสอน

การแนะนำวิธีการจัดหาสื่อการเรียนที่มีอยู่ในห้องถิ่นแก่นิสิตนั้น เคยแนะนำทุกครั้งที่ได้ไปนิเทศการสอน โดยย้ำให้เห็นความสำคัญของสื่อในห้องถิ่น บอกแหล่งและมีตัวอย่างของนิสิตฝึกสอนรุ่นก่อนนำไปให้ดูด้วย

การแนะนำหลักเกณฑ์การวัดและประเมินผลแก่นิสิตนั้น เคยแนะนำเฉพาะนิสิตที่มาซักถามเท่านั้น เพราะเคยแนะนำในตอนทําโครงการสอน และบันทึกการสอนอยู่แล้ว ใ้ข้ออธิบายเพิ่มเติมเมื่อนิสิตมาซักถาม

การเข้าสังเกตการสอนของนิสิตนั้น เคยเข้าสังเกตบางตอนของการสอนเท่านั้น โดยการสังเกตอย่างอื่นประกอบ เช่น บันทึกการสอน การซักถาม เพื่อนนิสิตฝึกสอน เป็นต้น

การชมเชยหรือชี้แจงข้อบกพร่องเกี่ยวกับการสอนของนิสิตนั้น เคยโดยการบันทึกไว้ที่บันทึกการสอนของนิสิตหลังจากสังเกตการสอนเสร็จแล้วทุกครั้ง ถึงข้อดีข้อเสียในการสอนครั้งนั้น

การเปิดโอกาสให้นิสิตได้อภิปรายปัญหาของตนเองนั้น เคยโดยการให้นิสิตบอกถึงปัญหาที่พบในการฝึกสอน โดยการซักถามนิสิตหลังจากสังเกตการสอนเสร็จ โดยให้นิสิตบอกถึงปัญหาที่พบด้วยวาจา

การกระตุ้นให้นิสิตคิดค้นปัญหาด้วยตนเองนั้น กระทำโดยแนะนำกว้าง ๆ ให้เลือกแล้วให้นิสิตตัดสินใจเอง

การสังเกตการสอนของนิสิตนั้น สังเกต 2 ครั้ง เนื่องจากมีเวลาน้อย และต้องอาศัยถามจากอาจารย์พี่เลี้ยงด้วย

คุณสมบัติด้านบริการสังคม จากการสัมภาษณ์พบว่า

การเสนอบทความด้านศิลปศึกษาในชุมชนโดยใช้สื่อมวลชนนั้น เคยเสนอบทความลงในวารสารเพียง 1 ครั้ง เนื่องจากไม่ค่อยมีเวลา ต้องปฏิบัติงานอื่น ๆ อีกมากในการปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าภาควิชา

การเข้าร่วมอภิปรายวิชาการด้านศิลปศึกษานั้น เคยเข้าร่วมอภิปรายในขณะที่เป็นนิสิตที่ มศว ประสานมิตร หลังจากนั้นไม่ได้ร่วมอภิปรายเนื่องจากไม่มีโอกาสได้รับเชิญ

การเป็นกรรมการตัดสินผลงานทางศิลปศึกษาในชุมชนนั้น เคยเป็นกรรมการโดยเฉลี่ยปีละ 1 ครั้ง โดยได้รับเชิญมาเป็นทางการ เช่น เทศบาลเมือง มหาสารคาม ภาควิชาเทคโนโลยี มศว มหาสารคาม ทำให้ทราบเกณฑ์การประเมินผลงานทางศิลปะร่วมกับบุคคลอื่น ๆ

การเป็นวิทยากรในการจัดประชุมสัมมนาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนวิชาศิลปศึกษาให้แก่ครูในโรงเรียนต่าง ๆ นั้น เคยจัดประมาณ 1 ครั้ง ที่ มศว มหาสารคาม

การจัดนิทรรศการเพื่อเผยแพร่ความรู้ใหม่ ๆ และผลงานทางศิลปศึกษาแก่ชุมชน นั้นเคยจัดทำที่ มศว มหาสารคาม โดยเฉลี่ยปีละ 2 ครั้ง ส่วนใหญ่เป็นผลงานพื้นบ้าน และผลงานของนิสิตที่ภาควิชาศิลปะจัดแสดงให้คนทั่วไปชม

การจัดสอนหรือฝึกอบรมวิชาการทางศิลปะนั้น เคยจัดประมาณ 2 ครั้ง เนื่องจาก ได้รับเชิญและแต่งตั้งให้ดำเนินการ เมื่อปี 2523 และปี 2528 โดยจัดที่ มศว มหาสารคาม

การออกไปปฏิบัติงานในชุมชนร่วมกับนิสิตและหน่วยงานอื่น ๆ นั้น ไม่เคยเนื่องจาก ไม่มีโอกาสได้รับเชิญ

คุณสมบัติงานการแนะนำให้คำปรึกษา จากการสัมภาษณ์พบว่า

การอธิบายโครงสร้างหลักสูตรแก่นิสิตนั้น เคยโดยการอธิบายเป็นกลุ่มของนิสิต ที่อยู่ในความดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา ได้อธิบายในระหว่างที่นิสิตเข้าใหม่ในนามของหัวหน้า ภาควิชา

การชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับแผนการเรียนแก่นิสิตนั้น ได้ชี้แจงเป็นกลุ่มของนิสิต ที่อยู่ในความดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา โดยชี้แจงพร้อมกับการอธิบายโครงสร้างหลักสูตร ในตอนที่นิสิตเข้าใหม่และก่อนลงทะเบียน

การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเลือกสาขาวิชาเรียนแก่นิสิตนั้น ได้อธิบายก่อน ลงทะเบียน โดยการประชุมนิสิตที่อยู่ในความดูแลของตน ส่วนใหญ่มีปัญหากับ การเลือกวิชาโท

การแนะวิธีการลงทะเบียนวิชาเรียนแก่นิสิตนั้น เคยโดยแนะนำเป็นรายบุคคล เฉพาะผู้ที่มีปัญหา เนื่องจากมีระเบียบอยู่ในคู่มือการเรียนของนิสิตแล้ว ได้อธิบายเพิ่มเติม เฉพาะผู้ที่มีปัญหาเท่านั้น

การเสนอแนะวิธีการศึกษาค้นคว้าความรู้เพิ่มเติมแก่นิสิตนั้น เคยเสนอแนะเป็นกลุ่มของนิสิตที่อยู่ในความดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา มักทำพร้อมกับการให้คำปรึกษาอันลงทะเลเป็นโดยประชุมนิสิตกล่าวถึงปัญหาทั่ว ๆ ไป รวมทั้งแนะนำวิธีการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วย เช่น แนะนำให้ไปคุยนิเทศการและหนังสือใหม่ ๆ เป็นต้น

การจัดบริการข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางศึกษาค้นคว้าในสาขาวิชาศิลปศึกษาในระดับสูงแก่นิสิตนั้น ไม่เคยเนื่องจากมหาวิทยาลัยก็ได้จัดทำในระยะการมีจิมนิเทศ ซึ่งมีบางโอกาสที่เชิญวิทยากรมาบรรยายเกี่ยวกับแนวทางศึกษาค้นคว้าซึ่งไม่บ่อยนัก

การจัดบริการข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการประกอบอาชีพในสาขาวิชาศิลปศึกษา ไม่เคยเนื่องจากเห็นว่ามหาวิทยาลัยจัดประจำอยู่แล้วในตอนนี้จิมนิเทศ

การจัดบริการข้อมูลเกี่ยวกับการขอทุนการศึกษาแก่นิสิตนั้น ไม่เคย ส่วนใหญ่แนะนำนิสิตให้ไปติดต่อแผนกแนะแนว และให้อ่านตามป้ายประกาศที่มีติดอยู่ตามที่ต่าง ๆ เป็นครั้งคราว

การแจ้งให้นิสิตทราบเกี่ยวกับสถานที่และเวลาที่จัดไว้ให้นิสิตเข้าพบนั้น แจ้งไว้ที่ห้องพักอย่างชัดเจน นิสิตส่วนใหญ่ไม่คอยเข้าพบ

การติดตามและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนของนิสิตนั้น เคยโดยการเก็บประวัติการเรียนของนิสิตที่มหาวิทยาลัยส่งมาให้

อาจารย์ 9

คุณสมบัติการสอน จากการสังเกตทั้ง 3 ครั้งพบว่า

การชี้แจงแผนการเรียนและแผนการปฏิบัติงานตลอดภาคเรียนได้นั้น อาจารย์ผู้สอนได้ชี้แจงด้วยวาจาโดยสรุปสั้น ๆ ในตอนต้นของบทเรียน ซึ่งอาจารย์ผู้สอนสอนมานานกว่า 20 ปีแล้ว จึงมีโครงการในการสอนวิชานั้นอย่างละเอียด และวางแผนการเรียนการสอนอย่างรัดกุม ใ้คนคิดว่าเฉพาะเรื่องใหม่ ๆ ที่เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาที่สอน

การบอกวัตถุประสงค์ของการเรียนและการฝึกปฏิบัติงาน ได้ใช้วิธีบอกด้วย วาจาในตอนต้นของบทเรียนทุกครั้ง โดยย่ำวิธีการอย่างชัดเจนและเน้นให้รู้ถึงโครงสร้าง ของกิจกรรมโดยทั่วไป

การจัดเตรียมวัสดุและเครื่องมือเครื่องใช้ในการเรียนการสอนนั้น อาจารย์ ผู้สอนเป็นฝ่ายหาอุปกรณ์ทั้งหมดไว้ที่ห้องสอนอย่างเรียบร้อย โดยจัดหุ้หนึ่งไว้เพื่อให้นิสิต เขียนภาพ ส่วนกระดาษและเครื่องเขียนก็มีไว้พร้อมโดยสั่งให้บริษัทที่ขายกระดาษนำมา ผูกจำหน่ายไว้ใกล้ ๆ ห้องสอนนั้น นิสิตมีความพร้อมมาก

การสอนภาคปฏิบัติให้สอดคล้องกับภาคทฤษฎีนั้น อาจารย์ผู้สอนทฤษฎีไป พร้อม ๆ กับการปฏิบัติ โดยให้นิสิตลงมือปฏิบัติแล้วแนะนำวิธีการไปพร้อม ๆ กัน สอบถาม เหตุผลปรากฏว่าที่ท่าเช่นนี้เพราะต้องการให้นิสิตประสบปัญหาก่อน แล้วจึงแนะนำถึง ทฤษฎี

การเตรียมห้องปฏิบัติการให้มีความสะอาด สะดวกและปลอดภัยในการปฏิบัติงาน นั้น อาจารย์ผู้สอนเตรียมได้สะอาด สะดวกและปลอดภัยเป็นครั้งคราว ในตอนต้นชั่วโมง ห้องเรียนสะอาด แต่หลังจากปฏิบัติงานห้องเรียนเปรอะเปื้อน เมื่อเลิกแล้วนิสิตก็ไม่ได้ เก็บกวาดแต่อย่างใด คงทำให้สภาพห้องเรียนดูไม่สะดวกในการปฏิบัติงานบางครั้งคราว

การอธิบายและชี้แจงวิธีการและขั้นตอนการปฏิบัติงานได้อย่างละเอียดนั้น อาจารย์ผู้สอนอธิบายได้อย่างละเอียดและชัดเจนมาก เสียงดังชัดเจน ชี้แนะขั้นตอน อย่างละเอียด นิสิตไม่มีปัญหาและให้ความสนใจมาก

การทดลองสาธิตหรือปฏิบัติให้นิสิตดูเป็นตัวอย่างนั้น อาจารย์ผู้สอนสาธิตให้ คุเป็นตัวอย่างได้อย่างดี โดยอาจารย์ผู้สอนได้ปฏิบัติไปพร้อม ๆ กับนิสิตด้วย ทำให้ นิสิตเห็นขั้นตอนการปฏิบัติอย่างชัดเจน โดยเฉพาะนิสิตที่แก้ปัญหาบางเรื่องไม่ได้ พอเห็น การสาธิตก็สามารถแก้ปัญหาของตนเองได้

การดูแลการปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิดนั้น อาจารย์ผู้สอนได้ดูแลคอนตันชั่วคราว
แล้วปล่อยให้ศิลปินปฏิบัติงานเอง โดยเห็นว่าศิลปินเข้าใจปัญหาอย่างดีแล้ว และ
อาจารย์ผู้สอนก็ได้สาธิตประกอบการสอนอย่างละเอียด ศิลปินทุกคนทำงานอย่างมี
สมาธิและมีอิสระหลังจากที่รู้วิธีการแก้ปัญหาแล้ว

การชี้แจงหลักเกณฑ์การประเมินผลให้ศิลปินได้ทราบล่วงหน้านั้น อาจารย์
ผู้สอนชี้แจงด้วยวาจาขณะที่ศิลปินกำลังปฏิบัติงาน บอกถึงเกณฑ์ในการประเมินผลงาน
เช่นการใช้สี การจัดองค์ประกอบศิลป์ วินัยในการปฏิบัติงาน ความกล้าแสดงออก ฯลฯ
ศิลปินทำงานอย่างมั่นใจทุกคน เพราะเข้าใจขั้นตอนในการทำงาน

การชี้แจงขอบบ่งชี้ของการฝึกปฏิบัติงานให้ศิลปินทราบนั้น อาจารย์ผู้สอน
ได้บันทึกข้อดีข้อเสียไว้ที่ผลงานศิลปินเมื่อนำมาส่ง และในวันวิจารณ์งานร่วมกัน
อีกครั้งหนึ่ง

คุณสมบัติทางวิชาการ จากการสัมภาษณ์พบว่า

การแนะนำตำราและเอกสารงานวิจัยเกี่ยวกับศิลปะศึกษาให้แก่ศิลปินนั้น
อาจารย์ผู้สอนแนะนำเป็นบางครั้งคราว เฉพาะคอนตันของการสอนแต่ละวิชา
โดยการนำรายชื่อหนังสือที่มีอยู่ในห้องสมุดมาแนะนำ

การได้รับฝึกอบรมหรือศึกษามาในสาขาวิชาศิลปะศึกษามาโดยเฉพาะนั้น
อาจารย์ผู้สอนมีประสบการณ์สอนศิลปะศึกษามากกว่า 20 ปี และเคยฝึกอบรม
ทางศิลปะศึกษามากหลายแห่ง มีวุฒิ กศ.บ. และ M.F.A. ถึงแม้ว่าจะไม่ได้เรียน
ทางศิลปะศึกษาโดยตรง แต่ก็เคยฝึกอบรมทางศิลปะศึกษา มีประสบการณ์ใน
การสอนมากจึงทำให้มั่นใจในการสอนมาก

การเขียนตำราและเอกสารประกอบการสอนนั้น เขียนตำราและเอกสาร
ประกอบการสอนอย่างละ 5 เล่ม ส่วนงานวิจัยยังไม่เคยเขียน สาเหตุใน
การเขียนตำราและเอกสารประกอบการสอนเพราะใช้ในการเตรียมสอนและประกอบ
การสอนโดยรวบรวมจากบันทึกการสอนที่ได้ทำไว้ แล้วเขียนเป็นตำราขึ้น
และเป็นผลพลอยได้ในการขอผลงานทางวิชาการด้วย

การเป็นสมาชิกของสมาคมหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับงานด้านศิลปศึกษานั้น เป็นสมาชิกของสมาคมครูศิลปะโลก (INSEA) ในตำแหน่งกรรมการเป็นสมาชิกขององค์การครูศิลปะแห่งเอเชีย ตำแหน่งกรรมการบริหาร ซึ่งทำให้ได้ประสบการณ์เพิ่มพูนความรู้อย่างมาก ทำให้หน้าประสบการณ์มาประกอบการสอนได้อย่างกว้างขวาง

การศึกษาดูงานด้านศิลปศึกษานั้น เคยดูงานที่ฮ่องกง 1 ครั้ง นอกจากนี้ได้ดูนิทรรศการต่าง ๆ ภายในประเทศ เพื่อศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ เป็นการเสริมสร้างความรู้ให้กว้างขวางขึ้นทันเหตุการณ์ตลอดเวลา ในขณะที่สอน อาจารย์ผู้สอนมีเกียรติยศยอมรับความรู้ เสริมการสอนได้อย่างกว้างขวางมาก

การศึกษาค้นคว้าวิจัยหรือทดลองวิชาการที่ท่านสอนอยู่นั้น ส่วนมากได้ทดลองกิจกรรมภาคปฏิบัติที่ตนสอนอยู่ เช่น ทดลองสีน้ำเพื่อศึกษาวิธีการจัดระบบและนำวิธีการเหล่านั้นเป็นทฤษฎีในการสอนนิสิตอีกทีหนึ่ง

การนำความรู้ในวิชาการต่าง ๆ ใช้ประกอบการสอนอย่างกว้างขวางนั้น อาจารย์ผู้สอนใช้ความรู้ในวิชาการต่าง ๆ ประกอบการสอนวิชาศิลปศึกษาอย่างกว้างขวางมาก โดยเฉพาะทางวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ร่วมกับศิลปะเช่น ให้เขียนภาพจากเซลล์พืชที่เห็นจากกล้องจุลทรรศน์ เป็นต้น และสังคมวิทยา ทลอคจนการเมืองต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพราะ ะถือว่าศิลปะควรนำสังคม มิใช่เดินตามสังคม

คุณสมบัติค่านิยมคุณลักษณะ จากการสังเกตทั้ง 3 ครั้ง พบว่า

การพูดจาสุภาพซื่อเจนนั่น อาจารย์ผู้สอนพูดจาสุภาพและซื่อเจนเป็นครั้งคราว เช่นก่อนอารมณ์ดี บางครั้งมีอารมณ์โกรธ เนื่องจากนิสิตเข้าห้องเรียนช้าและขาดอุปกรณ์การเรียน อาจารย์ผู้สอนโกรธและคุกคามใช้วาจาไม่สุภาพไปบ้าง แต่นิสิตส่วนใหญ่ให้ความเคารพเชื่อถือ ซึ่งปกติอาจารย์ผู้สอนเป็นคนอารมณ์ดีอยู่เสมอ

การแต่งกาย อาจารย์ผู้สอนแต่งกายดี และเลือกแบบใดที่เหมาะสมกับวัย และโอกาสพอสมควร เสื้อผ้าที่สวมใส่ค่อนข้างทันสมัยและนำสมัยเสมอ ทั้งที่มีอายุมากแล้วแต่สามารถเลือกเครื่องแต่งกายให้ดูอ่อนกว่าวัยได้อย่างดี และมี ความเหมาะสมกับสภาพร่างกายของผู้สวมใส่

การเข้าห้องสอนตรงต่อเวลานั้น อาจารย์ผู้สอนโหม่งที่ห้องสอนก่อนเวลา เสมอเพื่อมารอนิสิต และนิสิตส่วนใหญ่ก็รีบมาเข้าห้องเรียนเช่นกัน

ความมีหน้าตาขี้มึนแจ่มใสอยู่เสมอ นั้น อาจารย์ผู้สอนมีหน้าตาขี้มึนแจ่ม เป็นครั้งคราว โดยเฉพาะตอนอารมณ์ดี บางครั้งโกรธ หน้าตาจะเฉยเมยและดู แต่ส่วนใหญ่ก็มีอารมณ์ดี

ความขยันและออกทนในการปฏิบัติงานนั้น อาจารย์ผู้สอนขยันและออกทนใน การปฏิบัติงานเป็นอย่างดี ขยันในการสอนมาก ใช้เวลาเตรียมก่อนสอนทุกครั้ง ทั้ง ๆ ที่สอนมานานแล้ว และมีความพร้อมทุก ๆ ด้านในการทำงาน มีความออกทน เช่นการเขียนตำรา เอกสารประกอบการสอนมากมาย

ความใจเย็นสุขุมรอบคอบนั้น อาจารย์ผู้สอนมีความใจเย็นสุขุมรอบคอบเป็น ครั้งคราว เช่นบางครั้งมีอารมณ์เสีย เพราะมีนิสัยขาดการเตรียมพร้อมด้านอุปกรณ์ และทำงานไม่เสร็จทันเวลาที่กำหนดและเคยเดินออกจากห้องสอนโดยไม่สอนในชั่วโมง นั้น จนกว่านิสิตมีความพร้อมและแก้ปัญหาต่าง ๆ ไว้เรียบร้อยแล้ว นั่นคือมีความใจร้อน บางครั้งคราวทำให้ขาดความสุขุมรอบคอบไป แต่ไม่บ่อยนัก เมื่ออารมณ์ดีขึ้นก็สอนได้ อย่างสนุกสนาน

การปฏิบัติงานด้วยความเป็นระเบียบเรียบร้อยนั้น อาจารย์ผู้สอนปฏิบัติด้วยความ เป็นระเบียบเรียบร้อยเป็นครั้งคราว เพราะบางครั้งก็เคร่งครัด บางครั้งก็ ปล่อยประหละเลย เรื่องความเป็นระเบียบ เพราะต้องการให้นิสิตแสดงออกอย่าง อิสระเสรีเพื่อว่าจะเกิดความคิดสร้างสรรค์ดี

ความมีมนุษยสัมพันธ์นั้น อาจารย์ผู้สอนมีมนุษยสัมพันธ์ก็ เพราะพวกเขาอย่าง
เป็นกันเองและช่วยเหลือแนะนำเมื่อนิสิตมีปัญหา

คุณสมบัติการสอนนิเทศการสอน จากการสัมภาษณ์พบว่า

การอธิบายและแนะนำการทำโครงการสอนแก่นิสิตนั้น อธิบายและแนะนำ
เฉพาะนิสิตที่มาถาม เพราะบางภาคเรียนได้สอนวิชาเกี่ยวกับการเตรียมฝึกสอน
บางภาคเรียนไม่ได้สอนก็ได้แนะนำเฉพาะบางคนที่มาซักถามเท่านั้น เพราะเห็นว่า
นิสิตต้องได้เรียนแล้วเกี่ยวกับวิชาเกี่ยวกับเตรียมฝึกสอน

การสาธิตการสอนเป็นตัวอย่างแก่นิสิตนั้น เคยสอนในวิชาที่เกี่ยวกับการเตรียม
ฝึกสอน โดยทดลองสอนตามบันทึกการสอนที่ตนเตรียมไว้เพื่อเป็นตัวอย่างแก่นิสิตแล้ว
ให้นิสิตวิจารณ์

การแนะนำวิธีการจัดหาสื่อการเรียนที่มีในท้องถิ่นแก่นิสิตนั้น เคยแนะนำ
เฉพาะนิสิตที่มาซักถาม มักไม่ค่อยเน้นเพราะเห็นว่านิสิตควรมีความคิดริเริ่มและ
ผู้ตัดสินใจเองในการศึกษาค้นคว้าทางศิลปะให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นซึ่งเป็นหลักการ
อยู่แล้ว

การแนะนำหลักเกณฑ์การวัดและประเมินผลแก่นิสิตนั้น เคยแนะนำเฉพาะ
นิสิตที่มาซักถาม เห็นว่าเป็นเรื่องของการเรียนในวิชาวัดผลการศึกษาและวิชาที่
เกี่ยวกับการฝึกสอน จึงมักไม่ค่อยเน้น ได้แนะนำเฉพาะผู้ที่มาซักถามเท่านั้น

การเข้าสังเกตการสอนของนิสิตนั้น เคยเข้าสังเกตบางตอนของการสอน
เท่านั้น เห็นว่าเป็นการเพียงพอแล้วและสามารถคาดการณ์ได้ว่า สอนเป็นอย่างไร
โดยพิจารณาอย่างอื่นประกอบอีก เช่น ผลงานนักเรียนที่ทำส่ง บันทึกการสอน
ความเห็นจากเพื่อนนิสิต และอาจารย์พี่เลี้ยง

การชมเชยหรือชี้แจงข้อบกพร่องเกี่ยวกับการสอนของนิสิตนั้น เคยโดยการ
บันทึกไว้ที่บันทึกการสอนทุกครั้งไปนิเทศการสอน

การเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้อภิปรายปัญหาของตนเองนั้น เคยโดยการให้นักศึกษาบอกถึงปัญหาที่พบในการฝึกสอน ้วยการพูดคุยกับนักศึกษาที่สอนหรือชั่วโมงว่างให้บอกถึงปัญหาต่าง ๆ ที่พบ และได้ให้คำแนะนำไป

การกระตุ้นให้นักศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองนั้น เคยโดยการแนะวิธีการแก้ปัญหาให้นักศึกษาเป็นผู้ค้นคว้าเอง

การสังเกตการสอน สังเกตรวม 2 ครั้ง เนื่องจากมีเวลาน้อย ท่องสอนมากจึงทำให้สังเกตได้ไม่บ่อยนัก

คุณสมบัติที่ให้บริการสังคม จากการสัมภาษณ์พบว่า

การเสนอบทความด้านศิลปศึกษาในชุมชนโดยใช้สื่อมวลชนนั้น เขียนบทความในหนังสือวารสารต่าง ๆ เป็นประจำ เช่น วารสารการวัดผล วารสารฟิลดิง ประมาณเดือนละ 1 ครั้ง เขียนเพราะต้องการเผยแพร่ความรู้ เพราะถือว่าวิชาการทางศิลปะสำคัญมากบางครั้งมีคนมาขอบทความคงเพราะความมีชื่อเสียง และผลจากการเขียนบทความในครั้งก่อน ๆ ้วย

การเข้าร่วมอภิปรายวิชาการด้านศิลปศึกษานั้น ได้ดำเนินการโดยได้รับเชิญจากสถาบันต่าง ๆ เช่น ที่กรมการฝึกหัดครู ฯลฯ ประมาณ 2 - 3 ครั้ง จากการร่วมอภิปรายได้ความรู้เพิ่ม และช่วยเสริมความรู้ให้กับคนอื่น ๆ ้วย

การเป็นกรรมการตัดสินผลงานทางศิลปศึกษาในชุมชนนั้น มีผู้เชิญมาโดยเฉลี่ยปีละ 1 ครั้ง และเคยเป็นกรรมการตัดสินผลงานศิลปกรรมแห่งชาติครั้งที่ 27 ้วย

การเป็นวิทยากรในการจัดประชุมสัมมนาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนวิชาศิลปศึกษาให้แก่ครูในโรงเรียนต่าง ๆ ในชุมชนนั้น เคยเป็นประมาณ 2 ครั้ง เช่น ที่วิทยาลัยครูอยุธยา ปี 2527 เป็นต้น ส่วนใหญ่เป็นวิทยากรเพราะได้รับเชิญจากที่ต่าง ๆ ทำให้ช่วยเสริมความรู้มากขึ้น

การจัดนิทรรศการ เพื่อเผยแพร่ความรู้ใหม่ ๆ และผลงานทางศิลปศึกษา แก่ชุมชนนั้นส่วนใหญ่เป็นการนำผลงานนิสิตที่เรียนและผลงานของตนเองร่วมกันแสดง ณ ที่ต่าง ๆ ทั้งในและนอกสถาบันประมาณเดือนละ 1 ครั้ง เช่น ที่สถาบันวัฒนธรรมเยอรมัน เป็นต้น

การสอนหรือฝึกอบรมทางวิชาการทางศิลปะนั้น ปัจจุบันรับสอนการเขียนภาพ สีน้ำ สีน้ำมัน ให้กับกลุ่มผู้สนใจทั่วไป ซึ่งส่วนใหญ่ผู้เรียนเป็นชาวต่างชาติ แต่การจัดเป็นทางการโดยสถาบันต่าง ๆ เชิญมาให้จัด และมีกลุ่มบุคคลจำนวนมากนั้น โดยเฉลี่ยประมาณปีละ 1 ครั้ง ผลการดำเนินการทำให้ได้ประสบการณ์ในการศึกษากิจกรรมทางศิลปศึกษาได้กว้างขวางขึ้น

การออกไปปฏิบัติงานในชุมชนร่วมกับนิสิตและหน่วยงานอื่น ๆ ไม่เคยเพราะไม่มีโอกาสได้รับเชิญจากหน่วยงานอื่น ๆ เคยเดินทางไปศึกษานอกสถานที่เพื่อเขียนสีน้ำร่วมกับนิสิตบางครั้งคราว เท่านั้น

คุณสมบัติด้านการแนะนำให้คำปรึกษา จากการสัมภาษณ์พบว่า

การอธิบายโครงสร้างของหลักสูตรแก่นิสิตนั้น เคยอธิบายโดยอธิบายเป็นกลุ่มที่อยู่ในความดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษาโดยทั่ว เฉพาะตอนนิสิตเข้าใหม่ ได้ข้อมูลจากหลักสูตรและการประชุมอาจารย์ที่ปรึกษา

การชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับแผนการเรียนแก่นิสิตนั้น เคยชี้แจงเป็นกลุ่มที่อยู่ในความดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งทำในระยษที่นิสิตเข้าใหม่และก่อนลงทะเบียน

การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเลือกสาขาวิชาเรียนแก่นิสิตนั้น เคยชี้แจงเป็นรายบุคคล เพราะได้ชี้แจงเกี่ยวกับแผนการเรียนกว้าง ๆ แล้ว นิสิตจะเป็นผู้เลือกสาขาเรียนเอง ซึ่งได้แนะนำผู้ที่มีปัญหาหามาซักถามเท่านั้น ในระยษที่นิสิตเข้าใหม่และก่อนลงทะเบียน

การแนะนำวิธีการลงทะเบียนวิชาเรียนแก่นิสิตนั้น เคยแนะนำเป็นรายบุคคล เฉพาะบุคคลที่มีปัญหาเท่านั้น เนื่องจากมีข้อมูลแจ้งอยู่ตามประกาศของมหาวิทยาลัย และในคู่มือการเรียนของนิสิตแล้ว ใ้แนะนำเฉพาะผู้ที่ซักถามเท่านั้น

การเสนอแนะวิธีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมแก่นิสิตนั้น เคยเสนอแนะเป็นรายบุคคลเฉพาะผู้ที่มีปัญหา เพราะต้องการให้นิสิตได้ช่วยตัวเองในการหาความรู้ และเคยแนะนำในขณะสอนด้วย ส่วนนิสิตที่อยู่ในความดูแลของตนถ้ายังไม่ได้สอน ก็ใ้แนะนำเป็นรายบุคคลที่ซักถาม โดยแนะถึงแหล่งความรู้ต่าง ๆ เช่น การฟัง อภิปราย การดูนิทรรศการ ฯลฯ ซึ่งมีอยู่เป็นประจำ

การให้บริการข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางศึกษาต่อในสาขาวิชาศิลปศึกษาในระดับสูงนั้นไม่เคยจักเห็นว่ามหาวิทยาลัยได้จัดทำอยู่แล้ว เช่นการปัจฉิมนิเทศ เป็นต้น

การให้บริการข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการประกอบอาชีพในสาขาวิชาศิลปศึกษาแก่นิสิตนั้น ไม่เคยจักเพราะเห็นว่ามหาวิทยาลัยจักในการปัจฉิมนิเทศแล้ว ใ้แนะนำข้อมูลเกี่ยวกับงานทางศิลปศึกษาที่แจ้งมาจากสถาบันต่าง ๆ ศึกษาระดับวิชาชีพภาควิชา เพื่อใ้หานิสิตใ้ได้อ่าน

การให้บริการข้อมูลเกี่ยวกับการขอทุนการศึกษาแก่นิสิตนั้น ไม่เคยจัก เนื่องจากเป็นบริการที่มหาวิทยาลัยจักร่วมกับแผนกแนะแนวอยู่แล้ว ใ้แนะนำข้อมูลมาประกาศบางคราวคราวเท่านั้น

การแจ้งใ้หานิสิตทราบเกี่ยวกับสถานที่และเวลาที่จักใ้หานิสิตเข้าพบนั้น เคยแจ้งใ้ในคู่มือการจัดตารางเรียนของนิสิตแล้ว นิสิตมาพบตามเวลาดังกล่าว่น้อย

การติดตามและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนของนิสิตนั้น เคยโดยเก็บประวัติการเรียนของนิสิตที่มหาวิทยาลัยส่งมาให้

อาจารย์ 10

คุณสมบัติการสอน จากการสังเกตทั้ง 3 ครั้งพบว่า

การชี้แจงแผนการเรียนและแผนการฝึกปฏิบัติงานตลอดภาคเรียนนั้น อาจารย์ผู้สอนไม่ชี้แจงแต่อย่างใด เนื่องจากได้สอนวิชานี้มาหลายครั้งแล้ว สามารถจะวางแผนงานไว้ได้อย่างรัดกุม และให้เตรียมอุปกรณ์ไว้ล่วงหน้าเป็นครั้งคราว

การบอกวัตถุประสงค์ของการเรียนและการฝึกปฏิบัติงานแก่นิสิตก่อนจะลงมือปฏิบัติงานนั้น บอกด้วยวาจาในตอนต้นของบทเรียนทุกครั้ง โดยเน้นถึงจุดมุ่งหมายของงานที่ทำ

การจัดเตรียมวัสดุและเครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นในการเรียนการสอนไว้ อย่างพร้อมมูลนั้น อาจารย์ผู้สอนเป็นผู้จัดเตรียมเองไว้ที่ห้องสอนอย่างพร้อมเพียง

การจัดสอนภาคปฏิบัติให้สอดคล้องกับภาคทฤษฎีนั้น สอนโดยให้รู้ทฤษฎีก่อนลงมือปฏิบัติ โดยการบอกวิธีการขั้นตอน ที่มา และสาระเกี่ยวกับกิจกรรมที่ต้องทำก่อนให้นิสิตลงมือทำงาน

การเตรียมห้องปฏิบัติการให้มีความสะอาด สะดวกและปลอดภัยในการปฏิบัติงานนั้น ผู้สอนจัดโต๊ะสะอาด สะดวกและปลอดภัยเป็นครั้งคราว ห้องเรียนสะอาดและมีความสะดวกในตอนต้นชั่วโมงเท่านั้น หลังจากนั้นจะรกไม่สะดวกในการปฏิบัติงาน และไม่ปลอดภัยเพราะมีนิสิตบางคนเดินชนขอบโต๊ะขณะปฏิบัติงาน แต่หลังจากเลิกปฏิบัติแล้ว คนงานก็มาช่วยเก็บกวาดจัดโต๊ะให้เป็นระเบียบ

การอธิบายและชี้แจงวิธีการและขั้นตอนในการปฏิบัติงานได้อย่างละเอียดนั้น อาจารย์ผู้สอนอธิบายได้แต่ไม่ละเอียดนัก โดยมีมุ่งหวังให้นิสิตทำงานโดยไม่ยึดอยู่กับคำสั่งหรือกฎเกณฑ์ตายตัวเกินไป จึงได้อธิบายพอสังเขปเพื่อว่าอาจเกิดสิ่งแปลกใหม่ที่ไม่เหมือนในทฤษฎีหรือหลักการที่ได้ออกไป

การทดลองสาธิตหรือปฏิบัติ ทัศนศิลป์ เป็นตัวอย่างนั้น อาจารย์ผู้สอน
 สาธิตพอสังเขปบนกระดานดำแล้วนำสไลด์ ซึ่งเป็นงานสำเร็จรูปฉายใหญ่ประกอบ
 เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน

การดูแลการปฏิบัติงานของนิสิตอย่างใกล้ชิดนั้น ดูแลเพียงตอนต้นชั่วโมง
 แล้วปล่อยให้ นิสิตปฏิบัติงานเอง เนื่องจากต้องการให้นิสิตมีอิสระในการทำงาน

การชี้แจงหลักเกณฑ์การประเมินผล ทัศนศึทราบลงหน้านั้น อาจารย์
 ผู้สอนชี้แจงโดยบอกควววาจาหลังจากการสอนภาคทฤษฎีเสร็จแล้ว เริ่มให้นิสิตลงมือ
 ปฏิบัติ โดยบอกถึงแนวทางทำให้คะแนนในงานนั้น ให้นิสิตทราบ

การชี้แจงข้อบกพร่องการฝึกปฏิบัติงาน ทัศนศึทรานั้น โดยการบันทึกไว้
 ที่ผลงานของนิสิตตอนนิตส่งงาน เนื่องจากไม่ได้อยู่ดูแลตอนปฏิบัติงาน

คุณสมบัติด้านวิชาการ จากการสัมภาษณ์พบว่า

การแนะนำตำราและ เอกสาร งานวิจัย เกี่ยวกับศิลปะศึกษา ให้แก่นิสิตนั้น
 แนะนำเป็นบางครั้งคราว ได้แนะนำในตอนต้นของบทเรียนในตอนเริ่มสอนวิชานั้น
 โดยนำรายชื่อจากห้องสมุดที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่ตนสอน

การได้รับฝึกอบรมหรือศึกษาในสาขาวิชาศิลปศึกษามาโดยเฉพาะนั้น อาจารย์
 ผู้สอนได้รับการศึกษามาโดยเฉพาะ เพราะมีวุฒิ กศ.บ. (ศิลปศึกษา) และมี
 ประสบการณ์การสอนมาพอสมควร

การเขียนตำรา เอกสารประกอบการสอน หรืองานวิจัยนั้น เขียนตำรา
 และงานวิจัยอย่างละ 1 เล่ม สาเหตุที่เขียนเพราะต้องการหาความรู้ประกอบการ
 การสอนเกี่ยวกับทางด้านสุนทรียภาพ ในการวิจัยนั้นได้รับทุนในการทำวิจัย จึงทำให้
 การดำเนินงานวิจัยเป็นไปได้เป็นอย่างดี

การเป็นสมาชิกของสมาคมหรือองค์การที่เกี่ยวกับงานด้านศิลปศึกษานั้น
 เป็นสมาชิกของสมาคมศิลปกรรมไทย ในตำแหน่งเลขาธิการ ถึงแม้ว่าสมาคม
 ศิลปกรรมไทย จะไม่ได้เกี่ยวข้องโดยตรงกับศิลปศึกษา แต่ก็มีบางส่วนที่เกี่ยวข้อง

เช่น มีการจัดแสดงภาพของชาวชนไทย ซึ่งก็เกี่ยวกับศิลปศึกษาบ้าง แต่สิ่งที่ได้จากการเป็นเลขาธิการนั้น ทำให้เกิดความรู้กว้างขวาง และเป็นที่ยอมรับของนิสิตที่เรียนด้วยอย่างมาก

การศึกษาคูงานด้านศิลปศึกษาอยู่เสมอ นั้น ศึกษาคูงานทางศิลปศึกษาเป็นครั้งคราวส่วนมากเป็นนิทรรศการทางศิลปศึกษาตามสถานที่ต่าง ๆ ภายในประเทศเป็นครั้งคราว

การศึกษาค้นคว้าวิจัยหรือทดลองวิชาการที่สอนอยู่นั้น ใ้ทำงานวิจัยความรู้ด้านศิลปศึกษาในรูปแบบของประวัติศาสตร์ ซึ่งอาจไม่เกี่ยวกับวิชาที่สอนโดยตรง แต่เป็นสิ่งที่เกี่ยวเนื่องกับศิลปศึกษาโดยเฉพาะศิลปศึกษาในช่วงระยะหนึ่งในประวัติศาสตร์ สามารถใช้ประกอบการสอนได้อย่างกว้างขวาง

การนำความรู้ในวิชาการต่าง ๆ ใช้ประกอบการสอนอย่างกว้างขวางนั้น ได้ใช้ประกอบอย่างกว้างขวางอยู่เสมอ โดยเฉพาะค่านการ เมืองและสังคม

คุณสมบัติด้านบุคลิกภาพ จากการสังเกตทั้ง 3 ครั้งพบว่า

การพูดจาสุภาพชัดเจนนั้น อาจารย์ผู้สอนพูดจาสุภาพและชัดเจนตลอดเวลา พูดเสียงดังชัดเจน ไม่ว่าในขณะที่สอนหรือสนทนากับบุคคลอื่น ๆ

การแต่งกายนั้น อาจารย์ผู้สอนแต่งกายดีและเลือกแบบได้เหมาะสมกับวัยและโอกาสพอสมควร เพราะบางครั้งได้พบขณะสอน แต่ปกติแต่งกายสุภาพเหมาะสมกับวัยและโอกาสพอสมควร

การเข้าสอนตรงเวลานั้น อาจารย์ผู้สอนได้มาที่ห้องสอนโดยช้าไม่เกิน 5 นาที เพื่อรอให้นักเรียนพร้อม แต่จากการสังเกตพบว่า นิสิตเข้าห้องเรียนช้าด้วยความมีหน้าตาขี้มึนแจ่มใสอยู่เสมอ นั้น อาจารย์ผู้สอนหน้าตาขี้มึนแจ่มใสอยู่เสมอ เพราะปกติเป็นคนร่าเริง ทักทายด้วยหน้าตาขี้มึนแจ่มอยู่เสมอ

ความขยันและอดทนในการปฏิบัติงานนั้น อาจารย์ผู้สอนขยันและอดทนในการปฏิบัติงานเป็นอย่างดี นอกจากการสอนแล้วยังทำงานด้านศิลปะในสังคมภายนอกอีกมากมายและผลงานมีประสิทธิภาพได้รับการยอมรับจากหลาย ๆ ฝ่าย โดยเฉพาะงานเขียนหนังสือ

ความใจเย็นสุ่มรอบคอบนั้น อาจารย์ผู้สอนใจเย็นสุ่มรอบคอบตลอดเวลา เป็นคนมีเหตุผล สามารถคลี่คลายเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี

การปฏิบัติงานด้วยความ เป็นระเบียบเรียบร้อยนั้น อาจารย์ผู้สอนปฏิบัติงานได้เป็นระเบียบเรียบร้อยเป็นครั้งคราว เพราะบางครั้งจะปล่อยประหละเลย เช่น สภาพห้องเรียนที่ขาดความเป็นระเบียบ แต่บางโอกาสก็จัดห้องเรียนได้อย่างมีระเบียบ

ความมีมนุษยสัมพันธ์ อาจารย์ผู้สอนมีมนุษยสัมพันธ์ดี เพราะทุกคนได้ตอบอย่างเป็นกันเอง กับนิสิตและบุคคลอื่น ๆ เป็นที่รักใคร่ชอบพอนของนิสิตอย่างมาก

คุณสมบัติด้านการนิเทศการสอน จากการสัมภาษณ์พบว่า

การอธิบายและแนะนำการทำโครงการสอนและบันทึกการสอนแก่นิสิตนั้น อธิบายและแนะนำก่อนไปฝึกสอน โดยเน้นให้เห็นความสำคัญของการทำโครงการสอน และวิธีการทำโครงการสอน โดยพบปะกับนิสิตก่อนออกฝึกสอน แนะนำการทำโครงการสอนและบันทึกการสอน

การสาธิตการสอนเป็นตัวอย่างแก่นิสิตนั้น ไม่เคยส่วนใหญ่ถือว่าการสอนจริงของเราก็สามารถใช้เป็นตัวอย่างแก่นิสิตได้ เนื่องจาก ไม่ได้สอนวิชาที่เกี่ยวข้องกับการฝึกสอน

การแนะนำวิธีการจัดหาสื่อการเรียนที่มีในท้องถิ่นแก่นิสิตนั้น เคยแนะนำเฉพาะนิสิตที่มาซักถาม มีบางโอกาสที่นิสิตสนใจได้มาซักถามและได้ให้คำแนะนำไป จากประสบการณ์ที่ได้เคยศึกษางานทางศิลปศึกษานั้น ได้เน้นความสำคัญของวัสดุประจำท้องถิ่นมาก

การแนะนำหลักเกณฑ์การวัดและประเมินผลแก่นิสิตนั้น ไม่เคยแนะนำ
 ให้นิสิตควรวัดเรียนจากวิชาการวัดผลการศึกษาและวิชาที่เกี่ยวกับการฝึกสอน
 การเข้าสังเกตการสอนของนิสิตนั้น เข้าสังเกตบางตอนของการสอน
 เท่านั้น เนื่องจากไม่มีเวลาและเห็นว่าสังเกตบางตอนก็สามารถสรุปผลการสอนได้
 การชมเชยหรือชี้แจงข้อบกพร่องเกี่ยวกับการสอนของนิสิตทุกครั้งหลังจาก
 การสังเกตการสอนแล้วนั้น เคยบันทึกไว้ที่บันทึกการสอนหลังจากสังเกตการสอน
 เสร็จแล้วทุกครั้ง ส่วนใหญ่จะเป็นการชมเชยเพื่อให้กำลังใจ

การเปิดโอกาสให้นิสิตได้อภิปรายปัญหาของตนเองนั้น เคยโดยการให้นิสิต
 บอกถึงปัญหาที่พบในการฝึกสอน นิสิตได้บอกด้วยว่าหาเวลาที่ซักถามหลังจากสอนเสร็จ
 แล้ว

การกระตุ้นให้นิสิตศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองนั้น เคยด้วยการเปิดโอกาสให้
 นิสิตศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โดยไม่ได้แนะนำแต่ให้นิสิตตัดสินใจเอง เช่น
 การแต่งกาย มนุษยสัมพันธ์ในกลุ่มนิสิตฝึกสอนด้วยกัน

การสังเกตการสอนของนิสิตนั้น สังเกตเพียง 1 ครั้ง เนื่องจากไม่มี
 เวลาต้องสอนมาก

คุณสมบัติด้านบริการสังคม จากการสัมภาษณ์พบว่า

การเสนอบทความด้านศิลปศึกษาในชุมชนโดยใช้สื่อมวลชนนั้น เคยเขียน
 ลงหนังสือพิมพ์สยามรัฐและมติชน ประมาณ 80 ครั้ง และวารสารโลกศิลปะและ
 โสมโลภประมาณ 20 ครั้ง ส่วนใหญ่เป็นบทความเชิงวิเคราะห์ข้อดีข้อเสียของ
 บางเรื่องเกี่ยวกับศิลปศึกษา

การเข้าร่วมอภิปรายวิชาการด้านศิลปศึกษานั้น ส่วนมากได้รับเชิญจาก
 สถาบันต่าง ๆ โดยเฉลี่ยปีละ 1 ครั้ง เช่น ที่มหาวิทยาลัยศิลปากรและที่ศูนย์สังคีตศิลป์
 เป็นต้น ส่วนใหญ่หัวข้ออภิปรายจะเกี่ยวกับการเรียนการสอนศิลปศึกษาที่ตนสอนอยู่

การเป็นกรรมการตัดสินผลงานทางศิลปศึกษาในชุมชนนั้น เคยได้รับเชิญมาจากสถาบันต่าง ๆ ประมาณปีละ 1 - 2 ครั้ง เช่น ที่เซ็นทรัล เครือซิเมนต์ไทย ส่วนมากได้เป็นกรรมการร่วมกับบุคคลอื่น ตัดสินโดยตั้งเกณฑ์การประเมินร่วมกัน

การเคยเป็นวิทยากรในการจัดประชุมสัมมนาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนศิลปศึกษาให้แก่ครูในโรงเรียนต่าง ๆ ในชุมชนนั้น ไม่เคยจัดเนื่องจากไม่มีโอกาสได้รับเชิญ

การจัดนิทรรศการเพื่อเผยแพร่ความรู้ใหม่ ๆ และผลงานทางศิลปศึกษาแก่ชุมชนนั้น เคยจัดโดยเฉลี่ยเดือนละ 1 ครั้ง โดยนำผลงานศิลปะที่สอนอยู่และที่นิสิตรวบรวมจากวิชาต่าง ๆ ที่เรียนในสาขาวิชาศิลปะมารวมกันจัดทั้งในสถาบันและนอกสถาบัน เช่น จัดที่เซ็นทรัลพลาซ่าเป็นต้น ส่วนใหญ่ได้รับทุนช่วยเหลือจากบริษัทห้างร้านต่าง ๆ

การจัดสอนหรือฝึกอบรมวิชาการทางศิลปะนั้น ไม่เคยได้รับเชิญและขาดการกระตุ้นให้ดำเนินการจากมหาวิทยาลัย

การออกไปปฏิบัติงานในชุมชนร่วมกับนิสิตและหน่วยงานอื่นนั้น ส่วนใหญ่ได้ร่วมไปปฏิบัติงานศิลปะและวัฒนธรรมที่ทางมหาวิทยาลัยจัดขึ้น

คุณสมบัติด้านการแนะนำให้คำปรึกษา จากการสัมภาษณ์พบว่า

การอธิบายโครงสร้างของหลักสูตรแก่นิสิตนั้น เคยอธิบายเป็นกลุ่มของนิสิตที่อยู่ในความดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา โดยอธิบายระยะที่นิสิตเข้าใจใหม่ ในการประชุมนิสิตที่อยู่ในความดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา

การชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับแผนการเรียนแก่นิสิตนั้น เคยชี้แจงโดยชี้แจงเป็นกลุ่มของนิสิตที่อยู่ในความดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา ในระยะที่นิสิตเข้าใจใหม่และก่อนลงทะเบียนในการประชุมนิสิตเพื่อชี้แจงการวางแผนการเรียน

การชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับการเลือกสาขาวิชาเรียนแก่นิสิตนั้น เคยชี้แจงเป็นกลุ่มของนิสิตที่อยู่ในความดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา ชี้แจงพร้อมกับการชี้แจงแผนการเรียน โดยชี้แจงก่อนลงทะเบียนทุกครั้ง

การแนะนำวิธีการลงทะเบียนวิชาเรียนแก่นิสิตนั้น แนะนำเป็นกลุ่มของนิสิตที่อยู่ในความดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา โดยแนะนำก่อนลงทะเบียนพร้อม ๆ กับการชี้แจงแผนการเรียน

การเสนอแนะวิธีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมแก่นิสิตนั้น ใ้ทำก่อนลงทะเบียน ประมาณภาคเรียนละ 1 ครั้ง และได้เสนอแนะในขณะสอนอีก โดยการแนะนำให้ไปศูนย์ทรัพยากรในที่ต่าง ๆ ตลอดจนการอภิปรายทางศิลปศึกษาด้วย

ไม่เคยจัดบริการข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการศึกษาคือในสาขาวิชาศิลปศึกษา ในระดับสูงเลย เนื่องจากเห็นว่าทางแผนกแนะแนวจัดปัจจุบันนี้เทศนิสิตอยู่แล้ว

ไม่เคยจัดบริการข้อมูลเกี่ยวกับแนวการประกอบอาชีพในสาขาวิชาศิลปศึกษา เนื่องจากแผนกแนะแนวจัดอยู่แล้ว

การจัดบริการข้อมูลเกี่ยวกับการขอทุนการศึกษาแก่นิสิตนั้น เคยช่วยการให้ข้อมูลเป็นกลุ่มของนิสิต โดยทางมหาวิทยาลัยได้ประกาศทุนแจ่มมายังอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งตนก็จะแจ้งให้นิสิตในที่ปรึกษาของตนทราบต่อไป

การแจ้งให้นิสิตทราบเกี่ยวกับสถานที่และเวลาที่จัดไว้ให้นิสิตเข้าพบนั้น แจ้งไว้ที่หนังสือคู่มือการจัดตารางการเรียนของนิสิต

การติดตามรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนของนิสิตนั้น เคยโดยการเก็บประวัติการเรียนของนิสิตที่มหาวิทยาลัยส่งมาให้

อาจารย์ 11

คุณสมบัติด้านการสอน จากการสังเกตทั้ง 3 ครั้งพบว่า

การชี้แจงแผนการเรียนและแผนการฝึกปฏิบัติงานตลอดภาคเรียนนั้น อาจารย์ผู้สอนทำเป็นโครงการโดยบอกแผนการเรียนและการปฏิบัติงานไว้อย่างละเอียดเพื่อแจกให้กับนิสิตทุกคนในตอนต้นของบทเรียน

การบอกวัตถุประสงค์ของการเรียนและการฝึกปฏิบัติงานแก่นิสิตนั้น อาจารย์ผู้สอนบอกไว้ในโครงการแผนการเรียนตลอดภาคเรียนแล้ว ซึ่งก่อนสอนก็ได้ออกย้ำทวนซ้ำอีก โดยเน้นให้เห็นถึงจุดมุ่งหมายของการเรียนและปฏิบัติงานในครั้งนั้น

การจัดเตรียมวัสดุและเครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นในการเรียนการสอนนั้น อาจารย์ผู้สอนจัดเตรียมไว้ที่ห้องสอนอย่างเรียบร้อย นิสิตเพียงแต่ใช้เครื่องเขียนเท่านั้นในการปฏิบัติกิจกรรมเท่านั้น นิสิตทุกคนมีความพร้อมเพียงในการปฏิบัติงานอย่างดี

การสอนภาคปฏิบัติให้สอดคล้องกับภาคทฤษฎีนั้น อาจารย์ผู้สอนสอนทฤษฎีก่อนแล้วให้นิสิตลงมือปฏิบัติโดยบอกวิธีการขั้นตอนและความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมนั้น ๆ โดยละเอียดก่อนให้นิสิตลงมือปฏิบัติ

การเตรียมห้องปฏิบัติการให้มีความสะอาด สะดวกและปลอดภัยในการปฏิบัติงานนั้น อาจารย์ผู้สอนเตรียมห้องได้สะอาด สะดวกและปลอดภัยเป็นครั้งคราว เนื่องจาก การปฏิบัติในเนื้อหาวิชาดังกล่าวย่อมมีการเปรอะเปื้อนบ้าง การจัดโต๊ะนั้นจัดตามความพอใจของนิสิต แต่เมื่อเสร็จสิ้นการสอนได้จัดไว้อย่างเป็นระเบียบ มีความสะดวกและปลอดภัยเช่นเดิม

การชี้แจงวิธีการและขั้นตอนการปฏิบัติงานใ้ค้อย่างละเอียดนั้น อาจารย์ผู้สอนชี้แจงใ้ค้อย่างละเอียดและชัดเจนมาก ซึ่งปกติเป็นผู้ที่เอาใจใส่การสอนมาก เตรียมการสอนอย่างดี มีอุปกรณ์พร้อมเพียง

การทดลองสาธิตหรือปฏิบัติให้นิสิตดูเป็นตัวอย่างนั้น อาจารย์ผู้สอนใช้วิธีสาธิตโดยสังเขปแล้วนำผลงานซึ่งผู้สอนเป็นผู้ทำเองมาให้นิสิตใ้ดูประกอบแนวทางการสร้างสรรค์ ทั้งนี้เพื่อความรวดเร็วในการสาธิต

การดูแลการปฏิบัติงานของนิสิตอย่างใกล้ชิดนั้น ผู้สอนดูแลอย่างใกล้ชิดตลอดเวลาในการสอน เพื่อแนะนำดูแลเมื่อเกิดปัญหาในการปฏิบัติงาน

การชี้แจงหลักเกณฑ์การประเมินผลให้นิสิตทราบล่วงหน้านั้น อาจารย์ผู้สอนชี้แจงด้วยวาจาโดยบอกรายละเอียดในการวัดผลงานให้นิสิตทราบ หลังจากการสอนภาคทฤษฎีเสร็จและเริ่มให้นิสิตลงมือปฏิบัติ

การชี้แจงขอบพร้อมของการฝึกปฏิบัติงานให้นิสิตได้ทราบนั้น ได้ใช้วิธีการเขียนบอกไว้ที่ผลงานนิสิตเมื่อนิสิตนำมาส่ง โดยบอกข้อดีข้อเสีย

คุณสมบัติด้านวิชาการ จากการสัมภาษณ์พบว่า

การแนะนำตำราและเอกสารงานวิจัยเกี่ยวกับศิลปศึกษาให้แก่นิสิตนั้น แนะนำเป็นครั้งคราว โดยแนะนำในตอนต้นชั่วโมงของการเรียนวิชานั้น ๆ โดยนำรายชื่อหนังสือจากห้องสมุดและหนังสือใหม่ ๆ ที่พบ ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่สอน ส่วนงานวิจัยไม่ได้แนะนำ เนื่องจากการวิจัยทางศิลปศึกษามีน้อย และไม่ตรงกับเรื่องที่สอน

การได้รับการฝึกอบรมหรือศึกษาในสาขาวิชาศิลปศึกษามาโดยเฉพาะนั้น ได้รับการศึกษามาโดยเฉพาะ เนื่องจากมีวุฒิ BS. M.A. และ Ed.D ทางศิลปศึกษา และมีความมั่นใจในการสอน

การเขียนตำราเอกสารประกอบการสอนหรืองานวิจัยนั้น เคยทำวิจัยขณะที่เรียนอยู่ในต่างประเทศ เกี่ยวกับหลักสูตรทางศิลปศึกษา ซึ่งสามารถที่จะนำมาใช้ประกอบการสอนได้อย่างดี

การเป็นสมาชิกของสมาคมหรือองค์การที่เกี่ยวข้องกับงานด้านศิลปศึกษานั้น เคยเป็นสมาชิกของสมาคม นักเรียนเกียรติคุณเกี่ยวกับการศึกษา (Pi Lambda Theta) ในตำแหน่งสมาชิกสามัญ ซึ่งเป็นสมาคมเกี่ยวข้องกับการศึกษา ซึ่ง มีประโยชน์ทำให้ได้ประสบการณ์ความรู้มาช่วยประกอบการสอนได้อย่างดี

การศึกษางานด้านศิลปศึกษาอยู่เสมอ นั้น ได้ศึกษางานเพียงครั้งคราว เมื่อสมัยศึกษาอยู่ที่สหรัฐอเมริกา เช่น งานสัมมนา หรือประชุมของกลุ่มศิลปศึกษา แห่งรัฐและแห่งชาติ และครั้งหลังสุดที่เคยไปดูผลงานแสดงศิลปะระหว่างเด็กไทย และเด็กญี่ปุ่น ปี 2526 ส่วนในเมืองไทยนั้นได้ดูนิทรรศการบางครั้งคราว

การศึกษาค้นคว้าวิจัยหรือทดลองวิชาการที่สอนอยู่นั้นยังไม่เคยคงมีแท้จริง ในตอนที่ศึกษาระดับปริญญาเอก ซึ่งขณะนั้นมีโครงการที่จะทดลองเกี่ยวกับเนื้อหาที่ ต้องใช้สอนอยู่เสมอ

การนำความรู้ในวิชาการต่าง ๆ ไปประกอบการสอนอย่างกว้างขวางนั้น ได้ใช้ประกอบอยู่เสมอในขณะที่สอน โดยอ้างอิงถึงวิชาการต่าง ๆ ไม่เฉพาะแต่ ศิลปะอย่างเดียว โดยเฉพาะทางด้านวิทยาศาสตร์ จิตวิทยาและ ปรัชญา

คุณสมบัติด้านบุคลิกภาพ จากการสังเกตทั้ง 3 ครั้งพบว่า

การพูดจาสุภาพชก เจนนั้น อาจารย์ผู้สอนพูดจาสุภาพชก เจนตลอดเวลา เสียงดังชัดเจนมาก จากการสนทนาด้วยให้ข้อคิดเห็นว่า หากเวลาโกรธจะเกรี้ยวอารมณ์ไว้ แล้วมาระบายออกในห้องพักหรือที่ ๆ เหมาะสม ไม่ต้องการให้คนอื่นเห็นอารมณ์ตอนนั้น

ด้านการแต่งกายนั้น อาจารย์ผู้สอนแต่งกายได้ก็และเลือกแบบใดที่เหมาะสม กับวัยและโอกาสพอสมควร เลือกสีแบบเข้มน้ำได้ทันสมัย และเหมาะสมกับวัยและ โอกาสพอสมควร

การเข้าห้องสอนตรงต่อเวลานั้น อาจารย์ผู้สอนได้มาห้องสอนตรงเวลาพอดี และนิสัยส่วนใหญ่เข้าห้องเรียนตรงเวลา

ความมีหน้าตาขี้มึนแจ่มใส นั้น อาจารย์ผู้สอนมีหน้าตาขี้มึนแจ่มใส อยู่เสมอไม่ว่าในขณะที่สอนหรือสนทนากับบุคคลอื่น ๆ

ความขยันออกหน้าในการปฏิบัติงานนั้น อาจารย์ผู้สอนมีความขยันออกหน้าในการปฏิบัติงานเป็นอย่างดี เพราะตั้งใจสอนอย่างดีมาก นอกจากการสอนแล้วยังมีหน้าที่อื่น ๆ ที่ได้รับมอบจากภาควิชาและทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความใจเย็นสุขุมรอบคอบนั้น ใจเย็นสุขุมรอบคอบเป็นครั้งคราว เพราะปกติทำงานด้วยความเร่งรีบเพื่อให้งานเสร็จทันเวลาจึงทำให้ขาดความสุขุมรอบคอบไปเป็นครั้งคราว

การปฏิบัติงานด้านความเป็นระเบียบเรียบร้อยนั้น อาจารย์ผู้สอนปฏิบัติงานด้วยความเป็นระเบียบเรียบร้อยเป็นครั้งคราว เพราะเห็นว่าเป็นเรื่องธรรมดาของศิลปะบางครั้งไม่เคร่งครัด ต่อบ้างครั้งก็เคร่งครัดเป็นพิเศษ เช่น การทำงานตรงจุดมุ่งหมายและมีบางครั้งในขณะที่ได้มีการเขียนภาพบนกระดานคำประกอบการสอนและการตีภาพประกอบซึ่งบางครั้งไม่เป็นระเบียบและขั้นตอน ที่ห้องพักจัดโต๊ะได้อย่างมีระเบียบวางงานนิสิตที่นำมาส่งอย่างเป็นระเบียบเช่นกัน

ความมีมนุษยสัมพันธ์นั้น อาจารย์ผู้สอนมีมนุษยสัมพันธ์ดี เพราะทุกคนอย่างเป็นกันเอง และช่วยเหลือแนะนำเมื่อนิสิตมีปัญหา

คุณสมบัติด้านการนิเทศการสอน จากการสัมภาษณ์พบว่า

ไม่ได้แนะนำการทำโครงการสอนและบันทึกการสอนแก่นิสิตแต่อย่างใด เนื่องจากยังไม่เคยนิเทศการสอน และไม่ได้สอนวิชาเกี่ยวกับการฝึกสอน เคยทำเมื่ออยู่ที่สหรัฐอเมริกา

ไม่เคยสาธิตการสอนเพื่อเป็นตัวอย่างแก่นิสิต เคยแต่สอนจริงตามแผนการสอนและถือว่าเป็นตัวอย่างแก่นิสิตได้เช่นกัน

ไม่เคยแนะนำการจัดหาสื่อการเรียนที่มีอยู่ในท้องถิ่นแก่นิสิต เนื่องจากไม่เคยนิเทศการสอน แต่เคยเรียนหลักการในทางศิลปศึกษาที่เกี่ยวกับการใช้สื่อการเรียนการสอนตามท้องถิ่น

ไม่เคยแนะนำหลักเกณฑ์การวัดและประเมินผลแก่นิสิต เนื่องจากไม่เคยนิเทศการสอน เคยแต่เรียนหลักการขณะอยู่ที่สหรัฐอเมริกา

ไม่เคยเข้าสังเกตการสอนของนิสิตเนื่องจากยังไม่เคยนิเทศการสอน

ไม่เคยชมเชยหรือชี้แจงข้อบกพร่องเกี่ยวกับการสอนของนิสิต เนื่องจากไม่เคยนิเทศการสอน

ไม่เคยเปิดโอกาสให้นิสิตอภิปรายปัญหาของตนเองแต่อย่างใด เนื่องจากไม่เคยนิเทศการสอน

ไม่เคยกระตุ้นให้นิสิตศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองแต่อย่างใด เนื่องจากไม่เคยนิเทศการสอน

ไม่เคยสังเกตการสอนของนิสิตเลยเนื่องจากไม่เคยนิเทศการสอน

คุณสมบัติค่านิยมบริการสังคม จากการสัมภาษณ์พบว่า

การเสนอบทความด้านศิลปศึกษาในชุมชน โดยใช้สื่อมวลชนนั้น เคยเขียนลงวารสารศิลปศึกษาเพียงครั้งเดียว เนื่องจากไม่มีเวลา ต้องเตรียมงานสอนอื่น ๆ มาก และภาระครอบครัวเนื่องจากเป็นมารดา

การเข้าร่วมอภิปรายวิชาการด้านศิลปศึกษานั้น ไม่เคยเนื่องจากเพิ่งศึกษาจบมาใหม่ เคยมีประสบการณ์จากที่สหรัฐอเมริกา

การเป็นกรรมการตัดสินผลงานทางศิลปศึกษาในชุมชนนั้น ยังไม่เคยเป็น เนื่องจากไม่มีโอกาสได้รับเชิญ

การเป็นวิทยากรในการจัดประชุมสัมมนาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ศิลปศึกษาให้แก่ครูในโรงเรียนต่าง ๆ ในชุมชนนั้น ไม่เคยเนื่องจากเพิ่งเริ่ม รับราชการใหม่คิดว่าคงมีโอกาสดอกได้รับเชิญมา

การจัดนิทรรศการเพื่อเผยแพร่ความรู้ใหม่ ๆ และผลงานทางศิลปศึกษา แก่ชุมชนนั้น ไม่เคยแต่มีโครงการที่จะจัดทำอยู่

การจัดสอนหรือฝึกอบรมวิชาการทางศิลปะนั้น ยังไม่เคยจัด และมีโครงการ ที่จะจัดทำอยู่

การออกไปปฏิบัติงานในชุมชนร่วมกับนิสิตและหน่วยงานอื่น ๆ นั้น เคยร่วมกับ สมาคมเอเชีย เอ (AUA) ส่วนใหญ่เคยไปร่วมกับนิสิตขณะที่อยู่สหรัฐอเมริกา ทำให้ได้มีประสบการณ์สามารถนำมาประกอบการสอนศิลปศึกษาได้อย่างกว้างขวาง

คุณสมบัติงานการแนะแนวให้คำปรึกษา จากการสัมภาษณ์พบว่า

การอธิบายโครงสร้างของหลักสูตรแก่นิสิตนั้นยังไม่เคย เนื่องจาก เพิ่งศึกษาจนมาใหม่ และได้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาระยะแรก ยังไม่เข้าใจหลักสูตร ต้องใช้เวลาในการศึกษา คาดว่าในระยะต่อไปสามารถที่จะให้คำปรึกษาได้อย่างดี

การชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับแผนการเรียนของนิสิตนั้น ยังไม่เคยเนื่องจาก เพิ่งเริ่มเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเลือกวิชาเรียนแก่นิสิตนั้น ยังไม่เคยชี้แจง เห็นว่าหลักสูตรกำหนดวิชาไว้ให้เลือกแล้ว และไม่คอยมีนิสิตมาซักถาม

การแนะนำวิธีการลงทะเบียนวิชาเรียนแก่นิสิตนั้น เคยทำโดยประมุขนิสิต ที่อยู่ในความดูแลในที่ปรึกษาของตน ตอนที่มหาวิทยาลัยกำหนดให้พบนิสิต โดยชี้แจง ขั้นตอนการลงทะเบียนให้นิสิตได้ทราบ

การเสนอแนะวิธีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมแก่นิสิตนั้น เคยโดยการเสนอแนะ เป็นรายบุคคลเฉพาะผู้ที่มีปัญหา เห็นว่านิสิตที่เอาใจใส่ควรมาซักถามอาจารย์เพื่อหา ความรู้เอง และมีนิสิตมาพบเพื่อปรึกษาเรื่องน้อย

การบริการข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการศึกษาต่อในสาขาวิชาศิลปศึกษา
ระดับสูงแก่นิสิตนั้นไม่เคยจัด เนื่องจากเห็นว่า เป็นหน้าที่ของแผนกแนะแนวจัดอยู่แล้ว

การบริการข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการประกอบอาชีพในสาขาวิชาศิลปศึกษานั้น
ไม่เคยจัดบริการเห็นว่าแผนกแนะแนวได้จัดอยู่แล้ว

การจัดบริการข้อมูลเกี่ยวกับการขอทุนการศึกษาแก่นิสิตนั้น ไม่เคยเห็นว่า
ทางแผนกแนะแนวจัดบริการอยู่แล้ว

การแจ้งให้นิสิตทราบเกี่ยวกับสถานที่และเวลาที่ให้นิสิตเข้าพบนั้น เคยแจ้ง
ไว้ที่ห้องพักอย่างชัดเจน มีนิสิตเข้าพบบ้าง

การติดตามและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนของนิสิตนั้น เคยทำแบบ
ที่นอกเหนือจากที่มหาวิทยาลัยจัดทำคือ ทำเป็นแผนภูมิพัฒนาการเรียนให้นิสิต
ในบางวิชา

อาจารย์ที่ 12

คุณสมบัติด้านการสอน จากการสังเกตทั้ง 3 ครั้ง พบว่า

การชี้แจงแผนการเรียนและแผนการฝึกปฏิบัติงานตลอดภาคเรียนนั้น
อาจารย์ผู้สอนชี้แจงควยวจากอนสอนโดยการถึงกิจกรรมที่จะทำในการเรียนและ
การปฏิบัติงาน โดยบอกล่วงหน้าไว้ตลอดภาคเรียน เนื่องจากงานที่ปฏิบัติมี
ไม่มาก แต่ต้องใช้เวลาในการปฏิบัติงาน และบอกถึงการเตรียมวัสดุในการเรียน
ควย

การบอกวัตถุประสงค์ของการเรียนแก่นิสิตนั้น อาจารย์ผู้สอนบอกควยวจาก
ตอนต้นของบทเรียนทุกครั้ง โดยย้ำถึงจุดมุ่งหมายของงานที่ทำ

การจัดเตรียมวัสดุและเครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นในการเรียนการสอนนั้น อาจารย์ผู้สอนเตรียมโดยให้นิสิตเป็นฝ่ายจัดหาเองทั้งหมด โดยนิสิตได้เฉลี่ยเงินซื้อวัสดุและเครื่องมือบางอย่างแล้วมีตัวแทนไปซื้อ และนำมาในวันที่ปฏิบัติงาน ทำให้นิสิตมีวัสดุในการเรียนโดยพร้อมเพรียงกัน และใช้เครื่องมือบางอย่างที่มีอยู่แล้วในภาควิชา

การจัดสอนภาคปฏิบัติให้สอดคล้องกับภาคทฤษฎีนั้น อาจารย์ผู้สอนให้ครูทฤษฎีก่อนลงมือปฏิบัติ โดยอธิบายถึงหลักการ ที่มาตลอดจน ขั้นตอนในการปฏิบัติแล้วจึงให้ลงมือปฏิบัติ

การเตรียมห้องปฏิบัติการให้มีความสะอาด สะดวกและปลอดภัยในการปฏิบัติงานนั้น อาจารย์ผู้สอนเตรียมห้องให้สะอาด สะดวกและปลอดภัยเป็นครั้งคราว เนื่องจากบางครั้งห้องสกปรกมาก เนื่องจากลักษณะของการปฏิบัติต้องมีความแปรอะเปื้อนตลอดเวลา แต่เมื่อเสร็จแล้วบางครั้งก็เก็บกวาด บางครั้งก็ไม่เก็บกวาด ทำให้ห้องไม่สะอาดและไม่มีความสะดวกปลอดภัยในการทำงานเป็นบางครั้งคราว

การอธิบายและชี้แจงวิธีการและขั้นตอนการปฏิบัติงานได้อย่างละเอียดนั้น อาจารย์ผู้สอนชี้แจงแต่ไม่ละเอียดนัก เนื่องจากพูดไม่เก่ง เพราะบางครั้งนิสิตถามแสดงความไม่เข้าใจ แต่อาจารย์ผู้สอนก็ได้สาธิตและเขียนภาพประกอบบนกระดานคำ จึงทำให้เข้าใจกันได้

การทดลองสาธิตหรือปฏิบัติให้นิสิตดูเป็นตัวอย่างนั้น อาจารย์ผู้สอนสาธิตพอสังเขป ๆ แล้วนำผลงานสำเร็จรูปมาให้ดู เนื่องจากต้องการเร่งรัดการสาธิต ซึ่งนิสิตส่วนใหญ่ก็เข้าใจและปฏิบัติงานกันอย่างไม่มีความผิด ๆ

การดูแลการปฏิบัติงานของนิสิตอย่างใกล้ชิดนั้น อาจารย์ผู้สอนดูแลเพียงตอนต้นชั่วโมงแล้วปล่อยให้นิสิตปฏิบัติงานเอง เนื่องจากเห็นว่า นิสิตไม่มีปัญหาในการทำงานแล้วอาจารย์ผู้สอนก็นั่งทำงานอยู่ใกล้ ๆ บริเวณที่สอนนั้น เพื่อให้นิสิตที่มีปัญหา มาซักถาม

การชี้แจงหลักเกณฑ์การประเมินผลนิสิตทราบล่วงหน้านั้น อาจารย์ผู้สอนบอกควรวางจาหลังจากการสอนภาคทฤษฎีเสร็จและเริ่มนิสิตลงมือปฏิบัติ บอกการวัดผลในลักษณะของการให้เกรดงานแต่ละชิ้น เช่น วัดค่ารูปร่าง ก้านการให้ผลิตภัณฑ์ผลงานสำเร็จรูป ฯลฯ

การชี้แจงข้อบกพร่องของการฝึกปฏิบัติงานนิสิตทราบนั้น ชี้แจงควรวางจาขณะเกิดคุณลักษณะปฏิบัติงานในตอนต้น ๆ ชั่วโมง พร้อมทั้งชี้แจงข้อบกพร่องไปด้วยจนเห็นว่านิสิตเข้าใจแล้วจึงออกจากห้องไป ปล่อยให้นิสิตปฏิบัติงานเอง

คุณสมบัติคณาวิชาการ จากการสัมภาษณ์พบว่า

การแนะนำตำราและเอกสารงานวิจัยเกี่ยวกับศิลปศึกษาให้แก่ นิสิตนั้น อาจารย์ผู้สอนแนะนำทุกครั้งที่เขาสอน เนื่องจากเนื้อหาวิชาจำเป็นต้องให้อ่านมาก่อนล่วงหน้าจึงต้องบอกถึงหนังสือที่ควรอ่าน แล้วจึงมาสรุปในตอนบรรยายในชั่วโมงเรียนอีก จึงจะทำให้เข้าใจบทเรียนดีขึ้น นอกจากนั้นได้ให้ไปดูหนังสือหรือภาพที่เกี่ยวกับงานที่จะทำเพื่อเป็นแนวคิดในการสร้างผลงานในห้องสมุดด้วย

การได้รับฝึกอบรบหรือศึกษาในสาขาวิชาศิลปศึกษามาโดยเฉพาะนั้น อาจารย์ผู้สอนได้รับการฝึกอบรบมาโดยเฉพาะ ซึ่งมีวุฒิ ค.บ. และได้ฝึกงานมาแล้วจากประสบการณ์สอนทางศิลปศึกษามาพอสมควรทำให้มีความมั่นใจในการสอน

การเขียนตำรา เอกสารประกอบการสอนหรืองานวิจัยนั้น อาจารย์ผู้สอนไม่ได้เขียนแต่อย่างใด เนื่องจากในวิชาที่สอนอยู่ก็มีผู้เขียนไว้แล้ว ได้อาศัยหนังสือนั้นเป็นตำราและเอกสารประกอบการสอน ส่วนงานวิจัยยังไม่มีความรู้ที่จะจัดทำปกติไม่ชอบเขียน ชอบทางค่านปฏิบัติ ถ้าจะเขียนก็คงเขียนเพื่อขอตำแหน่งทางวิชาการ

การเป็นสมาชิกของสมาคมหรือองค์การที่เกี่ยวข้องกับงานค่านศิลปศึกษานั้น ไม่ได้เป็นแต่อย่างใด เนื่องจากเห็นว่าสมาคมทางศิลปศึกษาไม่มีภายในประเทศ

การศึกษาของงานด้านศิลปศึกษาอยู่เสมอ นั่น ส่วนใหญ่ของงานนิทรรศการ
ผลงานศิลปศึกษาเป็นครั้งคราวภายในประเทศ เช่น ที่หอศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
เป็นต้น

การค้นคว้าวิจัยหรือทดลองวิชาการที่สอนอยู่นั้น ส่วนมากเป็นการทดลอง
ในกิจกรรมที่ต้องสอนเพื่อศึกษาค้นคว้าก่อนสอนและหาแนวทางแปลก ๆ เพื่อนำไป
ประกอบการสอนต่อไป ไม่เคยวิจัยเพราะไม่รู้อะบบการวิจัย

การนำความรู้ในวิชาการต่าง ๆ ไปประกอบการสอนอย่างกว้างขวางนั้น
ได้ใช้อยู่เป็นประจำ เพราะในตอนสอนอ้างถึงวิชาอื่น ๆ ควบ เช่น เคมี สังคม
ภูมิศาสตร์ เพราะเนื้อหาวิชาที่สอนเกี่ยวข้องกับวิชาเหล่านั้นด้วย

คุณสมบัติด้านบุคลิกภาพ จากการสังเกตทั้ง 3 ครั้ง พบว่า

การพูดจาสุภาพซื่อเจนนั่น อาจารย์ผู้สอนพูดจาสุภาพและซื่อเจนนั่นเป็นครั้งคราว
โดยเฉพาะเป็นบางอารมณ์ บางครั้งโกรธ และพูดจาไม่สุภาพ เช่น แพนตัวเองว่า กู
เป็นต้น แต่โดยปกติก็สุภาพ เสียงดังพอใช้ ออกเสียงบางคำไม่ชัดเจนนั่นโดยเฉพาะตัว
ควบกล้า

การแต่งกาย อาจารย์ผู้สอนแต่งกายดีและเลือกแบบได้เหมาะสมกับวัย
และโอกาสพอสมควร ปกติจะแต่งตัวสุภาพแต่บางวันไม่พิถีพิถันกับการแต่งกาย
กล่าวคือ ใส่เสื้อยืด และรองเท้าแตะ ปล่อยเลื้อนออกชายกางเกง ไว้หนวดไว้
เครายาว เป็นบางครั้งคราว

การเข้าห้องสอนตรงต่อเวลานั้น อาจารย์ผู้สอนได้มาที่ห้องสอนช้าไม่เกิน
5 นาที โดยรอให้นักพร้อม จากการสังเกตนิสัยพบว่า นิสิตส่วนใหญ่เข้าห้องเรียนช้า
กว่าปกติทุกครั้ง

ความมีหน้าตาขี้มึนขี้แหม่ใส่อยู่นั้น อาจารย์ผู้สอนมีหน้าตาขี้มึนขี้แหม่ใส
เป็นครั้งคราวโดยเฉพาะตอนอารมณ์ดี

ความขยันออกหน้าในการปฏิบัติงานนั้น อาจารย์ผู้สอนมีความขยันออกหน้าในการปฏิบัติงานอย่างดี เพราะนอกจากสอนแล้วยังปฏิบัติงานอื่นเป็นการเตรียมการสอน โดยทดลองก่อนล่วงหน้าอยู่เป็นประจำ

ความใจเย็นสุ่มรอบคอบนั้น อาจารย์ผู้สอนใจเย็นสุ่มรอบคอบเป็นบางครั้งคราวในตอนอารมณ์ดี เพราะบางครั้งพออารมณ์เสีย มักขาดความใจเย็นสุ่มสังเกตได้จากไล่ให้หนีไปตอนวิชาที่ลงทะเล เบียดกับตนเนื่องจากไม่ค่อยสนใจในการปฏิบัติงาน เช่น ไม่เข้าเรียนบ่อย ๆ เป็นต้น และบางครั้งจะคุกานิสิต หากปฏิบัติงานได้ไม่ดี แต่ปกติก็เป็นคนใจเย็นสุ่มรอบคอบดี

การปฏิบัติงานด้วยความเป็นระเบียบเรียบร้อยนั้น อาจารย์ผู้สอนปฏิบัติงานด้วยความเป็นระเบียบเรียบร้อยเป็นครั้งคราว เพราะบางครั้งเคร่งครัดระเบียบในการปฏิบัติงานมาก บางครั้งก็ปล่อยปละละเลย การจัดห้องเรียน การจัดโต๊ะทำงานบางครั้งก็เป็นระเบียบเรียบร้อย บางครั้งก็ปล่อยไว้รุงรัง

ความมีมนุษยสัมพันธ์นั้น อาจารย์ผู้สอนมีมนุษยสัมพันธ์ดี เพราะทักทายพูดคุยอย่างเป็นกันเอง และช่วยเหลือแนะนำนิสิตเมื่อมีปัญหา

คุณสมบัติด้านการนิเทศการสอน จากการสัมภาษณ์พบว่า

การอธิบายและแนะนำการทำโครงการสอนและบันทึกการสอนแก่นิสิตนั้น ได้ อธิบายและแนะนำก่อนนิสิตไปฝึกสอน โดยใช้ประสบการณ์ที่ตนเคยปฏิบัติมา อธิบายเป็นกลุ่มประมาณ 7 - 8 คน เพื่อว่าในตอนไปนิเทศจะได้ตรวจอ่านโครงการสอนและบันทึกการสอนด้วย

การสาธิตเป็นตัวอย่างแก่นิสิตนั้น ไม่เคยสาธิตแต่บางครั้งการสอนในห้องเรียน โดยทำตามแผนการสอนอย่างดี ก็เท่ากับเป็นการสาธิตได้เช่นกัน แต่ไม่ได้ เน้นเพื่อจะสาธิตเนื่องจากเห็นว่านิสิตควรได้เรียนจากวิชาที่เกี่ยวข้องกับการฝึกสอนแล้ว

การแนะนำวิธีการจัดหาสื่อการเรียนที่มีอยู่ในท้องถิ่นแก่นิสิตแล้ว แนะนำทุกครั้งไปนิเทศการสอน ผลักเวียนแนะนำจนครบทุกคนเพราะเห็นว่าสื่อการเรียนในท้องถิ่นมีค่าสำคัญยิ่งสำหรับการเรียนในแต่ละท้องถิ่นนั้น

การแนะนำหลักเกณฑ์การวัดและประเมินผลแก่นิสิตนั้น เคยแนะนำเฉพาะ นิสิตที่เข้าชั้นมัธยมศึกษา เนื่องจากเห็นว่าได้เรียนมาจากวิชาการวัดผลแล้ว ซึ่งมีนิสิตมาถาม อยู่บ่อย ๆ

การสังเกตการสอนของนิสิตนั้น สังเกตทุกชั้นตอน ตั้งแต่เริ่มสอนจนจบ บทเรียนเพื่อให้เห็นการสอนโดยตลอด ซึ่งชัดเจนกว่าสังเกตบางตอนของการสอน การชมเชยหรือชี้แจงข้อบกพร่องเกี่ยวกับการสอนของนิสิตนั้น ได้เขียนไว้ที่ บันทึกรับการสอนทุกครั้งหลังจากการสังเกตการสอนแล้ว เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติและให้ กำลังใจแก่นิสิต

การเปิดโอกาสให้นิสิตได้อภิปรายปัญหาของตนเองนั้น เคยโดยการให้นิสิต บอกถึงปัญหาที่พบในการฝึกสอน ซึ่งได้ซักถามขณะเลิกการสอนแล้ว โดยถามนิสิต ถึงปัญหาต่าง ๆ ส่วนใหญ่ได้พบว่า นิสิตมีปัญหาการคุมชั้นเรียน

การกระตุ้นให้นิสิตทัศนียภาพด้วยตนเองนั้น เคยเปิดโอกาสให้นิสิตทัศนียภาพ ปัญหาเองไม่ได้แนะนำใด ๆ

การสังเกตการสอนเคยสังเกตเพียง 1 - 2 ครั้ง แต่ส่วนใหญ่สังเกตนิสิต ได้คนละ 1 ครั้ง เนื่องจากไม่ค่อยมีเวลา

คุณสมบัติด้านบริการสังคม จากการสัมภาษณ์พบว่า

การเสนอบทความด้านศิลปศึกษาในชุมชนโดยใช้สื่อมวลชนนั้น เคยเขียน บทความลงในวารสารการศึกษาศรีอัมรินทร์ 2 ครั้ง เนื่องจากไม่ค่อยมีเวลา เขียน มักชอบการปฏิบัติงานมากกว่า

การเข้าร่วมอภิปรายวิชาการด้านศิลปศึกษานั้น ไม่เคยเนื่องจากไม่มีโอกาส ได้รับเชิญ

การเป็นกรรมการตัดสินผลงานทางศิลปศึกษานั้น ไม่เคยมีโอกาสดำเนินการ

การเป็นวิทยากรในการจัดประชุมสัมมนา เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนวิชา ศิลปศึกษาให้แก่ครูในโรงเรียนต่าง ๆ ในชุมชนนั้น ไม่เคยเนื่องจากไม่มีโอกาสได้รับเชิญ

การจัดนิทรรศการ เพื่อเผยแพร่ความรู้ใหม่ ๆ และผลงานศิลปศึกษาแก่ชุมชน นั้นจัดอยู่เสมอภาคเรียนละ 1 ครั้ง โดยนำผลงานที่นิสิตทำและของตนเอง เปิดแสดงตามที่ต่าง ๆ ทั้งในและนอกสถาบัน เช่นที่ มหาวิทยาลัยศิลปากร หอสมุด มศว ประสานมิตร และภาควิชาศิลปะและวัฒนธรรม ซึ่งจัดอยู่เป็นประจำ

การจัดสอนหรือฝึกอบรมทางศิลปะนั้น ไม่เคยจัดเพราะไม่มีโอกาสได้รับเชิญ ซึ่งมีโครงการที่จะจัดเกี่ยวกับการทำเครื่องปั้นดินเผาสำหรับบุคคลทั่วไปที่สนใจ อยู่ในขณะนี้

การละทิ้งไปปฏิบัติงานในชุมชนร่วมกับนิสิตและหน่วยงานอื่น ๆ นั้น เคยออกไปร่วมงานศิลปะและวัฒนธรรมที่มหาวิทยาลัยจัดอยู่เสมอ ซึ่งทำให้มีความรู้กว้างขวาง ได้พบปะกับบุคคลอื่น ๆ มากขึ้น

คุณสมบัติด้านการแนะแนวให้คำปรึกษา จากการสัมภาษณ์พบว่า

การอธิบายโครงสร้างของหลักสูตรแก่นิสิตนั้น เคยโดยการอธิบายเป็นกลุ่มของนิสิตที่อยู่ในความดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา โดยอาศัยคู่มืออาจารย์ที่ปรึกษาของมหาวิทยาลัยในระยะที่นิสิตเข้าใหม่ และก่อนลงทะเบียน

การชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับแผนการเรียนแก่นิสิตนั้น ชี้แจงเป็นกลุ่มของนิสิตที่อยู่ในความดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา โดยให้รู้แนวทางการเรียน การปฏิบัติตนในมหาวิทยาลัย โดยทำพร้อมกับการอธิบายโครงสร้างหลักสูตร

การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเลือกสาขาวิชาเรียนแก่นิสิตนั้น ได้ชี้แจงเป็นกลุ่มของนิสิตที่อยู่ในความดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งพบว่านิสิตมีปัญหาคำถามเลือกวิชาโท ได้แนะนำก่อนลงทะเบียนพร้อมกับการชี้แจงแผนการเรียน

การแนะนำวิธีการลงทะเบียนวิชาเรียนแก่นิสิตนั้น เคยโดยการแนะนำเป็นกลุ่มของนิสิตที่อยู่ในความดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา แนะนำก่อนลงทะเบียน โดยใช้อีเมลจากคู่มือการลงทะเบียนที่ทางมหาวิทยาลัยจัดทำขึ้น

การเสนอแนะวิธีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมแก่นิสิตนั้น เคยเสนอแนะเป็นรายบุคคลเฉพาะผู้ที่มีปัญหา

การจัดบริการข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการศึกษาต่อในสาขาวิชาศิลปศึกษาระดับสูงแก่นิสิตนั้น ไม่เคยเนื่องจากมหาวิทยาลัยจัมปาศิรินทร์โดยแผนกแนะแนวอยู่แล้ว

การจัดบริการข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบอาชีพในสาขาวิชาศิลปศึกษแก่นิสิตนั้นไม่เคยเนื่องจากเห็นว่ามหาวิทยาลัยจัมปาศิรินทร์อยู่แล้ว

การจัดบริการข้อมูลเกี่ยวกับการขอทุนการศึกษาแก่นิสิตนั้น ไม่เคยเพราะเห็นว่าทางแผนกแนะแนวจัดอยู่แล้ว

การแจ้งให้นิสิตทราบเกี่ยวกับสถานที่และเวลาที่จัดไว้ให้นิสิตเข้าพบนั้นแจ้งไว้ที่หนังสือคู่มือการจัดตารางเรียนของนิสิตซึ่งพบว่ามี นิสิตมาพบน้อย อาจจะ เป็นเพราะว่าไม่มีปัญหา

การติดตามและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนของนิสิตนั้น เคยโดยการเก็บประวัติการเรียนของนิสิตที่มหาวิทยาลัยส่งมาให้

อาจารย์ 13

คุณสมบัติการสอน จากการสังเกตทั้ง 3 ครั้งพบว่า

การชี้แจงแผนการสอนและแผนการปฏิบัติงานตลอดภาคเรียนนั้น ได้บอกด้วยวาจาในตอนต้นของบทเรียน โดยชี้แจงแผนการเรียนและแผนการฝึกปฏิบัติตลอดภาคเรียนถึงงานที่จะปฏิบัติ และใ้ให้เตรียมอุปกรณ์ล่วงหน้าเป็นครั้งคราว ตอนต้นภาคเรียน

การบอกวัตถุประสงค์ของการเรียนและการฝึกปฏิบัติงานแก่นิสิตนั้น อาจารย์ผู้สอนบอกด้วยวาจาจากตอนต้นของบทเรียน โดยชี้แจงให้ทราบถึงจุดมุ่งหมายของการปฏิบัติงานในครั้งนั้นให้นิสิตทราบ นิสิตปฏิบัติงานโดยไม่มีปัญหาใด ๆ

การจัดเตรียมวัสดุและเครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นในการเรียนการสอนนั้น อาจารย์ผู้สอนเตรียมโดยให้นิสัยเป็นฝ่ายจัดหาเองทั้งหมด โดยอาจารย์ผู้สอนได้ สิ่งอุปกรณ์ไว้ล่วงหน้าทุกครั้ง แต่ก็ยังมีนิสัยบางคนไม่ได้เตรียมมา

การจัดการสอนภาคปฏิบัติให้สอดคล้องกับภาคทฤษฎีนั้น อาจารย์ผู้สอน ได้สอนทฤษฎีไปพร้อม ๆ กับการลงมือปฏิบัติ ในขณะที่มอบหมายให้ลงมือปฏิบัติงาน ได้บอกถึงหลักการในสิ่งที่จะทำไปด้วย เมื่อนิสิตปฏิบัติงานพบปัญหาต่าง ๆ อาจารย์ผู้สอนก็อธิบายในหลักการของทฤษฎีประกอบเสมอ

การเตรียมห้องปฏิบัติการให้มีความสะอาด สะอาดและปลอดภัยในการปฏิบัติงาน นั้นอาจารย์ผู้สอนเตรียมได้สะอาด สะอาดและปลอดภัย ตลอดเวลา โดยคนงานได้ จัดห้องไว้อย่างเรียบร้อย ขณะปฏิบัติงานในห้องปฏิบัติงานนั้น อาจารย์ผู้สอนควบคุมให้ นิสิตดูแลความสะอาดและจัดให้สะอาดและปลอดภัยตลอดเวลา

การอธิบายและชี้แจงขั้นตอนการปฏิบัติงานได้อย่างละเอียดถี่ถ้วน อาจารย์ผู้สอน อธิบายได้อย่างละเอียดชัดเจน โดยเขียนไว้บนกระดานคำที่ละชั้น ๆ โดยให้นิสัย ลงมือปฏิบัติไปก่อน เมื่อมีปัญหาก็ถามก็อธิบายและเขียนหลักเกณฑ์ไว้ที่ละข้อเพื่อ เป็นหลักปฏิบัติตามทฤษฎี

การสามารถทดลองสาธิตหรือปฏิบัติให้นิสัยดูเป็นตัวอย่างนั้น อาจารย์ผู้สอน สาธิตเพียงสังเขป แล้วนำผลงานเก่า ๆ ที่เข้ามาเป็นตัวอย่างประกอบเพื่อการเร่งรัด ในการสาธิตโดยให้ทำในตอนต้นของกิจกรรมนั้น

การดูแลการปฏิบัติงานของนิสัยอย่างใกล้ชิดนั้น อาจารย์ผู้สอนดูแลการปฏิบัติงาน อย่างใกล้ชิดตลอดเวลาจนหมดชั่วโมง ได้เดินตรวจดูขณะทำงาน นิสิตปฏิบัติงานอย่าง พร้อมเพรียง

การชี้แจงหลักเกณฑ์การประเมินผลให้นิสิตทราบล่วงหน้านั้น ชี้แจงโดยบอก ทั่วๆไปหลังจากอธิบายหลักการโดยสังเขป ให้ทราบก่อนลงมือปฏิบัติ โดยเน้นให้ทราบ ถึงการพิจารณาในการให้คะแนนในด้านต่าง ๆ เช่น การตรงต่อเวลา ความประณีต การ เอาใจใส่ และลักษณะของผลงาน ฯลฯ

การชี้แจงข้อบกพร่องของการฝึกปฏิบัติงานให้หนีสินทราบนั้น ชี้แจงด้วยวาจา ขณะเดินตรวจขณะหนีสินปฏิบัติงาน โดยแนะนำการแก้ไขพร้อมกับสรุปจากปัญหาที่พบและวิธีแก้ไขเป็นหลักการในภาคทฤษฎีด้วย

คุณสมบัติค่านิยมวิชาการ จากการสัมภาษณ์พบว่า

การแนะนำตำราและเอกสารงานวิจัยเกี่ยวกับศิลปศึกษาให้แก่หนีสินนั้น อาจารย์ผู้สอนได้แนะนำเป็นบางครั้งคราว เฉพาะเรื่องที่ตรงกับเนื้อหาที่สอน ส่วนมากได้บอกคอนตันของบทเรียนและในเนื้อหาต่อไปถ้าเกี่ยวข้องเนื่องถึงหนังสืออื่น ๆ ก็ได้นำแนะนำให้ไปอ่านทั้งตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยได้นำรายชื่อหนังสือมาจากห้องสมุด

การได้รับการฝึกอบรมหรือศึกษาในสาขาวิชาศิลปศึกษาโดยเฉพาะนั้น ได้รับการฝึกอบรมทางศิลปศึกษา ถึงแม้ว่าได้จบการศึกษาวุฒิ B.S.I.E. (Industrial Art) และ ศศ.บ. (โบราณคดี) ก็ตาม แต่ไม่เคยฝึกอบรมทางด้านศิลปศึกษา มาในช่วงที่สอนอยู่มัธยมสาธิต มศว ประสานมิตร และมีประสบการณ์ในการสอนศิลปศึกษามากมาย ทำให้มีความมั่นใจในการสอน

การเขียนตำราและเอกสารประกอบการสอน หรืองานวิจัยนั้น ทำงานวิจัย 2 เรื่อง ซึ่งเกี่ยวข้องกับเรื่องโบราณคดี ซึ่งสามารถใช้ประกอบการสอนในวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ได้อย่างดี

การเป็นสมาชิกสมาคมหรือองค์การที่เกี่ยวข้องกับงานด้านศิลปศึกษานั้น ไม่ได้เป็นสมาชิกแต่อย่างใด เนื่องจากเห็นว่าสมาคมหรือองค์การที่เกี่ยวข้องกับศิลปศึกษาในประเทศไทยยังไม่มี ปัจจุบันเป็นสมาชิกของสมาคมสถาปนิกสยาม ในตำแหน่งกรรมการซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับศิลปศึกษา แต่ก็ทำให้มีความรู้กว้างขวาง

การศึกษาดูงานด้านศิลปศึกษานั้น ศึกษาดูงานศิลปศึกษาเป็นครั้งคราว ส่วนมากศึกษาจากนิทรรศการทางศิลปศึกษาตามที่ต่าง ๆ ภายในประเทศ เพื่อหาแนวทางการสอนใหม่ ๆ ให้ทันสมัย

การค้นคว้าวิจัยหรือทดลองวิชาการที่สอนอยู่นั้น เนื่องจากอาจารย์ผู้สอนสอนทางประวัติศาสตร์ศิลป์อยู่ จึงให้ทำวิจัยเกี่ยวกับงานที่สอนอยู่โดยทำวิจัยร่วมกับสถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ตั้งแต่ พ.ศ. 2525 จนถึงปัจจุบัน

การนำความรู้ในวิชาการต่าง ๆ ไปประกอบการสอนอย่างกว้างขวางนั้น ได้ใช้เป็นประจำ ส่วนมากจะเป็นความรู้ทางสังคม งานวิจัยต่าง ๆ และการค้นคว้าจากตำรา

คุณสมบัติด้านบุคลิกภาพ จากการสังเกตทั้ง 3 ครั้งพบว่า

การพูดจาสุภาพซื่อเจนนั่น อาจารย์ผู้สอนพูดจาสุภาพซื่อเจนครบเวลา สื่อทั้งซื่อเจน ภาษาพูดซื่อเจนและมีความสุภาพ

การแต่งกายนั้น อาจารย์ผู้สอนแต่งกายดีและเลือกแบบใดเหมาะสมกับวัยและโอกาสพอสมควร ปกติจะแต่งกายสุภาพ บางครั้งก็พับแขนเสื้อในขณะที่สอนบางครั้งคราวการเลือกสีและแบบเสื้อเหมาะสมกับวัยของผู้สวมใส่

การเข้าห้องสอนตรงต่อเวลานั้น อาจารย์ผู้สอนไม่เคยมาที่ห้องสอนตรงเวลาพอกันสนิทมาเข้าห้องตรงเวลาเช่นกัน

ความมีหน้าตายิ้มแย้ม อาจารย์ผู้สอนมีหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใสอยู่เสมอ ทั้งในขณะที่สอนและขณะสนทนากับคนอื่น ๆ

ความขยันและออกหน้าในการปฏิบัติงานนั้น อาจารย์ผู้สอนมีความขยันออกหน้าในการปฏิบัติงานเป็นอย่างดี เวลาสอนก็เดินตรวจดูแลและชี้แจงนิสิตตลอดเวลา นอกจากนั้นยังได้ช่วยสอนตามสถาบันอื่น ๆ อีกหลายแห่ง และทำงานวิจัยด้วย

ความใจเย็นสุ่มรอบคอบตลอดเวลานั้น อาจารย์ผู้สอนใจเย็นสุ่มรอบคอบตลอดเวลา ยิ้มแย้มแจ่มใส มีความอย่างใจเย็นยิ้มแย้มและตอบคำถามอย่างสุภาพเป็นชั้นตอนตลอดเวลา

การทำงานด้วยความเป็นระเบียบเรียบร้อยตลอดเวลานั้น อาจารย์ผู้สอน
ปฏิบัติงานด้วยความเป็นระเบียบเรียบร้อยตลอดเวลา ห้องเรียนสะอาด โต๊ะทำงาน
เป็นระเบียบอยู่เสมอ

ความมีมนุษยสัมพันธ์นั้น อาจารย์ผู้สอนมีมนุษยสัมพันธ์ดี เพราะทักทายพูดคุย
อย่างเป็นกันเอง และช่วยเหลือแนะนำเมื่อนิสิตมีปัญหา

คุณสมบัติที่ค่านิยมการสอน จากการสัมภาษณ์พบว่า

การอธิบายและแนะนำการทำโครงการสอนและบันทึกการสอนแก่นิสิตนั้น
ไม่ได้นแนะนำ เนื่องจากเห็นว่าหัวหน้าภาคและอาจารย์ที่สอนทางการเตรียมการ
ฝึกสอนได้จัดแนะนำแล้ว

การสาธิตการสอนเป็นตัวอย่างแก่นิสิตนั้น ไม่เคยสาธิต แต่จากการสอน
จริงสามารถใช้เป็นแนวทางของนิสิตได้ และเห็นว่านิสิตควรได้เรียนจากการสอน
วิธีสอนต่าง ๆ แล้ว

การแนะนำวิธีจัดหาสื่อการเรียนที่มีในห้องเรียนแก่นิสิตนั้น เคยแนะนำเฉพาะ
นิสิตที่มาซักถาม ซึ่งการแนะนำจะบอกควยวาจาและยกตัวอย่างเป็นผลงานประกอบ

การแนะนำหลักเกณฑ์การวัดและประเมินผลแก่นิสิตนั้น เคยแนะนำเฉพาะ
นิสิตที่มาซักถาม เพราะเห็นว่านิสิตควรได้เรียนจากวิชาวัดผลการศึกษามาแล้ว
ซึ่งได้เคยแนะนำนิสิตไปบ่อย ๆ เนื่องจากมีปัญหาการวัดผลทางค่านิยม

การเข้าสังเกตการสอนของนิสิตนั้น เคยสังเกตตั้งแต่เริ่มจนจบบทเรียน
เพราะทำให้ทราบการสอนอย่างละเอียด สามารถพิจารณาได้ถี่ถ้วน ทั้งในค่านิยม
คะแนนหรือค่านิยมอื่น ๆ

การชมเชยหรือชี้แจงข้อบกพร่องเกี่ยวกับการสอนของนิสิตนั้น เคยควยวาจา
หลังจากสังเกตการสอนเสร็จทุกครั้ง จากการซักถามนิสิตแล้วบอกถึงข้อดีข้อเสียใน
การสอนซึ่งมักพบอยู่เสมอ ๆ เช่น เนื้อหาไม่ถูกต้อง คุณลักษณะไม่ทั่วถึง บันทึก
การสอนไม่ละเอียด ฯลฯ

การเปิดโอกาสให้นักศึกษาค้นคว้าปัญหาของตนเองนั้น เคยโดยการให้นักศึกษา
บอกถึงปัญหาที่พบในการฝึกสอน โดยซักถามนักศึกษาให้นักศึกษาบอกถึงปัญหาที่พบ ปัญหาที่พบ
บ่อยไปแต่ เนื้อหาการสอนบางครั้งไม่สอดคล้องกับแนวของอาจารย์ผู้เลี้ยง การขาด
อุปกรณ์การสอน ฯลฯ

การกระตุ้นให้นักศึกษาค้นคว้าปัญหาของตนเองนั้น เคยโดยการแนะนำกว้าง ๆ
ให้นักศึกษาค้นคว้าเอง มักแนะนำให้แนะนำก่อนนักศึกษาบอกถึงปัญหาที่พบจากการสอน

การสังเกตการสอนของนักศึกษา นั้นเคยสังเกต 2 ครั้ง เนื่องจากไม่มีเวลา
ทองสอนมาก

คุณสมบัติที่จำเป็นสำหรับการสังเกต จากการสัมภาษณ์พบว่า

การเสนอบทความด้านศิลปศึกษาในชุมชนโดยใช้สื่อมวลชนนั้น ไม่เคย
เนื่องจากไม่ค่อยมีเวลาเขียน ส่วนใหญ่ใช้เวลาในการทำวิจัย สอนพิเศษ ทำงาน
ศิลปะและอ่านหนังสือ และมีโครงการจะเขียนวารสารเช่นกัน

การเข้าร่วมอภิปรายวิชาการด้านศิลปศึกษานั้น ไม่เคยเนื่องจากไม่มีโอกาส
ได้รับเชิญ

การเป็นกรรมการตัดสินผลงานทางศิลปศึกษาในชุมชนนั้น เคยเพียงครั้งเดียว
ที่จังหวัดชลบุรี เมื่อปี พ.ศ. 2520 และยินดีให้ความร่วมมือหากมีโอกาสได้รับเชิญ

การเป็นวิทยากรในการจัดประชุมสัมมนาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนวิชา
ศิลปศึกษาให้แก่ครูในโรงเรียนต่าง ๆ นั้น ไม่เคยเนื่องจากไม่มีโอกาสได้รับเชิญ

การจัดนิทรรศการเพื่อเผยแพร่ความรู้ใหม่ ๆ และผลงานทางศิลปศึกษาแก่
ชุมชนนั้นเคยจัดนอกสถานที่บางครั้งคราวเช่นที่ จังหวัดชลบุรี และส่วนใหญ่จะ จัดเฉพาะ
ภายในสถาบันที่ตนสอน โดยการรวบรวมผลงานที่สอน จัดนิทรรศการประมาณ
ภาคเรียนละ 1 ครั้ง

การจัดสอนหรือฝึกอบรมทางศิลปะนั้น ไม่เคยเนื่องจากไม่มีโอกาสได้รับเชิญ
หรือแต่งตั้งให้จัดดำเนินการ เพราะการฝึกอบรมสาขาทางศิลปะนั้นมันน้อย

การออกไปปฏิบัติงานในชุมชนร่วมกับนิสิตและหน่วยงานอื่น ๆ นั้น ไม่เคย
 เนื่องจากไม่มีโอกาสได้รับเชิญ และเห็นว่าหน่วยงานอื่น ๆ ไม่เห็นความสำคัญของ
 ศิลปะนัก

คุณสมบัติด้านการแนะแนวให้คำปรึกษา จากการสัมภาษณ์พบว่า

การอธิบายโครงสร้างของหลักสูตรแก่นิสิตนั้น เคยโดยการอธิบายเป็นกลุ่ม
 ที่อยู่ในความดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา โดยอธิบายในระหว่างที่นิสิตใหม่เข้าพบอาจารย์
 ที่ปรึกษาและ ก็อธิบายเฉพาะนิสิตที่มาซักถามในภาคเรียนต่อไปเป็นครั้งคราว

การชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับแผนกการเรียนนั้น เคยโดยการชี้แจงเป็น
 กลุ่มของนิสิตที่อยู่ในความดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา โดยทำเฉพาะตอนนิสิตเข้าใหม่
 และทำพร้อมกับการอธิบายโครงสร้างหลักสูตร ท่อนิสิตก็จะวางแผนการเรียนเอง
 ซึ่งอาจารย์ผู้สอนได้คอยตรวจดูขณะเซ็นชื่อในใบลงทะเบียน

การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเลือกสาขาวิชาเรียนแก่นิสิตนั้น เคยโดยการ
 ชี้แจงเป็นกลุ่มของนิสิตที่อยู่ในความดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา มักทำร่วมกับการอธิบาย
 แผนการเรียน นิสิตเป็นผู้เลือกวิชาเองเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะวิชาโท

การแนะนำวิธีการลงทะเบียนวิชาเรียนแก่นิสิตนั้น เคยแนะนำเป็นกลุ่ม
 ของนิสิตที่อยู่ในความดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา ได้แนะนำก่อนลงทะเบียน พร้อมกับ
 การวางแผนการเรียน

การเสนอแนะวิธีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมแก่นิสิตนั้น เคยโดยการเสนอแนะ
 เป็นกลุ่มของนิสิตที่อยู่ในความดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา ส่วนใหญ่ได้แนะนำให้ไปชมนิทรรศการ
 ที่กำลังเปิดแสดงและหนังสือที่เกี่ยวข้องในห้องสมุด

การจัดบริการข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการศึกษาต่อในสาขาวิชาศิลปศึกษาใน
 ระดับสูงแก่นิสิตนั้น ไม่เคยเห็นว่าแผนกแนะแนวได้จัดอยู่แล้ว

การจัดบริการข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการประกอบอาชีพในสาขาวิชาศิลปศึกษา
 แก่นิสิตนั้น ไม่เคยจัดเนื่องจากเห็นว่า ทางแผนกแนะแนวจัดปัจจุบันนี้เทศอยู่แล้ว

การจัดบริการข้อมูลเกี่ยวกับการขอทุนการศึกษาแก่นิสิตนั้น ไม่เคยเห็นว่า
แผนกแนะแนวจัดอยู่แล้ว

การแจ้งให้นิสิตทราบเกี่ยวกับสถานที่และเวลาที่จัดไว้ให้นิสิตเข้าพบนั้น
ได้แจ้งไว้ที่ห้องพักอย่างชัดเจน นิสิตไม่ค่อยมาพบ แต่บางครั้งอาจารย์ผู้สอนมีธุระ
ในวันนั้นก็ตามหมายนั้น ไม่ได้แจ้งให้นิสิตทราบ

การติดตามและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนของนิสิตนั้น เคยเก็บประวัติ
การเรียนของนิสิตที่มหาวิทยาลัยสงมาให้

คุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษา :
กรณีศึกษาอาจารย์ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทคัดย่อ

ของ

วินัย โสภคี่

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
กุมภาพันธ์ 2529

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้าเพื่อศึกษาคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์
ผู้สอนวิชาศิลปศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จากทัศนะและการปฏิบัติจริงของ
อาจารย์ผู้สอนวิชาเอกศิลปศึกษา ภาควิชาศิลปะและวัฒนธรรม คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 13 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
ได้แก่ แบบสอบถามทัศนะของอาจารย์เกี่ยวกับคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนวิชา
ศิลปศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ แบบสัมภาษณ์และแบบสังเกตเพื่อศึกษาการ
ปฏิบัติจริงเกี่ยวกับคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษาในมหาวิทาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนำมาคำนวณหาคะแนนเฉลี่ยและพิจารณา
ความสอดคล้องกับข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์และแบบสังเกต ผลการวิจัยพบว่า คุณสมบัติ
ด้านการสอน ด้านวิชาการ ด้านบุคลิกภาพ ด้านการแนะแนวให้คำปรึกษามีความ
สอดคล้องกันทุกข้อ ส่วนคุณสมบัติด้านนิเทศการสอนกับด้านบริการสังคมมีความสอดคล้อง
กันเป็นบางส่วน คุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษาที่มีความสำคัญมากคือ สามารถ
อธิบายโครงสร้างของหลักสูตรแก่นิสิตได้ ชี้แจงแผนการเรียนและแผนการฝึกปฏิบัติงาน
ตลอดภาคเรียนได้ บอกวัตถุประสงค์ของการเรียนและการฝึกปฏิบัติงานแก่นิสิตก่อนที่จะ
ลงมือปฏิบัติงาน นำความรู้ในวิชาการต่าง ๆ ประกอบการสอนได้อย่างกว้างขวาง
เสนอแนะวิถีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมแก่นิสิตได้ เข้าสอนตรงต่อเวลา อธิบายและ
แนะนำการทำโครงการสอน บันทึกการสอนได้อย่างชัดเจน เสนอบทความด้านศิลปศึกษา
แก่ชุมชนโดยใช้สื่อมวลชนได้

ในการพัฒนาอาจารย์ หลักสูตรและการสอนกับการคัดเลือกอาจารย์ผู้สอนควร
ได้ดำเนินการให้มีคุณสมบัติเหล่านี้เป็นสำคัญ

THE DESIRABLE CHARACTERISTICS OF ART EDUCATION INSTRUCTORS :

A CASE STUDY OF SRINAKHARINWIROT UNIVERSITY

AN ABSTRACT

BY

WINAI SOMDEE

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree
at Srinakharinwirot University

February 1986

The purpose of this research was to study the agreement of the art education instructors' actual behaviors and opinions on their desirable characteristics. Thirteen art education instructors in the major art education courses, Art and Culture Department, Faculty of Humanities, Srinakharinwirot University, were in the case study group of this research. The opinionnaire, an interview and also observation forms were the instruments for collecting data. The degrees of importance of art education instructors' desirable characteristics were described in terms of the agreement of the opinionnaire means, the interview and observation.

The research findings were as follows: There were consensus agreements on the very importance of the art education instructor' desirable characteristics, namely, teaching, academic ability, personality and guidance ability. There were agreements on some items in student teaching supervision and public service aspects. The most important characteristics were the capacity to clarify the curriculum structure, learning methods, course syllabus and to identify course objectives prior to the instruction; the ability to provide various knowledge besides art in their teaching; being punctual; the capability to supervise students to construct an adequate prepared lesson plan; and the ability to disseminate art education articles through mass media useful to the community. These desirable characteristics for art education instructors should be taken into consideration in the faculty development, curriculum and instruction improvement and new faculty member recruitment.

ประวัติของผู้วิจัย

สถานที่เกิด

เกิดที่ตำบลเขาสามขอก อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี

การศึกษา

- 2511 ป.กศ.สูง จากวิทยาลัยครูเทพสตรี จังหวัดลพบุรี
2514 กท.บ. (เกียรตินิยม) ทางศิลปศึกษา จากวิทยาลัยวิชาการศึกษา
ประสานมิตร

ประสบการณ์การทำงาน

- 2512 รับราชการเป็นครูองค์การบริหารส่วนจังหวัดลพบุรี
2515 รับราชการเป็นอาจารย์ประจำภาควิชาศิลปะและวัฒนธรรมที่
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2521-2525 ได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าภาควิชาศิลปะและวัฒนธรรม
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ตำแหน่งทางวิชาการ

- 2527 ผู้ช่วยศาสตราจารย์